

ȘTEFAN DUMITRESCU

DEȘERTUL VERTICAL AL IUBIRII

(nuvele de dragoste)

SEMĂNĂTORUL
Editura online - noiembrie 2008

Antologia de nuvele

ȘTEFAN DUMITRESCU

DEȘERTUL VERTICAL AL IUBIRII

(nuvele de dragoste)

DIN DRAGOSTE

Mai întârzie un sfert de oră ca să dea mâncarea în foc, apoi stinse aragazul și veni în dormitor. Se uita la ceas, așa cum se uita întotdeauna înainte de culcare ; limba mică trecuse de unsprezece, iar cea mare de jumătatea cadranului, așa că se hotărî să stingă veioza ; nu mai avea timp să citească. Ațipise, căci i se păru că aude ca prin vis soneria. Tresări și-și săltă capul ascultând atentă. Nu se înșela, suna cineva. Alexandra Podaru se ridică și își puse halatul de casă. Nu plecase, așa cum crezuse, cel care suna insistent. Străbătu cu pași mari sufrageria și ieși în hol ; nu mai aprinse lumina de la intrare mai mult ca să nu fie auzită și se uită la vizor. Văzu întâi un obraz și un ochi uriaș, semn că cel care suna își apropiase ochiul de vizor. Deschide Sanda, te rog, sunt eu. Întârzie un moment și mai privi încă o dată pe vizor. Nu era emoționată deloc, era stăpână pe ea, liniștită, așa cum era întotdeauna. Te rog foarte mult, Sandală, să deschizi, știu că ești dincolo. Ce vrei ? întrebă femeia după ce aprinse lumina în hol. M-am întors acasă. Urmară câteva momente lungi de tăcere. M-am întors definitiv, vorbi bărbatul care începuse să-și muște buzele. Știa ce trebuie să facă, își imaginase de atâtea ori momentul acesta, ceea ce trebuia să facă ea era ca totul să se petreacă după scenariul gândit de ea.

Nu pot, George, spuse tristă într-un târziu. Te rog să mă crezi că nu pot. Își simți deodată gâtul uscat, ca și cum beregata i-ar fi fost de sulf, urât mirositoare. Deschide când te rog, femeia lui Dumnezeu, nu poți să mă ții aici până dimineața. Înțelege-mă că nu pot, își auzi ea glasul stins, după mult timp..

De data aceasta Alexandra Podaru ridică glasul autoritară. Am stabilit că între noi nu mai e nimic, domnule, știi bine asta. Tăcerea trecea prin ușă ca un vânt, un timp rămaseră așa pândindu-se unul pe altul. Dacă nu deschizi ușa, voi rămâne aici până dimineața, când vei ieși.

Te rog să nu faci asta, și dacă nu pleci fii convins că voi suna la miliție. Trecură iar câteva minute bune, timp în care nu se mișcă nici unul de lângă ușă. Înțelege că nu am unde să dorm în noaptea asta, se auzi glasul cenușiu al bărbatului..

Femeia își mușcă buzele liniștită. Poți să mergi foarte bine la hotel și dacă ai să-mi comunici ceva mă găsești la serviciu, deși îți repet că pentru mine ești mort și nu vreau în nici un caz să te mai văd. Ți-am spus lucrul acesta de o mie de ori. Acum te asigur că totul va merge bine, vorbi de data aceasta liniștit George Tecuceanu.

Nu, George, nu mai poate fi nimic între noi, te rog să pleci cu Dumnezeu, așa cum ai și plecat, de altfel.

Sandală sparg ușa dacă nu deschizi. Alexandra Podaru păru câteva momente că se gândește. Nu-i era în nici un caz frică de fostul ei soț, știa că nu e capabil de așa ceva. Dacă-i dădea drumul, lucru pe care știa că-l va face, era convinsă că n-o să se întâmple nimic grav între ei. O singură dată făcuse ceva hotărât în viața lui, atunci când o părăsise. Se înfipsea cu picioarele în fața ei și clătinase din cap atât de sigur de ceea ce făcuse încât știa că niciodată nu poate să-l întoarcă din drum.

Nu, Sanda, nu pot, te rog să nu mă implori, o iubesc, îmi dau seama că sunt un ticălos părăsindu-te, dar nu pot să trăiesc fără ea. Știu că te gândești să-mi deschizi sau să nu-mi deschizi, o trezi glasul apăsător al bărbatului, la realitate, te rog să-mi deschizi mai repede, e singurul gest inteligent care trebuie făcut. Își duse mâna la gură mușcându-și buzele, îi dăduse sângele.

Îl va lăsa să aștepte numai cinci minute apoi îi va deschide. Ce era să facă.

Abia acum își dădu seama ce fericită este.

Deschide o dată Sanda, te rog. Dacă eu am greșit prostește nu-ți da nimeni dreptul să fii la fel de rea ca mine. Ajunge că a greșit unul dintre noi ! Nu se putea desprinde de lângă ușă, știa

bine. Femeia puse mâna pe clanță, senzația de rece îi urca pe șira spinării, trezind-o din euforia care începuse să pună stăpânire pe ea. Sunt cu cineva George, un bărbat, nu se putu abține să nu-l înfurie, înțelege, nu pot să-ți deschid. Scena asta o văzuse în mine de sute de ori ; cum îi va spune privindu-l trist în ochi că are pe cineva și chiar dorise mult să fi avut pe cineva, numai ca să-l facă să sufere.

Nu-i adevărat, n-ai pe nimeni, știu sigur, vorbi bărbatul, liniștit de data aceasta.

Și de unde, mă rog, ești atât de sigur că n-am pe nimeni ? Te înșeli, domnule.

Dacă nu deschizi sparg ușa, să știi.

N-ai decât s-o spargi, aș vrea s-o văd și pe asta. George Tecuceanu, fost activist de partid aici la Piatra, împinse cu putere în ușă.

Inima i se strânse dureros, un moment rămase nemișcat, gândindu-se că în cazul acesta totul s-a dus dracului.

Hai, Alexandra, deschide, te rog în genunchi! Cred că ești supărată pe mine, dar lasă-mă să plătesc altfel tot ce ți-am făcut. Te implor să-mi dai o șansă. Lasă-mă să-mi repar greșeala. Tăcură amândoi, pândindu-se.

Și ce siguranță am eu că dacă îți dau drumul nu se întâmplă nimic ? Jur că dacă-mi dai drumul nu se întâmplă nimic, poftim.

Își asculta fiecare respirația. Înțelege, dragul meu, că nu ne mai putem recăsători, că între noi nu mai poate să fie ce a fost și atunci nu are nici un rost să încercăm iar borcanele, să ne mințim unul pe altul. Și eu voi suferi, și tu vei suferi, vom suferi amândoi... Vorbise rar, ascultându-se, și mai mult pentru ea, ca să se convingă, a câta oară, că ea mai putea fi fericită cu el.

Nu-i adevărat, Sandală, putem fi fericiți, te iubesc și m-am întors să te fac fericită, de aceea am venit. Aproape că țipase. N-am încredere în tine, George, nu cred în tine ! Îi răspunsese și ea țipând. De ce nu-mi dai posibilitatea să fac tot ce pot ca să te fac fericită, izbucni bărbatul de partea cealaltă a ușii. Și nu mă mai ține ca pe un câine la ușă, cel puțin atâta inimă să ai.

Alexandra Podaru închise ochii și numără până la douăzeci în gând, apoi învârti cheia în yală. Rămase un timp privindu-l. Era același, absolut același George Tecuceanu, subinginer la Șantierul Naval, cu aceiași giacă și cu același zâmbet vinovat și șmecher pe față, ca și cum ar fi avut o pancartă pe chip.

Bărbatul se înclină schițând o îmbrățișare fugară, astfel că doamna Podaru n-a avut timp să se ferească. Pătrunse în sufragerie, rămase o clipă locului, privind mobilele, cu o expresie stranie pe chip, trase aer în piept și-și așeză geamantanul jos. Totul e schimbat, vorbi el, mereu îmi imaginam că eram amândoi în sufragerie și vorbeam. Se-ntoarse brusc către ea și-și întinse palmele înainte ca și cum ar fi vrut să-i atingă brațele. Totul o să fie bine, Sanda, ai să vezi, ți-o garantez.

A fost o clipă de nebunie, a trecut, acum am impresia că totul a intrat în normal. Începu fără să se privească undeva precis să-și dezbrace geaca, femeia îl privea stingherită. Rămăsese împietrită în același loc. Se simțea dominată, de bărbatul bine clădit din fața ei, era puternic, exuberant, dar dacă înainte lucrul acesta îi plăcea, pentru că toate gesturile lui avea impresia că-i aparțin, de data aceasta începu să se enerveze. Brusc își aduse aminte că e trecut de miezul nopții. Cu un gest de mândrie, ridicându-și ușor bărbia, porni spre dormitor. Îți faci patul și te culci, aici în sufragerie, și mâine sper să mă lași în pace. De altfel m-am simțit foarte bine fără tine.

Stai, unde pleci ? Alexandra Podaru rămase în fața ușii cu mâna pe clanță. Noaptea asta o s-o facem albă iubito. E noaptea regăsirii noastre. George Tecuceanu scotoci grăbit în geantă, de unde scoase un lăntișor de aur. În lumina becului piatra de opal străluci vie, demonică. Uite, e pentru tine. Bărbatul îi trecu lăntișorul pe după gât, apoi se dădu înapoi un pas înclinându-se din spate ca pentru a o admira, apoi o sărută pe gură.

Femeia se zbatu cu gesturi dezordonate încercând să-și scoată lăntișorul de la gât, după care o luă către ușa dormitorului. Intrară amândoi în dormitor. George Tecuceanu rămase locului, la fel ca în sufragerie, privind cum aranjase, după plecarea lui, soția, dormitorul.

Se trezi țâțâind din buze în semn de admirație. Dacă te găseam cu cineva, draga mea, îl omoram în bătai, îl aruncam de la etaj, îți trăgeam o sfântă de bătaie, te luam în brațe, te sărutam, apoi te iubeam ca un nebun și așa s-ar fi terminat toată afacerea. De pierdut n-aș fi acceptat nici în ruptul capului să te pierd. Asta era culmea, își spuse femeia în gând, furioasă, era de o autoritate și de impertinență strigătoare la cer. Alexandra Podaru simți sângele cum i se urcă în cap.

George te rog să ieși, asta depășește orice obrăznicie. Chiar acum, te rog să părăsești dormitorul ! Țipătul îi răsună în urechi ca bubuit.

Rămase așa cu mâna pe clanță privind undeva la picioarele lui.

De ce ? Pentru că tu n-ai știut să faci cu mine asta ? se auzi tristă vocea bărbatului. Dacă știai să te lupți pentru mine, să te bați cu mine, pentru noi amândoi, nu s-ar fi întâmplat ce s-a întâmplat.

Hai, te rog, ieși, vreau să mă culc, vorbi femeia, de data aceasta, foarte calmă.. Tăcerea se ridica între ei ca un obelisc. Bărbatul își mușcă buzele, tăcut. Uite Sanda, vorbi el făcând un pas spre ea. Îngenunche și-i luă cu mâna poala cămășii de noapte. Își ridică privirea în sus și, Dumnezeule, abia atunci observă cât de frumoasă este, statuar de frumoasă, ca și cum ar fi fost o domniță și ar fi aparținut altei epoci. Te rog în genunchi să mă ierți, jur că n-o să-ți mai fac nici cel mai mic rău, că vei fi pentru mine comoara mea neprețuită, și că te voi iubi ca pe ochii din cap. Liniștea se întinse între ei ca o bală înghețată. Femeia tăcu și înghiți în sec.

Tu nu înțelegi că am venit că te iubesc ? Dacă nu te-aș fi iubit atât de profund îți dai seama că dragostea mea n-ar fi rezistat.

Alexandra Podaru văzu lumina aceea mare cum îi urcă în piept și-i cuprinde mintea. Era fericită, închise ochii să lase timpul care i se aduna în piept să se scurgă pe lângă ea. Ce mai vrea, ce mai avea cu el, cu două luni în urmă era mulțumită să-i fi dat numai un semn, și iată că acum s-a întors la ea, a venit la ea și i-a cerut iertare în genunchi. Simți valul de căldură cum o orbește. Îl iubea, doamne, îl iubea cu adevărat, poate tocmai pentru calitățile lui extraordinare și pentru greșelile copilărești pe care le făcea. De ce taci, Sandală ? îl auzi. Se scutură ca de un vis urât.

Să știi că dacă nu-mi răspunzi acum n-o să mai pot vreodată să fac gestul acesta. Ai tăria și iartă totul, s-o luăm din nou de la capăt. Nici mie nu mi-a fost ușor, să știi.

Femeia înghiți în sec și se îndreptă de șale. Cealaltă ce-a zis, întrebă stins ?

Nu știu, i-am lăsat un bilet în care spuneam că nu o iubesc, că n-am putut să te uit și ar fi o minciună și o înșelătorie să continui așa.

Alexandra Podaru își mușcă îndelung buzele moi și umflate părând că se gândește, deși nu se gândea la nimic. Bine, George, rosti după mult timp, ia seama, ține minte, tu ai zis. Începu iar să-și muște buzele. Lunile astea cât ai lipsit mi-am dat seama cât de mult te iubesc, șopti ea, și că de fapt n-o să pot niciodată să te iert. În mine e o rană prea mare, George, ca să te pot ierta vreodată. Ca să pot uita. Și atunci ce fac eu, omule ?

George Tecuceanu îi cuprinse picioarele, și când se ridică în sus o luă aproape în cârcă. O lăsă să-i alunece pe piept. Acum o ținea pe brațele lui puternice, și-o privea grav, senzual. Dă-mi drumul, șopti femeia. Lasă-mă pe mine să-ți vindec rana și voi ști să-ți dăruiesc pe deasupra ce n-a primit nici o femeie în viața ei, șopti bărbatul. Îngenunche și o așeză încet pe pat. Avea ochii mari și frumoși, apoși. O sărută pe tâmplă, parcă ar fi ars-o o picătură de aur topit, apoi pe obraz. Simți pieptul și sânii cum i se înfioară și cum urcă și coboară încet și dureros. Bărbatul o cuprinse în brațele lui puternice și acum parcă se scufundau amândoi în pământ.

Abia reuși să-și desprindă gura încercând să-l respingă. Lasă-mă, George, te rog, gemu femeia, în timp ce bărbatul o simți moale și caldă în brațele lui. Îi descheie nasturii încet sărutându-i pleoapele, umerii, gâtul. Când o dezbracă de tot îi privi o clipă trupul alb și frumos,

ca o vioară uriașă. Erau la fel de frumoase amândouă, la fel o dezbrăcase și pe cealaltă, se gândi în timp ce o privea lucid și nesățios. O mușcă sălbatic de pântec și-i acoperi gura care ardea ca un cuptor. Femeia simți că-și pierde cunoștința, deschise gura acoperită de pieptul bărbatului, pentru că simțea că se asfixiază. Când își reveni îl simți mare și puternic, iubind-o grav și îndelung, cum numai el știa s-o iubească. În clipa aceea îi veni în minte deodată, arzându-i oasele, făcându-i-le scrum, toate nopțile de singurătate, când simțea că înnebunește. Când își băga pernele în gură și hohotea ca un animal înjunghiat. Atunci jurase că-l va omorî. Îl văzuse în minte cum vine să-și ceară iertare, apoi cum se iubesc. De câte ori nu-l simțise greu și umed de transpirație, iubind-o, și mirosul trupului lui pătrunzându-i parcă în creier. În clipele acelea când trecuse la un pas de nebunie, jurase c-o să-i înfigă cuțitul în spate, în timp ce el o iubește, abandonat visării, așa cum o iubise întotdeauna.

Strecură mâna dreaptă sub saltea, simți lama rece a briceagului, cu prăsele verzi, pe care-l pregătise demult pentru momentul acesta. Mâna se mișcă puternică și grăbită prin aer. Și-l imaginase internat la spital, rănit grav între viață și moarte, până la urmă scăpat din ghearele morții. Apăsă cu toată puterea, scrâșnind din dinți, înnebunită de plăcerea care-i ardea carnea până în creștet. Bărbatul horcăi o dată spasmodic, apoi încă o dată. Din gâtlee îi ieși un horcăit de porc. Apoi trupul inert îi alunecă pe o rână, cu ochii holbați, albi și mari cum nu-i avusese niciodată.

FASTUOASA NINSOARE

POVESTIRE DE DRAGOSTE

În clipa aceea am ridicat capul violent, ducându-mi mâna dreaptă înainte ca și cum m-aș fi ferit de un obiect care se îndrepta spre fața mea, sau de o lovitură pe care trebuia neapărat s-o parez. Când am deschis ochii am rămas surprins de frumusețea, dar mai ales de lumina, de culoarea aceea clorotică arzătoare (ca și cum cineva mi-ar fi aruncat o găleată de apă fierbinte în față) care se revărsau asupra sufletului meu. Câteva fracțiuni de secundă nici n-am știut unde sunt, sau ce se întâmplă cu mine, atât de surprins și de năucit am fost. Când m-am trezit mai bine, astăzi mi se pare că timpul acesta a durat foarte mult, am văzut arcadele parcă fără substanță, numai forme pure, linii de o finețe uimitoare, ca niște aripi descătușate de acum de trupul păsării pe care trebuiau să-l poarte, al sprâncenelor, am văzut linia ca un țarm subțire și singuratic a buzelor ...

Simțeam lumina ochilor cum curge în mine ca o cascadă, năucindu-mă și în același timp adormindu-mă, toropindu-mă ... O, domnule profesor, am auzit glasul femeii, care, ciudat, venea din văzduh, de undeva din spatele meu, îmi pare atât de bine că vă întâlnesc... vântul s-a pornit să mângâie crengile arborilor acelora, care nici astăzi, după atâția ani, nu știu cum se cheamă, pe lângă mine a trecut o pereche de tineri fericiți trezindu-mă parcă din starea aceea de confuzie și fantastic ... Femeia râdea cu chipul ei fericit, într-un fel ca și cum s-ar fi aflat undeva deasupra mea, și și-ar fi bătut joc de mine, dar și într-un mod care mă uimea și mă fermeca... Iertați-mă că v-am trezit din reveria în care vă simțeați atât de bine, dar am știut încă de alaltăieri că o să vă întâlnesc... Atunci i-am observat parcă și mai bine cerceii aceia vechi, o formă păgână și ciudată de podoabă sacră, care sugerează neapărat locuri îngrozitoare, cum ar fi cavourile sau colțurile întunecoase ale castelelor, de pildă, și în clipa aceea mi-am adus aminte exact locul în care-i mai văzusem ... Trebuie să-i fi zâmbit, un zâmbet pe care l-am simțit mortuar și insidios, pentru că în clipa următoare am auzit-o cerându-și scuze, dar într-un fel cu totul straniu, căci în același timp cuvintele ei erau și o invitație.

Am pornit împreună pe străduța aceea galbenă și plină de putreziciune, pe care mă plimbam de atâtea ori în toamna în care sosisem pentru prima dată în orașul Urbine... Încercam să ascult cât mai atent, dar paradoxal în ureche îmi pătrundea numai sunetul mătăsos, de mare îmbrățișând țărături pustii, pe care îl făceau poalele rochiei de culoarea unor codri cuprinși de rugina toamnei... Apoi am auzit tocurile răsunându-mi în urechi ca și cum ar fi călcat pe dalele cavernoase ale unei biserici.

Pierdusem de mult firul cuvintelor, dacă nu cumva trecuse fără să-și dea seama la un subiect cu totul nou, acum ajunsese pe faleza joasă a micuței așezări de pe țărmul mării... Pe versantul bolnav apunea în cețurile apoase un soare uriaș, mai mare chiar decât îmi putusem închipui vreodată că ar putea arăta astru de care atârna de milioane de ani viața pe bătrâna noastră planetă ... Am rămas pe loc îngrozit privind forma aceea hidoasă, ca și cum ar fi amenințat să se prăbușească din clipă în clipă în mare și să disloce printr-o trombă înfiorătoare toată apa mării... Am simțit-o cum se oprește în loc îngrijorată ... I-am arătat soarele monstruos și bolnav, cancerigen deasupra păclelor mării ... A părut că-mi dă dreptate minunându-se de mărimea

astrului zilei ... Apoi a trecut cât se poate de firesc la depănarea altor amintiri ... Am reușit un timp s-o ascult cu atenție ... Povestea de o prietenă de-a ei pe care o lăsase la Paris, bolnavă, pe patul morții ... După spuselor medicilor, în cel mult o zi, două, ar fi trebuit să moară ... Îi lăsase o mulțime de suveniruri ... Nu se gândea deloc la suma de bani și la averea pe care ar putea să le moștenească de pe urma ei, întrucât moștenise pe primăvară o sumă cu adevărat fabuloasă de la o mătușă nemțoaică, un fel de unchi vitreg din partea mamei ... Când am ridicat din nou capul n-am putut să nu rămân împietrit de imaginea, sau mai bine zis de viziunea de coșmar care mi se desfășură în fața ochilor. Imaginați-vă că vă găsiți la marginea mării, pe faleza unui oraș bătrân și pustiu, un fel de burete mâncat de carii, ale cărui sunete interioare ți le poate evoca numai un roi de molii muribunde : în fundul lumii, acolo unde cețurile cerului pătrund în imperiul adâncurilor, deasupra versantului, un soare bolnav, și mai mare, cam de cincizeci sau de o sută de ori mai mare decât astrul pe care îl văzusem de atâția ani de când mă născusem pe lumea aceasta ... Cerul și marea parcă veniseră mult în față, iar soarele se ridicase acum și mai sus, deși normal el trebuia să fi apus până la momentul acesta, trecuse doar atâta timp de când îl observasem pentru prima dată ...

Am simțit în mine o neliniște umedă urcând asemenea unui fum înecăcios și în același timp am avut concret, sfâșietor de concret percepția unor straturi care se surpă în tine ... Eram disperat ... În clipa următoare nu mai știam de mine ... Am simțit nevoia să urlu și am urlat din toată puterea, opintindu-mă cât m-au ținut băierile cutiei toracice ... Am rămas îngrozit când mi-am dat seama că bietul meu trup este total incapabil să scoată vreun sunet ... Ca și cum s-ar fi întâmplat ceva iremediabil și groaznic, îmi pierdusem vocea. Mâna mi-a rămas suspendată, inertă, în dreptul gâtului ... Când mi-am ridicat capul încercând să fac efortul de a respira, reușind cu greu să trag o gură de aer prin beregata care parcă era de cauciuc, putredă, rigidă, am văzut din nou același chip luminos, de o frumusețe ireală atârând deasupra capului meu așa cum atârna senină și argintie, indiferentă și măreață, luna în zori deasupra orizontului. Vă este rău, domnule profesor, am auzit-o întrebându-mă, și-n același timp i-am simțit mâna caldă, miraculoasă, atingându-mi umărul. Am mai tras de câteva ori aer în piept... De-acum simțeam încetul cu încetul cum mă liniștesc...

Am început să explic, deși, ciudat, aveam senzația că spun cu totul altceva, că n-am mai văzut niciodată soarele atât de mare și de roșu, deasupra mării... Ba mai mult, că de o jumătate de oră de când ne plimbăm noi pe faleză, după cum bine știm, normal era ca astrul să fi apus de mult, ori iată că el se mai ridicase puțin deasupra mării. Lucrul acesta mi-a creat o imagine halucinatorie, fantastică ... A părut că mă ascultă cu atenție și chiar trebuie să fi fost îngrijorată, căci i-am zărit o cută înălțându-se și traversându-i fruntea boltită și marmoreană... Abia în clipa aceea mi-am dat seama de frumusețea uluitoare a femeii pe care o aveam în față și o priveam. A părut iarăși îngrijorată ... I-am explicat că mă simt mult mai bine acum. De altfel de când venisem aici în Urbine, micuțul și liniștitul oraș de pe țărmul mării, mă simțisem nesperat de bine

...

Lucrul acesta păru a o bucura în mod deosebit ... Mi-a mărturisit că spera și ea să se simtă cât se poate de bine pe pământul acesta binecuvântat, care adăpostise atâtea suflete izgonite de spaima morții de pe meleagurile lor ... Cât să ne mai fi plimbat ? Când am ajuns la capătul falezei, soarele apusese demult și acum se lăsa cald și învăluitor întunericul nopții ... I-am mărturisit că mi s-a părut a fi o femeie de o frumusețe răpitoare și i-am adus elogiile pe cât de sincere, pe atât de înflăcărâte ... Nu-i mai puteam vedea liniile fine ale chipului în întunericul mătăsoș care ne învăluise, dar am simțit că sincerele mele cuvinte îi făcuseră o plăcere deosebită ... M-am simțit deodată atât de obosit încât dorința de a ajunge cât mai repede acasă, unde mă aștepta o cămăruță cât se poate de primitoare și de cochetă, devenea, cu cât trecea timpul, imperioasă, insuportabilă ... Mintea îmi era frământată până la obsesie de chipul atât de senin și de luminos al tinerei femei pe care o însoțeam, nici eu nu știam către ce adresă. Aproape că nu mai vedeam nimic în fața ochilor decât liniile și ochii aceia obsedanți, uimitori de puri și

malefici. Unde o mai văzusem ? Căci îmi dădeam seama că o mai văzusem undeva, că acel chip zăcea întipărit limpede și demult în cutele creierului meu ... M-am hotărât s-o întreb direct, și tocmai căutam cuvintele cu care aș fi putut, cât mai delicat și cât mai ocolit, să-i pun întrebarea care avea să-mi liniștească sufletul atât de încordat și de încețoșat ... Am ascultat-o însă cu atenție căci acum povestea un lucru cât se poate de interesant ... Era într-o dimineață de aprilie, nici ea nu-și dădea seama cum se trezise din visul nopții și cum ajunsese în câmp... Câți ani să fi trecut de atunci, mult desigur, căci trebuie să fi fost înainte de sfârșitul veacului ... Era copilă, să fi avut cinci sau șase anișori, avea picioarele ude de rouă, și dârdâia de frig, în cămășuța ei albă de noapte, în care îi plăcea atât de mult să se închipuie mireasă deși n-avea decât câțiva anișori. Și atunci l-a văzut mare și impunător, plutind deasupra semănăturilor verzi ... Parcă nici n-avea greutate și în același timp parcă era un fel de formă, de coajă, sau mai bine zis de schelă, fără conținut.

La un moment dat a crezut că se îndepărtează și a simțit inima în piept cum i se stinge încetul cu încetul ... Acum îl vedea plutind deasupra pământului, ca un vultur cu aripile frânte, târându-se pe cioatele lor încovoiate. O, domnule Emilian, nici nu vă dați seama ce-am trăit atunci ... O spaimă asemănătoare morții ... Tresărisem fără să-mi dau seama și acum ascultam cu auzul mai încordat decât un tigru așteptând clipa când putea să se arunce asupra prăzii. Sufletul mi se îmbujorase ușor la auzul numelui meu care sunase mai cald și mai dureros, nespun de dulce, ca o picătură de sânge în auzul meu ... De unde îmi știa numele, și mai ales unde îl mai rostise, căci era clar că mai auzisem numele acesta rostit, îi recunoscuse fiecare umbră, fiecare cută mătăsoasă, fiecare inflexiune muzicală... Am ciulit din nou urechile, dar n-am mai realizat despre ce povestea acum, semn că nu fusesem atent o perioadă îndelungată de timp ... Acum povestea despre un vis pe care-l avusese în adolescență, înainte de a se mărita, și pe care și-l aducea parcă aminte ca și cum l-ar mai fi visat înainte chiar de a se naște ... Același călăreț, de data aceasta tânăr ca un heruvim pe un cal superb, o minune a unei rase care mai împodobește încă pământul ...

Venea pe dealuri, cobora pe țărmuri, în mii de ani ... Când nu mai spera să-l zărească iată că pământul a început să alunece, ca și cum ar fi plutit pe o apă ... Și atunci l-a văzut ... Cât a durat ? O clipă, un veac ? Călărețul era înjunghiat sub brațul stâng, în coaste, i se vedea mantaua albă de prinț, prinsă cu o fibulă de aur... Era ... frumos cum numai în vis ți se poate arăta o făptură... Palid, fața-i avea rigiditatea și catifelarea chipurilor de ceară. Apoi pământul a început să lunece mut și prevestitor de nenorociri în fundul lumii ... Întunericul se lăsase greu și nămolos... Respirația îmi era grea... Simțeam mereu nevoia de aer, limba mi se mișca uscată în gură ca și cum aș fi mâncat vată... Ciudat, parcă felinarele erau mai puține ca în alte seri, și trecătorii mai rari și mai temători. Pe drum nu întâlнисem decât o umbră înfășurată într-o pelerină de seară largă, obiect de vestimentație încetățenit în aceste locuri... Ne-am oprit în fața unui portal slab iluminat de o candelă... Aici locuiesc, domnule profesor... la hotelul Bianchini... Plimbarea de azi mi-a făcut o deosebită plăcere. Mi-a întins mâna la despărțire, puțin ridicată, așa cum știu doamnele să te oblige. Am ridicat-o și am rămas cu ea suspendată pe drumul către buzele mele.

Raza slabă se prelingea pe lângă stâlpul portalului, ilumina într-un fel straniu epiderma de o gingășie și de o transluciditate cum nu mai văzusem în viața mea. Am văzut atât de limpede, iluminate oasele diafane, nespun de fine, ale mâinii, ca și cum ar fi fost așezate pe fundul unui vas cu apă... Vedeam clar falangele, linia fină a oaselor cum se curbează. Efectul era hipnotizator asupra mea... Am sărutat epiderma aceea transparent gelatinoasă, diafană, ca și cum mi-aș fi înmuiat buzele într-o apă stătută... M-a invitat să trec a doua zi s-o iau la plimbare... Nu știu dacă i-am promis c-o să revin în ziua următoare, îmi amintesc numai faptul că în noaptea aceea am ajuns târziu acasă. Pașii îmi întârziaseră pe ulițele întunecoase, cu miros de piață veche și de ziduri igrasioase. Mă frământase atât de mult gândul de a-mi aduce aminte unde o mai întâlнисem pe femeia care-mi ieșise în cale încât absorbit de căutări și aduceri aminte încercam în

zadar să reconstitui străduțele pe care rătăcisem până după miezul nopții. Acum cocoșii cântaseră, a câta oară să fi cântat, și eu tot mai zăceam în pat cu mintea mai limpede decât cristalul. Somnul nu se apropia de mine nici mort iar capul îmi ardea de gânduri și de întrebări...

Îmi aduceam aminte că în plimbarea mea nu întâlnisem nici măcar o umbră, un cocoș cânta undeva pe la marginea micuței așezări, a cărei istorie se pierdea în negura timpului, și trâmbița lui, avusem această intuiție atât de concret, parcă se ridica dintr-un cimitir... O neliniște vastă ca un strat de apă acoperind toată suprafața pământului pusese stăpânire pe mine. Îmi ascultam inima cum bate, vie, puternică, asemenea unei vietăți încolțite de niște dușmani nevăzuți... M-am ridicat vlăguit și am aprins lampa... Capul îmi vuia ușor ca o apă care alunecă pe dușumele. Mâna mi-a tremurat un timp ținând flacăra albăstrie a chibritului. Ei, drăcie, nu mai văzusem nici o dată o culoare albastră atât de pură cum avea chibritul acesta pe care îl țineam în mână. M-am trezit târziu când a trebuit să-l arunc, când deja se făcuse iar întuneric și a trebuit să-mi duc degete fripte de flacăra atât de pură la gură... Eram nervos și aveam toate motivele să fiu nemulțumit de mine. Mă comportam mai rău decât un adolescent care-și pierde mintea.

Când am reușit în sfârșit să aprind lampa, am rămas stupefiat de ceea ce vedeam... Pe dușumea stratul de molii crescuse aproape de un lat de palmă, patul era plin de molii, nu mai vorbesc de unghere, de scaune, și de scrinul atât de vechi, cu încheieturile prin care puteai să bagi și mâna... Am deschis năucit sertarele în care aveam lucrurile de preț. Erau pline de vietățile atât de moi și catifelate care mișunau ca un furnicar... Dumnezeule, am reușit să exclam... Un spectacol atât de fascinant ca această invazie de molii și mai terifiant în același timp nu mai văzusem în viața mea... Când mi-am aruncat din nou ochii pe dușumea privirea mi-a fost reținută de groapa de molii strivite făcută de piciorul meu... Am făcut un pas, am ridicat piciorul și am privit noua urmă lăsată pe dușumea, ca și când aș fi călcat pe un strat de ninsoare proaspătă... Am mai făcut unul și încă unul... Mi-a venit deodată aproape să strig de dulceața moliciunii, o senzație de o gingășie și de o puritate absolute... Aproape că mă fascinau. Aș fi mers într-o stare de extaz mii de ani fără să mă mai opresc pe o câmpie acoperită de un asemenea strat.

În minte îmi venea imaginea unor câmpii, a văilor, a dealurilor, a țărmurilor grele de bogăție fără seamăn a unei ninsori de molii... Îmi imaginam codrii cu crengile încărcate de rodul acestor vietăți, orașele și satele acoperite de hlamidă catifelată... Râdeam de plăcere și de fericire... Mă trezii speriat de hohotele mele de râs care se loveau de pereți și de mobilele vechi ca niște valuri, izgonind și neliniștind micile vietăți... În scurt timp se ridică un roi atât de dens că am avut impresia că pereții și ferestrele se vor dezghioca și vor sări în aer sub presiunea făcută de viermuiala milioane de vietăți. Îmi intraseră în păr, în ochi, asfixiindu-mă și strivindu-mă... Am ieșit afară mai mult din instinct, decât în urma unei judecăți luate în mod lucid... M-am gândit că trebuie să deschid ferestrele și ușa, și să le scot izgonindu-le cu un prosop sau cu orice altceva, așa cum dai afară muștele din cameră... Am rămas însă surprins când am văzut acoperișurile de țiglă și de olane și zidurile vechi ale orașului care venea din antichitate, acoperite de stratul argintiu cenușiu făcut de îngrămădirea moliilor. Soarele răsărea peste culmile golașe care se întindeau domoale dincolo de marginile lui... Am simțit inima cum îmi bate fericită în piept. Ceea ce vedeam înaintea ochilor era unul din acele peisaje de o frumusețe reală pe care ți-e dat să le vezi în viață o singură dată. O lună de basm cum poate numai în „O mie și una de nopți”, ori în legendele orientului se povestesc că au existat. În piept îmi creștea limpede o senzație rece, de libertate, până în adâncul ființei. Eram beat de euforie...

Acum nici n-aș putea să-mi aduc aminte ce-a urmat. Când am adormit, și cum am putut să adorm pe patul plin de apă catifelată creată de miliarde și miliarde de aripioare minuscule, îngropat ca un arici sub stratul de zăpadă argintiu-cenușiu. Când m-am trezit și-am ieșit afară soarele tocmai se bălăngănea comic deasupra mării... În seara aceea n-am remarcat că moliile se împușinaseră, dar oricum îmi plăcea această lume, această realitate acoperită de bandajul atât de fastuos și catifelat... Am luat-o încet către hotelul Bianchini, al doilea hotel al orașului Urbine, vechi de câteva sute de ani, legendar, dacă nu încarc memoria cititorului cu prea multe amănunte,

căci construcția lui e legată de șederea unui corsar vestit în veacul al XVI-lea pentru fărâdelegile lui pe întinderile albastre, zidit la temeliiile lui... Legenda se mai aude și azi spusă de bătrânii urbei povestită când și când unui străin în fața căruia reușesc să-și mai deschidă sufletul...

Am ajuns repede în fața portalului secular... Am urcat treptele tocite de vreme și am intrat în holul întunecos, cu miros de cărți vechi sfoiegite... În spatele unei tejghele un bătrân trecut, după semnele vârstei, de 80 de ani, moțâia aplecat deasupra unei biblie, cu paginile mai galbene și mai subțiate decât foița de ceapă... I-am dat bună ziua și i-am spus pentru ce am venit... Mi-am adus aminte, jenat fiind cât se poate, de situația în care m-am găsit de-o dată, că nu știu nici măcar numele femeii pe care o căutam... Să-i spun că trebuie s-o recunoască după limba vorbită ar fi fost în zadar căci doamna pe care o condusesem ieri trebuie să vorbească la fel de bine ca și mine, și ca orișice localnic, limba italiană, sau limba greacă... Așa că m-am mulțumit să-i descriu veșmintele și vârsta, dar și de data aceasta m-am găsit în situația nefericită de a-mi aduce aminte extrem de puține date. Eram cât se poate de mâhnit de situația în care mă aflam...

Am rămas să aștept pe un scaun așezat lângă fereastra atât de îngustă, bătrânul s-a cufundat și el în citirea bibliei, apoi în dulcea moțâială în care trăia de atâția ani... La un moment dat eram hotărât să plec, căci umbrele serii se întinseseră mătăsoase peste puținele mobile pe care le puteam zări în holul legendarului hotel. Atunci am zărit-o coborând pe scara care scârțâia și tremura ușor sub greutatea pașilor ei, dar cum spun, încăperea se luminase deodată, iar ea venea de undeva din cer, sau dintr-un alt timp... Am văzut-o bucurându-se nespus că mă vede... Și atunci la lumina născută de apariția ei am văzut straturi de molii alunecând ca o apă care se scurge din pereți, îmbrăcând mobilele cu carnea lor mătăsoasă... Am căutat să par cât mai puțin marcat de senzația oribilă pe care mi-o dădea concretețea imaginii moliilor curgând din crăpăturile zidurilor... I-am sărutat mâna și ea chiar și-a ținut-o un timp ridicată, permițându-mi astfel s-o conduc pe scările vechi în stradă... Soarele tocmai apunea în pâclele fundului de lume când l-am văzut zvâcnind în sus cam de un lat de palmă...

Trebuie să spun că o clipă am rămas împietrit, dar cum să exprim eu cealaltă dimensiune a expresiei neobișnuitului fenomen căci după spaima care mi-a urcat ca un fior pe șira spinării a urmat cealaltă reacție, râsul... Cum să nu izbucnești în râs când vezi soarele săltând ca o portocală imensă deasupra mării ? Am întrebat-o dacă n-a observat ciudatul fenomen, cum soarele s-a înălțat brusc deasupra apei. A părut că mă ascultă cu atenție, apoi am văzut-o zâmbind într-un mod ocrotitor, puțin îngrijorată de halucinațiile mele. Mi-a povestit că a trăit și ea această iluzie optică, de altfel cât se poate de rară și de spectaculoasă, care dacă nu se datorează unor factori subiectivi cum ar fi oboseala, anumite defecte ale ochiului, se datorează atunci cu siguranță refracției luminii... Datorită temperaturii care este în creștere în perioada aceasta, deasupra mării se formează un strat de aer cald, rarefiat... Razele apusului, căci de multe ori se întâmplă ca soarele să fi apus de mult, răsfrânte de stratul rarefiat de aer, fac să salte ca într-o oglindă care se înclină în sus, imaginea soarelui, de acum trecută în lumea odihnei și a morților...

Am ajuns din nou pe faleză, același soare uriaș, arheologic parcă, evocându-ți mai degrabă un scut de aramă bătut în cuie pe cer, amenințând să se prăvale, dislocând adâncurile mării. Discuția se închea greu și datorită interminabilelor ei confesiuni, sau povestiri, din care urechea mea nu reușise până acum să prindă decât fragmente... Eram cât pe aici s-o întreb, convins fiind că niciodată n-o să-mi aduc aminte împrejurările în care am cunoscut-o, când auzul mi-a fost captat de povestea călărețului pe care o reluase din nou cu amănunte și mai izbitoare.

Oare, domnule profesor, mă întreb, noi, cei care antropologic venim din spațiul atât de plin de mistere cuprins între Carpați și mare, nu cumva avem în noi, în adâncurile ființei noastre, această imagine ? Inconștientul nostru e închis ca o rană și acolo în străfundurile lui el ascunde această imagine, așa cum albinele îmbracă în ceară dușmanul intrat în stup să le distrugă. După ce l-au îmbrăcat în ceară îl uită și se fac că-și văd mai departe de treburi, de viața lor istorică. Aceeși lege a instinctului de conservare ghidează și viața ancestrală, interioară a popoarelor. Pașii ne-au răsunit dintr-o dată pustii ca sub bolți de catedrale... Soarele a dispărut brusc așa cum stătea ca o

platoșă bătută în cuie deasupra mării... Am simțit mâna fierbinte a femeii căutându-mi înfrigurată mâna... M-am ferit înspre larg de unde valurile se auzeau lovind țărnișurile. Stelele au răsărit una câte una ca și cum le-ar fi pus cineva cu mâna...

Apoi luna, o lună imensă, de mucava, așa cum se vede uneori la circ, a urcat grăbită peste dealurile golașe care se vedeau ca spinările unor hipopotami adormiți în partea de răsărit a sinistrului oraș... Brusc am avut revelația că mă aflu într-o lume de forme ideatice, tipare de mucava, înlocuind lucrurile unei lumi care nu știu când dispăruse. I-am mărturisit prietenei mele, dacă puteam să-i spun așa femeii pe care o însoțeam, că de când o întâlnisem acum câteva zile, în orașul acesta parcă se întâmplase ceva nefiresc, straniu... I-am auzit râsul ușor ca un gălgâit de izvor și-n lumina sticloasă a lunii i-am văzut liniile subțiri ale buzelor frângându-se într-un râs cald, senzual, provocator... Un râs ciudat care-și bătea joc de mine și în același timp stârnea în ființa mea energii și impulsuri ancestrale... Am simțit violent nevoia de a-i atinge gâtul, de a o mângâia, de a-mi înfige dinții în gura palidă, lichidă, atât de diafană... M-am stăpânit și am lăsat să treacă și să se piardă în mine chiar și dorința de a-i răspunde numai cu care mă binecuvântase.

Ne-am continuat plimbarea, începând să-mi concentrez atenția asupra ecoului pașilor noștri, atât de rari și de cavernoși. Sunetele acestea ciudate, ca și cum se reîntorceau dintr-un adânc selenar își creau iluzia spațio-tactilă a unei bolți imense, de catedrală, care se arcuiește deasupra capetelor noastre... Am privit iarăși luna și am rămas consternat să constat că cerul era atât de mic și de jos, iar stelele atât de mari, ca niște stelute de hârtie poleită, cum văzusem o dată că se vindeau în librăriile din Viena, din Damasc și din Alexandria, pentru împodobirea dormitoarelor, încât aveam sentimentul că dacă m-aș sui pe un deal aș putea să le culeg cu mâna... Sau aș putea să arunc cu o piatră și atunci aș auzi zgomotul de geam spart pe care l-ar fi făcut obiectul aruncat de mine în contact cu bolta cerului... Fiori reci, plini de un farmec straniu mi-au străbătut ființa...

De ce să nu mărturisesc că acest univers straniu, în care, iată, mă trezeam ca și cum aș fi „căzut” într-o lume ailaltă, mă fermeca și mă făcea fericit într-un mod pe care altădată mi-ar fi fost greu să mi-l imaginez... M-am trezit obsedat de dorința de a o întreba cum o cheamă, idee care-mi stătea înfiptă în minte ca un ghimpe parcă dintotdeauna, dar am auzit-o în clipa aceea povestind o întâmplare trăită parcă în alte timpuri, de fapt în tinerețea ei foarte îndepărtată... În momentul următor atenția mi-a fost atrasă de un fel de corabie fosforică, înaltă și scheletică trecând atât de repede pe orizontul întunecat al mării încât părea mai degrabă un car în flăcări, purtat de telegari nevăzuți. Privirea mi-a rămas fascinată de imaginea curioasă a corăbiei alunecând pe deasupra mării, în fundul încețoșat de lume. N-aș putea să spun cât timp am rămas nemișcat privind divina apariție, dar știu că în clipa în care i-am întins mâna ca să i-o arăt, ciudatul obiect a dispărut micșorându-se, lăsând o dâră subțire în urma lui, asemenea unei stele căzătoare...

Am întrebat-o dacă a văzut corabia fosforică plutind pe mare, tăcerea s-a lăsat odihnitoare și transparentă între noi, apoi i-am auzit neașteptat și ostil, râsul pe care-l știam parcă, biciuindu-mi obrazii și urechile... Domnule profesor, parcă a-ți fi un copil... De altfel, trebuie că din pricina aceasta, a felului dumneavoastră ciudat, profund și plin de ingenuitate în același timp, copilăros și plin de înțelepciune, m-am îndrăgostit în tinerețe de dumneavoastră. A părut că mă privește cu o milă sfâșietoare, îi vedeam doar profilul în bătaia luminii de lună, apoi iar i-am auzit râsul acela cristalin, neiertător și în același timp provocator... Mă provoca, stârnea în mine energiile sexualității mele refulate de ani de zile, îndemnându-mă terorizant s-o iau în brațe... Un fel de ură și de revoltă împotriva ei creștea vertiginos în mine, dar tocmai pe când eram pe punctul de a-i replica, invitând-o într-un fel sau altul la un alt mod de a se raporta la mine, i-am simțit mâna caldă și bună, așezându-se mângâietor pe brațul meu... N-ați auzit domnule profesor legenda corsarului născut pe aceste locuri...? Spiritul se spune că apare din când în când în forma unei corăbii de foc, sau a unei schele fosforice. Oamenii de câte ori o văd își fac cruce și merg să plătească apoi slujbe și acatiste, pentru că se spune că apariția ei, a corăbiei, este o prevestire

sună. Dar nu cred că vi s-a arătat chiar corabia fosforescentă a vestitului corsar, cred mai degrabă că a fost o iluzie...

De altfel peninsula aceasta pe care ne aflăm acum, prin anumite proprietăți ale reliefului, ca și prin fenomenele ciudate, atmosferice, care se produc deasupra mării datorită emanațiilor de vapori și creșterii neregulate a temperaturii este vestită prin curiozitățile pe care le prezintă... Cu siguranță însă prin curiozitățile fascinante și înspăimântătoare pe care le prezintă... De aceea vă spun să fiți liniștit pentru că nu ni se poate întâmpla nimic rău în locurile acestea atât de binecuvântate de Dumnezeu și de natură... Cu siguranță, iubite domnule profesor. M-am simțit brusc invadat de o stare de bucurie și de confort, nefirească... Am ascultat din nou ecoul pașilor noștri răsfrânt de bolțile catedralei cerești... Avea un fel odihnitor și muzical de a vorbi...

Mi-am încordat iarăși atenția să ascult ce povestește... Cred că reluate tot întâmplarea pe care mi-o mai povestise, sau, oricum, încercase să mi-o povestească, dar în alt mod, completând-o și îmbogățind-o cu noi elemente pe care le scotea din memoria ei atât de bogată... De data aceasta îi spunea vis, dar cred că tot o întâmplare din viața ei atât de plină de aventură, și de lucruri stranii, fusese. Povestea cum își petrecuse câțiva ani într-un castel din Transilvania la unul din unchii ei dinspre mamă, apoi cum fusese dată la un pension vienez... Își aducea aminte bine fiecare întâmplare, îmi descria cu lux de amănunte fiecare colțișor al pensionului de care, iată, după atâția ani era atât de legată sufletește, încât aveam aievea impresia că ne găsim chiar în acel loc, cu ani în urmă. Dar amâna mereu să povestească groaznică nenorocire care i se întâmplase între zidurile bătrânului pension... Așa că obosit de atâtea amănunte, unele atât de frumoase, îmi mai abăteam când și când atenția asupra altor lucruri, cum ar fi fost de pildă luna imensă, galbenă ca o pată de var care se decojește, amenințând să se prăbușească în mare...

Era una dintre cele mai frumoase nopți cu lună din câte se pot vedea în viața unui om. Uitasem de mult de mine, pierdut în gânduri, când urechea a prins iar firul unei povestiri palpante. De data aceasta se pare că era cât se poate de aproape de evocarea acelei întâmplări cu o semnificație aparte în viața ei. Mi-am întors puțin capul, cât să-i surprind expresia feței. Razele lunii căzând pieziș se reîntorceau reflectate ca de o suprafață argintie. Povestea absorbită de firul descrierilor atât de particulare ei, bogate în amănunte vii, care-ți dădeau impresia că vezi în fața ochilor crăpăturile zidurilor, că auzi carii în grinzi săpând indiferenți, că vezi vițele de păr ale frumoaselor adolescente... Așteptam cu sufletul la gură... Dar firul evenimentelor se îndreaptă acum spre descrierea castelelor de pe malul Loirei... Deodată am simțit că îngheț, am auzit celulele în mine cristalizând, așa cum se întăresc picăturile de apă sub acțiunea gerului...

Am întors cu un efort de-a dreptul sisific capul ca să mă conving și mai mult de expresia care mă cutremurase... Așa era... Chipul nu-i mai era viu, carnea era de fapt o mască, o suprafață uscată și întărită sub acțiunea factorilor de climă și sub efectul neiertător al timpului... Eram acum convins că merg alături de o moartă, de o mumie, de coajă fără substanță a unui corp... Dar cât a durat impresia aceasta ale cărei reverberații se stingeau încet, încet în mine ? O fracțiune de secundă, mai puțin ? Pentru că în clipa următoare, poate trezită din rigiditatea și din starea de somnambulie în care căzuse de mișcarea capului meu, am simțit luminile acelea vii, de laser ale chipului ei săgetându-mă, topind în mine structuri și stări înțepenite... Dar, Doamne, cât de frumoasă părea acum, cât de fine i se zbăteau lungile și subțirile-i gene... Nu, hotărât lucru, trebuie că mă înșelasem, că ceva inexplicabil, și plin de o spaimă și de o emoție ancestrală, se întâmplă cu mine...

X
X X

De câte ceasuri stăteam sub lumina clorotică a felinarului. Stratul de molii crescuse ușor căci privindu-mi pantofii observam că acum nici nu li se mai vedeau vârfurile. Ridicai ochii,

pentru că senzația că cineva îmi atinge umărul risipise în mine o neliniște ciudată. Da, ninge. Ninge cu molii. Păcat că orașul nu era iluminat cu electricitate, așa fi văzut în lumina becului liniștită ninsoare a miriadelor de vietăți catifelate. Mă așteptam să apară în portalul bătrânului hotel, dar urechea îmi fu atrasă de zgomotele înfundate, moi ale unei calești care înainta prin ninsoarea de molii. Privii în lungul străzii, ciudat, strada era luminată difuz și bolnăvicios, prin clarobscurul obosit zării ca în alte vremuri hilarul echipaj înaintând. Numai clopoței, sunând și ei stins, mai răspândeau cât de cât o vagă impresie de viață în orașul acesta muzeal. Deasupra acoperișurilor se înălța zvâcnind cornul hidos al lunii. Careta vieneză ajunsese în dreptul portalului. Mândrețea cailor contrasta violent cu impresia de vechitură pe care ți-l dădea ilustrul obiect ce purtase în veacurile trecute atâția prinți și duci. La lumina felinarului, ca o dureroasă scânteiere, i-am văzut chipul atât de palid și de frumos.

Ninsoarea de molii așternuse pe hulubele caretei, pe crupele uriașe ale cailor, pe hamuri, pe capra pe care nu se afla nici un surugiu un strat subțire din argintia podoabă care cădea din cer. Un mic semn, ca un tainic privilegiu, mă făcea să cred că sunt invitat înăuntru. Ușa se deschise cu un clinchet ușor și senzația că tot ce ating este de mucava, o formă fără conținut, mă cutremură dureros. Intrați. Arcurile ne scufundaseră adânc făcând golul din suflet să se dilate asemenea unui spasm. Mi-am întors capul și-am privit-o ; surâsul i s-a prelinș ca o flacăra catifelată către mine. Mi-a strâns ușor mâna, înclinând capul cu subînțeles, ca și cum între noi s-ar fi încheiat un pact sau o înțelegere secretă de care știm numai noi. Nu mi-am dat seama când caii uriași s-au pornit, am simțit numai lina plutire a noastră și senzația înspăimântătoare de mort pe care mi-o da răceala mâinii ei. O să mergem departe, pe dealurile și pe colinele pustii care se înclină spre mare, domnule profesor, i-am auzit vocea caldă, senzuală. Urcam acum o pantă, pe orizont se vedeau pereții de calcar ai bătrânilor munți, tociți de mângâierea vânturilor mediteraneene.

Diafana ninsoare încetase, căci se vedeau colinele bântuite de lumina orientală a lumii. Un cerb trecu mândru pierzându-se dincolo de culme. O clipă se opri în pisc să privească straniul nostru echipaj, sau poate atras de clinchetul de platină al clopoțelilor, coarnele i se profilară scheletice pe fundalul spălăcit a cerului, apoi își continuă mândru și indiferent drumul. Îmi luase mâna în mâinile ei catifelate și lichide și mă privea în ochi voluptuos. Simții fluidul acela cald și hieratic care te face să-ți înțepenească mușchii în clipa dureroasă a rutului, asemenea extinției din fața morții. Careta se oprise pe culme, plutirea încetase. Își ridică mâna în semn să ieșim. Arcurile gemură plăcut, moi, eliberate de greutatea trupurilor noastre. Ieșirăm afară, pașii scoteau un sunet ciudat ca de mișcarea unei rochii. Era iarăși una din acele nopți cu lună cum numai în spațiul acesta se poate vedea. Cerul se înclina ca o corlată în fundul lumii, orizontul părea o firidă caldă și temătoare. Până departe se vedeau coamele dulci ale colinelor ca o turmă de hipopotami dormitând sub candelabrul astrelor. Luna uriașă se arată diformă, trecuse de mult la zenit.

Îmi cuprinse mâna cu putere și se strânse înfricoșată la pieptul meu. Ideea că poate destinul fusese cel care mă purtase pe meleagurile acestea, tocmai ca să trăiesc dragostea care mi se strecurase ca o prevestire a morții în suflet, îmi trecea ca un cuțit prin creieri. Și după aceasta ce va urma, moartea înfricoșătoare, trecerea dincolo ? Brațele moi și fierbinți ale femeii îmi cuprinseră gâtul. Ochii mei, hipnotizați de buzele acelea mai frumoase decât niște ape de chihlimbar, se închiseră orbiți de viscolul nestăvilat al patimei. Acolo pe culmea aceea de calcar, netedă și lucioasă ca și cum ar fi fost șlefuită. Senzația căderii într-un adânc cald ca o lumină vie, mă face să-mi pierd cunoștința. Dintr-o dată orizontul se luminează orbitor. Am închis pleoapele gemând. Atunci în clipa aceea, printre sulitele de lumină și printre petele de foc l-am văzut. Cum să-l descriu ?

Era asemenea unui turn sau mai degrabă a unei mori de vânt, cum erau în evul mediu, și venea bălângânindu-și mâinile și lancea, sau poate învărtindu-le. Tropotul calului era bubuitor de parcă ar fi mers pe o câmpie sub care se întindea un gol imens. Pieptul mi-a fost inundat de o spaimă ciudată, și parcă în clipa aceea mă despărțeam de viață. Dar, ce dulce și dureroasă era

sfâșierea aceea. Capul îi urca amenințător pe bolta cerului. În clipa aceea am simțit-o lângă mine, pe ea, cea care o iubisem în pustietatea acestui deșert calcaros, stătea în genunchi ca și mine, înspăimântată, și-l privea pe ce-l care se îndrepta pustiitor spre noi. Privește-l, domnule profesor. El este. Cavalerul trac. Mi-am întors capul o fracțiune de secundă și i-am văzut chipul extatic, iluminat pe dinăuntru de o paloare violacee. Era fericită. Își dusese mâinile la piept și înlemnise, ca și cum se ruga monstrului care se apropia călare de noi. Pământul duduia depărtat, sinistru.

Lumina lui devenise parcă sticloasă, rece. Îmi simții dinții vibrând și un fior de gheață îmi trecu pe șira spinării. Lancea imensă sclipi în lumina sticloasă a lunii. Trecuse atât de timp, copitele hidosului animal băteau tipsia podișului, și iată că nu mai ajungeau la noi. I-am prins mâna și i-am strâns-o cu putere. Nu trebuie să ne fie teamă, i-am spus, nu va ajunge niciodată la noi. Caii de vată de la careta noastră nechezătră triști, ca de pe altă lume. Apoi brusc figura cavalerului se micșoră neașteptat ca și cum o forță nevăzută l-ar fi proiectat în jos. În clipa următoare însă simții sudoarea morții, ca niște drugii, curgând pe mine ; pentru că era atât de aproape încât în clipele următoare copitele calului urmau să ne strivească. Țipătul femeii se înalță ca un jet de schije. Mă aruncaii la pământ ghemuindu-mă. După asta mult timp nu mi-am mai amintit nimic. Când m-am trezit, trupul îmi era înghețat, mâna îmi scârțâii ruginită. Apele argintii ale zorilor se înalțau pe colinele de calcar atât de indiferente. Îmi era bine, fruntea de tablă i se înalță parcă din umeri.

Mulțumeam lui Dumnezeu că scăpasem cu viață. În clipa următoare însă sângele îmi îngheță în vine, și măruntaiele săltară ca și cum m-ar fi izbit cineva pe dinăuntru. Imaginea pe care o vedeam înaintea ochilor era cu adevărat hidoasă și înspăimântătoare. O, Doamne, cum am putut să rezist sinistrei întâmplări. Pe cât îi era chipul de frumos, senin și împăcat cu el, pe atât îi era trupul de sfărtecat și de părăsit. Rochia de mătase sau de brocart era sfâșiată de copitele calului, linia coapsei atât de dulce distona cu pântecul rănit și tumefiat. Numai seninătatea și albeața de marmură a picioarelor te mai linișteaa. M-am repezit și i-am acoperit pântecul cu ceea ce mai rămăsese din nobila ei rochie. I-am ridicat capul să văd dacă mai respiră. I-am auzit gemetele stinse și i-am văzut buzele de sidex mișcându-se. Trăia. O, Doamne, deci nu s-a întâmplat nimic. Am luat-o pe brațe și am dus-o în careta care ne aștepta maiestuoasă.

Caii au pornit singuri, undeva departe se auzea un huruit limpede de trăsurii. Baremi de vom ajunge curând în orașul din vale. De acum se luminase bine, soarele urcase fără vlagă pe cer, lumina era prăfoasă, inconsistentă. Am privit-o din nou. Deschisese ochii și mă privea cu o expresie de uimire ca și cum nu și-ar aminti nimic din groaznica întâmplare. I-am luat mâna și i-am sărutat-o, am întrebat-o cum se mai simte. Am asigurat-o că vom ajunge în curând și nu se poate să nu găsim pe cineva în bătrânul hotel care să ne ofere un minimum de îngrijire medicală. S-a ridicat în capul oaselor, roșeața îi revenise în obraji iar ochii se luminau de un zâmbet ciudat. Îmi mușcâii buzele. Era bine, era cât se poate de bine, căci iată, ne întoarcem viii în oraș. Roțile sunară cristalin, apoi se auziră dintr-o dată stins. Ceea ce vedeam era poate închipuirea mea. Caii și roțile bătrânei carete înaintau printr-un strat de zăpadă care se înalță cam cât un stat de om. Totul era o feerie. Razele soarelui căzând pe suprafața stratului de zăpadă viu irizau în miriade de scânteieri orbitoare. Privește, privește iubitele, am auzit-o exclamând și i-am văzut mâna atât de mlădioasă întinsă înainte.

Am pătruns curând pe străzile pustii ale medievalei urbe ; caii se luptau cu nămeții de molii, casele îngropate până la ferestre parcă dormeau de mii de ani, acoperișurile păreau niște coline aurii. Era frumos, era atât de încântător tot ce vedeam încât mă cuprindea un fel de disperare, de țipăt în fața luminii. Dumnezeule, am exclamat, și ce-o să se întâmple cu noi ? Tăcerea nobilei doamne de lângă mine semnificaa, m-am gândit, aceeași îngrijorare ca a mea. Soarele trecuse brusc de culmile de mătase și de gheață ale orașului. Caii s-au oprit din plutirea lor pe deasupra apei de moliciune și de vis, arcurile bătrânei carete vieneze s-au scufundat făcând să se tulbure liniștita așezare a micilor gângăanii și un nor argintiu ne învâluia pe dată. I-am întins mâna preafrumoasei mele prietene și am coborât; piepturile noastre despicau dulcea ninsoare ca niște

prove; tălpile se înfiorau de dulcea mângâiere a oceanului de aripioare. Abia am reușit să urcăm, în hol.

Bătrânul stăpân al hotelului moțâia pe scaunul lui tocit. Mi-a făcut un semn discret cu degetul dus la buze și ne-am continuat drumul pe scările de mahon. Înaintea ușii sculptate, negre de trecerea anilor, am avut o ușoară strângere de inimă, la gândul că și camera nobilei mele parteneră s-ar putea să fie invadată de molii. Dar n-a fost așa. Am văzut-o ridicându-și brațele fericită ca și cum mi-ar fi spus, o, Doamne, în sfârșit, bine că am ajuns și acasă. Era cald și plăcut în apartamentul intim și odihnitor ca un budoar al femeii de care mă îndrăgostisem. O priveam în lumina opalescentă pe care o emană numai orașele vechi, era atât de tânără și de frumoasă încât m-am stăpânit cu greu să nu cad la picioarele ei. O iubeam, iată, dureros, ca o rană deschisă, crescând, și rămâneam nemișcat, fără să-mi pot lua ochii de la brațele răspândind o mireasmă nefirească, umedă, de alcovuri otrăvite. S-a întors brusc către mine cu zâmbetul ei vinovat, luminos, marmorean. Am simțit inima sfâșiindu-mi în piept. O, vino iubitele, cazi la picioarele mele și spune-mi că mă iubești, nebun, dezvățat așa cum numai zeii barbari de odinioară știau să iubească. Am venit lângă ea, și am îngenuncheat. I-am cuprins picioarele îmbătându-mă de muzica trupului ei. Undeva departe au părut că răzbat zvonurile unor clopoței, am ascultat cu auzul încordat, dar n-am auzit decât gâlgâitul cristalin, senzual al vocii ei care mă adormea.

O, Doamne, cât de frumos era prințul Leopold în dimineața aceea la vânatoare ; parcă aud glasurile hăitașilor și țipetele acelea de păun în adâncul pădurii. Leopold s-a desprins din ceată, câinii și caii se pierduseră dincolo de zare și atunci l-am văzut pe calul lui mândru, iubitele. A descălecat mândru ca un zeu și a îngenuncheat la picioarele mele. Doamne, cât de frumos, mai gingași și mai dureros decât eternitatea se plecau ramurile asupra noastră și noi cum ne pierdeam pe sub bolțile întunecoase ale secularelor păduri. Tot mai departe, și din când în când, se mai auzea stins ca de moarte sunetul cornului. Și Leopold m-a dus în adâncul pădurii, în fundul lumii și acolo mi-a întins trupul pe covorul de mușchi, și m-a iubit cum numai un prinț nebun poate iubi. Și ce s-a ales, iubitele, din neamul marelui Leopold ? Nimic. S-au risipit toate în cele patru vânturi, și spițele neamului său au secat ca și cum n-ar fi fost pe lume. Am încleștat dinții de durere ; Dumnezeuule, de ce nu-mi spune cine este, ce se întâmplă cu noi, și lasă totul în întunericul nedeslușit al unui vis macabru ? Venisem în orașul acesta ca să-mi îngrijesc sănătatea și iată îmi pierdusem capul îndrăgostit de o femeie care pare desprinsă din legendele evului mediu.

I-am simțit dulcile-i plete mângâindu-mi fața, buzele, căutând gura nesățioasă. De ce nu fugi, iubitele, fugi. Îți va seca neamul cum le-a secat tuturor și numai amintirea va rămâne din tot ce trăim noi. În clipa aceea ideea că ar trebui cu ultimul efort să mă desprind și să fug mi-a luminat ca un cui înroșit în foc mintea, creierul. Se poate că așa aș fi făcut dacă nu mi s-ar fi părut în clipa următoare dureros de dulce, ca o părere, că ceea ce trăim noi se întâmplă foarte departe în viitor. I-am cuprins umerii și brațele, am trecut prin trupul ei ca printr-o apă fierbinte, i-am prins gura care m-a ars ca o văpaie. Și acolo în patul acela imperial ne-am iubit uitând de noi și de tot. Când ne-am trezit am văzut-o în dreptul ferestrei. Apunea soarele înroșind acoperișurile și învăluindu-i chipul. Mi-a zâmbit stins. Când mi-am aruncat ochii pe fereastră am văzut stratul de zăpadă până la înălțimea acoperișurilor, acoperișurile păreau căciuli uriașe. Văzduhul era un nor imens din infimele vietăți. Mi-a luat mâinile îngrijorată. Doamne, Dumnezeuule, am exclamat, până când va mai ninge ! Și ce vom face după ce acoperișurile vor fi cu adevărat acoperite de nămeții de materie vie. Tăcerea de sticlă păru să ne dea iluzia că vedem prin lucruri.

E atât de frumos, îi auzii vocea scăzută după mult timp, încât nu mă mai gândesc la nimic. Poate să vină moartea universală, iubitele. Mă cutremurai la gândul unei despărțiri totale. De-am putea să ieșim afară, să alergăm prin ninsoare, o auzii iar, după mult timp, dar nu se mai poate, stratul de molii a trecut de mult de acoperișurile vilelor. În minte îmi veni imaginea cavalerului alergând pe namila sa ca un Don Quijote înspre noi. Apoi țipătul ei. Doamne, mă gândii, atâtea lucruri fără noimă s-au întâmplat. O întrebai despre ce se petrecuse acolo pe colinele de calcare.

Cuvintele mi se depuseră moarte pe mobile ; privea visătoare ninsoarea căzând fără zgomot. Acesta trebuia să fie adevărul, îmi ascundea cu dinadinsul anumite lucruri. O întrebam o dată, oare care-i e numele, și la fel procedase ; cuvintele mele n-ajunseseră până acolo încât s-o fi făcut să-mi răspundă. Nu te-ai gândit, iubito, o auzii într-un târziu, că Don Quijote nu este altceva decât un prototip decăzut al cavalerului trac, pe care-l avem în noi, în adâncurile inconștientului. Aproape că-mi veni să exclam de bucurie. În inima mea, iată, în sfârșit, că puteam să fac o conexiune, să mă agăț de o lumină. Pentru că, mă gândii, figura aceluia ciudat Don Quijote care o obseda, nu trăia în realitate ci în ea, și nu era altceva decât o proiecție a unei obsesii ancestrale, mitice. Bătrânul hotel se înclina într-o parte și-n alta ca o corabie. Îi priveam buzele livide de spaimă. Sunt femeia care stinge neamurile, iubito, murmură.

Cu ani în urmă, eram în una din capitalele Nordului, și auzisem într-adevăr această legendă, dar aici ne găseam în sudul luminat și auster. Femeia atât de frumoasă, încât asemenea unei raze de lumină orbitoare arde și usucă viața. Penumbra se instala urcând din ziduri. Mi se păru ciudat că normal ar fi trebuit să fiu disperat, îngrijorat, să întreb, să alerg și să mă zbat pentru a găsi un mijloc, o posibilitate de a evada din trecutul acesta liniștit, de lucruri înfricoșătoare. Am putea să chemăm trăsura, iubito, am șoptit. În loc de orice răspuns, am simțit-o strângându-se la pieptul meu. Dulcea dorință a pierderii și a înălțării îmi bătui sufletul ca o furtună care abia de acum încolo urmează să se dezlănțuie. În minte văzui umbre umblând prin istorie ca niște torțe. Carnea femeii mă ardea și mă împietrea în noaptea care se lăsa. Abia mai avui timp să mă mai gândesc la ciudatul sfârșit al omenirii. Vedenia Cavalerului trac, sau mai bine zis, privirea aceea arzând, mă țintuia din neant. Ca și cum trupul mi-ar fi fost o schelărie, și aș fi ars asemenea unui rug, mă cutremurai de groaznica prăbușire în cenușa care eram. Afară ninsoarea căzând parcă de mii de ani acoperea orașul, acoperea totul.

CÂNTECUL CÂINELUI

POVESTIRE DE DRAGOSTE

Pe Vincent Alexander îl văzuse prima dată la concertul de la Operă dat în seara zilei de 28 decembrie. Mersese mai mult din capriciu, poate pentru că în seara aceea dorise să fie singură. Deși găsisse bilet în ultimele rânduri și nu-l vedea așa de clar (la un moment dat îi ceruse vecinului binoclul și privise prin el) îi remarcase din prima clipă frumusețea neobișnuită. Așa cum stătea aplecat pe violoncelul lui, concentrat, cu pletele bătând înspre roșu, părea un tânăr zeu chinuindu-se să facă un lucru prea terestru pentru înfățișarea și natura lui. Aflase abia a doua zi din presă că-l cheamă Vincent Alexander și că era o achiziție recentă a Operei. Dacă ar fi frecventat mai des concertele și dacă ar fi citit regulat cronicile despre muzica lui, revistele literare, ar fi aflat mai demult că Vincent Alexander este unul dintre violoniștii cei mai apreciați de critică și unul dintre cei mai populari și mai iubiți interpreți. Atunci, stând acolo în penumbra sălii de concert, se îndrăgostise nebunește de el. Îi privea hipnotizată mâinile aurite de lumina reflectoarelor, chipul cu trăsături de zeu nordic. Câteva zile mai târziu când imaginea lui îi revenise obsesiv în minte, își aduse aminte că se îndrăgostise la fel când avea 18 ani de un pictor pe care-l întâlnise în familia unor prieteni. Îl visa noaptea și-l aștepta la intrarea Galeriilor de Artă. Dar nu-l mai văzuse de atunci niciodată. Urmaseră apoi anii de facultate, cărțile care o absorbiseră, prieteniiile cu oameni de cultură.

Anamaria Eleuteriade se apropia de treizeci de ani, era o femeie de o frumusețe deosebită, înaltă, puternică, emanând o robustețe și o monumentalitate aristocratică. Asistentă la Facultatea de Limbi Romane ar fi putut demult să-și facă un rost, dacă n-ar fi avut de când era mică intuiția aceluși bărbat extraordinar, frumos, cult, bogat, a unui prinț care o va găsi și o va face fericită. Și iată că visul care o obsedase chinuitor era mai aproape ca oricând să se împlinească. Primul lucru de care se informă, cu destul tact și cu destul efort a fost acela de a ști dacă Alexander este sau nu căsătorit. A răsuflat ușurată, o senzație ciudată, rece, amețitoare, care i-a oprit o clipă diafragma în loc, când a aflat că nu este căsătorit. Un timp nu l-a mai putut vedea pentru că marele violonist întreprindea un turneu în America de Sud, dar l-a așteptat în fiecare zi aproape. În sfârșit, după ce și-a reluat activitatea, a mai avut norocul să-l zărească de două ori. De data aceasta a avut grijă să-și ia biletele în primele rânduri, acum l-a observat de aproape, mâinile puțin păroase exprimau putere și un fel de întuneric masculin care o făceau să se înfioare. Trăsăturile chipului îi erau mai aspre, dar într-un fel geometric și efeminat, care-l făceau și mai tulburător. Aproape că începuse să creadă că este din nou liceană; începuse să colecționeze timbre ; tăiasse și lipise într-un album toate cronicile în care era vorba de Vincent Alexander. Lunile care s-au scurs până în primăvară au rămas ca unele dintre cele mai frumoase momente din viața ei.

Se schimbase destul de mult ca lucrul acesta să nu dea de bănuț prietenilor ; în primul rând devenise mai expansivă, mai circumspectă cu ea. Se trezea des râzând în hohote și ascultându-se.

Într-o asemenea clipă avusese iluzia că, vai, chiar în acel moment pe ușă intra el ; își prelungise cu destul efort vulturile răsului tocmai ca s-o audă și să-i atragă atenția. Noaptea avea insomnii și totuși aceste momente de reverie și de limbaj interior epuizant erau atât de frumoase. Era conștientă că nu poate prelungi dragostea aceasta la infinit, în primul rând pentru că devenise chinuitoare, în al doilea rând pentru că devenea din ce în ce mai neliniștită, mai fricoasă, ca și cum ar fi pierdut contactul cu realitatea și ar exista posibilitatea să nu se mai regăsească niciodată. Aflase că peste două săptămâni Vincent Alexander urma să țină un curs la Conservator; era desigur o șansă, și una din cele mai bune de a-l vedea, de a-l asculta, de a-l cunoaște. Lucrurile nu s-au întâmplat însă așa ; a trăit atunci un fel de șoc, un gol în care simți că intri împotriva dorinței tale. S-a gândit atunci cu strângere de inimă că la fel s-ar putea întâmpla ca tot ce trăiește ea să nu fie decât o pregătire pentru vidul care urma. Aproape că se gândea cu toată seriozitatea la o strategie de reprimare a sentimentului care se născuse în ea. Oricum Vincent Alexander fiind artist, și găsindu-și toată fericirea în muzică, este posibil, în cazul în care s-ar căsători într-adevăr cu ea, ca legătura lor să nu fie tocmai fără dificultăți ; este cunoscută firea complexă, chinuită a oamenilor de soiul acesta.

X
X X

Într-una din seri s-a produs și lucrul ce o chinuia cel mai mult. Modul cum trebuie să-l cunoască ; ar fi putut să meargă în pauza dintre acte să-l caute. Putea să fie atât de sigură încât să-i exprime dorința de a-l cunoaște, sau putea să fie atât de îndrăzneată încât să îi scrie. Și iată că în seara aceasta fusese invitată de una din prietene într-una din casele de vază ale orașului. Rămăsese o clipă cu mâna în aer, scoțând un ușor țipăt, ca și cum s-ar fi speriat, când îl văzuse pe violonist în fotoliu, zâmbind senin prietenului său., făcuseră cunoștință și cu destulă greutate reușise să-și țină mai mult decât trebuia mâna în cea a lui Vincent Alexander. O, exclamase el când auzise că este asistenta bătrânului profesor Alfred Garedi. Cum să înțeleg gestul dumneavoastră, întrebă ea, mai mult ca să înceapă o discuție decât ca să afle un răspuns. Dați-i cea mai frumoasă interpretare, stimată domnișoară, îl auzise. Se așezase jos, destul de repede, ca să-și continue discuția începută. După ce a schimbat câteva cuvinte cu ceilalți invitați, oprindu-se cum era și firesc mai mult să discute cu gazda, prelungind peste puterile ei o discuție de rutină, a avut grijă să se așeze destul de aproape de cunoscutul violonist pentru a se introduce cât mai firesc în discuție. O altă femeie, vorbind obositor de mult, o frumusețe de tipul cântărețelor de operetă, făcea de mult timp același efort, într-un mod cât se poate de insistent și de neplăcut.

La început simțise un fel de strângere de inimă, apoi taxând-o de gâscă și observând că și Alexander n-o prea băga în seamă, răsuflase ușurată. Discuția se purta în jurul conceptului de linie melodică, celălalt trebuia să fie tot muzician, se gândea Anamaria Eleuteriade, și era într-adevăr profesor la Conservator. Sesiză cu ușurință divergențele lor. Așteptă cu răbdare momentul ca să se introducă în discuție, lucru pe care-l făcu binișor trecând de partea profesorului de canto. Nu, nu domnișoară, nu pot să fiu de acord cu dumneavoastră, eu vorbeam nu de stabilirea unei reguli, lucru care ar fi cât se poate de dăunător ; îmi exprimam o percepție și un punct de vedere care sunt, e adevărat, personale, dar pot să fie deosebit de rodnice sau de eficiente, cum vreți să-i spuneți, dacă un artist merge pe această cale. Domnișoara Eleuteriade îl ascultă cu toată atenția, (sesizase că Vincent Alexander are un aer deosebit de respectuos când ascultă, dând interlocutorului său și impresia de bună creștere, de elevare în relațiile interpersonale, dar transmițându-i și un anume respect, un fel de apreciere valorică a personalității celuilalt) ideea marelui violonist nu era numai interesantă dar și de perspectivă. Argumentația lui rămânea însă incompletă ; ideea că linia melodică devenise de mult un element

al trecutului ; că muzica, asemenea oricărei arte îndrăznețe, trebuie să-și asume descoperirea și investigarea unor noi spații ale realului, i se părea utopică.

Linia melodică la urma urmei nu este altceva decât o linie, ar trebui creată un fel de suprafață sonoră, instrument cu posibilități mult mai vaste de redare a complexității lumii. Tăcerea își fâlfâie aripile argintii între ei. De ce nu muzica univers, cosmosul sonor ca muzică, interveni în discuție domnișoara Eleuteriade. Sigur cu da, ideea dumneavoastră îmi confirmă intuiția mea ; este de altfel obsesia mea și ceea ce mă preocupă cel mai mult în momentul acesta. Punctul meu de vedere, iubite domn, este contrar. Eu nu cred că trebuie să părăsim, și de multe ori s-a întâmplat lucrul acesta în evoluția culturii, un lucru câștigat, cum este linia melodică, pentru un altul care mi se pare un pas înainte. De altfel ulterior lucrurile se limpezesc și arta își regăsește întotdeauna coordonatele sale fundamentale. Anamaria Eleuteriade respiră adânc, părând că se concentrează ; o cută îi brăzdă o fracțiune de secundă fruntea ; Vincent Alexander tresări uimit de expresia inteligentă, pătrunzătoare a femeii. Eu cred că muzica univers, sau altfel spus cosmosul sonor, este un lucru imposibil, cel puțin pentru epoca istorică în care ne găsim. Îmi aduc aminte că m-am găsit o dată într-un muzeu, era mi se pare un concert de Bach, muzica venea din toate părțile, aerul din jurul meu era sonorizat, dens de sunet. Ei bine, în câteva minute a trebuit să ies pentru că nu suportam, nu mai rezistam. Aveam senzația de vomă dublată de o angoasă profundă.

Am simțit violent că trebuie să țip, să urlu și să ies din spațiul acela care-mi amenința și-mi zdrobea spiritul. În clipa aceea Anamaria Eleuteriade părea atât de frumoasă încât amândoi bărbații rămăseseră o clipă cu bărbiile întinse, captivați de expunerea ei. Vreau să spun, domnule Alexander, că muzica univers, sau cosmos, cum îi ziceți dumneavoastră, îl prinde pe om în lăuntru ei, ca într-o închisoare. Eu am simțit atunci brusc nevoia să evadez din această muzică, nu pentru că nu era bună, ci pentru că forma ei nu-mi mai era familiară. Alexander vru să intervină, domnișoara Eleuteriade îi făcu semn discret că vrea să continue. Haideti să vedem acum de ce linia melodică rămâne încă un lucru valabil în muzică. Vă contrazic atunci când spuneți că este un element de suprafață, care se convertește în superficialitate. Observați dumneavoastră că sunt linii melodice vechi de mii de ani pe care noi le ascultăm și acum cu plăcere, pătrunși de profunditatea lor. Sunt indiscutabil linii melodice superficiale, ca în muzica de operetă sau în muzica de festival, în cea comercială, dar sunt linii melodice atât de profunde, că te cutremură pur și simplu. Vreau să spun că nu trebuie să vedem linia melodică asemenea unei eșarfe plutind în aer, sau pe suprafața lină a unei mări, ci asemenea unei rădăcini care se înfinge în zonele abisale ale lumii, de unde ne aduce tonuri ciudate, necunoscute.

Se lasă din nou aceeași tăcere, bărbații se trezără abia după câteva momente din meditația în care căzuseră. Vincent Alexander își mușcă preocupat de ceva buza de jos, roșie, plină, senzuală, așa cum o au adolescenții. Considerațiile dumneavoastră, domnișoară, sunt cât se poate de interesante, șopti el. Mai tuși o dată ușor, la fel de pierdut în gânduri. În clipa aceea se auzi invitația gazdei. Mda, se pare că trebuie să întrerupem discuția, se scuză bărbatul zâmbind stângaci, mi-ar face mare plăcere s-o continuăm. În primul rând mi-ar fi utilă mie o asemenea discuție. Se ridicară și trecură în salon. Din păcate locul Anamariei Eleuteriade se găsi aproape în capătul celălalt. Oricum simți acel foșnet interior al fericirii, acea exuberanță copilărească ce-o cuprinseseră. Era prima ei victorie asupra lui. De acum îi va fi ușor să-l caute ; poate se vor plimba prin parcuri, oh, în septembrie, toamnele sunt dumnezeiești, monumentale, ca niște femei frumoase ; se văzu în minte plimbându-se amândoi pe aleile parcurilor brumate de rugina toamnei, pe țărmul unei mări.

X
X X

În seara aceea, Vincent Alexander a însoțit-o până acasă. Îi venea aproape să-și bată joc de el, cât de copil putea să fie un artist de talia lui. Pentru ea discuția din seara aceea fusese un joc de idei, o provocare, o intrare în lumea lui, pe când el era atât de preocupat de ideea aceasta a muzicii cosmos încât tot timpul nu vorbiseră decât de lucrurile acestea. La despărțire îi lăsase numărul ei de telefon și-l întrebase unde poate să-l caute. N-o căutase. Devenise din ce în ce mai neliniștită când s-a hotărât să-l caute ea. A găsit-o acasă pe bătrâna lui mamă, dona Victoria Alexander. După ce a cercetat-o obositor de mult, i-a mărturisit că nu-l poate întâlni pentru că Vincent se retrăsese la mănăstirea Sfântul Augustin ca să lucreze. Lucrul i s-a părut, cum era de așteptat, curios, oricum trebuia să știe de la început că Vincent are o serie de ciudățenii pe care va fi nevoită să le accepte, iar ideea unui Vincent credincios nu-i dispăcea deloc. Bătrâna a reținut; insistând cu gesturile ei de mamă care vrea să pună ceva la cale. Anamaria o privea cum se agită, încercând să fie cât mai apropiată. Până când avea să fie gata cafeaua, doamna Victoria Alexander aduse o vișinată. Dragă domnișoară, dă-mi voie să fiu poate ridicol de sinceră cu dumneata, și dacă ești o fată de treabă nu se poate să nu mă înțelegi. Crede-mă, îl iubesc pe Vincent ca pe ochii din cap, l-am crescut singură de la un an și jumătate. E un băiat ca pâinea caldă, binecrescut, cum să-ți spun, din punctul acesta de vedere sunt foarte mulțumită de el. E un artist talentat, aduce acasă o mulțime de bani ; nu bea, nu fumează, este cât se poate de liniștit. Anamaria Eleuteriade zâmbi visătoare, ori știa, ori nu știa mama lui Vincent să-i facă reclamă. Dintr-un singur punct de vedere sunt îngrijorată de Vincent ; aici tăcu și păru un moment să-și aducă aminte de ceva. Dragă domnișoară, Vincent este misogin, nu vrea în ruptul capului să se căsătorească. Oftă lung, după ce trase adânc aer în piept, or dumneata ești singura fată căreia Vincent i-a dat numărul de telefon, i se adresă. Tare m-aș bucura să fie ceva între dumneavoastră. Cafeaua este bună, cu gust amar. Anamaria Eleuteriade surâse fericită ; în clipa aceea se simți asemenea unei vulpi viclene. Doamnă Alexander, nu vă pot promite nimic, vă dați seama ; eu l-am căutat pentru o chestiune profesională, ca să spun așa ; dar dacă mă voi îndrăgosti de el am să vă spun, ca să-l atacăm amândouă din două direcții. Râseră complice. Bătrâna ar fi vrut să rămână mai mult, domnișoara Eleuteriade se scuză că timpul nu-i mai permite să rămână. Coborî scările în goană, apoi o luă la întâmplare pe străzi ; îi plăcea orașul vechi în care locuia Vincent.

Zâmbi singură la gândul că pe străzile acestea se vor plimba de multe ori. Mai ales în nopțile cu lună, acoperișurile bătrânelor edificii trebuie să se vadă splendid. Oricum, se gândi, doamna Victoria Alexander putea foarte bine, cu bunătatea ei de mamă obișnuită cu greutățile să le crească și copilul. Dumnezeule, se mustră în gând, am devenit îngrozitor de calculată. Se urcă în primul taxi care îi ieși în cale. Gândul că Vincent Alexander fuge de femeii începu s-o preocupe cu adevărat. Sigur că e un lucru bun, cât de atrăgător este ca bărbat dacă s-ar lăsa cucerit de toate femeile trebuia demult să ajungă un ratat. Se gândi cu strângere de inimă că în clipa în care va afla că-l iubește s-ar putea întâmpla cine știe ce.

X
X X

Trecuse aproape o lună; se interesase de Vincent Alexander la Operă, i se spusese că își luase un concediu de odihnă pentru studiu. Era așteptat abia peste două săptămâni pentru repetiții. Îndrăzni, deși simțea că moare de rușine, s-o sune pe bătrână s-o întrebe de Vincent când se întoarce. A, dumneata ești Anamaria ; draga mea, Vincent e punctual ca un ceasornic, poimaine va sosi cu siguranță pentru că are repetiții. O întrebă apoi ce face, și convorbirea lor alunecă spre lucruri neînsemnate. Fii fără grijă, draga mea, o să-l pun să te sune, n-am uitat. La revedere, te sărut. Vocea caldă a mamei marelui violoncelist îi rămăsese mult timp în urechi. În ziua aceea, ieșind de la cursuri, simți atât de violent dorul de el, dorința imperioasă de a-l vedea, încât simți aproape alergând pe străzi dorința de a plânge. Nu, era hotărâtă. Știa acum ce înseamnă să iubești ca o nebună pe un bărbat și să te încapățânezi prostește, împotriva ta, ca să

crezi că te joci cu el. Să te autosugestionezi că tu ești cea care conduci ostilitățile și care domini toată situația.

În ziua următoare trăi un fel de teamă inexplicabilă că Vincent s-ar putea să fie bărbatul pe care-l pierzi înainte de a-l avea. Oricum, se scuză singură, înspăimântată mai mult decât își închipuia ea în momentul acela, de femeia care aleargă după un bărbat în felul acela, de ființa strateg, inteligentă până la viclenie care uneltește prinderea în lanț a celui iubit. Era în pat, privea pierdută, fără să se gândească la nimic anume, în tavan, când auzi telefonul sunând. Inima îi bătu deodată să-i spargă pieptul. El era, își cerea scuze că o făcuse să aștepte atât, mai ales că el era interesat în toată povestea cu noile curente în muzică ; muzica spațiu, muzica univers. Unde-ai fost atâta timp ? Tocmai de aceea s-a retras într-un loc liniștit, ca să poată lucra în voie. Terminase eseu la care lucra demult ; o anunță că va fi probabil mulțumită că o citează destul de des, și uneori imprecis. Se întâlniră pe seară. Nu era în apele lui, și cât timp rătăciră pe străzile orașului vechi vorbi aproape numai ea. Îi mărturisi că era neliniștit, o neliniște aproape tot ce se scrisese în domeniul acesta. Îl interesa înfrângerea angoasei prin muzică, și în ultimă instanță problema raportului muzică-moarte. De esența pură te poți apropia cu mijloacele cele mai fine, iar dintre arte muzica este cea care deține aceste instrumente. Anamaria Eleuteriade îl contrazise susținând că poezia este cea care deține aceste mijloace, și că muzica în starea ei cea mai evoluată nu e decât poezie. Trecură prin fața unei grădini, mirosul de mici îi învălui ca o boare exotică.

Văzându-l atât de preocupat de raționamentul lui, hotărî să fie ea cea care să ia inițiativa. Îi mărturisi că simte o poftă nebună să mănânce niște mici și să bea o bere, așa că i-ar face mare plăcere s-o invite. O privi cu o neliniște ciudată în ochi. După tine, dragul meu, zâmbi femeia invitându-l s-o ia înainte. Se bălbâi grozav când trebui să comande micii, și de fapt comandă numai pentru ea. Domnișoara Eleuteriade îl privi aproape stupefiată. La început crezu că n-are bani, de aceea insistă să i se aducă și lui o porție. Treaba ta, după atâtea rugăminți îi spunea acum pe nume, eu sunt vegetarian și nu cred că ești capabilă să mănânci două porții. Aha, făcu domnișoara Eleuteriade liniștită. Asta era deci... Știu de la mama ta că ești credincios, m-am speriat la gândul că ești membru nu știu cărei secte. Nu, nu era sectant, îi spuse atât de serios că femeia nu se putu abține să nu izbucnească în râs. Discuția se învioră repede. Era surprinzător pentru ea cât de vie îi este mintea în prezența lui. De altfel dincolo de faptul că era îndrăgostită de el se simțea cât se poate de bine în compania lui. La un moment dat o îngrijoră acest sentiment al superiorității ei, această bucurie abia sesizabilă a dominației ei. Un timp gândindu-se să-i mărturisească sau nu că-l iubește, uită să-l mai urmărească.

Povestea o întâmplare trăită de el în zori la marginea orașului, când avusese foarte clar senzația că lumina primelor raze ale soarelui este o lumină umedă, umedă, de început de lume. Îl obseda faptul de a scoate la violoncel aceste sunete ; nu pure, uscate, ci continuând un trecut, purtând masca vechimii ancestrale. Îi plăceau ideile acestea ale lui, nu trăsnete, nu putea să spună lucrul acesta, cât foarte îndrăznețe, și uneori romantice, dacă nu copilărești. Întârziară până târziu. Stelele răsăriră devreme, strălucind concrete pe bolta senină, de culoarea marinului crud. Vincent Alexander se opri în loc, la fel de absorbit de parcă în timpul acesta ar fi tras mereu cu urechea. Cred că nu e o iluzie Anamaria, șopti bărbatul. La ce te referi, Vincent ? Își continuară mersul lor la fel de încet, așa cum se plimbă doi oameni care se gândesc la ceva. Fundamentul stării psihice a omului, vorbi violonistul, este această abia sesizabilă frică de moarte. Cât timp am fost cu tine am uitat pur și simplu de ea, sau acest sentiment a fost estompat, dacă nu cumva anihilat de prezența ta. Faci des asemenea introspecții, Vincent ? îl întrebă Anamaria Eleuteriade preocupată. Mereu sunt o introspecție Anamaria, o continuă meditație, o ascultare a interiorității mele și a lumii. Se lăsă tăcerea între ei și un timp li se auziră numai respirațiile ca două aripi.

X
X X

Îl condusesese până acasă, îi mulțumise și se scuzase că se grăbește. Domnișoara Anamaria Eleuteriade se întoarse acasă cu un taxi, puțin iritată și mai mult mâhnită de mentalitatea și de singurătatea bărbatului. Cum adică, se plimbă împreună de atâtea ceasuri și el are curajul să-i mărturisească, fără măcar să se scuze, că în vremea aceasta și-a ascultat tot timpul interioritatea lui ? Îi citi chiar în noaptea aceea manuscrisul, făcând o mulțime de adnotări pe margine și având grijă să sublinieze destule rânduri cu roșu. Simți nevoia să fie crudă cu el, să-l șocheze într-un fel. Adormi târziu și tot timpul se gândi numai la el. Făcuse bine că nu-i mărturisise că-l iubește, de altfel, se gândi, poate că ar fi mai bine să-i lase lui sarcina asta, cum era și normal. În sine ea recunoștea că imaginea arhetip pe care și-o formase despre Vincent Alexander, pe care-l văzuse acolo pe scenă aplecat deasupra violoncelului, era puțin erodată, compromisă de imaginea omului real ; de imaginea individului uman atât de abstras de viață, obsedat de ideile lui estetice. În săptămânile care urmară nu pierdu nici unul din concertele lui. După unul din concerte îl rugă s-o conducă acasă ; era posac și abătut; o conduse numai până la stația de taxi de lângă Operă scuzându-se că e foarte obosit. Îl privi nervoasă, lovită în amorul propriu. Aștept să mă suni mâine, Vincent, te rog. Un timp privi mașina cum se îndepărtează, apoi își băgă mâinile în buzunare nervos, cu fălcile încleștate.

X
X X

Nu sună nici în ziua următoare, nici a doua zi. Așa cum se temu Anamaria Eleuteriade n-o sună nici în săptămânile următoare. Își călcă pe inimă și-l căută acasă unde o găsi pe doamna Alexander. O surprinse de la început tristețea din glasul ei. Vincent nu era acasă, se retrăsese din nou la mănăstirea Sfântul Augustin. Trebuie să se întoarcă pentru că urmează să facă un lung turneu în țările nordice. Avea nevoie de această refacere înaintea unui asemenea efort. Începură apoi să discute despre altceva. Bătrâna simți că partenera sa plictisită devine din ce în ce mai nervoasă, se scuză că o reținuse mai mult și o invită să-i facă o vizită. Orele de seminar din zilele următoare o plictisiră și o nemulțumiră într-un hal îngrozitor. Era ca un animal care dă ocol cuștii fără să-și găsească locul. La un moment dat se trezi lângă telefon, și abia atunci își dădu seama că zilele acestea în inconștient nu făcuse altceva decât să aștepte telefonul lui. O obseda imaginea de la ultimul lui concert, cea a bărbatului puternic, încordat, masiv, care stă aplecat deasupra violoncelului ca și cum ar fi ținut în echilibru un sistem de forțe cu mult mai mari. O durea ca un ghimpe pus pe suflet impresia aceea ciudată, greu de exprimat. Aplecat deasupra violoncelului său Vincent părea că se retrage într-un fel de cosmos numai al său. În clipele acelea când era atât de concentrat între el și lume se interpunea un zid invizibil. În clipele acelea uita total de ea. Legătura lui cu lumea era întreruptă într-un mod profund și dureros pentru ea.

X
X X

În perioada aceasta, a turneului lui Vincent Alexander, îl cunosc pe Robert Remy, un tânăr istoric, deja foarte apreciat în lumea lui. Își dădu seama că Remy o place, un lucru de altfel nu atât de greu pentru o femeie inteligentă. O invită la un spectacol de teatru, într-una din după-amiezi ieșiră cu mașina la marginea orașului. Robert Remy era un bărbat frumos, înalt, aproape athletic, asemănându-se din punctul de vedere al constituției fizice cu ea. Nu de puține ori i se spusese, expresia era atât de vulgară și totuși fusese pe cât de lezată pe atât de fericită când o auzise, că este o femeie de rasă. În această tipologie se înscria Robert Remy ; era cu adevărat un bărbat de rasă. Pe deasupra era mai viu, mai inteligent, mai informat decât Alexander. Și totuși plimbându-se cu noul ei curtezan nu putu să nu observe sentimentul de vinovăție care se năștea

în ea, și faptul că în zilele din urmă i se făcuse îngrozitor de dor de Vincent Alexander. Își dădu seama, de data aceasta înspăimântată, că interiorizase multe din gesturile marelui violonist. De pildă își ținea capul ușor înclinat spre stânga, și-l asculta cu un fel de sfioșenie, care-i aduse în minte imediat chipul lui Alexander. Ca să mai întrerupă plimbările, și să mai pună capăt invitațiilor celui care se anunța un pretendent sigur la căsătorie, îl anunță că peste câteva zile va pleca într-o călătorie de studii.

A treia zi plecă într-adevăr din oraș, în primul rând însă ca să scape de obsesia lui Vincent Alexander. Opera, Ateneul, Muzeul unde concertase de câteva ori, orașul vechi, parcurile, îi aminteau atât de limpede plimbările lor. Se trezi furioasă pe el și alintându-l cu ursulețul meu. Porecla aceasta îi fusese sugerată de comparația cu Robert Remy. Vincent Alexander era o constituție mai plină, mai cărnos, mai greoi. Se-ntoarse repede pentru că își dădu seama și mai furioasă că umblând prin muzee și biblioteci avea tot timpul impresia că-l caută pe el. Stând în cameră la hotel, cu mâinile sub cap (ah, ce enervant era să stai într-un hotel după ora 10, ascultând pe culoar și în camere învecinate aspiratoarele femeilor de serviciu) își dădu seama, ca și cum atunci ar fi descoperit pentru prima dată, că există mai multe feluri de a iubi. Unul năvalnic, o stare de euforie și de fantastic, așa cum îl iubise în adolescență pe pictorul pe care nu-l mai văzuse niciodată de-atunci, și așa cum îl iubise pe Vincent la început. Există un alt fel, posesiv, matern, așa cum simțise că-l iubește de câte ori îl văzuse neputincios, visător, retras în el. Și exista un alt fel de a iubi, așa cum îl iubea acum când stătea în patul acesta cu mâinile sub cap, un mod de a iubi, mai puțin chinuitor, distilat de toate otrăvurile instinctelor și ale biologicului.

Era o stare de solidaritate cu el în timp, un fel pasiv de a fi alături de el. Se ruga și avea emoții pentru el ca să reușească. Aproape sări în sus cu pumnii strânși a doua zi când citi în presă despre succesul răsunător al marelui violonist german Vincent Alexander. Era elogiată tehnica desăvârșită a artistului, capacitatea lui de dăruire, stăpânirea perfectă a întregului ansamblu sonor, viziunea superioară despre destin. În ziua aceea cumpără toate ziarele în care se vorbea despre turneul lui Vincent Alexander. Și-l imagina asemenea unui conducător militar primit în triumf, purtat pe brațe, aclamat la nesfârșit de mulțimi delirante. Se urcă la volan și se întoarse chiar în acea zi acasă. Pe drum se trezi alergând cu 140 km pe oră. Când își dădu seama că se înșeală, că impresia că-l va găsi pe Alexander în orașul lor este numai în inconștientul ei, că de fapt n-o așteaptă nici un Vincent, încetini. Încercă fără, să reușească, să se bucure de senzația de plutire datorată mai mult euforiei stăpânite cu greu, decât vitezei.

Acasă găsi o scrisoare primită de la el cu două zile în urmă. Ei drăcie, își spuse, îmi spunea mie sufletul că o să găsesc ceva de la el. O rupse din câteva gesturi. Dacă cineva ar fi privit-o în clipa aceea, ar fi văzut o femeie neobișnuit de frumoasă, sorbind rândurile unei scrisori cu mâinile tremurânde. La un moment dat mâinile îi tremurară vizibil, își duse pumnii la tâmples și scoase un țipăt de fericire. Vincent Alexander își cerea scuze că n-a căutat-o la telefon, rugând-o să-l înțeleagă și să accepte gestul său. Își dăduse seama că se îndrăgostise de ea, mărturisirea era voalată, ori lucrul acesta îl înspăimânta pur și simplu, pentru că mai devreme sau mai târziu ar fi însemnat sfârșitul lui ca artist. O făcea să înțeleagă că-și dăduse seama că fusese cât se poate de rea în comentariile ei referitoare la manuscrisul lui în care încerca să fundamenteze existența unui nou curent în muzica modernă. Ideea lui referitoare la capacitatea muzicii de a unifica în universuri inteligibile, congruente și consistente realități disparate, degenerate, e o idee în care el crede cu tărie. Râsul ei ironic îi rănise suficient de dureros ca să poată să-l mai accepte.

Îi mărturisise de asemenea că superioritatea ei intelectuală este un lucru demn de admirație, de aceea o și căutase, dar că lui îi trezise o anume neliniște cu consecințe negative pentru activitatea și viața lui. Se scuză încă o dată și o rugă să-l ierte dacă n-o va mai căuta niciodată la telefon și dacă socotește legătura lor încheiată definitiv. Anamaria Eleuteriade își duse din nou pumnii strânși la tâmples, țipând aproape cu glasul încă plin de fericire, Vincent, prostule, nu-ți

dai seama că pot să te ajut în activitatea ta și să nu te împiedic ! Dumnezeule, numai un ursuleț prostănac și naiv ca el putea să gândească așa.

X
X X

Ar fi vrut să-l aștepte la gară, și chiar s-a dus să-l întâmpine, cu aproape o oră înainte de sosirea trenului. A simțit o strângere de inimă când a văzut mulțimea curioasă, miile de buchete de flori, oficialitățile care veniseră să-l întâmpine ; de parcă între ea și Vincent Alexander se interpusese o mare depărtare, un zid ostil. S-a întors, încercând să pară cât mai puțin afectată de întâmplarea aceasta. A luat-o pe jos, pe străzile vechi de aproape un secol, către parcul orașului. Cu siguranță că așa se va întâmpla tot timpul dacă se vor căsători. Anamaria Eleuteriade își mușcă visătoare buza. Apoi se văzu în primele rânduri, de fapt prima doamnă, fiind soția celui mai mare interpret, o delegație care venise să-i întâmpine pe membrii bătrânei Filarmonici. Se așeză pe o bancă, parcul era pustiu, și deodată i se păru că seamănă izbitor de mult cu o clepsidră de cristal. Se lăsă tot mai mult pradă gândurilor. Făcuse bine că nu procedase așa cum îi trecuse la un moment dat prin cap ; să ia scrisoarea de la Vincent și să se fi dus la bătrâna lui mamă ; acum ar fi fost două care l-ar fi încolțit din toate părțile. Dar nu, s-ar fi simțit sărăcită sufletește, victoria asupra lui Vincent trebuia să fie absolută și numai a ei. De altfel asta e regula de aur a acestei lupte și a acestui joc care se dau de la începutul lumii între bărbat și femeie.

Îl sună a treia zi ; în timpul acesta numără aproape orele și jumătățile de oră. Se bucură ca un copil când îl auzi în aparat. Îi spuse că primise scrisoarea lui, că se gândește de atunci numai la ceea ce-i spusese el. Îi invită după-amiază la o plimbare pe colinele coraliene din afara orașului ; se vor plimba pe aleile bătrânului parc al lui Wilhelm. Îi mărturisi că-și schimbase între timp părerea despre ideea muzicii-spațiu. Doamne, cât de șireată sunt, își zise în gând, mușcându-și până la sânge buza de jos. Vincent Alexander tăcea nefiresc de mult. Ei, de ce taci, spune-mi ceva, se pomeni Anamaria Eleuteriade exclamând în receptor. Sunt foarte încurcat, domnișoară Anamaria, nu vă dați seama. Pe de o parte aș veni pentru că mă interesează ideile dumneavoastră, pe de altă parte nu pot categoric să vin. Tăcu iar câteva clipe. Nu, nu, hotărât nu pot să vin. Ezită iar câțva timp. Mă gândesc că cel mai bun lucru ar fi să corespondăm, dar numai pe marginea ideilor estetice pe care le propovăduiți dumneavoastră. De data aceasta se trezi aproape neputincioasă să mai reacționeze. Vincent, ce e pluralul acesta atât de jignitor la adresa mea ; nu-mi aduc aminte să te fi înjosit vreodată cu ceva ? Și apoi, îți spun asta că am cunoscut-o pe mama ta, cum poți să fii atât de prost crescut încât să refuzi o femeie care te invită, gândindu-te la tine mai mult decât la ea. Tăcerea intră neagră pe fir, ca o noapte. Ai dreptate, Anamaria, îl auzi șoptind trist după un timp. Când n-ai concert ? Astăzi. Bine, atunci o să trec pe la trei să te iau acasă.

X
X X

Soarele se lăsă între cețurile orizontului, lumina era uleioasă, calmă, sacerdotală. Urcară cele câteva sute de trepte ; din loc în loc se opreau să admire valea, iluminată de o candelă parcă, pâlcurile de arbori, colinele cu vii. M-am gândit că e mult adevăr în ceea ce spui tu, Vincent. Domnișoara Eleuteriade trase adânc aer în piept. Departe se vedeau luminile unei râpe. Da, pentru că ființa umană este ființa care trăiește într-un cosmos sonor, ființa a unui univers sonor. De aceea și muzica poate, și aceasta trebuie să fie idealul muzicii... Privirile li se întâlniră o clipă și bărbatul își întoarse capul înspăimântat. Mă gândesc că ceea ce intenționezi tu s-ar putea să fie îngrozitor pentru om, Vincent. Își continuară mersul legănat, cu opriri din loc în loc. Pentru că vezi, ființa umană trăiește într-un cosmos de sunete care sunt de la începutul lumii, foșnetul

vântului, cântecul păsărilor, două obiecte care se izbesc, vocea copilului, vocea bărbatului iubit, tropotul calului. Noi să numim cosmosul acesta muzica naturală. Mi se pare că nu greșim cu nimic, nu ? Vincent Alexander se opri în loc privind-o absent. Ei bine, cosmosul acesta material pe care-l avem în codul nostru genetic și în străfundurile ființei, vii tu să-l înlocuiești cu unul total artificial. Nu vezi că e prea brutal și consecințele pot să fie imprevizibile ?

Anamaria Eleuteriade își continuă mersul ; voia să ajungă sus, voia să se plimbe pe aleile bătrânului parc al castelului de parcă acolo s-ar fi găsit răspunsul pe care-l căuta de luni de zile. Eu n-aș da Vincent susurul unui izvor și foșnetul luminii pe toată muzica creată de la începutul lumii. O luară pe o potecă la dreapta ; trecură de pădurea rară, cu arbori seculari, și se treziră pe o pantă de un verde atât de crud și de copilăros încât aveai senzația că iarba aceea îți umblă prin gură, îți gădilă nările și sufletul. Îți dau numai puțină dreptate, Anamaria, șopti gânditor artistul. Vezi tu, ființa umană a devenit, și generațiile care vor veni după noi vor trăi lucrul acesta și mai plinar... Ființa umană nu mai este păstorul și țăranul legat de susurul râului și de anotimpuri. Ființa umană a devenit ființa astrală, nu mai trăim pe pământ, trăim în univers. Trăim într-un univers social-istoric-economic. Într-un univers cultural. Eu de ani de zile ascult sunetul aștrilor, exploziile infernale ale găurilor negre. Omul trebuie ajutat de artă să se adapteze la univers.

Anamaria Eleuteriade își trecu privirea pe chipul lui, apoi privi iarba crudă, iluminată pe dinăuntru. Vincent, simt o dorință nebună să mă așez pe iarba asta, este bine să-ți dezbraci tu vesta și s-o pui jos. Bărbatul clipi din ochi ca și cum n-ar fi înțeles ; își dezbracă vesta și-o întinse pe iarbă. Putem să stăm amândoi, iubitele, șopti domnișoara Eleuteriade așezându-se. Ai multă dreptate, vorbi ea, muzica ne va ajuta să ne integrăm în marele univers, dar atunci eu aș vrea ca oamenii să asculte tot scrâșnetul astrelor, tot foșnetul luminii în nesfârșirea pustiului cosmic. Să asculte tot muzica naturală, Vincent, și nu niște zgomote produse de niște aparate electronice. Și apoi mai este cava, iubitele, muzica pentru omul istoric a fost un element sonor, frumos, cald, într-un cosmos sonor natural. Ori tu vrei ca muzica să facă saltul de la condiția ei de element la aceea de întreg, de cosmos. Sunt convinsă că până la urmă, domnișoara Eleuteriade își aruncă privirea în sus, de ce nu te așezi, stai te rog lângă mine ; până la urmă, Vincent, continuă ea, după ce făcu o pauză, tu ai vrea să umpli tot universul cu muzică. Să înlocuiești conținutul Universului, adică materia, cu muzica.

Vincent Alexander tresări fericit în timp ce în ochi i se aprinsese o lumină stranie. Ce este ? Anamaria Eleuteriade îl privi îngrijorată. Nimic Anamaria, am tresărit pentru că ai intuit ideea aceasta atât de profund în mine. Acesta este idealul muzicii, iar tu ești o fată îngrozitor de bună și de deșteaptă. Se opri bâiguind, încurcat poate de fericirea ce se născuse pe chipul femeii. Zii, zii Vincent. De asta am venit aici... Îl privea la fel de fericită, cu colțurile gurii depărtate. Eu cel puțin am venit să-ți spun adevărul, și să-l discutăm omenește, ca doi buni prieteni. Bărbatul devenise între timp încruntat. Vreau să-ți spun că omul nu trebuie să fie mai prejos decât arta ; ai muzica ta, arta, spune Vincent că iubești, iubești oamenii, mă iubești pe mine. Uite, stai jos și culcă-ți capul pe picioarele mele, pentru că vreau să-ți spun că te iubesc. Se opri brusc, electrocutată. Chipul de deasupra ei devenise hilar, ca și cum s-ar fi găsit în procesul unei descoperiri. Anamaria Eleuteriade se ridică îngrijorată, sprijinindu-se mai întâi în mâna dreaptă. Ce este Vincent, nu ți-am spus nimic îngrozitor, ți-am spus că te iubesc, că de luni de zile te iubesc profund și, cum să-ți spun... Tăcu, privindu-l cu respirația tăiată.

Vincent Alexander își acoperi ochii cu palmele, așa cum fac oamenii întotdeauna la aflarea unei mari nenorociri. Se lăsă aproape să cadă jos ; genu adânc ca un animal înjunghiat. Ce este Vincent, iubitele, ce e ? Anamaria Eleuteriade se aplecă și-l luă în brațe, luptându-se din răspuțeri să-l ridice. Vincent, Vincent, îl chemă ea alintându-l. Răsuflă adânc și puternic, cu chipul împietrit. Bărbatul se ridică singur, tăie aerul violent cu mâna. Lasă-mă. Lasă-mă în pace. Își luase palmele de pe ochi, avea fălcile strânse ; o picătură de sânge îi înflorise pe buza de jos.

Domnișoara Eleuteriade rămase un timp uluită, cu mâinile întinse înainte. Dumnezeu, am crezut că ți s-a întâmplat ceva ; m-am îngrozit atât de mult c-ai făcut atac de cord, încât am

înlemnit... Vincent Alexander se îndepărtase câțiva pași. Mai privea încă în pământ, ca un om căruia i se întâmplă ceva îngrozitor. În lumina uleioasă a sfârșitului de vară se auzea numai respirația prelungă a tinerei femei. Bine, dar spune-mi ce ți s-a întâmplat, îți spun, sunt atât de uluită.

O boare de vânt trecu prin pâlcul de plopi din apropiere, în sus, spre zidurile bătrânului castel. Am crezut că ești interesată numai și numai de problemele artei, nu mi-am dat seama că urmărești altceva. Bărbatul vorbise apăsător, nervos. Acum se liniștise. Anamaria Eleuteriade făcu un pas spre el. Dar cu ce-am greșit, Dumnezeule, că ți-am spus că te iubesc ? Respiră de câteva ori scurt, în timp ce bărbatul mai făcu câțiva pași înapoi. De ce te retragi, nu sunt ciumată. Iar dacă ai probleme speciale ca bărbat, puteai să mă anunți, să mă pregătești, nu ? Își mușcă repede buza de jos. După șocul acesta puteam să înnebunesc, dragule. Tăcerea se lăsa între ei caldă, apropiindu-se. Anamaria Eleuteriade se-ntoarse și ridică vesta din iarbă. Își căpătase deplina stăpânire de sine. Se apropie și-i întinse vesta, apoi îl luă de braț și-l împinse ușor. Ce-ai rămas așa ? Hai să mergem să vedem castelul, apoi ne întoarcem. Porniră încet. Trebuie să fim calmi și răbdători, Vincent. Îmi tot storc creierii să-nțeleg ce s-a întâmplat în viața ta, ce dramă fantastică, ce sensibilitate aparte ești, ca să înțeleg. Ieșiră în aleea principală, apoi începură să urce. Fă-mă te, rog, să înțeleg, pentru că îți mărturisesc, te prețuiesc atât de mult, realizez valoarea care ești și țin atât de mult la tine încât îți jur că te voi ajuta enorm.

În față, porțile bătrânului castel se profilau în cerul atât de limpede. Inima femeii tresări îngrozită și pe șira spinării simți fiorul morții trecându-i și pierzându-se în văzduh. În clipa aceea avu atât de concret senzația că e un calculator electronic încât îngheță. Vincent, îl trase de braț și se opriră amândoi în loc. Vincent, chiar dacă ți s-a întâmplat ceva și nu mai ești bărbat, eu pot să rămân alături de tine toată viața, să te ajut. Violonistul se-ntoarse spre ea calm, privind-o cu un fel de milă. Înțelesese în toată adâncimea și grozăvia lui gândul femeii. Întinse mâna instinctiv să-i mângâie obrazul. Era liniștit, dacă-i lipsea putea oricând s-o caute, să vorbească, s-o simtă a lui. Ești o fată grozavă Anamaria, nici nu-ți închipui ce fată extraordinară ești. Își continuă drumul lăsând-o în urmă. Îmi răspunzi sau nu la ce te-am întrebat, Vincent ? Alexander se opri în loc s-o aștepte. E mai rău Anamaria, nu numai că nu sunt impotent cum ți-ai imaginat tu, ar fi bine să fie așa, sunt un bărbat prea viril poate. Își continuară iar drumul. Dacă ai o altă femeie poți să-mi spui. Dacă ai copii cu ea e mai bine pentru mine să mă retrag. Trecură pe sub porțile uriașe, asemenea unui sfinx privind în zări. Deși Vincent, mă gândesc, că dacă noi vom fi fericiți, sunt capabilă să luăm copiii la noi și să mă ocup de ei, sacrificându-mi cariera.

Vincent Alexander se-ntoarse brusc spre ea. O privi într-un fel curios și fericit. Mă iubești chiar atât de mult, Anamaria ? Rămăseseră amândoi nemișcați, tulburați. Mult, Vincent, mult, vorbi femeia tristă, privindu-l în ochi. Te iubesc dincolo de dragoste, ca și cum am fi căsătoriți de mii de ani. Exact lucrul acesta l-am gândit în drum spre tine. Bărbatul porni iar singur, preocupat. Acoperișurile castelului, respirând în văzduh atâta spirit istoric, ardeau în lumina apusului. E chiar atât de grav ce s-a-ntâmplat cu tine Vincent ? Mă gândesc că eu am fost cât se poate de sinceră și de loială cu tine. Trecură pe lângă havuzul părăsit, acoperit acum de mușchi. E într-adevăr foarte dureros, Anamaria, ce se întâmplă cu noi. Dacă mi-ai fi spus că nu mă iubești așa fi fost acum foarte liniștit. Un om aproape fericit. Așa însă nu văd nici o soluție, decât despărțirea totală, și efortul groznic de a ne uita unul pe altul... Domnișoara Anamaria Eleuteriade se oprise în loc cu gura întredeschisă. Înțelesese că o iubește și el, și gândul acesta o orbi atât de mult încât îi fu imposibil să nu înțeleagă și altceva.

X
X X

Se așezară pe o bancă. Pe alee trecu o pereche plutind ca în vis. Discutau de aproape o oră. Ceea ce-i spusese Vincent Alexander era o chestie atât de copilăroasă și de pur teoretică,

încât se trezi râzând singură. Îi cuprinse umerii și-l sărută pe obraz. Vincent, te rog să mai îmi explici încă o dată, pentru că eu nebună de fericire cum sunt n-am înțeles nimic. Zău dac-am înțeles ceva. Bărbatul îi luă mâna și-o privi în ochi. Anamaria, dacă ai crezut cumva că ne putem căsători, te rog să-ți iei gândul odată pentru totdeauna de la căsătoria noastră. Dacă vrei să te culci cu mine, iartă-mă că ți-o spun în față, e și mai rău, pentru că te voi detesta și voi fi foarte violent cu tine. Am vorbit cât se poate de clar, nu ? Chiar dacă mă iubești și dacă te iubesc ? râse ușor femeia, lăsându-și capul pe umărul lui. Nu pot să cred nici în ruptul capului. Auzi Vincent, se-ntoarse brusc și-l privi în ochi, jură că așa frumos ca un înger cum ești n-ai pe altcineva. Violonistul se scutură de ea cu un zâmbet trist. Îi luă din nou mâna. Anamaria, n-ai fost deloc atentă când am vorbit. Vreau să-mi consacru întreaga viață muzicii, creației. Crede-mă, în mine sunt mecanisme atât de fine de percepție și creație încât pot să fiu peste nu știu câți ani unul din marii compozitori ai lumii. O căsătorie n-ar face decât să mă robească, să mă încătușeze. Aș fi un om veșnic dereglat și derutat. Și atunci am tăria să spun nu acestei căsătorii.

Domnișoara Eleuteriade îl ascultase atent, cu capul ușor înclinat. Auzi Vincent, îți dau dreptate. Dar mă cunosc pe mine, crede-mă, sunt un om absolut minunat, capabil să fiu loială până la ultima fărâmbă de viață unei idei, sau unui om. Mă dăruiesc carierei tale Vincent, la modul absolut. Să nu crezi că nu știu cât de mult te iubesc. Sunt împăcată cu gândul că nu pot trăi fără tine, îmi văd viața până în zare, acolo unde e orizontul. Fără această dragoste și fără această dăruire n-aș mai fi eu, Vincent, înțelegi ?. Vincent Alexander se-ntoarse și se uită la soare ; astrul zilei, mare și roșiatic se așezase ca un animal bolnav pe orizont. Hai să mergem, Anamaria, simt nevoia să fiu singur. Domnișoara Eleuteriade încercă să-i ia brațul, mâna bărbatului o îndepărtă însă ușor.

Trecură pe sub poarta imensă și indiferentă. Vincent, aș vrea să mergem când o să ai câteva zile libere la mănăstirea Sfântul Augustin. Mi-e dor de liniștea aceea sacră, vreau atât de mult să-mi cânti numai mie. Bărbatul tăcu privind în zare. Nu, Anamaria, un timp va trebui să nu ne mai vedem. Grăbiră amândoi pașii. Un timp destul de lung, draga mea. Apoi dacă vom putea să învingem această bestie care zace în noi numită dragoste, atunci îți promit că voi cânta numai pentru tine o zi întreagă în biserica Sfântul Augustin. Domnișoara Eleuteriade se opri în loc. Mergi mai încet că tot acolo ajungem, îi zâmbi ea vorbind încet. Bine, dar nu te înțeleg. Se prefăcu ușor îmbufnată. Auzi, Vincent, tu cu mine să nu joci ruleta în dragoste că te-ai ars. Dacă crezi că o să mă vezi căzută la picioarele tale, moartă după tine, cum probabil s-a mai întâmplat, greșești amarnic, băiețaș. Te rog să nu întinzi coarda prea mult. Treaba ta, ridică el din umeri, dar te avertizez că dacă mă vei căuta voi fi de negăsit și vei avea o surpriză neplăcută să mă fac că nu te cunosc. Ajunseseră aproape de capătul aleii. Ar putea să-ți fie puțin rușine că mă lași numai pe mine să vorbesc și să merg în urma ta, îl apostrofă tânăra femeie cu dragoste. Poftim, mă așez pe banca asta. Anamaria Eleuteriade merse și se așeză pe banca de piatră de pe marginea aleii. Violonistul se opri în loc așteptând-o. Ești un mincinos, Vincent, crezi că nu văd că ești fericit, îi strigă ea. Bărbatul rămase întors într-o parte, căutând să deslușească ceva în zare. Seara cobora calmă și maternă. Dumnezeule, se gândi domnișoara Eleuteriade, sunt fericită și presimt că va fi al meu. Seara aceasta care se lasă, atât de frumoasă că-ți vine să plângi de bucurie, trebuie să fie a noastră. Seara aceasta trebuie să fie a mea. Te rog foarte mult să mergem, Anamaria, vreau să ajung devreme acasă. Iar eu nu vreau să ascult de un bărbat cu fumuri la cap, căruia i-a intrat în cap că mor femeile după el. Vincent Alexander făcu câțiva pași, vizibil nervos. Vezi, de asta nu meritați să se însoare bărbații cu voi. Dacă acum îmi faci din astea, când vom fi căsătoriți o să-mi mănânci sufletul. Vorbise cât se poate de serios. E enervant omul acesta, se gândi Anamaria Eleuteriade, nu vede că eu mă joc. Vincent, prostule, nu vezi că eu mă joc. Vincent Alexander se îndepărtă într-adevăr așa cum se temea ea că avea să se întâmple. Dacă nu, voi pleca pe jos, să știi. La revedere. De data aceasta iuți pasul. Domnișoara Eleuteriade se ridică și o luă pe urmele lui. Când îl ajunse din urmă observă că avea fălcile strânse și privirea de gheață. Te rog să mă scuzi dar am fost realmente fericită și am vrut să mă joc. Cu tine văd că nu se poate. Cu

certitudine nu se poate, vorbi șuierat bărbatul, de aceea te rog să-ți cauți un altul cu care să te joci așa.

Simți cum îi urcă sângele în cap. Deschise nervoasă portiera, nu credeam că un artist poate să fie așa de măgar. I-o spuse apăsător, din toată inima. Bărbatul se trânti pe pernele din spate. Mulțumesc, până acum nici o femeie nu mi-a spus măgar. Te asigur că o să fii și ultima. Sentoarse violent spre el, și-n clipa aceea se îngrozi, pentru că ceea ce văzu pe chipul lui nu era intuiția ci certitudinea că îl pierduse definitiv. Simți brusc că înnebunește și un moment rămase ca paralizată. Dumnezeu, ce trebuie să fac, se pomeni șoptind. Să pornești, asta trebuie să faci. Când se-ntoarse spre el avea lacrimi în ochi ; Vincent dacă ești mai înțelept, și dacă poți fi bun cu mine învață-mă ce să fac. Hohotele de plâns se rostogoliră din pieptul ei ca niște bolovani, zdrobindu-i-l.

Rămase un timp nemișcat, incapabil să facă măcar un gest. Își dădu seama că greșise, dar se simțea epuizat și gol pe dinăuntru. Dacă n-aș iubi-o, se gândi, atunci totul ar fi simplu. Și dacă nu m-ar iubi. Trecu un timp bun până când o văzu ridicându-și fața roșie, descompusă ; mai plângea prelung, ca un scâncet de câine.

X
X X

Mergea pe stradă și-și simțea capul greu. Zilele din urmă rămăseseră în memoria ei ca un pustiu, fără nici măcar o urmă de amintire. Aproape că-i venise să blesteme clipa când îl cunoscuse pe Vincent Alexander. Începeau în mintea ei să se detașeze doi Vincent; unul pur și abstract, cel din care izvora muzica pură și concretă ; celălalt, omul social, comod, egoist, speriat, când îi era amenințată starea lui de fericire, capabil să devină cinic, brutal. Orele de seminar de la universitate i se păruă îngrozitor de chinuitoare, de enervante. Sesiză timpul ca fiind gol, fără sens în viața ei. Un timp pe care l-aș putea numi gaura neagră, își spuse în gând. Când se întorsese acasă găsisse o scrisoare de la el. Urcase și se trântise în fotoliu, căzută în stările acelea când nu te gândești la nimic ; poate doar în străfundul tău să aibă loc un proces de refacere a forțelor latente. Se gândi că săptămânile acestea care vor urma ar fi bine să se apuce de cartea de eseuri pe care o începuse și o lăsase. Se ridică și merse să ia scrisoarea de pe birou. Avea percepția clară a sentimentului de dragoste pentru el, ca un sentiment ostil ei, ca ceva care nu-l atinge și nu-i leagă ; mai degrabă despărțindu-i. Abia după ce termină scrisoarea, ca și cum s-ar fi trezit dintr-o buimăceală, înțelese totul. Dacă nu cumva își bate joc de mine caraghiosul.

Inima începu să-i bată vie, bucurătoare. În fond scrisoarea care o primi nu era altceva decât strigătul după ajutor al unui nefericit. O clipă ideea care-i trecu prin cap o cutremură ; dacă Alexander e nebun. Numai un om total dezechilibrat ar putea să-i spună femeii pe care o iubește că are nevoie de ea cerându-i totodată să-l uite și să-i lase răgazul să-și vină în fire. Se apucă să citească din nou scrisoarea. Când își ridică fața avea privirea rigidă și metalică. Asta e culmea, exclamă. Cum poate să fie atât de copil, atât de caraghios și de prosteste naiv, un om ca el. Îi veni în minte celălalt ; simți un sloi de gheață trecându-i pe șira spinării. Închise ochii și gemu. Dacă va trebui să-și ducă crucea până la capăt, și-o va duce cu demnitate. Oricum, Vincent Alexander avea un suflet bun, umed și cald de bun ce era îl avea. Putea să-l salveze, putea să facă din el un om normal. În fond foarte mulți artiști mari au dus o viață cât se poate de normală. Cum adică să crezi că dragostea nu este altceva decât o cursă pe care ne-o întind mecanismele noastre biologice ? Cam ceea ce e culoarea florilor pentru insecte. Organismul are nevoie să-și perpetueze existența prin urmași, și ca să-și satisfacă această dorință inventează cursa numită dragoste. O stare psihomorală deosebit de frumoasă. O dată căzuți în cursa dragostei, cădem de fapt în ce am numi cursa morții ; iar în clipa în care am participat la venirea pe lume a urmașului nostru, noi am și devenit un organism condamnat la moarte. A alege dragostea și a trăi pentru ea înseamnă a accepta moartea, asta credea el. Dragostea nu se opune morții, așa cum credem, dar

admite că într-o oarecare măsură afirmația aceasta era adevărată, că este un fel de anticameră, frumos ornată a morții. Mai reciti încă o dată finalul scrisorii. Dumnezeu, exclamă domnișoara Eleuteriade, dar e nebun de-a binelea. Cum adică să-i ceară să trăiască alături de el nu ca femeie ci pur și simplu ca o soră, ca o ființă pură ? Se ridică și merse la telefon. Se interesă dacă Vincent Alexander are concert în seara aceasta. Avea, îi răspunse vocea de la capătul firului. Ceru să i se rețină un bilet. Începu să se îmbrace gânditoare. Va trebui să mă port cu el cum se poartă o mamă cu un copil.

Îi veni în minte chipul bătrânei doamne Alexander, și-n clipa aceea se decise să meargă să discute cu ea. Se-mbracă la repezeală; coborî scările și urcă la volanul mașinii ei portocalii. Când ajunse îi deschise chiar el ; rămase o clipă împietrit, apoi începu să râdă într-un fel prostesc. Îi dădu mâna și el i-o sărută afectuos. Recunoaște că ai fost cât se poate de crud, domnule Vincent, îl sărută pe obraz. O pofți în camera lui. Nu, trebuia să se poarte rece cu el, trebuia să-i creeze necesitatea de ea, așa cum ea simte de atâtea ori pe zi, și atât de intens, dorința să fie împreună. Imaginează-ți n-am venit pentru tine, am venit să discut cu mama ta. Dacă-mi promiți că ai să te porți frumos de acum încolo, îți acord și ție o oră, apoi merg și te duc la concert. Bătrâna, care auzise voci, ieșise s-o întâmpine. Se arată deosebit de fericită când o văzu și se îmbrățișară ca două bune prietene. Se așezară în jurul măsuței joase, acoperită cu cristal. Îi arătă scrisoarea și i-o dădu s-o citească. Simți dintr-o dată timpul trecând greu. Doamnei Alexander îi tremura ușor mâna.

Filtrate de pereți se auziră triste, pline de melancolie, sunetele violoncelului. În clipa aceea simți că roșește de fericire, se aplecă ușor în față ; nu-i așa că e minunat, mamă, să fim bune prietene ; bătrâna tresări, lăsă scrisoarea jos și o privi în față. Zâmbeau amândouă ; doamna Alexander îi strânse ușor mâna, cu dragoste și înțelegere, așa vom fi, fata mea, și va fi minunat, ai să vezi. Sper, șopti domnișoara Anamaria Eleuteriade ; am venit la dumneavoastră să vă cer sprijinul; amândouă sunt convinsă că-l vom înfrânge ; și apoi eu sunt hotărâtă să mă dedic lui. Undeva o pendulă se auzi bătând rar, parcă din alt veac. Nu mi-ai vorbit niciodată despre ce crede el, despre dragoste, credeam că sunt alte lucruri mai grave, și când acolo e o chestiune pur teoretică. Se auziră bătăi scurte în ușă. Da, Vincent, dragule, vino, te așteptăm. Vincent Alexander intră, zâmbind vinovat. Știu ce puneți ca cale, rosti el așezându-se. Nu e frumos să asculți la uși, Vincent, zâmbi Anamaria Eleuteriade. Băratul rămase un timp inhibat, cu mâna în aer. N-am ascultat deloc. O privea pe maică-sa în față cu același zâmbet cald, vinovat. Lasă-mă pe mine să vorbesc, copilul meu. Bătrâna trase aer în piept și-și lăsă privirea într-o parte

Am simțit din prima clipă că Anmaria e o fată extraordinară și că o să ne înțelegem de minune. Dacă este adevărat că o iubești, și-ți mărturisesc că eu aș fi deosebit de fericită că am întâlnit o fată ca ea, și dacă ea ține la tine, te rog să-i faci bucuria asta mamei tale, să vă căsătoriți, dincolo de ce crezi tu. Urmă o tăcere lungă în care Anamaria Eleuteriade lăsă capul în jos, așteptând parcă o ghilotină care să cadă, s-o elibereze. Vincent Alexander trase aer în piept. Vincent, rosti domnișoara Anamaria, numai eu știu cum te iubesc, am înțeles perfect ce-ai spus în scrisoare. Împotriva dragostei nu putem să ne ridicăm, dar putem s-o facem frumoasă. Iar din punct de vedere logic, așa cum ai spus și tu, ideea ta e numai jumătate adevărată. Anamaria își fâlfâi iar aripile între ei. Nu Vincent, am venit ca să vorbim foarte sincer unul cu altul. Crede-mă, ți-am spus că îmi voi dărui întreaga viață ție, iar dacă ești împotriva actului sexual, despre care ai oroare, și despre care crezi că te dezechilibrează profund ca artist, îți voi cere numai atât, să avem doi copii atât. Dacă ești de acord și vrei să te dedici total componisticii, crede-mă că mi-ar place foarte mult să ne retragem undeva într-un loc liniștit, poate la o mănăstire, sau mai bine la o vilă în munți, și să ne dedicăm amândoi studiului. Îți repet, mi-ar place o asemenea viață. Tăcură amândoi, așteptând ceva ce nici ei nu știau. Îți mulțumesc, fetița mea, bătrâna își lăsă palma peste mâna tinerei femei. Ai vorbit cum nu se putea mai bine. Lasă că o să vorbesc eu cu Vincent ; nici nu-ți închipui, băiatul meu, că Dumnezeu îți întinde acum o mână. Cât noroc ai că ai întâlnit-o pe

Anamaria. Ar trebui să-i mulțumești Domnului. Vincent Alexander tăcea cu privirea pironită pe covor.

Nu era trist, mai degrabă senin și împăcat cu soarta. Se uită cu un gest grăbit la ceas. Mai am o oră până la concert și trebuie să plec. Domnișoara Eleuteriade se ridică în picioare. O să te duc eu cu mașina. Bătrâna se ridică și ea. Să vă dea Dumnezeu noroc, copiii mei. Domnul să vă binecuvânteze ! Afară soarele apunea peste acoperișurile bătrânului oraș. Aș vrea să oprești la Catedrală, Anamaria. În tăcerea solemnului locaș se simțiră o clipă așa cum erau, niște oameni buni, mici și neputincioși. Vincent Alexander se așeză într-una din băncile galbene, lustruite de atâta șezut. Își duse mâinile la piept, închise ochii pregătindu-se pentru rugăciune. Nu ți se pare că încet, încet ne regăsim ca doi prieteni, Vincent ? Da, vorbi bărbatul într-un târziu. Tăcerea le pătrunse auzul, bună, imensă, plină de sacralitate. Mi-a fost tare greu zilele acestea, Vincent. Te-am acuzat de o mulțime de lucruri. Vincent Alexander tăcea, rugându-se cu ochii închiși. După ce termină rugăciunea întoarse încet capul înspre ea. Îmi este teamă Anamaria, îmi era o teamă ancestrală de femeie. Parcă femeia vine din cealaltă parte, din aceea a morții.

Domnișoara Eleuteriade își mușcă buza de jos gânditoare. Nu Vincent, fugind de dragoste și de femeie nu vei deveni nemuritor. Muzica numai îți creează această iluzie a eternității. E o iluzie, iubitul. Femeia și bărbatul sunt două organisme, de fapt două jumătăți nefericite și la fel de neputincioase în universul acesta, ca niște fire de iarbă suntem, ca niște găze mici, foarte friabile ; împreună ei duc viața speciei cu o secundă înainte. Și așa din secundă în secundă cândva copiii noștri vor realiza eternitatea. La început o eternitate relativă, apoi una adevărată. Și eu sunt obsedată ca și tine de eternitate, să știi, șopti patetic tânăra femeie. Catedrala rămăsese goală ; așa cum era, părea indiferentă și superioară, ca o ființă matusalemică. Zilele acestea ți-am simțit lipsa; ești bună, ești inteligentă. Îți mărturisesc că m-am gândit mult la tine zilele astea. De-am putea trăi alături ca doi prieteni, fără posibilitatea actului sexual. Anamaria Eleuteriade tresări din nou speriată. În clipa aceea își văzu viața pustie și totuși atât de luminoasă până în zarea cețoasă a timpului. Putea să trăiască așa ?, putea. Nu fusese niciodată obsedată de instincte. Numai atât să-i dăruiască, un copil. Se va ocupa de amândoi, așa cum trăiește acum pentru el. Dacă mi-ai promite lucrul acesta Anamaria, chiar acum ne-am putea căsători ; aici și acum.

Femeia tăcu privind statuia de lemn a lui Crist. Îți promit Vincent, dar te voi ruga să fii de acord să avem un copil sau doi. Vincent Alexander tăcu. Își lăsă capul în pământ cu fălcile strânse. Nu, Anamaria. Copiii îmi vor atrage dragostea, va trebui să mă ocup de ei, de tine. Tăcură amândoi. Îți promit că mă ocup numai eu de ei și că tu vei putea să te ocupi numai de creația ta. Te voi ajuta să trăiești numai pentru creația ta. Violonistul se ridică în picioare și se îndreptă încet înspre ușă. Domnișoara Eleuteriade se simți în momentul acela părăsită și umilită. O luă încet spre ieșire. Bărbatul o aștepta în picioare lângă mașină. Să nu mai pleci niciodată așa, să mă lași singură, nu e politicos, te rog foarte mult. Întotdeauna mă simt jignită. Vincent Alexander își mușcă buza de jos. Nu mă iubești, Anamaria, atât de mult încât să ne putem căsători. În definitiv ce vrei, Vincent, ți-am dat tot ce poate să-ți dea o femeie. Nici o femeie nu ți-ar putea dăruia mai mult. Tu nu mi-ai dat nimic, numai o viață pustie. Spre deosebire de tine, eu sunt femeie, și o femeie simte că este eternă prin copii. Funcția ei esențială, pe care i-a dat-o Dumnezeu, este să perpetueze specia, viața. Sper că m-ai înțeles, iubitul. Apăsă cu fălcile încheștate pe accelerator. Când coborâră rămase împietrită. Bărbatul avea chipul dur, de piatră. Se-ntoarse o clipă și-o privi în ochi. E mai bine să nu ne mai vedem, Anamaria, șopti apăsător. Simți revolta inundându-i creierii, orbind-o. Ești un om mediocru, Vincent, ești incapabil să te ridici deasupra ta. Ești victima unei prejudecăți și nu poți cum să te depășești. Ești îngust în gândire și pentru că ești îngust ești îngrozitor de rău.

Vincent Alexander se-ntoarse și porni hotărât. Dispăru în holul Ateneului. Domnișoara Eleuteriade parcă mașina ; simțea că e cât se poate de liniștită și de stăpână pe ea. Dacă trebuie să ne înfrângem unul pe altul, să știi că am destulă răbdare, iubitul, șopti printre dinți. Mai era o jumătate de oră până la începutul concertului ; rămase în mașină fumând liniștită. În clipa în care

intră în hol fu izbită plăcut de rumoarea vie, bogată, de coloritul vestimentației. Dumnezeule parcă am atmosfera aceasta în sânge. O părere de rău o inundă ca o leșie amară. Când apărură Vincent Alexander pe scenă, lumea se ridică în picioare ovaționându-l. Îl privi atentă ; cu ochiul încordat ca o pisică la pândă. Ar fi dorit să-i descopere cel mai neînsemnat gest de ezitare, o notă greșită. Era calm, încordat și stăpân pe el ca un automat ; Dumnezeule, atunci observă pentru prima dată că nu de omul acesta puternic, frumos și stăpân pe el ca un zeu este ea îndrăgostită, ci de celălalt, de opusul lui, de ființa socială, slabă, ezitantă, iritantă, complexată, temătoare, căutând cu atâta naivitate și tenacitate absolutul. În fond Vincent omul social, nu era altceva decât un om slab, căutând la modul cel mai naiv eternitatea. Și lucrul acesta o înduioșă până la lacrimi. Artistul era un om care găsisse absolutul, certitudinea și absolutul erau în el, de aceea era puternic, strălucitor, monstruos, înfricoșător. Simți cum îl iartă și cum îl iubește cu o milă și mai mare pe celălalt.

X
X X

O sună seara târziu acasă. După un schimb banal de cuvinte o întrebă dacă se pot întâlni mâine. Îi mărturisi că se simte extrem de epuizat, crede mai degrabă că e bolnav. Unde să se întâlnească ? În fața teatrului din orașul vechi, e aproape de el. Bine, o să vină. Îl întrebă ce-l doare și-l sfătui să consulte un medic. O întrebă dacă poate să-i descrie cât de mult îl iubește. Nu, nu poate, răspunse fără să ezite. Îi spuse, dacă nu vrea să se culce la ora asta, că ar dori să-i vorbească despre ceea ce crede el că poate să fie muzica pentru un timp. Care timp ? Timpul cosmic, unicul timp, cel care ne străbate pe toți. O să vorbim mâine despre asta, șopti apăsător. Apoi brusc își aduse aminte că mâine este liberă, iar poimâine avea numai două ore de seminar pe care putea să le programeze săptămâna viitoare, așa că-l întrebă dacă nu pot să facă o excursie de o zi sau de două în munți, acum trebuie să fie foarte frumos în Alpi. O rugă să aștepte numai o clipă să-și consulte agenda. Nu putea, avea încă două zile libere la începutul săptămânii. Bine, atunci nu ne mai vedem mâine și-mi fac și eu zile libere luni și marți, la revedere. Închise. Se pregătea să se întindă în pat când auzi din nou telefonul. Știa sigur, instinctul ei de femeie îi spunea sigur că este el, și mai ales că este el, Vincent cel slab, înfrânt de nevoia de a o vedea, de a o simți lângă el, de a se bucura de prezența ei. Vincent, omul social, pe care-l iubea, și care fiind atât de neajutorat putea oricând fi învins. Se pomeni deodată râzând fericită. Telefonul suna de mult când ea începu să râdă în hohote. Doamne, ce proastă era ; putea să-i promită că acceptă să nu se culce niciodată în viața lor și totuși să fie soția lui care să aibă grijă de el. Numai dacă nu minte, dacă nu e cumva impotent și nu i-a mărturisit. Lăsă telefonul să sune și se aruncă fericită în pat, așa cum făcea când era mică.

X
X X

Îl aștepta de câteva minute și nu mai apărea. Deveni deodată îngrijorată. Se îmbrăcase cu cea mai frumoasă rochie, își dăduse cu cel mai discret parfum, ar fi culmea, când m-am aranjat atâta pentru el tocmai acum să-mi facă pocinogul. Îl văzu la colțul străzii, zgribulindu-se într-un balonzaid ponosit. Dumnezeule, arăta îngrozitor, hidos aproape ; în primul rând nu se bărbierise de câteva zile și părea cu zece ani mai bătrân, apoi cearcănele din jurul ochilor și bărbia ascuțită îi dădeau o expresie halucinantă. Nu se putea abține să nu se ridice și să-i iasă în întâmpinare. Se treziră unul în fața altuia intimidată. Vincent, ce ți s-a întâmplat, parc-ai fi ieșit dintr-un ospiciu. Mama ta te-a văzut ? Dădu din cap a lehamite. Ah, abia aștept să ajungem undeva, într-un loc

pusti, unde să fim numai noi doi. Ajungem repede, Vincent. Anamaria Eleuteriade apăsă pe accelerator. Un timp tăcură amândoi ; când și când femeia îl cerceta cu coada ochiului. Ei, îmi spui ce ți s-a întâmplat ? Am lucrat, am lucrat ca un nebun, șopti violonistul. În primul rând că am suferit, am suferit enorm după ce ne-am despărțit. În primul rând pentru că îmi lipsești, simt o nevoie organică să te văd ; m-am trezit nu de puține ori vorbind cu tine în gând. Ești cu mine tot timpul. Anamaria Eleuteriade surâse ușor, cinic aproape. Apoi mi-a părut rău că m-am purtat nu prea frumos cu tine. Te-ai purtat ca un bătăran, iubitule. Domnișoara Eleuteriade tăcu privind șoseaua pierzându-se pe culmile colinelor spre răsărit.

Vincent, vorbi femeia într-un târziu, și eu resimt ca și tine nevoia de celălalt, ce vrei, iubim amândoi. Vorbea iar atentă la punctul unde se pierdea șoseaua. Am meditat mult după discuția de data trecută ; sunt împăcată și hotărâtă să mă căsătoresc cu tine, acceptând să nu facem dragoste niciodată. Nu știu cum se va putea asta, dar cel puțin sunt hotărâtă să încercăm să trăim așa. Bărbatul tăcu privind și el parcă în același punct. Mama e foarte supărată pe mine ; ieri m-a rugat în genunchi să mă căsătoresc cu tine. Mi-a spus că m-am purtat neomenește cu tine. M-a convins că dragostea poate fi transformată în sursă de inspirație, că mă poate catapulta, ca artist. Tăcură amândoi stânjeniți. Anamaria Eleuteriade aștepta cu răsuflarea întretăiată. Mi-e frică de moarte, Anamaria, zilele acestea mi-am dat seama cât de vulnerabil sunt, ce frică îmi e de moarte.

Ar fi putut să nu-i răspundă, mai ales că omul pe care-l avea lângă ea îi trezi o milă ciudată și un fel de repulsie necunoscută. E un om celebru, sănătos, bogat, și totuși se poartă ca un vierme în fața morții. Dar oare nu ne purtăm toți ca niște viermi în fața morții ? Opri mașina ; deschise portiera și ieși ; procedase la fel cum proceda el ; îl lăsă singur. Respiră adânc aerul curat și rece ; Dumnezeu, se simțea atât de puternică, atât de superioară omului de care se îndrăgostise ca o nebună. De ce să se căsătorească, vai, cu el, pentru că e atât de slab, atât de slab, atât de dezorientat în fața problemelor vieții ? Înseamnă că până la urmă trăise pur și simplu ca un animal, pentru muzica lui, pentru nervii și mușchii lui încordați și stăpâniți la maximum. Niciodată omul acesta nu cunoscuse greutățile vieții, ce înseamnă să te îndoiești, ce înseamnă să iubești o femeie, să fii înfrânt, să te bucuri de ceva. S-o iei din nou de la cap. Se-ntoarse brusc și se urcă la volan. Cunoștea drumul bine, excursia aceasta o făcuse de câteva ori. Peisajul din jurul lor era calm și maiestuos. De acum crestele munților se profilau limpezi pe cerul vinețiu, încărcat de nori. Se făcuse frig. Vor trage la o cabană, apoi vor mânca. Ar fi vrut să se găsească numai cu el și să discute, să-i demonstreze slăbiciunea punctului lui de vedere, limitele egoismului lui. Vincent, ți-ai dat seama că actul sexual înseamnă moarte pentru organismul tău, dar înseamnă viață și eternitate pentru organismul nou, care se va naște ? Da, vorbi bărbatul cu buzele strânse, dar și el va fi nefericit și condamnat la moarte ca și mine. Hărăzindu-l morții, înseamnă că dragostea ta tot moarte se cheamă. Oftă tristă, logica lui era la fel de invulnerabilă ca a ei. În clipa aceea simți cum o inundă tristețea ; era hotărâtă să nu se căsătorească niciodată cu el, vedea lucrul acesta din ce în ce mai limpede. Și apoi, se gândi, muzica lui nu-i era mai necesară decât muzica lui Chopin, sau a lui Bach, putea trăi la fel de bine fără ea, așa cum nu-l ascultase pe Beethoven de doi ani.

Și apoi, vorbi el, mă îndoiesc din ce în ce mai mult că numai prin muzică voi atinge eternitatea. Mi se pare adevărat punctul tău de vedere, eternitatea se câștigă clipă cu clipă, istoricește, generație cu generație. În momentele în care credeam c-am atins absolutul prin perfecțiunea sunetelor mă înșelam de fapt. În fond, poate că se înșelase. Creațiile extraordinare ale lui Vincent Alexander proveneau dintr-o criză profundă, permanentă, a personalității lui. În cazul acesta credința lui în atingerea absolutului prin muzică devenea o soluție dramatică, un fel de sprijin fără de care viața lui ar fi devenit imposibilă.

X
X X

Au luat un apartament în hotelul montan pe care l-au găsit aproape gol. A ținut în mod deosebit să se ocupe ea de mâncare. S-a gândit că va trebui să se informeze ; un interpret de excepție ca el va avea o viață mai lungă dacă va duce un mod cât mai echilibrat de viață. Dacă va avea un mod de a se hrăni inteligent; nu întâmplător Alexander era vegetarian. Când se întoarse îl găsi bărbierit și bine-dispus ; Anamaria ! o strigă el fericit. Dumnezeuule, cât ești de frumoasă ! Era uimitor cât de mult se schimbase ; expresia aceea specifică, numai lui, de candoare și luminiscentă a chipului, o făcu să simtă că vibrează ceva în ea. Îl sărută fericită, spontan. Aproape că percepu în ea golul imens care o săgetă ; Vincent Alexander avu un gest retractil, ca și cum ar fi fost murdărit, sau lovit. Așteptă să-și revină. Îi explică, atât cât putu să se stăpânească. Vincent, în fiecare dimineață și ori de câte ori ne vom despărți, te voi săruta. Nu e nimic sexual în asta, e un ritual ; un vechi ritual al unității cuplului și atâta tot. Aș fi foarte fericită, iubitul, să mă înțelegi. Clătină în semn de aprobare din cap, apoi continuă să se îmbrace. Anamaria Eleuteriade surâse privind-l cu coada ochiului ; era un bărbat tulburător de frumos în costumul bej, strâns pe talie ; cu chipul strălucind de lumina aceea sălbatic-divină. Se retrase în camera ei să se îmbrace.

În timp ce se farda stăruind asupra fiecărui amănunt se gândi că nu fusese niciodată atât de vesel și de solemn fericită. În fond, tresări, aceasta e seara nunții mele. Când apăru în fața lui îl văzu îndreptându-se de șale, rămânând o clipă împietrit, apoi chipul i se luminează și mai mult. Mda, rosti el. Simți cum se lărgește un golf de lumină în sufletul ei când îl văzu surâzând. Mda. Ești cu adevărat cea mai frumoasă femeie din lume. Își exprimă dorința că ar fi fericită dacă și-ar petrece seara aceasta dansând. Mișcă șiret capul într-o parte și-n alta. Vincent, asta e seara nunții noastre, fă-mi te rog plăcerea asta ! Te rog. Ridică surâzând din umeri ; nu știi să dansezi. O să-ți vină să râzi dar nu știi să dansezi, murmură el fericit. Și mi-am adus aminte că în seara aceasta se transmite concertul în mi bemol de la Stockholm. Dacă nu te deranjează aș vrea să-l ascultăm împreună. Știi, percepția din timpul concertului e diferită de cea din afara lui. Domnișoara Anamaria Eleuteriade se bosumflă ușor : de acord urăciosule, de acord. Masa le-a fost servită în cameră. Anamaria Eleuteriade s-a străduit să-l întrețină. A reușit să-l facă să râdă, să-l uimească, să-l facă să mediteze asupra câtorva lucruri. Terminaseră masa de câteva minute. Vincent Alexander se uită la ceas. Femeia îl privi o clipă derutată. A fost o masă foarte reușită, Anamaria : ciudată, caldă, luminoasă, cum să-ți spun... Străduiește-te să-mi spui din când în când, iubito, îl rugă ea, de acum suntem soț și soție. Sunt deosebit de fericită, iubitul, că ți-a plăcut masa mea. Vincent Alexander o privi gânditor. Ce te îngrijorează Vincent ? Bărbatul își aruncă iar ochii pe cadranul ceasului de la mână. Sunt mai degrabă uluit Anamaria, da, realmente uluit. Rămaseră un moment privind-se. Aș vrea să fii răbdător cu mine Vincent, acordul într-un cuplu e un lucru cât se poate de greu și de gingaș. Dacă mai retez unele gesturi, dacă mai dau greș, încearcă să mă ajuți. Mergem să dansăm, așa cum ai dorit. Nu pot să-ți refuz această bucurie, îi zâmbi el. Se ridică și se plimbă în lungul camerei. Dacă am spus că sunt uluit, iubito, am spus-o că m-a impresionat plăcut, până la sublim, cum să-ți spun, felul tău perfect și cald de a fi în familie. Am trăit ceea ce simt ori de câte ori sunt pe scenă, concentrat, regăsindu-mă pe mine. E ceva greu de exprimat, nu știi cum să-ți spun. Sunt o soție ideală, vrei să-mi spui ? Exact, exact, se grăbi bărbatul să aprobe bărbatul. În timp ce-l îmbrățișa domnișoara Eleuteriade se gândi că prima ei seară de soție fusese într-adevăr o seară reușită.

X
X X

Trăiau de câteva luni împreună. Imediat după ce se reîntorseseră din excursia în Alpi se căsătoriră oficial. Bătrâna doamnă Alexander rămase ca trăsnetă când îi văzu ținându-se de mână în fața ei, zâmbind amândoi stângaci, anunțând-o că s-au căsătorit. Dumnezeuule, exclamase bătrâna de fericire. De ce m-ați lipsit de o bucurie atât de mare ! Își luaseră un apartament mai

aproape de Operă, vizavi de parcul Central. Se înțelegeau bine. La prânz se întâlneau și luau masa la restaurantul Operei, seara mâncau acasă întreținându-se până târziu. Anamaria Eleuteriade, acum doamna Alexander, dormea în dormitorul din fund, cel care dădea spre bulevard. Vincent Alexander rămânea de obicei până târziu aplecat deasupra partiturilor. Se gândea din ce în ce mai mult să se dedice în întregime componisticii. În sufrageria care slujea ca bibliotecă, prin geamul întredeschis pătrundeau valuri de aer aducând cu ele mirosul de vegetație. Undeva departe i se păru că aude un cocoș cântând, și o clipă avu impresia că se găsește la țară. Domnul Alexander se uită la ceas, trecuse de miezul nopții. În mine îi stăruia imaginea soției lui în cămașă de noapte, de mătase vișinie; monumentală, frumoasă ca o zeitate antică. Simțise nevoia s-o admire ; apoi brusc dorința de a o lua în brațe și de a-i mușca gura țâșnise în el ca un animal rănit. Ciudată și obscură senzația aceasta de a fi bărbat. Dumnezeuule, se gândi, Brâncuși avea dreptate. Îi veni în minte imaginea bărbatului și a femeii, conturați ca două jumătăți ale unui întreg. O dorea cum n-o mai dorise niciodată. Strânse din dinți până simți că maxilarele i se întretaie ca niște ape. Gemu stins, aplecându-se în față. Nu, nu se va putea opune mult timp naturii. Ceea ce urca în el ca o coloană de foc era mai puternic decât puterea lui de a se stăpâni. În clipa aceea, când decise, simți brusc senzația de libertate. Ca și cum nu-l mai apăsa nimic, ca și cum ar fi putut să zboare.

Deschise încet ușa, strecurându-se tiptil în dormitorul soției lui. Anamaria Alexander dormea cu acea expresie de seninătate și împăcare pe chip pe care o au toți oamenii realizați. O sărută ușor pe obraz. Îngenunche lângă ea și-și trecu mâna peste tâmpla ei. Femeia deschise ochii mari, liniștiți. Vincent, tu ești ? șopti ea. Bărbatul rămase împietrit cu mâna pe obrazul ei. Ai venit să ne iubim Vincent, nu-i așa ? Femeia se ridică în cot. Înțelese totul. Îi cuprinse capul cu amândouă mâinile și-și trase capul la pieptul ei. Apoi se ridică și-l chemă lângă ea. Începu să-l dezbrace încet, sărutându-i umerii, pieptul păros. Acum erau goi amândoi ; simțeau carnea cum arde pe ei. Vincent, ursul meu drag. Doamne, cât suntem de frumoși amândoi ! Bărbatul tăcea, respirând greu. Trupul femeii se întinse lângă el așteptând. Iubitule, te rog să fii răbdător. Undeva departe un câine începu să urle ca și cum ar fi cântat; și urletul câinelui se înălță spre oraș, luminos ca un curcubeu.

ANII DE CULOAREA NISIPULUI

Îmi aduc aminte numai dimineața când coboram în gara orașului... Era puțin frig, o senzație ciudată, metalică, și ceața, multă ceață... Mergeam către centrul micuțului târg din nordul Moldovei, și aveam impresia că brațele mi se mișcă înainte și înapoi ca și cum aș fi înaintat printr-o apă. M-am așezat pe o bancă în părculețul mucului târg, pe care avusesem naivitatea să-l cred întinzându-se dincolo de perdelele cenușii... Când ceața a început să se ridice am văzut întâi acoperișurile prăvăliilor, rămase de pe vremea când evreii alcătuiau pătura negustorească a acestei părți de țară. Am simțit parcă pe șira spinării varul cojit, umflat de umezeala atâtor ploii, al fațadelor caselor de pe strada principală, gata să cadă... Am luat-o încet pe străduța care urca în pantă... Nimic nu se schimbă, orașelul arăta atunci, în 1958, la fel cum arătase cu douăzeci sau cu treizeci de ani în urmă... Numai apa și un fel de substanță sfărâmicioasă se adunaseră în zidurile caselor și ale prăvăliilor. M-am dus întâi la școală, unde directorul, un bătrânel voios, cu epiderma roză, atât de subțire și întinsă pe oasele feței încât mă așteptam din clipă în clipă să-i plesnească, m-a primit cu toată căldura cu care numai un om atât de singur ca mine putea să fie întâmpinat... Am întârziat mai mult poate decât se cuvenea în biroul lui, o cămăruță sărăcăcioasă de lângă cancelarie... Mi-am dat seama că este unul din acei evrei care rămăseseră în oraș numai și numai neputând să se smulgă locului în care sufletul lui intrase așa cum se fixează rădăcinile arborescente ale unei plante... Imaginea lui semăna dureros de exact cu aceea a unei păsări migratoare care presimțindu-și sfârșitul preferă să rămână, în locul pe care-l iubește atâta, decât să se aventureze spre orizonturile pline de ceață și de ploii...

După numărul anilor trebuia să fi ieșit demult la pensie, pentru că lipsa profesorilor era acută, acceptase în fiecare an să mai rămână... Baremi anul acesta spunea, așa se făcuse că trecuseră vreo șapte, opt ani de când trebuia să părăsească școala... Mi-a făcut cunoștință cu cei câțiva profesori, mi-a arătat sălile de clasă ale bătrânei școli rămasă în picioare din perioada de dinaintea primului război... Nu știu dacă eram mulțumit, o senzație ciudată, retractilă pusese stăpânire încetul cu încetul pe mine, și acum rămăsesem pironit locului. Îmi aduc aminte că s-a apropiat de mine și cu delicatețea obișnuită bătrânilor, mai ales atunci când par că o fac neinteresată, s-a oferit să mă ajute în privința gazdei... Dacă n-am nimic împotriva și dacă prefer liniștea, o gazdă foarte bună ar fi doamna Lesovici, bibliotecară la singura bibliotecă din oraș. E o femeie așezată și chiar studioasă, așa că în momentele de singurătate aș putea să mă întrețin cu ea... N-am protestat, mai ales că mi-ar fi fost greu să mă descurc singur într-un oraș în care nu mai pusesem în viața mea piciorul... Masa am luat-o la el acasă. Totul mi se părea dematerializat, uscat, o senzație de vomă, ca și cum aș fi mâncat pește rece... Soția lui abia se mai dădea jos din pat, așa că bătrânul profesor trebuie să facă toate treburile... Am vorbit despre multe, astăzi nici nu-mi mai aduc aminte de ce n-am vorbit... L-a impresionat viața mea, rămăsesem orfan de la vârsta de 8 ani și crescusem toți anii pe lângă mătușa din partea mamei... La un moment dat mi s-a părut că aud liniștea spălând ca o leșie în pereții și în lucrurile bătrâne... După-amiază, când doamna Lesovici avea să se întoarcă de la slujbă, m-a condus la gazda mea... Nu se întorsese, așa că a trebuit să așteptăm preț de o jumătate de oră pe banca din spatele casei... Lumina toamnei umplea imaginile de o melancolie mută. Parcă văd și azi gardul dărăpănat cu stinghiile putrezite de apă și măcinate de căldurile verilor... Pălcurile de zorele și grămezile de iederă Impresia de grădină neîngrijită s-a risipit pe nesimțite, totul îți evoca mai degrabă o bibliotecă veche, lăsată în paragină, de un stăpân visător, după gustul lui însetat de antichități...

Casa era la fel de bătrână ca toate casele acestui târg, vopseaua albastră se scorojise și căzuse în unele locuri de pe giurgiuvelele ferestrelor în care se vedea hârtia îngălbenită de soare... Când

în sfârșit a sosit și stăpâna casei ne-am ridicat în picioare și-am luat-o pe alea care înconjura casa... Mai târziu aveam să aflăm că doamna Lesovici este de fapt sora bătrânului profesor... Să fi trecut de 45 de ani, era o femeie încă frumoasă, dar numai într-un anume fel... O tristețe și o uscăciune nesfârșită trecuseră peste viața și peste sufletul ei. Simțeam lucrul acesta atât de izbitor ca și cum ai fi fost lovit în față de acel miros insipid și vechi pe care-l simți când intri în bibliotecile vechi de sute de ani. I-am sărutat mâna înclinându-mă, mi-am spus numele și-am așteptat în tăcere... Numai când am ajuns în odaie, iar ei rămăseseră pe sală, am auzit-o pe doamna Lesovici certându-l și exprimându-și nemulțumirea de gestul fratelui ei. Am înțeles că n-ar fi vrut să primească pe nimeni, că oricât de liniștit ar fi omul pe care trebuia să-l găzduiască, lucrul acesta însemna pentru ea un efort peste puterile ei. Bătrânul a continuat s-o convingă de contrariul, explicându-i că faptul de a avea pe cineva în casă care putea să-i dea o mână de ajutor, să-i taie lemnele, să-i aducă o găleată de apă, să aibă cu cine schimba o vorbă, nu e un lucru neînsemnat...

Am văzut-o intrând pe ușă cu chipul ei uscat, plin de o amară și melancolică lumină galbenă... În odaie plutea un miros de aer închis, semn că ferestrele nu mai fuseseră deschise de ani de zile... Mi-a arătat lucrurile, a deschis fereastra, am auzit-o spunându-mi că a doua zi o să pună perdele noi... Și-a exprimat dorința de a-i respecta viața retrasă, liniștită, lucru care cred că se va întâmpla cu adevărat, pentru că intuiește în mine un băiat liniștit, mi-a spus... Am asigurat-o că nu se înșelase, i-am spus că e un adevărat noroc pentru mine faptul că lucrează la o bibliotecă, pentru că de felul meu sunt un fel de șoarece însetat de lectură... A părut s-o liniștească și mai mult lucrul acesta... Apoi zilele au început să curgă una după alta liniștite și pline de pacea grădinilor și pădurilor din jur... Erau zile când nici nu ne întâlneam... Dimineața, pentru că aveam orele după-amiaza, obișnuiam să mă trezesc târziu, găseam întotdeauna cafeaua în sufragerie... În serile când mă întorceam târziu acasă, găseam mâncarea săracăcioasă, de schimnic, pe masă... Se culca devreme, sau poate se închidea în odaia ei, astfel că n-o mai deranjam să-i dau bună seara...

În acele nopți parcă o simțeam dincolo de perete cum mă urăște, sau oricum închisă în ea ca un om care s-ar feri... Într-una din seri am auzit-o bătând în ușă... A intrat ca o umbră, delicată și binevoitoare... Am simțit brusc că ceva se întâmplase... Chiar mi s-a părut că ar dori să mai rămână să stăm de vorbă... Mi-a spus că nu o deranjează deloc faptul că rămân nopțile târziu, ba chiar că în acele nopți se simte ocrotită și apărată... Dimineața mă simt mult mai odihnită, domnule Milescu... M-a rugat să-i spun de ce cărți am nevoie, mi le va aduce acasă fără să mai fiu nevoit să bat drumul până la bibliotecă... Dacă doresc să apelez la biblioteca familiei, o pot face, păcat însă că majoritatea cărților sunt în germană și în ebraică... Lucrul acesta m-a făcut de-a dreptul fericit, poate că și de aceea m-am și pierdut puțin cu firea... A doua zi i-am mărturisit că aș fi bucuros s-o ajut, nu la gospodărie, desigur, dar cu treburile pe care le poate face un bărbat într-o casă... Apoi a trecut aproape o săptămână fără să ne vedem... Aflasem de la bătrânul profesor că avea inventar, și cu prilejul acesta am aflat și cauza care o făcuse pe doamna Lesovici să fie mai caldă cu mine... Aceasta era explicația pe care am dat-o eu desigur, căci altfel cum ar fi aflat profesorul că scriu, dacă doamna Lesovici n-ar fi văzut povestirile mele pe care le lăsasem de câteva ori pe masă... Trebuie că intrase în odaia mea pe când eram la școală, să deretice, și dăduse cu ochii de ciornele mângălite de mine peste noapte... Dar lucrurile acestea le-am aflat mai târziu. Într-una din seri, se puseseră de acum ploile târzii de toamnă, lemnele stivuite de mine îmi dădeau un sentiment ciudat de certitudine, am rămas până târziu de vorbă... Îi priveam obraji palizi, pergamentoși, cum se învioraseră devenind trandafirii... Ciudat, în seara aceea doamna Lesovici întinerise cu cel puțin 20 de ani... M-au impresionat plăcut până la idolatrie cunoștințele ei extraordinare, lumea exotică și prăfuită, plină de melancolie și de un ciudat sentiment al conversiunii timpului... Era asemenea unui nufăr a cărui corolă plutește pe ape, dar lujerul se înfige și se hrănește din mълul sacru al lumii, al culturii ebraice... Am plecat cu un

ciudat sentiment de înviorare și de teamă... Râsul ușor voalat, ca o boare care-ți trece pe deasupra capului îmi stăruie o clipă în urechi... Câteva zile iarăși nu ne-am întâlnit.

Apoi iar am rămas amândoi în jurul mesei, pe care se înălța o piramidă de plăcinte moldovenești, sporovăind despre poezii armeni și despre romanticii englezi... Îți cunoștea bine, ca și cum i-ar fi citit ieri sau alaltăieri... Poate de aceea memoria ei mă speria plăcut, creându-mi iluzia unui univers care ne învăluie într-o caldă expansiune... Au venit serile lungi de iarnă, zăpada căzuse monumentală și maternă îngropând satele și târgurile Moldovei... După ce stingeam lumina rămâneam cu ochii deschiși ascultând sunetele de vată ale pendulei și privind umbrele jucând pe pereți... Ațipisem... Să fi fost dimineață, parcă visam și totodată parcă mă îngropam într-o dulce moliciune... I-am simțit sărutările calzi, timide, pe umeri, și trupul moale și gingaș care se cuibărise lângă mine... Era ca un animal cu blană caldă și catifelată care-și scobește vizuina într-un mal... Răsuflarea de trandafiri veștejiți mi-a umezit pieptul înfiorându-l... Apoi am ațipit iar... Dimineața când m-am trezit am căutat-o, părea că rămăsese în ziduri și în lucruri, dar aerul, camerele îmi păreau cu atât mai pustii... Seara am venit mai devreme acasă dar n-am găsit-o... În serile când întârzia știam că rămâne la bibliotecă... Am așteptat-o în zilele următoare, ciudat era mai mult curiozitatea decât dorința stărnită în mine care mă făcea să rămân treaz, încordat... Într-una din seri mi s-a părut că se ivește, ca un gest retractil, ca o vietate care se prelinge în cuibul ei... Mai mult o idolatrizam decât o iubeam, imaginea mea despre ea suferise transformări halucinante, o irizare a chipului, o pierdere a identității ființei ei mă făceau să caut în minte linii și tonuri care s-o prindă cât mai exact...

Același sentiment straniu, care te înfioară și totodată îți trezește toate mecanismele inconștiente ale atenției, stătea la baza stării sau a senzației de fantastic pe care o trăiam... Casa, orașul atât de vechi și de friabile, nisipoase, că mă așteptam din clipă în clipă să se surpe ca niște castele de nisip sau să se spulbere duse de viscol pe dealurile dormitând sub nămeții plini de o liniște geologică... M-am gândit atunci că-i este rușine, și lucrul acesta trebuie să fi fost adevărat într-o mare măsură, imaginea ei se transforma parcă în aceea a unei iele după care trebuie să alergi prin crepusculul unor codri... Într-una din zile i-am lăsat un bilet pe masă, dar nici în zilele următoare n-am reușit s-o întâlnesc. Începeam într-un fel să mă simt vinovat sau amenințat... Gândul că s-ar putea să mă urască mi-a trecut pe șira spinării ca o gheară... De aceea am rămas aproape împietrit, când am zărit-o coborând scările... Eram împietrit și electrocutat în același timp, pentru că femeia pe care o vedeam acum n-o mai văzusem niciodată în viața mea, și-n al doilea rând felul în care cobora scările îți evoca violent, dureros de brutal, o altă epocă și un alt stil de viață...

Am simțit că încurc epocile, nu mai știam în ce timp și în ce loc mă găsesc... Nu mai trăisem senzația aceasta niciodată, de aceea în clipa următoare m-am trezit înspăimântat, făcând efortul să mă adun, să mă stăpânesc... Ce e Bobi ? i-am auzit glasul luminos și tânăr... Am respirat adânc, și-am încercat să-i zâmbesc... Îmi trecuse, sângele îmi zvâcnea puternic în urechi. Doamna Lesovici a mai coborât o treaptă, în felul ei solemn, ca o mare castelană coborând treptele unui palat... Mi s-a părut că ți s-a făcut rău, dragul meu... Soarele a ieșit din nori inundând grădina și acoperișurile cu o lumină spectrală, de sfârșit de lume... I-am sărutat mâna și-am rămas unul în fața altuia... Era incredibil. Doamna Lesovici întinerise cu cel puțin 15 sau 20 de ani, își vopsise de curând părul, obrazul i se împlinise, iar pielea fină ca o lamelă de cristal devenise trandafirie, irizând viață și proșteime... Hai să stăm pe fotolii în grădină, Bobi, am auzit-o... Am urcat și mi-am lăsat geanta. Pe masă, în odaia mea, într-o vază alungită ca un cocostârc, câteva flori priveau visătoare undeva departe... Aerul era curat și reconfortant... Mai era puțin și venea martie, pe fețele dealurilor zăpada începuse să se topească, iar dinspre stepă izvora un vânticel care te amețea... Am adus cele două fotolii din sufragerie, le-am pus pe stinghii ca să nu se umezească. Ne-am întins picioarele lăsându-ne trupurile să se destindă...

Așa cum stăm noi Bobi, i-am auzit glasul cald, îmi amintesc de Muntele Vrăjit al lui Thomas Mann. A tăcut, soarele ne picura lumina lui firavă pe pleoape, pe obraji... O, Bobi, să stăm așa ca

și cum ne-am găsi pe un munte sau la marginea mării. Tăcerile se așterneau lungi, nespuse de dulci, între noi... Aș fi vrut să fac eu acel pas care trebuia făcut între noi, eram emoționat și-mi era teamă să deschid gura... Să nu spui nimic, Bobi, am auzit-o, îți cunosc tăcerile, de multe ori le-am ascultat și m-am bucurat așa cum te lași pătrunsă de farmecul unei muzici... Acum tăcerea aceasta a ta nu-mi place... Undeva peste acoperișuri a cântat prelung un cocoș... Îmi căutam cuvintele, doamnă Lesovici, ca să vă mulțumesc... M-am simțit deodată atât de extenuat încât mi-am încordat degetele pe curbura fotoliului... Aș vrea să vă aduc elogii, să vă felicit și să vă spun că trebuie să fiți foarte mândră și foarte fericită pentru ființa care sunteți de o frumusețe și de o bogăție fascinantă... Credeți-mă sunt mut și sunt fascinat de personalitatea dumneavoastră... Au mai trecut câteva clipe, vântul a făcut să-i tremure cârlionții roșcați... O, Bobi, am auzit-o... Ești prea bun... Ești un băiat tare bun... Și eu am motive să-ți mulțumesc... Poate mai mult decât tine... A tăcut, trâmbița unui cocoș s-a ridicat parcă de undeva din adâncul istoriei.

E bine, Bobi, să-i mulțumim lui Dumnezeu... Și să acceptăm totul împăcați... Am ascultat-o recitând poezie în ebraică... La un moment dat m-am trezit îngrijorat... Cuvintele necunoscute iscau sunuri dulci și ametoare și-mi evocau ținuturi calde și uscate... A tăcut și m-a privit într-un mod protector, plin de cochetărie, de milă și de dragoste. Sculptorii în lemn când pun mâna pe un arbore îi simt, Bobi, sevele și gândurile... Tu ești plin de o muzică astrală atât de tristă și de dureroasă încât am senzația aceea pe care o ai când ești pe țărmul înalt al unei mări, îți vine să te arunci în haos... Ceva țipător, melancolic, dureros de dulce, de chemăzor... Seara ne-a învăluit pe nesimțite, îndepărtându-ne, făcându-ne să ne simțim mai singuri... Am vrut să mă ridic, trebuia să iau fotoliile și să le duc în casă.. Mai rămâi, Bobi, mai rămâi... Să mai rămânem, dragule, am auzit-o oftând... Vântul dinspre stepele rusești a făcut să ne strângem în noi... Acolo în întunericul acela i-am simțit sufletul slab și firav ca o lumânare gata să se stingă în firida unui zid... Am urcat fotoliile în sufragerie... O tristețe și o oboseală caldă ne cuprinsese sufletele... Ne-am grăbit să ne despărțim și să ne retragem fiecare în vizuina lui, lași și neputincioși... Pleoapele îmi rămăseseră lipite deși somnul întârzia să mă cuprindă în întunecimile lui.

Luna răsărise peste codri scheletici ai sfârșitului de februarie, argintie și glacială... Am simțit ușa ca un geamăt cald și-n penumbra odăii am văzut-o ca o stafie oprindu-se în prag... Nu m-am mișcat, respirația mi-a rămas egală și liniștită, deși simțeam inima cum îmi bate cu putere... S-a apropiat încet, îmi era teamă ca orice zgomot, chiar și cântatul unui cocoș ar putea risipi umbra care părea că plutește deasupra podelei. Când a ajuns lângă pat, a îngenunchat încet... M-a privit un timp cum dorm. Luna urca străină și măreață pe boltă, trecând peste nouri, umplând lumea cu vraja ei... Și-a trecut mâna încet ca o adiere peste tâmpla mea... Un timp degetele s-au oprit tremurătoare în lumina lunii, temătoare să mă atingă... Am auzit-o șoptind o rugăciune, apoi s-a ridicat și la fel de încet cum venise a părăsit odaia... Aș putea spune că a fost un vis, că mi s-a părut, dar n-a fost... I-am simțit mult timp în nări mireasma aceea de pădure și de primăvară, sacră și puturoasă, pe care o emană trupul tânăr al unei femei... Iarna se ducea pe nesimțite... Uneori înspre prânz ieșeam pe dealul de deasupra târgului, firul ierbii începuse să dea, zăpada se retrăsese în văiugile dosnice, mireasma pământului îți urca în creieri... Într-o seară am găsit-o tristă, plânsese... A simțit că voiam s-o mângâi și nu îndrăzneam... Primăvara mi se face întotdeauna, Bobi, dor de locurile copilăriei... Atunci simt dorința să zbor peste coline și peste câmpuri...

Dar nu pot și atunci plâng de mă rup... Fața i se umflase ușor de plâns și părul i se răsfrise pe ceafă și peste obraz, o, niciodată nu văzusem o femeie atât de frumoasă și de umedă, de ancestral umedă în sensul fertilității primordiale... Să vă citesc ceva din Holderlin, scumpă doamnă Lesovici, ca să vă treacă, i-am spus... A încuviințat tristă din cap... I-am citit până am obosit... Când am ridicat ochii am văzut-o destinsă și luminată... Eram bucuros, o frenezie ciudată cânta în mine, amorțindu-mă, extenuându-mă... când o să mă vezi tristă, Bobi, să-mi spui Eolea... Așa mi se spunea când eram fată, numele acesta îmi evocă ungherele în care ne jucam

când eram copii, și colina de la marginea orașului pe care înălțam zmeie... Am tăcut amândoi, am vrut să mă retrag dar m-a rugat să mai rămân... Mi-a cerut să-i povestesc imagini, întâmplări, să-i vorbesc despre oamenii văzuți de mine în copilăria mea... Mi-aduc aminte că ajunsesem să-i descriu personajul acela ciudat al copilăriei mele, un om care mergea dormind, lucra dormind, iar nopțile bântuia pădurile că n-avea somn... O, Bobi, hai să-ți povestesc mitul, aici a tăcut jenată, am uitat numele personajelor, Bobi... Oricum sunt două personaje din timpurile străvechi ale neamului lui Israel...

Erau amândoi frumoși ca niște prinți, ca o zeiță și ca un zeu, și ca să rămână nemuritori au fost blestemați de zei să nu poată să se iubească decât în somn, astfel că nici unul să nu știe că s-au întâlnit... A tăcut umezindu-și buzele, i-am privit chipul melancolic – zglobiu, de femeie care abia ieșise din adolescență... Somnul ca țară a dragostei Bobi, pentru că dragostea este unul din acele lucruri sacre care trebuie să se petreacă numai în adâncul nostru. Acolo în străfundurile inconștientului nostru... oamenii ar trebui Bobi să se iubească numai în somn, pe această apă primordială și fertilă a existenței umane... O, Bobi, a oftat ea, atât de mult mi-a plăcut această legendă încât pur și simplu de multe ori înainte de a adormi mă gândesc la ea...

Pendula bătea liniștită secundele dincolo de miezul nopții... Ca pendula aceasta e sufletul meu, m-am gândit în clipa aceea, nu se grăbește... aceasta e libertatea, să stai nepăsător în mijlocul timpului. Să nu vrei s-ajungi nicăieri. Știi, Bobi, am auzit-o, într-una din zile când am intrat să deretec în odaia ta am dat peste foile pe care-ți scrii povestirile... Nu m-am putut opri și-am citit una din povestiri... Mi-a plăcut mult de tot, Bobi... A tăcut părând că așteaptă un răspuns de la mine... Ți-aș propune să mi le dai mie să ți le bat la mașină, și poeziile, la fel... Mi-aș dori mult să fiu eu cea care să mă îngrijesc de cartea ta... Am încuviințat bucuros, răsuflând ușurat că trecusem peste lucrul acesta care stăruia între noi ca un tabu... Am căscat amândoi, plăcut oboșiți și fericiți. Apoi ne-am gândit ca și cum ne-am fi rușinat... Mi-e dor de marile cărți ale omenirii, Bobi... Au în ele ceva pe care numai cu cele mai profunde simțuri îl poți sesiza... Este ca și cum pe nesimțite ai locui în sufletul lumii... Nu știu cum să spun... Am adormit fericit și împăcat ca un țăran care se întoarce seara trudit de la câmp... La început am crezut că visez... Apoi m-am trezit, și știam că sunt treaz, am rămas însă cu ochii închiși... I-am simțit trupul cald și fraged, tremura ușor... Îmi dezbrăcase pijama și se lungise lângă mine... Am cuprins-o în brațe... a părut că tresare, dar a fost numai o iluzie. Trupul îi vibra cald, ca o petală care tremură ușor, ca al unei fete care n-a mai cunoscut dragostea bărbatului... Aștepta înfrigurată, și cu cât trecea timpul cu atât spaima creștea în ea ca o apă... Nu mai iubisem niciodată o femeie, inima îmi bătea cu putere... Aș fi vrut să deschid ochii, s-o mângâi, dar i-am simțit trupul sub mine încordat, tremurând... Când am dorit s-o pătrund i-am simțit carnea tare... Ideea că femeia pe care o țineam în brațe e fecioară, una din acele fete bătrâne care nu cunosc bărbatul niciodată, în mod inexplicabil mi-a umplut inima de fericire... Iată încercam de nu știu cât timp s-o posed, s-o iubesc carnal și nu reușeam. Simțeam disperarea cuprinzându-mă, împietrindu-mi mâinile, picioarele... Atunci i-am simțit lacrimile calde pe obraz și plânsul înăbușit, ascultându-se disperat, ca și cum ar urma să se adune într-un urlet de animal înjunghiat... Ideea că noi trebuie să ne iubim numai în somn mi se aprindea vie în minte... Nu trebuia să-i arăt că știa, că sunt treaz... Am simțit broboanele reci de sudoare pe frunte... Trebuia să mă liniștesc, să aștept să capăt iar puteri... Trupul femeii vibra sub mine... O simțeam disperată, calmă și deznădăjduită... O Bobi, îmi vine să urlu de durere că nu pot. Simțeam că lucrul ăsta îl spune toată ființa ei... Cât să fi durat chinul acesta ?

Eram amândoi extenuați, amorțiți de groaza de a rata dureroasa întâlnire a cărnii. Apoi s-a întâmplat miracolul... I-am simțit trupul cald, despocat, arzându-mă... A țipat, înăbușindu-și urletul în umărul meu. Am iubit-o sălbatic și dulce, în neștire... Apoi am simțit-o caldă ca pe un măr, ca pe o matcă lângă mine... Am ațipit. Dimineața m-am trezit oboșit, simțeam rana și golul din coapse... Oasele, pieptul, creierul îmi erau limpezi, spălate de apele unui izvor... Mă așteptam seara s-o găsesc retrasă și încuiată în odaia ei... Apoi m-am gândit că o să mă întâmpine

euforică, recunoscătoare... Dar nu s-a întâmplat nimic din toate acestea... Am schimbat câteva cuvinte, am mâncat împreună... Era liniștită, obișnuită, ușor transportată. Mi-a spus că a reușit să-mi bată în ziua aceea două povestiri. Una îi plăcuse în mod deosebit. Ceea ce m-a surprins la ea, era nota de viață, de putere pe care o exprima trupul ei... Un fel de sănătate și de vigoare pe care n-o avusese înainte... Știi ce aș vrea să te învăț, Bobi, mi-a spus... A făcut o pauză ascultând liniștea vie dintre noi... Ebraica... E o lume înfiorătoare și dulce ca moartea din dragoste Bobi... Am ascultat-o povestindu-mi legende din Biblie... Chipul i se aplecase într-o parte căpătând nuanța migdalei... Era nespus de frumoasă... Acum era ca în tinerețe... Și trupul îi devenise fraged cu carnea pietroasă... A înțeles că o priveam ca un iubit... O, Bobi, dacă aș mai fi tânără aș vrea să fiu iubita ta... Te-aș învăța dragostea, Bobi, cum se iubește o femeie.

Am tăcut pentru că știam că-mi va spune... Gura i-a rămas însă închisă, cu buzele de culoarea carminului, strânse... Cum se iubește, Eoleea, o femeie, am întrebat-o... A părut că nu mă aude... Nu știi, Bobi, am auzit-o într-un târziu, dar dacă aș fi bărbat ca tine, mă gândesc că aș învăța chiar dacă ar trebui să caut o veșnicie... Buzele i se umflaseră de dorință... M-am ridicat să plec... A părut că nici nu mă vede... I-am văzut ochii închiși și buzele strânse... Am stins lumina și-am așteptat-o... Ardeam de dorință, simțeam inima cum îmi bate să-mi spargă pieptul. Timpul trecea greu, chinuitor. Nu-mi aduc aminte când am adormit... Nici când s-a strecurat lângă mine... O, doar senzația aceea ca și cum aș fi intrat într-un ocean de lavă și ideea vagă că împreună cu mine se topește în masa informă sufletul altei ființe... Dimineața m-am trezit greu, dureros... Am simțit imediat golul ei în ziduri, în aer, în lucruri.

X X X

N-o văzusem de câteva zile... Liniștea și pustiul din ziduri deveniseră chinuitoare... La un moment dat am avut impresia că de fapt nici n-a existat femeia pe care am iubit-o în casa aceasta... Mă plimbam singur pe străzi, primăvara era timpurie și rece, lumina singuratică și indiferentă... Am simțit o durere ca o gheară înfigându-mi-se în piept... Îmi venea să mă chircesc jos și să plâng... Chipul doamnei Lesovici îmi apărea în minte surâzător, privindu-mă cu milă... Ciudat mod de a simți că iubești o femeie... Acum știam atât de clar, atât de definitiv, ca și cum aș fi părăsit lumea aceasta pentru totdeauna, că o iubesc... Am luat-o epuizat, fără să știu pe unde calc către biblioteca orașenească... Am găsit-o tristă, la fel de frumoasă, teribil de frumoasă, cu epiderma fragilă ca mătasea... I-am povestit ce mi se întâmplase, voiam să-i spun că de fapt o iubesc îngrozitor, că mă găsesc într-unul din acele momente când poți foarte ușor să-ți iei și zilele pentru femeia de care te-ai îndrăgostit... Mi-a pus mâna pe gură oprindu-mă... Am simțit cum tremură ușor ca o perdea... I-am simțit teama care-i pătrunse trupul, decolorându-i-l... Să nu te mai gândești niciodată la lucrul acesta, Bobi... Dragostea e unul dintre lucrurile care nu aparțin lumii acestea... În zadar vom încerca, s-o găsim pe străzi, printre mașini și printre scopurile bieților oameni... E un lucru divin ca Binele și ca Frumosul și ar fi o mare greșeală s-o aducem în lumea aceasta... O priveam îngrozit cât de frumoasă poate să fie o ființă omenească și cât de crudă poate să fie cu ea și cu omul pe care-l iubește, căci era clar că mă iubea, poate mai mult decât o iubeam eu... Îi vedeam ființa chinuită, epuizată de suferință cum se topește ca un cristal în lumina acidă a primăverii... Mi-e teamă și mie, Bobi, am văzut-o strângându-se în ea...

Am tăcut amândoi, palizi în liniștea calmă și odihnitoare a bibliotecii... Dragostea, dragul meu trebuie să fie chinul și neliniștea cântării, a căutării Euridicei în lumea cealaltă... Acolo se iubesc ei, căutându-se și negăsindu-se niciodată... Când trece hotarul revenind în lumea noastră Orfeu știe că dragostea nu se poate afla în lumea noastră plină de lumină și de interese mărunte... Dragostea trebuie să rămână în inconștient, e unul din acele lucruri pe care lumina conștiinței o

distruge, o usucă, așa cum flacăra transformă în cenușă o scrisoare de dragoste... O priveam înmărmurit, buzele acele vineții, marmoreene, mi se păreau că aparțin altei lumi... Îmi venea să urlu sau s-o strâng de gât... Am plecat lăsând-o acolo ca un lucru inert... Seara când m-am întors am găsit-o surzătoare, într-o cămașă de noapte atât de lungă că nu se putea să nu-ți evoce flacăra unei lumânări... Era iarăși femeia inteligentă și bună cu care petrecusem atâtea seri minunate... M-am retras în odaia mea, și ea știa de fapt că o atrag către mine, că o chem după mine... S-adormi repede, Bobi, mi-a șoptit... Să dormi profund și liniștit ca un copil... Am închis ochii și-am așteptat-o... O vedeam în minte, tânără și frumoasă... Și-a venit, așa cum pătrunde raza de lună întunecimile unui adânc. Ne-am iubit lung, căutându-ne, regăsindu-ne, pierind... Dimineața m-am trezit ca și cum m-aș scula din morți... Exact, acum după atâția ani îmi aduc perfect aminte, ruperea pământoasă, carnală, dureroasă a sufletului din lumea morților...

X
X X

Zilele treceau una după alta, identice... Ne căutam și ne așteptam unul pe altul înfrigați în lumina primăverii și a anotimpurilor care s-au scurs, și ne regăseam ca lava a două râuri pe fundul lumii. Vara a trecut ca o zi pustie, care ți-a vitriolat sufletul... Cele mai frumoase erau nopțile cu lună când îi priveam trupul ireal, ca o muzică sfâșietoare... De câte ori n-am dorit s-o strig, s-o trezesc din toropeala în care căzuse... Aveam această percepție a ființei ei, că pe când trupul îi era în brațele mele, sufletul îi era departe, dincolo de un zid pe care mi-l închipuiam ca despărțind două lumi. A doua zi o priveam în ochi căutând-o, chemând-o... Bobi, nu mă mai privi așa, o auzeam, de câte ori să-ți spun că privirea e prea legată de conștiință ca să nu simt că-mi arde sufletul... Venea primăvara celui de-al doilea an, eram pe bancă în grădina care semăna atât de mult unei vechi biblioteci... Priveam dealurile pe care nuanța verdelui se însăila timidă... I-am luat mâna și i-am strâns-o... Am cuprins-o în brațe și-am sărutat-o pe tâmplă... Era primul meu gest, și o încercare aproape eroică de a rupe consensul și minciuna. Am rămas îngrozit când am văzut-o ridicată în picioare tremurând toată de spaimă și indignare. Se făcuse roșie și chipul i se urâtise într-un mod jalnic. Bobi, ce înseamnă obrăznicia asta... Nu-ți dai seama cât de mult mă jighești ? O priveam și nu-mi venea să cred... A plecat mândră, umilită în amorul ei propriu... Eram înspăimântat și dezorientat... Câteva zile n-am mai văzut-o... abia a patra zi am auzit-o bătând la ușă. S-a scuzat că mă deranjează și m-a invitat în sufrageria în care petrecusem atâtea clipe frumoase... După ce ne-am așezat, regăsindu-ne aceiași buni prieteni, am auzit-o rostind tristă, ca o tânguire care se stinge : o, Bobi, să nu mai faci niciodată gestul acela... Îmi doresc atât de mult să rămânem prieteni... Doar prietenia este singurul lucru frumos al acestei lumi...

A adus ceaiul. Lumina lămpii se strecura temătoare prin colțuri, se așeza ca o pasăre rănită pe masă... Doamne, cât era de frumoasă. O adolescentă plutind ca o lebedă în cămașa de noapte... O priveam și nu puteam să-mi dezlipesc ochii de pe ea. Știam că toate lucrurile acestea, tot ce trăiam eu erau atât de frumoase, încât peste ani de zile când mi ,le voi aminti mi se vor părea că s-au petrecut demult și într-o altă lume... Am reușit să-ți bat tot volumul, Bobi, am auzit-o, în timp ce degetele ei lungi de safir răsfoiau paginile îngălbenite ale unei cărți... Săptămâna viitoare o să merg la Iași și i-o voi da unui prieten ... A ridicat ochii și-a rămas împietrită... Ce e Bobi ? m-a întrebat, mă privești atât de trist... Ce s-a întâmplat...? Îngrijorarea îi împietrise mușchii feței, era acum de o frumusețe colțuroasă, de cristal... Trec printr-o perioadă foarte grea, Eoleea... A venit lângă mine și mi-a luat mâna... Era sincer îngrijorată... De ce nu mi-ai spus că ai probleme... Sunt convinsă că te pot ajuta... Mâna mi-a rămas în aer... Doamne, ce lumină frumoasă avea pe chip... Am închis ochii de durere... Trebuia să mă reped ca o fiară s-o cuprind în brațe, să-i mișc buzele mai roșii și mai moi decât cireșele... Timpul trecea greu, ca apa unei ploii care-mi spăla obrazul... Am deschis ochii, era lângă mine, îi priveam genele subțiri, aurii de

femeie tânără și senzuală... Doamna Lesovici, aș vrea atât de mult să vă ating părul... Numai o clipă lăsați-mă să-mi trec mâna peste el... Ochii i s-au mărit ireal... Bobi, ce este cu tine...? Ce vorbe sunt astea...? Am simțit în stomac o durere acută. Era ca și cum mi s-ar fi deschis o peșteră și picături reci încep să curgă în adâncul meu... Am făcut efortul să mă ridic... Am simțit-o plecând de lângă mine, ca o umbră. Bobi, ia te rog pastila aceasta... Și mergi să te culci... Apa rece mi-a făcut bine...

M-am dus și m-am întins în pat... Am stins lumina, îmi simțeam mâinile și picioarele înțepenite... Și-atunci am văzut-o în lumina lunii, apărând în ușă ca o arătare de pe ală lume... E puțin lucru să spun că era îngrozitor de frumoasă, era cu totul altceva, o ilelă, făptura aceea răspândea în jurul ei o vrajă stranie... Odaia s-a umplut de o mireasmă sacră și de acea notă divină pe care o capătă numai lucrurile în care s-a întrupat spiritul Domnului. Am cuprins-o în brațe, ardea, un fluid catifelat în care te pierzi ca-ntr-o mare... În momentele acelea îmi pierdeam conștiința... Într-un târziu mi s-a părut că o aud oftând... A murmurat stins, îndurerat, o Bobi, de-ai ști ce vinovată mă simt față de tine... Buzele fierbinți mi-au ars pleoapele, tâmplele... A plecat cum venise, ca o apariție stranie... A doua zi am așteptat-o... Mi-a zâmbit fericită... Arăta cum nu-mi puteam închipui de bine, odihnită, puternică, fragedă, obrazul îi căpătase iar acea nuanță marmoreean-roșiatică pe care o au toate fecioarele... Când se va mai încălzi, Bobi, o să mergem să facem plimbări pe dealurile dimprejur... Cu ani în urmă am făcut multe asemenea ieșiri cu o prietenă... Am rămas privind-o, mă fascinau mai ales genele ei lungi, firave și atât de vii... Îi mulțumesc din suflet pentru proiectul ei... De câte ori nu visasem să ne pierdem prin poiene și în adâncul codrilor care se prelungeau până departe de culmile munților.

X
X X

Vara a trecut ca o beție. Timpul acela mi-l reprezintă ca pe o nesfârșită sărbătoare. O, unde s-au dus nopțile de dragoste și de vis. Azi mi se par asemenea unor livezi nesfârșite de floare. În primăvara următoare mi-a apărut cartea de povestiri. Îi priveam chipul răspândind în jur acea lumină intens odihnitoare a fericirii. Eram atât de uimit și de încântat încât nu mi-am putut stăpâni să n-o iau în brațe. Mâinile mi s-au retras ca și cum aș fi atins un trup de jar. N-a protestat în nici un fel și nu cred că până la urmă să-și fi dat seama. Într-un fel mă gândesc, această carte e mai mult a ei. Bobi, este atât de frumoasă prietenia cu tine încât îmi vine să mă urc pe deal și să urlu de bucurie. Îți mărturisesc că mulțumesc destinului meu atât de nedrept până acum că te-am întâlnit. Mi-a strâns mâna emoționată, plină de recunoștință. Adevărul este că pentru mine prietenia aceasta însemnase cu mult mai mult decât fusese pentru ea. Discuțiile interminabile atât de profunde și de pline de suflet mă formaseră ca pe un om de cultură cu un orizont larg, cu vederi profunde, lipsite de prejudecăți, cu un gust anume echilibrat și pertinent. Într-un fel sunt foarte mult opera ei. Pierdut în beatitudinea și în toropeala inconștient-matriceală a acelor zile și nopți care nu se mai terminau nu m-am gândit niciodată cât de îngrozitor de scurtă este fericirea și viața, și cât de repede trece totul. În primăvara următoare, eram de acum în preajma Sfântului Petru, când m-am întors acasă am găsit-o sporovăind în sufragerie cu o adolescentă. Abia când mi-a făcut cunoștință am observat că tânăra semăna leit cu doamna Lesovici.

Inima mi s-a strâns sfârâind ca și cum ar fi aruncat cineva apă peste un fier înroșit. Trebuie să fi rămas un timp împietrit pentru că am auzit-o râzând fericită. Picioarele începuseră să-mi tremure ca atunci când ți se întâmplă o nenorocire. Faceți cunoștință, Bobi, prietenul meu bun, un scriitor foarte talentat și Olivia, fiica mea. I-am sărutat politicos mâna domnișoarei Olivia. Când mi-am ridicat ochii i-am surprins privirea rămasă pe chipul meu. Olivia își face studiile la Roma, Bobi, specialistă în istorie și în orientalistă. Seara ne-am petrecut-o toți trei împreună ascultând-o pe Olivia povestind. Avea un fel de tic care o făcea să-și ridice unul din colțurile gurii, lucru care o făcea nespuse de frumoasă. Dumnezeu, a doua zi însă când am ieșit să ne plimbăm pe

dealuri am rămas împietrit când mi-am dat seama cât de îngrozitor de frumoasă este. Atunci am simțit că sunt bolnav, disperat și bolnav de dragoste.

X
X X

Cu Olivia mi-a fost ușor să învăț Ebraica. Pentru că eram aproape nedespărțiți, ajunsesem să vorbim bine în limba vechilor iudaici. În nopțile trecute se întâmplaseră lucruri neplăcute între mamă și fiică. Prin pereți răzbătuseră dialoguri întrerupte. Într-un timp mi se păruse că o aud pe doamna Lesovici plângând. De când venise Olivia nu mai venise după miezul nopții în odaie. Închideam ochii și o așteptam. Într-una din nopți m-am simțit cutremurat de groază. O doream pe fiică la fel cum o doream pe maică-sa. Adevărul îngrozitor era că eram îndrăgostit de amândouă. Timpul începuse să treacă greu, chinuitor. Așteptam să se întâmple ceva, o minune, altfel simțeam că înnebunesc. Într-un timp, de acum eram în vacanță, mă gândeam să fug. Poate aceasta ar fi fost singura soluție salvatoare. Numai când mă imaginam cu geamantanul în mână îndreptându-mă spre gară mi se urca sângele în cap de rușine. Într-una din zile Olivia m-a rugat s-o însoțesc la Iași unde voia să facă niște cumpărături. O, Dumnezeule, cum îmi mai bătea biata mea inimă sfâșiată. Îmi doream atât de mult s-o însoțesc. În același timp aș fi rămas acasă, gândindu-mă la noaptea de dragoste și de foc care ar fi urmat. Către prânz am făcut temperatură. M-am băgat în pat clănțănind de frig. Eram bolnav cu adevărat. Într-un târziu am adormit, de fapt trebuie să fi aiurat, mereu o visam pe Eoleea mușcându-i gura, iubindu-ne, căutând-o cu mâinile prin apa roșie în care simțeam că mă scufund... După ce o conduse la gară pe fiică-sa, s-a întors acasă. Am deschis ochii și-am văzut-o la căpătâiul meu. Îmi pusese mâna pe frunte și mă privea cu o milă sfâșietoare. Îmi e rău, Eoleea, îmi pare rău. Simt că voi muri. A părut că mă ascultă ca și cum aș fi vorbit de undeva de departe. Instinctiv m-am agățat de ea, cu mâinile încleștate. Mă privea la fel de tâmp. După mult timp s-a ridicat și s-a întors cu un pahar și cu medicamente. Am auzit-o oftând de câteva ori. Dumnezeule, de ce nu puteam să-i urlă în față că totul se întâmplă din vina ei. În momentul acela simțeam că dacă urlu și-i spun adevărul în viață sunt salvat.

Mi-a pus o compresă cu oțet pe frunte. Am închis ochii ca să n-o mai văd. De altfel în ultimele zile aveam mereu impresia că sunt două surori. Poate că și erau și că totul nu era decât un truc. Nu știu cât timp am dormit, îmi aduc aminte senzația aceea sufocantă de maree, de lavă care te acoperă și te strivește. Când am deschis ochii am văzut-o goală, mușcându-mă, sărutându-mă. Mă cuprinsese cu brațele și acum mă strivea sufocându-mă. A fost poate cea mai sălbatică noapte de dragoste. I-am cuprins trupul și i l-am strivit. O, cât îmi va rămâne în urechi plânsul acela înăbușit, un plâns amestecat cu jelet, și cât îmi vor mai rămâne în carne ca niște piroane înroșite sărutările ei ? Nu știu când am adormit. A doua zi m-am trezit târziu, îmi era trupul greu și sufletul trist. Eram sănătos și poate lucrul acesta era cel mai important. A treia zi am mers împreună s-o așteptăm la gară pe Olivia. Două zile stătuse închisă în casă. Când am privit-o i-am văzut buza mușcată, sângerie. S-au îmbrățișat ca după o despărțire lungă. Olivia m-a sărutat pătimaș și s-a strâns la pieptul meu. Nici nu-ți închipui, Bobi, cât de mult te iubesc, am auzit-o. Doamna Lesovici, care rămăsese puțin în urmă se apropia zămbitoare. Lasă că vorbim acasă, a coborât Olivia glasul. Cum aș putea să descriu starea mea, chinul acela îngrozitor, de rușine, amestecat cu oroarea morală, dublate de fericirea dementială care-mi ardea creierii.

Le-am privit în tăcere, încercând să respir cât mai adânc, strivit de acel bolovan de piatră care-mi apăsa stomacul. Olivia m-a luat de braț. Doamna Lesovici ducea o geantă și rămânea tot timpul în urmă. Știi când îți dai seama că-l iubești pe cineva, Bobi ?, am auzit-o. Când ești departe de el. Doamne, ce chinuitor a fost. Știți că ați fi o pereche potrivită, am auzit-o pe doamna Lesovici, care pune geanta jos ca să se odihnească și acum ne privea cu un fel de bucurie ciudată pe chip, ca și cum s-ar fi uitat de undeva de departe la noi. Olivia, m-ai ajutat-l pe Bobi, nu vezi că i-am lăsat lui toată greutatea. Ne-am oprit și noi să ne odihnim. Lasă-l să se

învețe, mami, lasă-l să se învețe cu greul. Seara am rămas până târziu în sufragerie vorbind de ce vrei și de ce nu vrei. Olivia o bârfea pe o verișoară de-a ei la care stătuse zilele acestea. Eram uimit de cât de fericite pot să fie două femei împreună, în timp ce mie îmi venea să urlu. Am simțit în clipele acelea privind-o pe Olivia cât de mult o urăsc. Dacă n-ar fi fost ea dragostea noastră ar fi continuat ani de zile ca într-o subterană caldă a existenței. Și erau amândouă atât de tinere și de frumoase sporovăind și râzând uneori gălgâitor. Dacă aș fi avut o armă cel mai bun lucru pe care l-aș fi făcut în momentul acela ar fi fost să-mi trag un glonț în cap. A doua zi am auzit-o pe Olivia bătând în ușă. Scoală-te leneșule, vreau să mergem să ne plimbăm pe dealuri. Se îmbrăcase într-o rochie albă, imaterială. Gâtul subțire îi lumina sub chipul straniu și bolnăvicios. Stăteam și o priveam și nu-mi puteam crede ochilor. Pentru ce atâta frumusețe și dragoste, pentru ce atâta puritate dacă totul este întinat ? Hotărât lucru eram îndrăgostit îngrozitor de amândouă. Pe cine iubesc cel mai mult ? Pe ea, pe Olivia. De ce o iubesc mai mult când lucrul acesta e nedrept. Ajunsesem pe culme. Olivia își duse mâna streșină la ochi privind așezările care se pierdeau pe văi până în cețurile depărtărilor. Așa, Bobi, am auzit-o. Acum mă simțeam cel mai aproape de infinit și de libertate. Te rog să mă ceri în căsătorie, ești bărbatul pe care-l iubesc și cu care am avut intuiția că voi trăi împreună ani mulți și plini. Aștept, Bobi ! Rămăsesem înțepenit. A observat broboanele de sudoare curgându-mi pe frunte. Ce s-a întâmplat, Bobi, am văzut-o pälind. Inconștient am clătinat din cap. devenise palidă, tot sângele i se scursese din trup parcă. Nu mă iubești, Bobi. Am înțeles că mă iubești și că ești îndrăgostit de mine. De altfel la fel cum te iubesc eu. A făcut o pauză. Îi priveam numai buzele neasemuit de frumoase, devenite acum de var, cum se zbat ca niște aripi frânte. Nici nu-ți pot spune, Olivia, cât te iubesc de mult, nu se poate spune. Și totuși nu ne putem căsători. Expresia i s-a schimbat vizibil. Mă privea de sus, cu un fel de milă, în același timp gândindu-se că ar putea să fie care să mă împiedice să ne căsătorim. A venit la pieptul meu, m-a sărutat lung, matern, cu dragoste, înțelegător.

X
X X

Zilele următoare casa a devenit pustie. Olivia a ieșit tristă în curte. Doamna Lesovici trebuie să fi dormit în cămăruța ei de la Bibliotecă pentru că n-am văzut-o. Am ieșit cu Olivia să ne plimbăm pe dealuri. Du tu sacoșa asta, m-a rugat. Eram amândoi gravi și triști. Ne-am oprit la umbra unui stejar și ne-am întins pe pledul pe care-l purtasem în sacoșă. Se întinsese pe spate, cu mâinile sub cap, privind cerul printre frunzele rare. Rochia i se trăsesse ușor deasupra genunchilor și n-am putut să mă opresc să-i privesc picioarele frumoase, coapsele arcuite care se împliniseră. Stai lângă mine așa cum stau eu Bobi, am auzit-o. Vântul a trecut prin frunzele bătrânului stejar înfiorându-mă. Știi care e adevărul, Bobi, dragostea e un lucru atât de frumos încât nici un alt lucru n-o poate murdări. E ca aurul și ca platina, nu poate fi atinsă de nimic și nu intră în reacție cu nici o altă substanță. E singurul lucru pentru care Dumnezeu nu face nimic, nu poate pedepsi pe nimeni. S-a răsucit și s-a întors spre mine. Mi-a mângâiat părul privindu-mă pierdută. I-am simțit buzele de mătase arzându-mi pleoapele. Bobi, Bobi, am auzit-o oftând, te iubesc atât de mult încât simt dorința de a muri, de a mă stinge în melancolia și în adâncul acestui spațiu. Sâni tari și gingași au săpat în pieptul meu gropi de jeratic. I-am cuprins trupul care ardea, i-am luat capul în palme să-i sărut ochii. M-a izbit expresia chipului ei atât de frumos și atât de greu ca și cum conținutul lui ar fi fost plin de o apă ancestrală. Mi-a dezbrăcat cămașa privindu-mă nesățioasă. Rochia i-a căzut pe umeri dezvelindu-i trupul ucigător de alb și de frumos. Olivia, nu ! Nu ! Te rog, nu !

Mi-a luat capul în palme, apoi mi-a mușcat gura cu răutate, sălbatică. Ardeam amândoi de dorința care urla în trupurile noastre. M-am zvârcolit încercând să-mi ascund ochii. Mi-a smucit capul privindu-mă în ochi. Ascultă-mă, Bobi. Dacă nu m-ai iubi, eu aș fi cea care aș pleca. Dar

știu că mă iubești, așa cum te iubesc eu. Tu ești omul lângă care voi trăi ! O știu bine. Dacă nu vrei să ne iubim acum, și să fii al meu, jur pe Dumnezeuul meu și pe tot ce am mai sfânt că mă omor și că o omor și pe ea. Ai milă de mine, Bobi ! Ai milă de noi amândouă ! Lacrimile i s-au prelins indiferente pe obraz, acoperindu-i bărbia. Chipul i s-a încordat dintr-o dată nemilos. Îți poruncesc, Bobi, și te rog în genunchi ! Am simțit râul de lavă urcându-mi pe șira spinării, înecându-mă, orbindu-mă.

X
X X

După ce s-a întors de la Iași doamna Lesovici lucrurile au părut că intră din nou în normal. În una din serile petrecute în sufragerie mi s-a părut că ne regăsim ca o unitate. Nu mă înșel cu siguranță dacă spun că cea mai fericită dintre noi era doamna Lesovici. Olivia a lăsat cartea jos și-a privit-o cu dragoste. Eu ți-am spus, Bobi, am auzit vocea aburită a doamnei Lesovici, m-am hotărât să plec. De aceea am fost la Iași. Olivia mi-a spus că vă iubiți și că doriți să vă căsătoriți. M-am bucurat sincer când am auzit. Sunt foarte fericită pentru că vă căsătoriți ! Sunteți amândoi atât de minunați, încât nu puteți să nu fiți fericiți. Iar eu voi fi cu adevărat liniștită și fericită acolo departe, gândindu-mă la voi. A părut un moment emoționată. Olivia se ridicase în picioare în capotul ei de mătase vișinie care o făcea atât de maiestuoasă. Am privit-o cu coada ochiului. Eram într-un fel nemulțumit, cu sentimentul acela amar de frustrare în suflet. Procedase greșit aranjând ea totul și punându-mă pe mine în fața faptului împlinit. În același timp am simțit atât de limpede de parcă cineva mi-ar fi luat piatra pe care o ducea de atâta timp pe suflet, că de-acum totul se terminase, că eram liber. Lucru care nu era nici pe jumătate adevărat.

Doamna Lesovici a devenit din nou autoritară, în felul ei puțin oficial și pedant. M-a privit în ochi, obligându-mă să mă ridic și să mă așez lângă Olivia. Cum aș putea să redau expresia chipului ei atât de profundă și de tragică. Buzele i se strânseseră ușor iar fruntea parcă i se înălțase și mai mult sporind austeritatea și frumusețea feței celei pe care o iubisem atât. Dacă o iubești, Bobi, pe Olivia, pentru că mâine voi pleca și nu ne vom vedea ani de zile, te rog acum să-i ceri mâna. Nu știu de unde am avut puterea și stăpânirea de sine, și cum am putut să îndrug cuvintele pe care le-am rostit atunci. Chipul i s-a luminat măreț și matern. Ne-a sărutat pe amândoi, ne-a spus, Dumnezeu să vă binecuvânteze ! și ne-a pus verighetele, pe care le cumpărase probabil cu câteva zile mai înainte, în degete. Vă mulțumesc mult copiii mei, sunt atât de fericită și de mulțumită de voi, încât îmi dau lacrimile. Și chiar a început să plângă reținut, demnă. Dumnezeule, cât era de frumoasă !

X
X X

A doua zi am condus-o la tren. În gara în care sosisem acum câțiva ani, neprimitoare, umilă, săracă. O gară poate uneori semăna cu o femeie bătrână și neputincioasă. Acolo am sărutat-o pentru ultima dată pe cea care fusese cu adevărat o mamă pentru mine. La umbra sufletului ei frumos cunoscusem cultura orientului și mă formasem ca om de cultură, cu o informație vastă. Olivia avea genele umezite. S-au îmbrățișat mult, apăsate. A trebuit să-mi întorc capul ca să nu izbucnesc în plâns. Când trenul a început să se miște parcă n-am văzut în viața mea un chip mai fericit ca al bunei doamne Lesovici. Ne-am întors ținându-ne de mână pe ulițele lăturalnice. Eram încă sub greutatea emoționantei despărțiri. Olivia s-a oprit în loc și m-a privit cu un fel de reproș și totuși atât de fericită și de împăcată. Știi ce este femeia Bobi și ce este bărbatul ? Am așteptat bucurându-mă de zâmbetul ei vinovat. La întrebarea aceasta puteam desigur să dau o mie de răspunsuri. Bineînțeles că nu știam adevărul. Femeia e un fel de poartă

Bobi, asta sunt femeile lumii, iar voi treceți pe sub noi și vă duceți înspre găurile întunecate și vă pierdeți cine știe unde. M-a sărutat grăbită pe obraz apoi ne-am continuat drumul.

Soarele se lăsa peste culmi și peste dealuri, aurind văzduhul, în ziua aceea de neuitat din viața mea. Ne vom bucura de dragoste, Bobi, ca doi copii. Apoi când nu vom mai fi copii, căci asta nu poate dura la infinit, iubitul meu, și fratele meu, vom căuta amândoi să descoperim tainele și mai adânci ale dragostei. Căci ce e dragostea, Bobi, decât o aventură, un drum spinos printr-un deșert care nu se mai termină. Am tăcut și i-am strâns mâna. În clipa aceea m-am gândit că integrarea mea în marele filon de simțire și de prejudecată al bătrânului neam al Iudeilor se făcuse demult. Și că lucrul cel mai important și mai frumos era că în clipa aceea mă simțeam curat și cinstit cu mine însumi. Nu eram nici meschin și nici ahtiat după plăcerile trupești, nu făcusem nimic ca să capăt dragostea, ca s-o am pe vreuna din femei, dimpotrivă, ea dragostea izvorâse de peste tot, se prăvălise peste mine și lucrurile se aranjaseră de la sine după o logică pe care n-o înțelegeam. Auzi, Bobi, am auzit-o pe Olivia în timp ce ne opream să ne mai tragem sufletele. Știi că mami era somnambulă ?

DE DINCOLO DE MOARTE

Lumina se lăți ca o baltă pe dușumeaua care, o clipă, i se păru Matildei Popovici atât de adâncă, încât o cuprinse amețeala. Închise ochii, ținându-i un timp strânși. Nu-i păru rău, viața – atâta câtă fusese, o ducea cu ea ca pe ceva care se confundase de acum cu sufletul ei. Și, la urma urmelor, ceea ce trăim noi nu este altceva decât timpul, materia cea mai pură. Ce e timpul? Fluidul acela transparent – albăstriu care curge prin văzduh, prin noi, pretutindeni și din care, dacă apuci o picătură, trebuie să te socoți fericită. Deschise ochii din nou, de data aceasta văzu liniile covorului, roșul intens, de vișină putredă, ale romburilor. Parcă și lumina devenise mai clară, mai prietenoasă. Ciudat, de când căzuse la pat, între sufletul ei și lucruri se stabiliseră relații aproape umane. Le simțea calde și bune sau, dimpotrivă, aspre. Lucrurile au suflet, de asta era atât de convinsă, încât singurul lucru care-i mai rămăsese era acela de a căuta să pătrundă cât mai adânc în sufletul lor.

Făcu efortul să se miște, o dorea toată partea dreaptă a trupului, Doamne, Doamne, de câte ori nu se gândise la blestemul sau blestemele care apasă asupra sufletului nostru și pe care nu ajungem să le cunoaștem niciodată, iată, nici în pragul morții. Pe săliță se auziră pași. Urechea i se încordă ca un arc, nu era soțul ei, el avea pasul apăsător și greoi. Trebuie să fie femeia care o îngrijește și mai face câte ceva prin casă. Așa, unde rămăsesem, Matilda Popovici își reluă gândurile care se chemau unul pe altul, a, da, la răul pe care l-am făcut în viața mea. Acum se întorsese cu fața în sus, o clipă ochii îi rămăseseră liniștiți, fără să privească ceva anume. Răsuflarea îi era egală, puțin greoaie. Chipul, cu câtva timp în urmă frumos, i se subțiasse și i se micșorase, ca un fruct care se usucă și se zbârcește. Pe albul peretelui nasul i se profila straniu de avântat, aproape ridicul, ca și cum ar fi avut demnitatea lui. Cel mai rău, șopti. Știu ... îl știu, Doamne, ce păcătoasă trebuie să fiu dacă, după atâta timp, în loc să-mi pară rău și să fiu speriată, mă bucur. Poate pentru că nu-mi mai este frică de moarte și o aștept ca pe ceva care vine să mă scape de toate suferințele. Așa trebuie să se întâmple, desigur ...

Letiția era o femeie bună, dar mediocră. Și, de fapt, nici nu era atât de frumoasă cum crezuse ea la început. Adevărul este că Letiția fusese o femeie mai pe măsura lui decât fusese ea, Matilda. Când îi despărțise, Letiția și Stelian Popovici erau căsătoriți de patru ani. Abia de patru ani. Ce sunt patru ani? Când își sărbătoriseră împlinirea a zece ani de la căsătorie și se uitase înapoi, ea, Matilda Popovici, avusese realmente impresia că zece ani nu înseamnă nimic. Atunci o cuprinsese disperarea. Zece ani nu însemnau, iată, nimic. O clipă. Trecuseră ca și cum ai închide ochii și i-ai deschide apoi repede, speriat că poți pierde contactul cu lumea. Și-l aducea bine aminte, era înăltuț, avea chipul prelung și învăluit într-o lumină albicioasă. Prima dată îl cunoscuse pe viitorul ei soț la o serbare câmpenească. Apoi la ceaiurile date de familia Davidescu.

Adevărul este că pusese ochii pe el din prima clipă și, ceea ce o făcuse să se îndrăgostească de el fusese nu frumusețea lui fizică, ci mai ales felul lui profund de a gândi, de a fi pe lumea asta și de a se mișca printre oameni. Avea ceva de dansator în el, de prinț, ceva sfâșietor, plin de melancolie, nespuse de frumos. Letiția i se păruse mediocră, tăcută, lipsită de personalitate. La urma urmelor, abia acum își dădea seama cutremurător de limpede, se hotărâse atât de repede să lupte pentru el, gândindu-se la cariera lui diplomatică, încât nici acum nu-i venea să creadă că ea fusese capabilă de lucrul acesta. Primăvara anului 1935, poate unde era tânără, i se păruse un vis. Un vis înalt, ca un spectacol divin. Stelian Popovici era un tânăr cu

mari promisiuni, adevărul este că și alții își pusese mari speranțe în el și crezuseră în el poate mai mult decât ea.

Cam la un an după căsătorie se trezise. Soțul ei nu era ceea ce se cheamă o mare personalitate și n-avea niciodată să ajungă să lucreze în diplomație, sau să fie director general fie și în cel mai prăpădit minister. Era în schimb un om bun și, mai ales, profund. N-avea să fie un mare scriitor, la concluzia asta Stelian Popovici ajunsese destul de târziu, dar când își dăduse seama de lucrul acesta, fusese atât de lucid și de realist încât renunțase imediat cu o ușurință inexplicabilă.

Îi plăcea delicatetea și bărbăția lui tăioasă. Era un efeminat numai în raporturile umane, în fața lumii, a timpului, era un spirit bărbătesc. După douăzeci de ani de căsnicie liniștită și plină de farmec și de lucruri dintre cele mai profunde, nu putea decât să-i fie recunoscătoare. Îi dăruise un băiat, acum era student, un spirit mai apropiat de realismul și voluntarismul ei. În privința băiatului nu avea nici o teamă. La început fusese puțin neliniștită când îi văzuse împreună pe fiul ei și pe fiul Letiției, apoi se obișnuise cu gândul că este mai bine așa, pentru că fiind frați era normal ca băieții să se înțeleagă de minune. În fond, neînțelegerea și înțelepciunea oamenilor este tot secretul vieții.

Lucrul acesta îl aprecia cel mai mult la soțul ei, acea înțelepciune bărbătească amestecată cu tinerețea spiritului său. Asta o făcuse cu adevărat fericită. Cele mai frumoase clipe le trăise în casa lor de la țară, dacă soțul ei ar fi fost diplomat n-ar mai fi trăit atâția ani plini de starea aceea de liniște și bucurie în casa lor de la țară. În fond, liniștea aceea amestecată cu bucuria sunt acum sufletul ei, viața ei. Letiția trebuie să fi suferit enorm. Avusese însă, și lucrul acesta îl admirase cel mai mult la ea, tăria și demnitatea să nu se plângă și să nu arate cât suferă de mult. Se căsătorise repede cu un bărbat la fel de bun ca fostul ei soț, cel puțin lucrul acesta o făcuse pe ea să se simtă mai liniștită. De acum, conturile erau încheiate. Un alt păcat al ei fusese mândria și autoritatea. Acum mândria i se părea un lucru frumos, inutil și de neatins, ca o culme de munte înzăpezită, însă câți nu suferiseră din pricina mândriei și autoritarismului ei, inclusiv băiatul ei.

Ca directoare a școlii de fete fusese atât de severă încât știa că fetele o porecliseră Regina Americii. Niciodată nu înțelesese această asociere de cuvinte. Și totuși, fuseseră momente când se simțea mândră de această poreclă, cel puțin în mintea ei imaginea despre ea căpătase o aură și o înălțime emoționantă, amețitoare. Câte profesoare nu tremuraseră numai la vederea ei și câte eleve, care astăzi sunt doamne cu situații extraordinare, din familii respectate, nu-și datoresc norocul ei și prestigiului pe care-l inspira Școala de Fete. Păcat că acum lucrurile au decăzut, că demnitatea, prestația nu mai sunt la modă, ca și valoarea omului și tăria lui morală. De câtă tăria nu dăduse ea dovadă în timpul când luptase ca să-l cucerească soțul ei. În primul rând ca să-i atragă atenția, apoi, după ce începuseră să-și dea întâlniri (Doamne, ce frumoase îi par acum momentele acelea, emoția și spaima că s-ar putea să nu vină, le retrăiește și acum), voința și gândirea ei rece, suverană care voiau să-l uluiască, să-l prindă cât mai mult în mrejele ei. Cât mai alerga și cât se mai omora să-și schimbe toaletele, coafura i se părea de fiecare dată exagerată și cât suferise din pricina asta. Se întâlneau în nopțile cu lună prin parcuri, îl lăsa s-o îmbrățișeze, s-o frângă, îi ardea carne ape ea și ea trebuia să rămână cât mai lucidă, deși ardea de dorința de a i se dăru. În nopțile acelea rămânea trează, cu simțurile răvășite, cu toate instinctele în flăcări, încercând zadarnic să adoarmă sau să rămână calmă. De câte ori nu-l auzea gemând, sărutând-o și strângând-o în brațe s-o sfârâme, te doresc, te doresc, te doresc, nu înțelegi că te doresc ! Ea îi lua capul în mâini cu ultimele puteri, Dumnezeuule, iubituule, o să murim amândoi. Nu înțelegi că de tine depinde fericirea noastră !

Într-una din seri îl văzuse venind abătut, îi luase mâna, se plimbaseră tăcuți mult timp. În curând o să se termine, Mati, spuse și se oprise pe loc, în fața ei. Am anunțat-o pe Letiția , i-am spus. A părut că mă înțelege. Mi-a cerut un răgaz să se obișnuiască cu gândul. Îi tremura bărbia, gata să izbucnească în plâns. Ea se lipise de el. Auzi ușa deschizându-se. N-avea chef să vină

îngrijitoarea, se simțea bine așa, singură, era mai mult cu ea, cu sufletul ei și cu timpul. Apoi erau amintirile care se deapănă la nesfârșit, vesele, ca și cum ar fi avut viața lor. Atunci fusese lupta încrâncenată pentru a-l cuceri, dragostea venise după aceea.

În timpul războiului, în nopțile când își băga pumnul în gură să nu țipe, atunci și-a dat seama că ființele lor sunt legate atât profund și de trainic, încât moartea lui ar fi însemnat automat și moartea ei. Îi era dor de el, nu, nu, ăla nu era dor, era o durere surdă, înfundată. Își simțea pânțele de plumb, despicat. Nopți în șir se rugase în genunchi să vină acasă sănătos, să vină oricum, și fără o mână, și fără un picior, dar numai să vină. Nu-și dorise ea să vină acasă și să nu mai plece ? Lângă ea îl simțea mai ocrotit, îl știa în siguranță, deși arhitect fiind și lucrând la Statul Major, Stelian Popovici era mai puțin pus în primejdie decât un ofițer de artilerie sau din linia întâi. Important este, Mati, îi spunea el, să-ți simți sufletul curat, adânc de liniște, să-ți iubești faptele, să aștepti bucuros ziua de mâine. Faptele de vitejie sunt fie pentru oameni aleși, fie pentru nebuni. Ea avusese norocul, datorită lui, să se bucure de ceea ce s-ar numi adâncimea și sacralitatea ființei umane și asta numai pentru că el fusese ceea ce se chema o ființă profundă și delicată. Și când te gândești că bucuria aceasta ar fi durat la infinit. O, nu, Doamne, la infinit, atunci ar fi fost o plictiseală de moarte poate, răsă în sinea ei, dar aș fi putut continua mulți ani, chiar foarte mulți.

Un fulger negru îi urcă prin coapsă, parcă despicându-i trupul. Gemu adânc și se prinse cu mâinile de tăblia patului, chinându-se ca un animal înjunghiat. Gemu încă o dată sfâșietor, apoi urlă cât o ținură puterile. Ușa se deschise și bătrâna care o îngrijea intră repede. Îi apucă mâna dreaptă și o ținu strâns, până-i văzu trupul, acum numai piele și oase, întinzându-se. Gata, doamnă, a trecut. O să vă fac din nou o injecție și o să vă liniștiți. Bătrâna ieși și se întoarse peste puțin timp cu siringa. Fața Matildei Popovici părea răvășită, de ceară. Bătrâna o ajută să se întoarcă, de fapt o întoarse ea, apoi îi făcu injecția cu morfină. Soțul când vine, întrebă în șoaptă bolnava. Bătrâna se uită la ceas atentă, într-o oră, doamnă, cel mult o oră și jumătate va fi acasă. Ce să vă mai fac ?, întrebă cu glasul scăzut. Muribunda închise ochii, așteptând parcă să tracă ceva. Broboane mari de sudoare îi străluceau pe epiderma galbenă și femeia care o îngrijea i le șterse atent cu batista. Mai doriți ceva, doamnă, întrebă ea în șoaptă. În mintea Matildei Popovici gândul că s-ar putea să moară curând declanșase alte gânduri. Nu, nu-i era teamă de moarte, simțea însă ca un prund cenușiu în suflet o părere de rău nesfârșită. Ar mai fi vrut să trăiască măcar câțiva ani, să-l fi văzut pe băiat căsătorit. Atunci l-ar fi știut și pe soțul ei în siguranță. Steli e un om bun, dar fără ea nu s-ar fi descurcat. Mereu a trebuit să îl împingă discret de la spate. Acum trebuie să se gândească mai mult la ei decât la ea. La ea de ce să se mai gândească ?

Aștepta moartea ca pe un timp cenușiu, mereu egal cu sine. Timpul acesta, deși lipsit de lumină sau de bucurii, era de preferat durerilor cumplite care rupeau bucăți din trupul ei. Când durerea începea să crească în intensitate, avea impresia că maxilarele și creierul ei se despică în bucăți. Oricât ar fi greșit în viață, Dumnezeu fusese prea crud cu ea. Și a greșit când l-a despărțit pe Steli de Letiția. Măcar să mai fi trăit trei ani să-și fi văzut primul nepoțel și să-l fi știut pe el aranjat lângă copiii. Ce mai doriți, doamnă ? auzi ca prin vis, ca și cum vocea ar fi fost un lucru care ar fi căzut din nori. Simți că ceva o îndeamnă din urmă. Se gândea mereu la ei, la bărbatu-său și la băiat. Aveau amândoi nevoie de o femeie. Gândul care-i venise cu o săptămână în urmă i se păruse a fi cel mai bun lucru pe care-l putea face pentru ei. Și pentru Magda, desigur, ar fi și pentru ea un lucru binevenit căsătoria. O bucurie ciudată și galbenă ca o lumină târzie urca în pieptul ei.

Era greu de admis și totuși lucrurile de întâmplau cum nu se poate mai bine. Magda Rădulescu era prietena ei cea mai bună de ani de zile. Soțul Magdei, un financiar cunoscut pe vremuri, o părăsise după război. De fapt, își găsise una, nu plecase el numai de teama comuniștilor. O lăsase cu fetița ei. Apoi Magda e o femeie delicată, n-o să-i pretindă niciodată soțului mai mult decât o să-i poată da. Îi trecuse durerea, trupul i se umplea iar de limpezimea aceea galbenă care-i făcea atât de silă. Amintirile veniră iar, parcă erau niște mărgele roșii pe o

ată, curgeau una după alta. Mă bucur ca proasta, vorbi în gând, apoi se pomeni râzând. Tot în gând, de când nu mai avea putere, totul se desfășura în gând. Viața ei se derula o dată cu gândurile, ea trăia prin gândurile ei. Se bucura că poate, iată, prin moartea ei, să unească și să le facă să se ajute trei suflete, ba nu, cu fata Margăi, patru. Nici nu s-a gândit ea vreodată, Marga, că va primi un dar așa de valoros, un soț minunat picat din cer, pe tavă. În privința bărbatilor Marga, deși e femeie bună și frumoasă, a fost întotdeauna o bleagă. De aia a lăsat-o bărbatu-său. Va trebui să stea de vorbă cu ea, s-o învețe cum să se poarte cu el, cu bărbatu-său adică, după moartea ei. Încercă să și-i imagineze făcând dragoste, dar nu reuși. În fond, amândoi sunt niște timizi. Dacă ar fi prețuit-o mai mult, ar putea să stea căsătoriți ani întregi fără să facă dragoste. Se cutremură brusc, de silă sau de frig.

Ce-ați dori să vă aduc, doamnă, auzi iar vocea bătrânei așezându-i-se pe frunte ca o pasăre. Așa o să fie și când va muri, va veni atunci o pasăre de noapte cu gheare, o clipă parcă simți ghearele puternice, minerale ale păsării pe fruntea ei, scurmându-i orbita. Gândul țâșni ca o piatră aruncată în sus din biata ei căpățână. Se gândea la Magda. Dorea să fie cu ea, să vină să vorbească, s-o pregătească, în fond ea făcea lucrul acesta pentru că ținea atât de mult la soțul ei și la băiat, și desigur și la ea, la Magda. Merita din plin câțiva ani de fericire, i-a fost doar o prietenă atât de sinceră, de bună și de calmă. Cheam-o pe Magda, se pomeni vorbind tare. Pe gura descârnată cuvintele ieșiră moi, fără putere. Apoi căzu epuizată într-un fel adânc. Bătrâna care-o îngrijea înțelesese. Ieși afară în antru să-i telefoneze doamnei Rădulescu, așa-i spunea ea. Simțea un fel de izvor susurându-i în piept. Ca o apă rece. Își mai reveni. Doamne, ce mult îl iubește. Puțini soți au fost atât de iubiți ca el. De pildă, în clipa asta ar da totul să poată să-l mai vadă sau să-l știe fericit, până când va veni și el la ea, acolo în cer. Era convinsă că există Dumnezeu, îl simțea ca un fel de răsuflare luminoasă și calmă, de aceea nu-i era frică de moarte. Există viața veșnică, se gândi puțin speriată, la perioada de timp care va trece până va veni el la ea. În fond, vorbi în gând, însăși faptul că i-o dăruise pe Magda e ultimul și supremul meu gest de dragoste față de el. Pe Magda i-o dăruiește ca și cum s-ar dăruia pe ea. Cu sete, cu o voluptate de nedescris.

Cu ce este ea vinovată că are cancer, că boala asta este incurabilă? O clipă avu senzația că, dăruind-o pe Magda, trăiește ea însăși voluptatea dragostei. Nu, nu, e mai bine să se iubească. Chiar o va învăța pe Magda cum să-l provoace, cum să-l facă să o dorească, să-l ispitească. De câte ori nu l-a provocat ea și nu l-a chemat. Cu bluza roșie și cu fusta plisată îi plăcea cel mai mult s-o vadă. Știa până și parfumul care-l excita cel mai mult. Era de ajuns să-și frece ca din întâmplare sânii de el, ca s-o ia imediat în brațe și să-i muște gura cu poftă. Râse amar. Își aduse aminte când făcuseră dragoste într-un lan de grâu. Era o noapte cu lună, ca ziua. Și ea îl chemase, se lipise de el și-i mușcase vârful urechii. Apoi fugise prin grâu, ca el s-o prindă. Și ea alerga și râdea în hohote. Când obosise se lăsase prinsă, se rostogoliseră în lanul moale, catifelat, de grâu, mirosind amețitor și-l trăsese peste ea. Îi mușcase gura, că-i dăduse sângele, își dezvelise trupul și i se dăruise lacomă. Puterea bărbatului o pătrunsese înfometată de trupul ei fierbinte.

Îl simțise ca pe om rădăcină de foc cum îi arde coapsele și cum o îngroapă adânc în pământ. Ea, rădăcina aceea a bărbatului, o îngropa adânc în pământ și ei îi veni să țipe de plăcere și-l loc să țipe gemea cu dinții înfiți în umărul lui. Acum o va îngropa în pământ, în adânc, carnea, sângele ei se vor pierde ca un văzduh în marele univers. Numai că acum e altfel. E ceva cenușiu, care se săvârșește de la sine. Atunci ea fusese cea care știuse să îl înnebunească pe bărbat. Dacă Magda ar ști să facă la fel, câți ani, mulți ani după moartea ei, ar curge dragostea prin trupul frumos al prietenei sale. Acolo, în cer, ea va primi dragostea lui prin trupul Magdei, căldura de bărbat a soțului ei, mirosind a flori de câmp și a pădure, de care s-a bucurat atât de mult.

Bine că am fost setoasă de dragoste, își zise în gând și l-am ademenit, l-am înnebunit mereu și l-am împins să mă dorească, acum mi-ar pare rău că mă duc și n-am apucat să iubesc.

Chiar dacă nu m-am săturat eu de dragoste în existența aceasta ! I se părea viața plină de o magmă care curgea mereu înspre ea. Gura i se strâmbă de durere, ca o zdreanță, gata să se rupă. Corpul i se cutremură de silă. Își aminti când l-a înșelat. Era acum câțiva ani, dacă ar fi știut că moare așa repede, n-ar fi făcut-o. Acum îi pare rău, a făcut-o mai mult de curiozitate. Ba nu, Stelian Popovici fusese bolnav și treceau amândoi printr-o perioadă grea. Parcă se răciseră unul de altul, el era mai în vârstă decât ea cu șapte ani. I se părea bătrân, ce i-o fi venit atunci ? De fapt nu se gândea demult la asta, fusese o hotărâre luată pe loc. La un banchet, Nicolae Rubeli o curta mai mult... Era fericită, băuse puțin și-și cam pierduse capul. După ce se culcase cu el, câteva zile parcă avea în dreptul pântecului o pată, o rană. Nu fusese cine știe ce mare fericire. Atunci, peste câteva zile, ca să șteargă din minte senzația aceea neplăcută de murdărie și de pată, se iubise cu bărbatu-său, cu Stelian Popovici.

Îl lăsase s-o iubească mult, să uite amândoi de ei. Avusese o stare ciudată de fericire. Parcă s-ar fi regăsit pe ea, parcă era iar soția lui. De fapt atunci știuse iar, a câta oară, că numai el este bărbatul cu care poate să fie într-adevăr fericită. În lunile care urmaseră îl căutase ea hămesită, doritoare parcă să se umple și mai adânc de trupul și sufletul lui.

Auzi ușa trântindu-se. Auzul se trezi în ea ca un animal încă viu, puternic. Asculta atentă, simțind cum puterile o părăsesc. Apoi auzi a doua ușa căzând, și glasuri. Se bucură știind că este Magda. Aștepta răbdătoare, în timp ce simțea inima în piept cum îi bate din ce în ce mai repede. Deschise ochii mari, în ultimele zile nu mai vedea și avea amețeli. O clipă o văzu pe Magda mare și deformată, ca și cum ar fi privit-o printr-o lupă. Răsuflă ușurată. Apoi brusc se sperie pentru că se simți vlăguită, fără pic de putere. Cele două vorbeau între ele în șoaptă. Auzea bine și deși ar fi dorit atât de mult să știe ce vorbesc, renunță să mai facă efortul să asculte. Pentru asta ar fi trebuit să-și țină respirația și să își încordeze auzul, ceea ce ar fi însemnat prea mult pentru puterile ei.

Respirația mergea de la sine, obosită, liniștită. Ridică mâna cu degetul arătător și le făcu semn să se apropie. Deschise ochii mari, gemând. Văzu chipul contractat al Magdalenei. Își duse mâna la gură și buza de jos îi tremura îngrozitor. Înțelesese că plângea pentru ea. Ciudat cât de limpede îi era mintea. Lucrul acesta îi făcu plăcere. Iată, Magdalena plângea pentru ea că moare, deși ea se împăcase demult cu moartea. Ea, de pildă, n-ar putea să plângă. O chemă pe cealaltă pe nume. Apoi închise iar ochii. Acum vedea bine lumina, însă parcă ar fi fost un acid turnat pe o rană.

Când începu să vorbească iar, adunându-și cu greu buzele care nu mai voiau parcă s-o asculte și să se miște, Magdalena Rădulescu se aplecă încet cu urechea lângă gura bolnavei ca să-i culeagă șoaptele. Bătrâna care o îngrijea rămăsese în mijlocul camerei, respirând cu gura întredeschisă. Vorbele ieșeau găjâite, ca niște obiecte fără viață, pe gura strâmbă și hidoasă. La un moment dat se opri. Își ținu ochii închiși un timp, apoi și-i deschise mari, ca niște gropi de var. Magdalena Rădulescu își duse batista la ochi. Dădu din cap, fără să-și dea seama ce face. Bătrâna se apropie și ea. Înțelegea tot, dar nu-i venea să creadă ce auzea. Muribunda îi cerea celeilalte să se mărite cu soțul ei. Să ai grijă de ei, auzi, de Stelică și de băiat !! se auzi numai respirația greoaie, de carne putredă. Apoi pieptul i se umflă spasmodic și nasul i se mișcă asemenea unui os descărnat prin aer. Să-l iubești mult ... mult, auzi ... Cum l-am iubit eu.

Magdalena Rădulescu dete iar din cap de mai multe ori, în timp ce plânsul o înăbușea violent. Maxilarul îi căzu din nou, de data aceasta încet, ca un pământ care pleacă la vale. Bătrâna țipă într-un fel ciudat, sălbatic, un țipăt plin de o spaimă neomenească. Se repezi pe ușă, răsturnând un scaun și se întoarse repede cu o lumânare și un chibrit. Le avea pregătite de săptămâna trecută în bucătărie.

* * *

Era o seară ploioasă. Magdalena Rădulescu aprinse veioza, apoi se băgă în pat ca și cum s-ar pregăti să citească. Un timp rămase gânditoare. Auzea ploaia ca un fel de descărcare a

cerului. Parcă o spăla cald și neomenesc pe dinăuntru. În minte-și văzu trupul lucios, pe dinăuntru. Trecuseră trei săptămâni de la moartea Matildei Popovici. Câteva zile umblase pe străzi, răscolită. Nu moartea o înspăimânta și o obseda, ci expresia aceea descărnată, mortuară a Matildei, a trupului ei. Imaginii de mumie i se alătura automat celălalt chip al ei, o Matildă frumoasă, mândră, strălucitoare, fără să fie arogantă. Cel puțin ea o înțelesese bine, poate de aceea fusese atât de atrasă de ea. O căuta pentru că simțea nevoia să fie în preajma unei ființe puternice. Matilda fusese ceea ce se cheamă o femeie superioară, o femeie rasată. Aparenta ei aroganță și distanța pe care o puneă între ea și oameni erau în realitate cu totul altceva. Văzuse prea mulți oameni mici în viața ei, prea multe ticăloșii, ca să nu înțeleagă, cel puțin din instinct, că apropierea de omul mărunț înseamnă, într-un fel, pierderea unei purități de care avea nevoie la fel ca de aer. Poate de aceea căsnicia ei fusese atât de fericită, înțelegerea cu Stelian Popovici fusese profundă, ținând de zonele elevate, esențiale ale ființei umane, tocmai pentru că soțul ei reușise să-și păstreze puritatea și delicatetea. Se refugiaseră unul într-altul, speriați de valurile agitate ale unei noi societăți bătute de ură, de egoism, de seisme. Cu trecerea timpului imaginea Matildei muribunde, cu carnea uscată pe oase coborâse treptat, treptat în ceața inconștientului.

Triumfase cealaltă imagine, aceea a Matildei așa cum fusese ea în tinerețe, o femeie frumoasă, delicată și puternică. Acea Matildă care-i asigurase și ei atâția ani nevoia de certitudine, starea aceea de mediocritate și liniște în care-i plăcuse atât de mult să se complacă. Abia de câteva zile se gândea cu adevărat serios la ultima dorință a prietenei sale. Acum i se părea ciudat că atunci, imediat după moartea ei, nu se gândise deloc la ceea ce fuseseră ultimele cuvinte ale Matildei Popovici. La un moment dat ajunsese să se îndoiască, totul i se părea neclar, ireal, ca și cum s-ar fi petrecut într-un vis, nu aieveau. Atunci simțise întâi ca o rază slabă de speranță, apoi fusese cuprinsă de o ciudată și penibilă euforie. Dumnezeu, murmurase speriată, mă bucur că o să mă căsătoresc cu soțul vădov al prietenei mele. Se cutremură îngrozită și scârbită. Avu un moment impresia că ideea dorinței dinaintea morții Matildei zăcuse în adâncul ființei ei, în viscerele inconștientului.

Clătină îngrozită din cap, ca și cum ar fi încercat să alunge gândul care o obseda. Nu, nu, ținea prea mult la Matilda, și a iubit-o, acesta e cuvântul, din toată inima, ca să-i fi dorit moartea. Este adevărat că în primii ani când rămăsese singură, asta fusese imediat după război și vremurile fuseseră îngrozitor de grele, iar soții Popovici o luaseră lângă ei ca pe o soră mai mică, atunci se îndrăgostise de el, de Stelian Popovici, la început puțin, apoi suficient de mult pentru ca să-i fie rușine de sentimentele ei. Cu câteva zile în urmă, ca să se convingă și să scape de starea aceasta grea de îndoială, o sunase pe bătrâna care o îngrijise pe Matilda Popovici. Sigur că da, doamnă. Cum se poate să fi uitat? Au fost ultimele ei cuvinte și se spune că ultima dorință a morților trebuie respectată. Bătrâna ascultase cu răbdare. În definitiv, este problema dumneavoastră dacă vreți sau nu să vă căsătoriți cu domnul Popovici, dar eu vă repet că aceasta a fost ultima dorință a doamnei Matilda. Îi spuse atunci bătrânei că nu s-a gândit nici o clipă să-i nesocotească ultima dorință, dar îi este îngrozitor de penibil să-l anunțe ea pe domnul Popovici, care nu știe de rugămintea soției sale. Care a fost ultima dorință a soției lui. O să vorbesc eu cu el, doamnă, fiți fără grijă.

Aseară îl sunase și vorbise cu el la telefon. Nu-l întrebuse, nici n-ar fi putut face lucrul acesta, dacă vorbise sau nu bătrâna cu el. Vorbiseră ca doi oameni care se cunoșteau demult. Dacă ai probleme cu menajul, Steli, te rog să mă suni, să nu te jenezi, Mati m-a rugat să te ajut. M-a rugat insistent să am grijă de tine ca de ochii din cap. Aici a răsese ușor, cald, chemător. Vorbiseră apoi despre băiat. A treia zi le făcu o vizită, erau amândoi acasă. Stelian Popovici se apucase de scris. Un roman?, îl întrebuse oarecum consternată. Știa că pe vremuri sperase într-o carieră literară, dar se lăsase. Nu știu și, deocamdată, nici nu mă interesează ce scriu. Poate mai târziu. După moartea Matiei am simțit un gol imens. Scrisul e mai mult un gest instinctiv de a umple acest gol.

Tăcuseră un timp. Era liniștită, ușor emoționată, băiatul era în dormitorul lui. Își pregătea probabil seminariile. Stelian Popovici deschise ușor ușa și-l întrebă dacă vrea o cafea. Un ceai aș dori, papa, intenționez să rămân mai mult în noaptea asta. Mă duc să-i fac eu ceaiul, Steli, se ridicase ea. Tu vrei, probabil, o cafea, Stelică ? Bărbatul dădu din cap în semn că da. Fierbinte, Magda, dacă se poate. Cafeaua era de acum gata, când îl văzu intrând în cameră. Își simți inima bătându-i repede în piept. Stelian Popovici rămăsese în picioare, urmărind-o atent cum toarnă cafeaua în cești. În noapte se auzi sirena unei salvări, îndepărtându-se. Magdalena Rădulescu tresări speriată. Am vorbit, Magda, cu bătrâna, spuse el rar, într-un fel neutru, absent, ca și cum n-ar fi vrut să pună suflet în ceea ce spune. Zâmbi trist. Doamna Velcescu mi-a spus să fiu eu cavalier. O lacrimă i se prelinse din ochiul stâng și-i aluneca acum pe obraz, înspre bărbia fină, ușor palidă, iritată.

Trase adânc aer în piept, apoi reluă cu vocea umezită de plâns. Asta înseamnă că a fost lucidă până-n ultima clipă. Că a ținut foarte mult la noi la amândoi, că a putut să se depășească pe ea. Tăcu. O pală de vânt scutură fereastra, biciuindu-le nervii. Vom aștepta ca să treacă un an de la moartea ei, Magda, apoi vom face precum a dorit ea. În clipa aceea Stelian Popovici avu atât de concret impresia că soția lui se găsește acolo, în aer, deasupra lor și că îi privește cu bunătate și blândețe, aprobându-l, încât întinse mâna prin aer s-o mângâie. În depărate, se auzi din nou sirena salvării, pierind în noaptea nesfârșită, catifelată și bună.

ULTIMUL ȚIPĂȚ

Vladimir Aldea strivi țigara pe care o aprinsese abia de câteva minute. Înjură în gând și începu iar să se plimbe prin sufragerie. Și totuși aceasta era cea mai bună soluție. S-o caute și să vorbească măcar o dată cu ea. Cu cât lăsa zilele să treacă, să uite de el, cu atât îi era mai greu. Ultima dată când dusesse rufele la curățătorie se adunaseră două geamantane burdușite. O înjură în gând pe nevastă-sa încă o dată. Trebuie să fie o imbecilă. Iar pe Olivia Sterian, acesta era numele ei de fată, așa o chema pe ea când era în liceu, celălalt nu l-a interesat niciodată... Când îl auzise i se păruse straniu, nefiresc. Cum s-o cheme, Popescu ? Parcă devenise dintr-o dată o țată, o femeie oarecare. Se opri mai liniștit și-și aprinse din nou o țigară... După ce primise scrisoarea de la nevastă-sa, își dăduse încă o dată seama că n-o iubește. Nici în zilele următoare n-a suferit, cel puțin din punct de vedere afectiv. Ceea ce trăia era o simplă furie născută din orgoliu lui de bărbat, și mai ales de situația neplăcută în care îl lăsase cu cei doi copii de care trebuia să se ocupe. Nu-l duruse și nu-l interesase nici bârfa prietenilor. Își imagina cam ce putuse să spună fiecare.

Olivia Sterian stătea în centru. Știa cam pe unde, văzuse o dată blocul în care intrase. Luă cartea de telefon din bibliotecă și deschise atent căutând la litera P. În fond de ce-l ura pe bărbatu-su, poate că fusese un om cinstit, deși nu credea lucrul acesta, iar de căsătoria lor, de asta era sigur, în primul rând era vinovată ea, Olivia. Îl preferase pe acest Popescu pentru că era asistent universitar la Politehnică. Nu știu de ce le-o fi intrat unora în cap că profesorii universitari sunt cu o treaptă mai sus decât ceilalți oameni, când numai el avusese în facultate doi bețivi, e adevărat aștia erau și cei mai deștepți, și trei lichele ca oricare altele, dintre care unul era prost grămadă. Aveau o dată cursuri seara și se produsese o pană de curent. Se făcuse bineînțeles întuneric și rămăseseră în beznă cel puțin o jumătate de oră. Studenții își dăduseră seama că profesorul nu știe cursul, îl făcuse și el puricând de ici, de acolo, adică plagiind, și acum pus în situația de a vorbi liber nu mai știa o boabă. Spuneți mai departe, îl rugase unul dintre studenți, mios, de al dracului, ca să vadă ce face, da dom' profesor, măcar ideile principale. Noroc că era întuneric și nu l-am văzut roșind, normal că pus în situația asta i-a fost rușine.

Cum naiba îl chema, Traian, Traian Popescu. Își aprinse încă o țigară, apoi formă numărul încercând să fie cât mai calm, cât mai stăpân pe el. Inima îi bătea puternic, ascuțit. Îi simți bătăile din ce în ce mai repezi și ascuțite. Alo, auzi vocea caldă de la celălalt capăt al firului, care-i era atât de cunoscută. Cine e, întrebă alarmată Olivia Popescu. Abia atunci își dădu seama că de emoție uitase să mai vorbească. Alo, Olivia ?! Vorbea repezit, împiedicându-se. La celălalt capăt al firului simți vidul crescând, absorbindu-l. Se uită, gest devenit automatism, la ceas, limba minutarului se mișca înnebunitor de încet. Alo, nu sunteți doamna Olivia ? întrebă el iar, temându-se pentru o clipă că s-ar putea să nu fie numărul acesta. Alo, reluă el, de data aceasta tare. Inima îi bătea dureros, să-i spargă pieptul. O auzi oftând ușurată, apoi șuieratul pe care-l face o respirație adâncă. Eu sunt, îi auzi vocea slabă. Mai respiră o dată adânc. Ți-am recunoscut vocea și totodată m-am pierdut, nu știu ce s-a întâmplat. Îți e rău ? o întrebă Vladimir Aldea, încercând să-i dea glasului o voce cât mai familiară. Nu, nu, n-am nimic, vorbi femeia precipitată, sunt puțin emoționată, îți dai seama, m-ai luat prin surprindere. Aici încercă să râdă ușor, dar nu ieși decât un sunet șters, hârșăit. Apropo, e adevărat ce ți s-a întâmplat ? Ai auzit, deci ? Da, acum două zile, m-am întâlnit cu Bebe și mi-a spus. Mi-am propus să-ți telefonez

seara, apoi am zis să mai treacă măcar câteva zile, să te obișnuiești cu situația. Să știi că omul se obișnuiește cu orice, nici eu nu credeam să fiu așa de tare. Tăcu iar...

X
X X

În liceu fuseseră prieteni... Erau amândoi elevi buni. Totul începuse cum încep prietenii în adolescență, de fapt iubirile de mai târziu, cu bilețele. Fiind colegi de clasă terminaseră în același an. Vladimir Aldea dăduse la Drept, iar Olivia Sterian la ASE, unde picase. Un an funcționase ca profesoară de rusă la ciclul gimnazial într-o comună învecinată cu comuna ei. În anul următor reușise, tot la ASE dăduse. Vechea iubire, de altfel în anul cât Olivia Sterian nu fusese în București își scriseseră regulat, se aprinse cu o vâlvătaie și mai mare. În ultimul an, când avea să termine Vladimir Aldea, hotărâsc să se căsătorească. Prima care își exprimă dorința de a se căsători este ea... Se întâmplă însă ceea ce Vladimir Aldea n-ar fi putut în nici un caz să-și imagineze. Olivia Sterian într-una din seri nu mai apăruse la întâlnire. Cum aveau căminele, el în Grozăvești, iar ea la Regie, se întâlneau întotdeauna pe cheiul Dâmboviței, la mijloc. La început a crezut că i s-a întâmplat ceva. Simțea în piept o apăsare ciudată și cumplită, ca și cum l-ar fi răcâit cineva cu un cuțit de piatră pe inimă. Olivia Sterian n-a apărut nici în a doua zi și nici în ziua a treia. Aceeși senzație se sfâșiere, gura îi era uscată și inima îi bătea speriată.

Acesta era adevărul. Era speriat. Știa ce se întâmplase. Îi spunea inima că se întâmplase ceva grav. Mergea pe străzi ca și cum ar fi avut vid în cap. Vorbea singur fără să-și poată stăpâni limbajul interior. Nu i-a scris nici măcar un rând și ca un făcut până când a terminat facultatea, de fapt până la repartiție, nu s-au întâlnit niciodată. Luase o repartiție cât mai la capătul țării ca s-o uite. După cinci ani revenise în Capitală, prin concurs, sătul de mizeria morală și spirituală a colegilor și a lumii din orașelul în care era procuror. O slujbă absolut penibilă, paralizantă, de aceea încerca să fie cât mai blând, să treacă liniștit cu vederea cât mai multe lucruri. De câte ori n-a trecut prin stări de criză și nu și-a blestemat zilele. Îi apărea atunci ca prin ceață chipul Oliviei Sterian, privindu-l indiferent, ca pe un obiect. Urmau apoi stări de liniște, profunde, pline de nostalgie. Își aducea aminte că jurase că dacă va avea vreodată ocazia să se găsească singur cu ea într-o încăpere, o s-o iubească, s-o omoare. S-o facă să-și blesteme și zilele.

Își aducea precis aminte și locul, era în sala fișierelor, a tribunalului, rămăsese singur, cu un ceas mai devreme vomase. O vomă existențială, se gândea la romanul lui Sartre. Disperarea i se strecurase în suflet ca un șarpe, arzându-i ultimele structuri ale rezistenței psihice. Se gândise cu seriozitate la sinucidere. Chipul Oliviei Sterian îi venise în minte limpede, cu epiderma trandafirie, incredibil de fină, de frumoasă. În vara anului următor o cunoscuse întâmplător pe Begonia Sereda. Dragostea venise violent. Ca un gheizer. Se treziseră repede, amândoi, îngroziți de mulțimea dificultăților de fiecare zi. Ce-i plăcuse la ea? După un an când putea s-o privească liniștit, ca pe orice femeie, descoperirea ușoară și ciudata urâtenie a femeii, deși știa că e numai o impresie care vine din ceea ce s-ar numi exactitatea, realismul ei ucigător, lipsa de romantism.

Uneori i se părea uscată ca o piatră. Avea momente când era uscată ca o iască. Își dăduse seama, asta era după ce venise fetița pe lume, că dragostea ei pentru el se terminase definitiv, cu o spaimă inexplicabilă, de copil. Funcția de consilier juridic pe care o avea acum îl absorbea până peste cap. Stăpânirea de sine a soției lui, exactitatea ei îi dădeau certitudinea că familia, copiii lui, sunt în siguranță. În urmă cu o lună venise brusc, căzuse ca un fulger pe acoperiș despicându-l în două, scrisoarea aceea blestemată, în care ea îl anunța că a hotărât să rămână în Germania. Nu știa că are rude acolo, de altfel îi spusese că este evreică după ce trecuseră patru luni de la căsătorie. Fusese uimit, își aducea bine aminte, mergeau amândoi pe stradă și el se oprise înlemnit în drum. Ce ai? îl întrebase speriată. Nu sunt antisemit, n-am nici o prejudecată rasială, puteai să-mi spui mai devreme lucrul acesta, dar ți-am spus o dată, eram pe plajă, adu-ți aminte,

că în neamul meu am avut câțiva evrei. Își aducea perfect aminte, nu era absolut deloc cum zicea ea.

Acum era perfect liniștit, viața i se părea ca un vid. Mecanismele lucidității, sau ceea ce se ascunde în spatele acelei senzații ciudate, de vid, de culoare argintie, metalică, îi erau treze ca un arc încordat la maximum. La capătul celălalt al firului (în clipa aceea avu impresia că vede firul șerpuind, roșu, îndepărtându-se între ei), golul se lățea ca un lac negru. De ce taci ? o întreabă blând, încercând să dea vocii o căldură pe care știa că în clipa aceea vocea lui n-o putea avea. Lucrurile sunt mai complicate, Vlad, vocea Oliviei Popescu era sinceră, și mai ales plină de acea cuminenție pe care i-o transmiteau trăsăturile femeii. Eu recunosc că am greșit, mi-am dat seama că este prea târziu ca să pot repara greșeala, de atunci au trecut foarte mulți ani. Cât ? Vladimir Aldea vorbise fără să-și dea seama. În clipa aceea realizează că o spaimă ciudată pune stăpânire pe el, blocându-l. Tăcerea se lasă nemiloasă între ei, circulând pe fir așa cum curge apa rece prin țevile orașului. Înțelese că ezită. Că nu dorește să se căsătorească cu el. Ar fi a doua lovitură cumplită pe care i-ar da-o în viață. În clipa următoare se simți umilit și învins.

Nu putem vorbi la telefon, trebuie să ne întâlnim, vorbi bărbatul cu glasul stins. Bine, o să ne întâlnim, o auzi după câteva momente de gândire. Aș vrea să lămurim însă câteva lucruri la telefon, dacă aș fi cu tine îți dai seama, m-aș intimida îngrozitor. Și așa eram destul de complexată în fața ta. Cum complexată ? Știi foarte bine, râse Olivia Popescu, ți-am și mărturisit o dată, eram pe chei, că am senzația că mă strivești cu personalitatea, cu cultura ta, că mă simt mică. Trebuia să ții seama de asta. De asta m-ai părăsit ? Femeia tăcu, îi simți parcă emoția, bătăile inimii dincolo de aparat. Nu numai de asta, din mai multe motive. Ți-am explicat. Se întâlniseră o dată în tren, în același compartiment. Izbucniseră amândoi în râs. Făcuse tot efortul să se stăpânească, dar nu reușise. După primele ezitări, stângăcii se regăsiseră acum buni prieteni. Țăcănitul înfundat al trenului le umplea sufletele de moleșeală, adormind în ei instinctele. Se plimbau pe cheiul Dâmboviței, era o seară blândă, pământoasă. Îl întrebuse roșindu-se dacă o s-o înșele vreodată ? Parcă-i vedea buzele strângându-se, tremurând și el îi spusese în glumă, era perioada teribilismului studentesc, că o s-o înșele. Ea râse tristă.

Se întorsese și privise apa murdară a Dâmboviței. N-o crezuse nici atunci și n-o putea crede nici acum. Prin structură Olivia Sterian era o dată așezată, destul de realistă, dublată de o viclenie țărănească, ciudată, pe care n-o înțelesese niciodată. Putea să-l țină discret sub papuc și să n-o înșele niciodată. Și crezi că el nu te-a înșelat niciodată ? se pomeni întrebând-o. Olivia Popescu ezită speriată, nu, nu știi, nu, nu m-a înșelat niciodată, de asta sunt absolut sigură, vorbi calmă. Bărbatul tăcu, privi calm țigara, care arse aproape toată, gata să-i frigă degetele. Mai bine spune-mi cum stai cu sufletul ? îl întrebă ea după golul de tăcere dinainte. Dacă vrei vin să te ajut, vin să te învăț să faci mâncare. Chipul bărbatului se destinse ușor, deformându-se comic. Cu rufe nu te complica, dă-le la curățătorie, cu mâncarea... Bine, bine, spune când vii mai bine ? Măine de pildă, după cinci... Vin de la slujbă, mai aranjez pe la mine, apoi vin la tine... Îmi dai adresa că nu știi unde stai. Știi ce să cumperi ? Vladimir Aldea își mușca liniștit buzele. Hai să-ți fac din seara asta lista... Cu o condiție însă... O știi.

Se regăsiseră. După aproape o oră de vorbit la telefon, timp în care se căutaseră, poticnindu-se, ezitând, se regăsiseră în sfârșit, calmi, aproape veseli. Care condiție, întrebă bărbatul privind iar țigara, de fapt un chiștoc care se stinsese. Știi tu, râse Olivia Sterian. Nu, nu știi. Habar n-avea la ce se gândea ea în clipa aceea. Îmi promiți că o să fii băiat cuminte. Juri, sau îți dai cuvântul de onoare. Vladimir Aldea râse timid, apoi începu iar să-și muște buzele. La celălalt capăt al firului Olivia Sterian aștepta cu inima tremurând. Izbucni apoi într-un râs colorat, reținut. Îți aduci aminte, nu ? îl întrebă femeia, într-un fel intim, ca și cum l-ar muștra. Își amintea. Atunci în tren îi spuse că dacă o va prinde o dată singură o va iubi, o va omorî în dragoste. Îți spun de pe acum, o să te omor. Femeia râse, înroșindu-se. Nu era supărată pe el, era fericită. Privise gânditoare pe fereastra trenului. Nu-ți promit, râse bărbatul. Atunci nu vin. Și-n situația asta nu ne putem întâlni nici în oraș. Ți-am spus că după ce am auzit, am vrut să-ți telefonez. Am

ezitat pentru că nu știam cum o să cadă... mângâierea mea, să-i spun așa. Mi-ai spus foarte exact că mă urăști și n-o să mă ierți niciodată. Te-am întrebat de ce, și cum este posibil să nu ierți pe cineva pe care-l iubești, așa mi-ai spus, nu, nu, că mă iubești, și tu mi-ai spus că n-o să mă ierți niciodată, nici atunci când or să arunce țărână peste tine, îți aduci aminte, ăstea au fost cuvintele, să nu zici nu! Cred că m-am gândit la ele de mii de ori. Mi-ai răspuns că n-o să mă ierți tocmai pentru că mă iubești.

Râseră amândoi. Dincolo, în dormitor o auzi pe fetiță strigându-l. Stai liniștită, Manuela, vin acum. Cine e, îl întreabă Olivia Sterian, oarecum îngrijorată. Nu, nu e nimeni, e fetița mea. Aaaa, Olivia Sterian răsuflă ușurată. Îți dai cuvântul ? Te implor, îl rugă. Nu, nu pot să-mi dau cuvântul, repetă bărbatul. Colțurile gurii i se întinseră într-un surâs grav. În cazul acesta nu pot să vin. Vladimir bănuiește femeii, cuvintele sunaseră triste. Și-n cazul acesta mă simt jignită, iar tu ești total neserios. De altfel să știi că și din cauza asta s-a întâmplat între noi ce s-a întâmplat.

Golul se întinse între ei iar, ca o baltă, și fiecare stătea pe malul dimpotrivă. Am fost un neserios ? o întreabă Vladimir Aldea, mai mult ca s-o provoace. Dacă eram serios profitam de tine atunci când eram sub sălcii, îți aduci aminte, nu ? Femeia tăcu rănită. Își aducea aminte. O luaseră pe Dâmbovița în sus după ce ieșiseră din oraș. Se opriseră sub niște sălcii, de jur împrejur numai pustietate. El își lăsase capul în poala ei. Își amintise mult timp senzația aceea gâdilitor sârmoasă a părului lui. Apoi el se ridicase în genunchi. O luase în brațe și o culcase pe haina lui. Se aplecase peste ea sărutând-o. Îi dezvelise umerii, sânii. Își aducea aminte otrava dulce a sângelui, golul fierbinte din trupul ei de femeie tânără și puterea lui de bărbat însetat de trupul ei. Fetița deschisese ușa dormitorului și-l striga iar. Vin acum, Manuela, ai răbdare. Cuvintele lui o treziră dureros, speriiind-o. Apoi simți revoltă în ea, urcând turbure.

Da, îmi aduc aminte, vorbi Olivia Sterian întărită. Vrei să spui că puteai să mă ai atunci, nu, asta vrei să spui ? Ei bine, eu îți spun că dacă ai fi vrut puteai să mă ai pentru totdeauna. Dacă ai fi vrut să fii soția ta, astăzi eram soția ta, și poate că nu i s-ar fi întâmplat nici unuia din noi ce ni s-a întâmplat, separat. Iar dacă te-a părăsit, înseamnă că a știut ea de ce o face. Vorbise repezit, cu răutate, pregătită poate demult să-i spună ce-avea pe suflet. Fetița îl strigă din nou. Numai puțin Olivia, rămâi la aparat, o rugă el punând receptorul jos. Intră în dormitor să vadă ce se întâmpla. Băiețelul adormise pe covor și fetița îl chema să-l pună în pat. Avea chipul blând și curat de înger și nu putu să se abțină să nu-l sărute. Imaginea copilului adormit pe covor îl emoționează până la lacrimi. O înjură încă o dată în gând pe mama copilului, mai vrea și să-i ia după ce se aranjează. După ce devine milionară, adică după ce se vor face copiii mari. Așteptă până se culcă și fetița, îi înveli cu pătura până sub bărbie, le spuse noapte bună și stinse lumina.

Spune-mi și mie cu cine vorbești, tătucule, o auzi în felul ei smiorcăit, pe Manuela. Nu-i așa că e mama ? îl întreabă ea ridicându-se în genunchi. Culcă-te la loc, Manuela, nu e mama. Noapte bună. Închise ușa și veni repede la telefon. Iartă-mă, te rog, a trebuit să culc copiii. Sper că ai reținut ce ți-am spus, și așa vrea să meditezi mai mult la ce ți-am spus. Ai rămas aceeași Olivia, vorbi el rar, de fapt cred că amândoi am rămas aceiași. După 15 ani ? îl întreabă ea, de data aceasta mai blând. Vladimir Aldea respiră adânc. Așa se certau și atunci. Niciodată nu-i plăcea felul acesta al ei de a reacționa. Simți nevoia să-și aprindă o țigară, tăcerea aceea caldă, care de fapt îi unea, se întindea între ei. Numai puțin, Olivia, să-mi aprind țigara. După ce-o aprinse se uită iar la ceas. Era aproape unsprezece noaptea. Ai reținut ce ți-am spus ? îl întreabă Olivia Popescu, după ce luă din nou receptorul în mână. Ce să rețin ? o întreabă el, mai mult ca să prelungească discuția. Că dacă ai fi vrut, astăzi aș fi fost soția ta, în nici un caz a altuia. Aș vrea să reții asta pentru toată viața. Așa că să nu mă mai acuza pe mine. Mai bine te-ai gândi mai adânc și te-ai acuza pe tine. Cu 15 ani în urmă certurile astea copilărești se prelungeau la nesfârșit, nici acum nu-și putea explica de unde plăcerea aceea, care se alimenta din ea însăși, de a o chinui la infinit. Iar ea nu înțeleșese măcar o dată că putea să se certe și altfel cu el. De exemplu să-l ironizeze sau să canalizeze certurile lor către alte sensuri.

Vladimir Aldea rămasă gânditor. Își privi calm unghiile. Ar fi fost o prostie, desigur, să se mai poarte acum exact ca atunci. Simți o tristețe ciudată, târzie, ca un veac muribund cuprinzându-i sufletul. Ce să înțeleg din tăcerea ta ? vorbi femeia, că m-ai înțeles și-ți pare rău. Vladimir Aldea trase adânc din țigară. Da, Olivia, îmi pare rău. Ar fi fost bine să-mi fi spus asta de-atunci. Am crezut c-ai înțeles, sau cel puțin așa îmi imaginam eu că ești un băiat foarte inteligent, și că nu se putea să nu înțelegi lucrul acesta. Vladimir Aldea simți răceala, și mai ales oboseala care se instalase în fiecare. Discuția devenise rece. Nu mai aveau curiozitatea și nici setea de dialog pe care o avuseseră la început. De ce taci ? îl întrebă femeia. Și el se gândi speriat că într-adevăr nu mai aveau ce să-și spună. Uite de ce te-am sunat, Olivia, ar fi din partea noastră o prostie să ne mai certăm ca niște copii, sau să ne acuzăm unul pe altul. Probabil că am greșit amândoi. Sigur că da, amândoi am greșit, vorbi ea. Tăcerea le îngheță mâinile. Bărbatul își simți iar inima bătând. Trebuia să-i spună, e bine să terminăm cât mai repede, se gândi el în clipa aceea. Spune-mi de ce m-ai sunat și poate te răzgândești și-mi promiți că ai să fii băiat cuminte și atunci vin să te ajut. Trase din nou fumul adânc în piept. Nu, nu Olivia, e vorba de altceva, vorbi rar Vladimir Aldea. De fapt, te-am sunat ca să-ți cer să fii soția mea. Mă bucur că ai fost atât de drăguță și c-ai rămas aceeași fată... Își dădu seama că vorbește în gol. Auzise icnetul scurt al femeii. Simți golul alergând înspre el din locul în care se afla ea. Olivia ! Olivia ! Tăcu privind limbile ceasului. Era aproape miezul nopții. O mai strigă o dată. De data aceasta o simți tremurând în spatele telefonului. Apoi pândind. De ce nu vorbești ? o întrebă.

Olivia Popescu își mușcă buzele fericită, lăsând intenționat timpul să treacă pe lângă ea. Răspunde o dată, te rog, simt că ești lângă aparat.

X
X X

Soțul Oliviei Popescu murise în urmă cu doi ani într-un accident de mașină. Vladimir Aldea auzise de moartea lui pe când se afla în concediu la părinții lui în satul de pe Olteț, unde se născuse. Nu se bucurase, fusese cutremurat de vestea îngrozitoare. Își dădea seama că moartea lui are o legătură directă cu el. Fusese cel care-i luase logodnica. De câte ori nu se gândise că în timp ce se plimba cu el, Olivia se întâlnea și cu celălalt. Au fost perioade de timp când s-au întâlnit la două sau la trei zile. O înjurase în gând, revoltat, salcâmi mă-sii, într-o seară se plimbă cu unul, în seara următoare cu celălalt și ne cântărea în minte cu care să se mărite. Imaginea Oliviei Sterian rămăsese mânjită în mintea lui de arivismul femeii, de judecata ei de om care are de câștigat. Ce câștigase, câștigase pe dracu, acum rămăsese văduvă. Nu e vorba, avea o slujbă bună și putea să-și crească liniștită copilul, dincolo de asta era însă blestemul ei de femeie care trădase și acum trebuia să sufere. Dacă moartea lui Traian Popescu, soțul Oliviei, fusese un blestem, atunci fuga soției lui ce fusese ? Tot un blestem, nu ? Vladimir Aldea aruncă țigara și-și privi din nou ceasul. O văzu înainte de a ieși pe ușă, prin geamurile nespălate de la parter ale Institutului.

De fapt o recunosc mai mult. Era emoționat, își simți inima bătând. Înainte de a închide îi spusese că o să vină după cinci să-i facă mâncare. Cumperi și tu ce găsești. Olivia Popescu o luă către stația de mașină. Vladimir Aldea o privi un timp atent, se schimbă, Olivia Sterian se schimbă chiar mai mult decât își putuse el imagina. Nu-i vedea chipul, mergea în urma ei, intuia însă mutațiile petrecute în ființa ei după mersul greoi, oarecum rigid, așa cum îl au femeile care trec de 40 de ani, obișnuite de ani de zile să care șacoșe grele. Pardesiul îi flutura ușor de baterea de vânt care făcu pomii să se înfioare și privirea i se opri pe pulpele pline ale femeii. Mai avea puțin să ajungă în stație, oamenii treceau pe lângă el grăbiți. Se apropia și o prinse de mâna care ținea poșeta. Olivia Popescu tresări speriată și se-ntoarse brusc. Avea chipul roșu de la sângele care-i năvălise în față după ce se speriasse și se-ntorsese brusc. Un moment ochii îi rămăseră măriți, sugerându-ți pereți de marmură, apoi colțurile buzelor se îndepărtară, rămânând schimonosite.

Vlad, exclamă ea. Vlad, vorbi bărbatul, aplecându-se în față. O sărută pe obrazul drept, apoi o îmbrățișă. Olivia Popescu se lăsă îmbrățișată. O clipă își lipi obrazul de al lui. Întâlnirea a fost la cinci, răsă femeia înroșindu-se și mai tare. Înseamnă că n-am mai avut răbdare, zâmbi Vladimir Aldea, privind-o atent. Chipul Oliviei Popescu se maturizase, ca orice chip peste care trec cincisprezece ani. Orbitalele parcă se mai îndepărtaseră, ochii îi rămăseseră aceiași, potoliți și cuminiți, epiderma își pierduse nuanța aceea fină, trandafirie. Acoperită de o pulbere galbenă păstra ridurile subțiri care aveau să se adâncească. Ce faci, se sperie ea, mă studiezi ? Îi apucă brațul. Hai mai bine pe jos, vorbi femeia și-l trase de braț. Strada dormita sub soarele de sfârșit de primăvară. Undeva se auziră sirenele unor mașini, a luat o casă foc, se gândi Vladimir Aldea. Își întoarse capul s-o privească, femeia încerca în zadar să-și oprească un zâmbet, care-i făcea gura să tremure. Și așa, vorbi ea, iată-ne împreună după cincisprezece ani. Încercă să râdă, dar gura continua să-i tremure la fel. M-am schimbat, nu-i așa ? tu în schimb ai rămas același. Te-ai mai îngrășat puțin. Vladimir Aldea îi puse mâna pe umăr, Olivia Popescu se opri în loc râzând. Ce-o să creadă lumea ? O privește, vorbi bărbatul indiferent. Mergem să facem cumpărături, apoi trecem pe la mine și dacă Teo și-a făcut lecțiile mergem la tine. E bine așa ? Femeia o luă înainte grăbind pasul.

Intrară într-o alimentară. Pierduseră mult timp stând la coadă la carne. Olivia Popescu puse în coș o sticlă de coniac. Vrei să spui că faci cinste ? Evenimentul trebuie sărbătorit, de când aștept eu împăcarea asta, ridică din sprâncene Olivia Popescu. Numai ca să nu merg în iad și să scap de blestemele tale și tot trebuie să bem. De data aceasta nu mai răsă. Auzi, și chiar m-ai blestemat ? Vladimir Aldea o privi în ochi trist. Pentru ce mi-ai făcut... Trase aer adânc în piept. Dacă se-ntâmpla ceva cu mine... Îmi pierdeam mințile, sau mă omoram... Mă aveai pe conștiință ? Mă aveai. Femeia își lăsă urâțită de tristețe chipul în jos. Își mușca buza de sus, părând că se gândește. Coada înainta greu. Trebuia să vii să mă iei și așa fi fost a ta.

O femeie grasă trecând pe lângă el îl împinse peste ea. Mirosul de colonie îi gădilă nările, inhibându-l. Își aminti parfumul ei de studenție, care mirosea persistent a mărgăritar. Își aduse aminte de mirosul acela când cumpăraseră un săpun care mirosea la fel. Cum adică să fi venit să te fi luat ? Femeia își ridică ochii și-l privi calmă, netulburată. Dacă veneai și-mi spuneai că mă iubești și că vrei să te căsătorești cu mine, îl lăsam pe Popescu și veneam cu tine. Simplu, nu ? Vladimir Aldea o învălui cu privirea, gânditor. Vorbești serios ? Cât se poate din sincer, vorbi femeia fixându-l cu aceeași privire. Dacă vrei să știi, te-am și așteptat. După ce am auzit că te-ai căsătorit, mi-am luat gândul. Bărbatul trase adânc aer în piept. Se gândi că trebuie să fie o încercare, sau spune numai așa, ca să-l atragă și mai mult. Nu. N-aș fi putut să fac asta niciodată, vorbi privind-o în ochi. Te respectam prea mult. Și apoi, de ce te-ai măritat cu el, ca să mă aștepti pe mine să vin să te iau ? Nu vezi că nu e logic ? Olivia Popescu îi puse mâna în care ținea pardesiul pe braț. E foarte adevărat, să știi. Hai mai bine să lăsăm, nu-mi place să-mi aduc aminte.

Tu ai vrut să avem o discuție, îi răspunse Vladimir Aldea. Plătiră și ieșiră în stradă. Soarele coborâse dincolo de marea de blocuri, se lăsase o seară blândă, insinuantă. Sacoșele erau grele. Nu ești cu mașina ? îl întrebă Olivia Popescu. Știu că ai mașină. Nu. Am venit cu troleul. Eu am vândut-o după ce s-a-ntâmplat, șopti într-un târziu femeia... Deși așa fi putut să-mi iau și eu carnet. Chiar m-a bătut gândul o dată. Vladimir Aldea opri un taxi. Ajunseră repede. Urcară. Băiatul era în sufragerie, își făcea lecțiile. Hai să vă fac cunoștință. Băiatul meu, Teo, și domnul Vladimir Aldea, pentru tine va fi Vlad, Teo, sper să fiți buni prieteni. Băiatul îi întinse mâna iar el i-o strânse cu putere, de mai multe ori. Își dezbracă pardesiul și-l așeză atent în cuierul de pe hol. Ți-ai făcut lecțiile ? Mai am puțin, mamă, vorbi băiatul așezându-se timid. Trebuie să fie un copil bun, își zise Vladimir Aldea. Îl văzuse cum se ridicase în picioare respectuos, când îi întinse mâna. Eu vă las puțin, puteți să discutați, mă duc să mă ocup de cumpărături. Intră în bucătărie. Reveni să-l întrebe pe băiat dacă i-a plăcut mâncarea. Da, mamă. Dispăru din nou în bucătărie.

Vladimir Aldea se așeză în fotoliu. Privi atent lustra, îi plăcea, apoi simți tăcerea dintre el și băiat ca pe ceva care se întinde la nesfârșit și-i sperie pe amândoi. Îl privi zâmbind. Băiatul aștepta stingherit. Trebuia ruptă liniștea care le îngheța la amândoi nervii, oasele. În ce clasă ești, Teo? Într-a șaptea, răspunse băiatul, făcând gestul să se ridice în picioare. O, la, la, păi ești băiat mare. Îl rugă să nu se ridice și să fie lejer. De altfel cred că o să fim buni prieteni. Ideea că Teo o să fie băiatul lui, și o să se ocupe de el ca un tată, îl făcea să se gândească la o serie de lucruri. O să mă acomodez ușor, își zise. Olivia Popescu reveni din bucătărie. Își aranjase părul altfel. Îți place băiatul meu ? Vladimir Aldea dădu afirmativ din cap. Mă bucur. Și mie îmi plac ai tăi. Mai ales fetița care seamănă cap tăiat cu tine. Râse fericită. Unde-ai văzut-o ? Era o dată cu maică-sa și am văzut-o de foarte de aproape. Gata, mergem, i se adresă Olivia. Eu o să vin mai târziu, Teo, te rog sa-ți termini lecțiile și să nu te sperii dacă o să întârzi mai mult. Hai, Vlad.

Devenise autoritară, veselă. Ce mă fac eu cu un băiat așa mare ? o întrebă Vladimir Aldea când ajunseră în stradă. Nimic. O să fiți buni prieteni și atâta tot. Pentru el va fi bine că va avea un prieten. Aș vrea însă să te porți drăguț cu el, e un copil sensibil. Puteam să fiu drăguț și fără să-mi spui tu, îi răspunse bărbatul vizibil jignit. Se înseseră. Farurile mașinilor care treceau din sens invers le sfredeleau retina. Luăm un taxi ? îi ceru el părerea. Olivia Popescu se uită la ceas. Da, e târziu. Ce mâncare pot să-ți fac eu la ora asta ? Mergi mai mult să cunoști copiii. Să fim împreună. Bine că le-am luat ciocolată. Vladimir Aldea o privi atent. De când le-ai luat-o. Dinainte, vorbi Olivia Popescu râzând. Chiar dinainte de a se naște. Izbucni fericită în râs și-i atinse obrazul cu degetul. Îi făcea bine veselia femeii. Tonică, sănătoasă, îl făcea să se simtă puternic. Dacă se va întâmpla cum ai spus, și asta depinde numai de tine, ne vom muta la noi. Apartamentul este proprietate personală, are trei camere. Al tău câte are ? Două, vorbi bărbatul după un timp, după ce-și spusese în gând că începuse să-i meargă gura. O să dormim așa, copiii în dormitoare iar noi în sufragerie, sau mai bine în bucătărie, e largă și am un recomier acolo. Ajunseră. Vladimir Aldea plăti șoferului, apoi luă șacoșele în mâini. La ce etaj ? îl întrebă ea. La patru. La patru ? se miră scandalizată Olivia Popescu. Dumnezeule, o să fac febră. Doamne, ce proști am fost, vorbi mai mult ca pentru sine femeia, în timp ce Vladimir Aldea învârtea fără să se grăbească cheia în ușa.

Asta e casa noastră, îi spusese după ce ajunseră în sufragerie. O ajută să-și dezbrace pardesiul. O luă brusc în brațe și începu s-o sărute. Femeia făcu abia vizibil gestul să se retragă, apoi se lăsă îmbrățișată. Vladimir Aldea îi prinse gura pătimaș. Cu mâna dreaptă petrecută pe după cât o strânse până-i simți buzele strivite. Olivia Popescu lăsă pardesiul să-i cadă jos, îl cuprinse cu brațele pe după gât și se abandonă gemând ușor voluptății. Își simți sângele zvâcnindu-i în urechi și pânțele cum se umple de lava dorinței. Închise ochii și reuși cu-un ultim efort să se desprindă din strânsoare. Răsufla greu. Își duse palmele la față, simțea sângele arzându-i chipul, buzele ca un acid o dureau ascuțit. Ce ai ? întrebă bărbatul când o văzu mai liniștită. Părea tulburată, epuizată. Nu știu, am simțit că amețesc și-mi pierd conștiința. Vladimir Aldea se aplecă și ridică de jos pardesiul. Îl așeză calm, mângâindu-l pe speteaza scaunului. În minte îi reveni imaginea Oliviei din serile când se plimbau pe cheiul Dâmboviței, îmbrățișările lor, gemetele moi, de piersică ale fetei de atunci. Trupul îi rămăsese la fel de catifelat și de moale. De când nu s-o fi iubit, probabil de la moartea lui, întrebarea îi răscolise creierii, înfuriindu-l și făcându-l să se simtă murdărit de ea. N-ar trebui să gândesc așa. Trebuia să fi suferit destul de mult și apoi la urma urmelor nu este decât o femeie singură și necăjită, care-și crește cu greu copilul.

Unde sunt copiii ? îl întrebă tare. Își luă poșeta și scoase ciocolată din ea. O clipă privi către ușa care da în dormitor. Își revenise, se redresare. Nu sunt acasă ? întrebă Olivia Popescu la fel de tare. Nu. Sunt la o vecină, la doi. Se joacă împreună cu fetița lor. Seara merg și-i iau acasă. Îl privea dezorientată și dezamăgită. Du-te să-i iei. Cu o privire cuprinse întreaga sufragerie. Ce-aș putea să aranjez, văd că e totul în ordine. O clipă ochii i se opriră pe tabloul în care era fotografia nevesti-sii. Și-o retrase repede, ca și cum ar fi săvârșit o impietate. Am și uitat de ea, vorbi Vladimir Aldea, o s-o dau jos. Merse și luă tabloul, se uită la el cu scârbă, apoi se-ntoarse și intra

în bucătărie. Îl aruncă în coșul de gunoi. Reveni în sufragerie. Părea liniștit. Olivia Popescu îl aștepta intimidată. Dacă nu și-ar fi oprit privirea pe fotografia soției lui, poate că n-ar fi dat-o jos. Vladimir Aldea își aprinse țigara și se așază în fotoliu. Așază-te și tu, Oli. Îmi dai voie să văd și dormitorul ? De ce nu ? Mergi singură. Olivia Popescu deschise ușa cu timiditate. Când ajunse în dormitor, unde era aceeași ordine ca și în sufragerie, avu violent impresia că se izbește de spiritul Begoniei Aldea. Știa cum o cheamă. Închise ochii și hotărî să rămână în dormitor până când va simți că în încăperea aceea este ea și numai ea. Îl simți intrând pe ușă și se-ntoarse repede. Abia avu timp să-și ferească fața, bărbatul o luă în brațe și începu s-o sărute sălbatic. Simți dorința de-a o avea urcând prin el chinuitor, de nestăvilit. O împinse încet și se prăbușiră amândoi înlănțuiți pe dormeză. Întâi auzi țipătul ei neomenesc, de animal înjunghiat, despicându-i parcă creierii, abia după ce se trezi la realitate o văzu făcută covrig, tremurând. Se sperie. Ce-ai ? De ce tremuri ? Femeia rămase în aceeași poziție ca și cum i-ar fi fost frică să se ridice de la pământ. Te-am rugat foarte mult să nu faci ceea ce ți-ai propus. Lucrul acesta mă îngrozește pur și simplu. Încearcă să se ridice de jos.

Vorbise greoi, nearticulat, ca și cum și-ar fi pierdut glasul. Vladimir Aldea îi întinse mâna, erau acum în picioare amândoi, la fel de înalți. Își aduse aminte cum se înfuriase pe ea și cât suferise când merseseră o dată la teatru și ea își pusese pantofi cu cuie de doisprezece centimetri. I se păruse cu un cap mai înaltă. O trase către el și începu s-o mângâie. Auzise de femei violate care, când voiau să facă dragoste se inhibau. Înțepeneau sau începeau să tremure, ca procuror asistase la atâtea procese determinate de drame umane. O sărută pe ochi și ea se supuse ascultătoare. M-am speriat îngrozitor, ce-a fost țipătul acela ? Olivia Popescu se îndepărtă și-l privi severă. Te-am rugat foarte serios să te porți drăguț. Am perioade când stau foarte prost cu nervii... Și până când nu ne căsătorim, te rog să nu mai faci niciodată ceea ce-ai făcut acum. Ce-am făcut ? Ai vrut să mă ai cu forța, asta ai făcut ! Vorbise repezit și apăsă ca și cum ar fi țipat la el. Chipul burzuluindu-i-se, îi căpătă o notă de virilitate și de bătrânețe. Își șterse ochii calmă. Te rog să-mi promiți că o să fii bun cu mine, altfel n-o să putem să ne căsătorim niciodată.

Timpul trecea greu. Departe se auzi ca prin vis sirena unei locomotive. Vrei să te căsătorești cu mine ? o întrebă bărbatul lăsându-și vocea să coboare neputincioasă. Olivia Popescu clipi de câteva ori ca și cum ar fi vrut să-și reamintească ceva. Vreau, Vlad. Vreau mult de tot să ne căsătorim, vorbi ea cald și apăsă. Se strânse în brațele lui, făcându-se mică. Îmi doresc atât de mult să fim fericiți, să te fac fericit... încât mi-e și teamă... Liniștea în cameră părea o pulbere de argint. Hai, du-te să iei copiii, sunt nerăbdătoare să-i văd. Femeia se desprinse din brațele lui și puse mâna pe clanță. Ieșiră în sufragerie. Bine, mă duc. Ajuns în hol se întoarse calm înspre ea. O privi cum își aranjează părul în oglindă. Să știi că nu-ți făceam nimic, voiam să te sărut, să mă mai pierd ca altădată în potopuri de sărutări. Olivia Popescu își ridică fața roșie și-i zâmbi recunoscătoare. Altădată să nu te mai temi, n-o să se întâmple niciodată fără voia ta. Îți promit. Ieși zâmbind.

X
X X

Vara se instaurase pe nesimțite, orașul căpătase o notă sărbătorească pustie. Aproape două luni a durat ciudata și superba lor căsătorie. După atâția ani se regăsiră umiliți și oarecum uimiți în fața vieții. Cel care realizase primul că singura lor șansă la fericire este înțelepciunea în fața vieții fusese Vladimir Aldea. Gândise lucrul acesta cu glas tare, privind zările adormite și retrase în ele. Ședeau amândoi în costum de plajă pe pătură. Femeia ridicase capul și-l privise intrigată ca și cum atunci l-ar fi văzut pentru prima oară, și după ce l-a văzut privește prin el în fundul lumii. Ce e, de ce mă privești așa ? o întrebă Vladimir Aldea. Ce înseamnă pentru tine să fii înțelept în fața vieții ? Nu știi, răspunse bărbatul simplu, de fapt curios să știe ce înțelege ea prin expresia pe care o folosise. Olivia Popescu își coborâse privirea în pământ și rămase un timp

gânditoare. Ce înțeleg eu prin înțelepciune ? repetă ea, apoi tăcu gândindu-se la ceea ce o preocupa pe ea foarte intens în momentul acela. Uite, mi s-a întâmplat ceva foarte dureros. Am pierdut ceva. Tăcu. Aceeași expresie de pierdere și de meditație îi făcea chipul să pară umed și greu ca un zid coșcovit. După ce mi s-a întâmplat ce ți-am spus, a fost o perioadă în viața mea în care n-am mai înțeles nimic din lumea asta. De fapt, nici nu mai simțeam nimic. Parcă nu mai aveam simțuri. Îmi dădeam seama că lucrurile, pomii, oamenii, casele, există, dar parcă erau de carton, parcă n-aveau nici un înțeles. Nici un sens. Nu știu dacă înțelegi asta. Bărbatul o privea atent, încordat.

Abia mai târziu realizează că în timpul acesta el uitase total de el. Ei bine, continuă femeia, după un timp am început să mă trezesc. Olivia Popescu trase încet și adânc aer în piept. Trezirea aceasta s-a petrecut și ea pe nesimțite. Atunci când mi-am dat seama că obiectele fac zgomot, că au viața lor proprie și un fel de demnitate și de bucurie, atunci mi-am dat și eu seama și m-am trezit. Mintea îmi era limpede, simțurile puternice, auzeam, vedeam bine, însă nu înțelegeam lumea. Și mi-am dat peste câteva zile seama și de ce n-o înțelegeam. Nu înțelegeam lumea pentru că mi se părea stupid să exiști. De ce se omoară oamenii să ajungă doctori, profesori, în vârful ierarhiei ? Înțelegeam sau ajunseseam să-mi dau seama că a fi mort e același lucru cu a fi viu. Îmi era indiferent dacă voi muri sau voi trăi, și această indiferență, asta am înțeles-o mai târziu, nu era altceva decât suprema libertate, la care eu ajunseseam fără voia mea, și nici măcar să-mi dau seama. Ce importanță avea că un lucru era roșu sau albastru, că un om se căsătorește cu o femeie sau cu alta, că este sărac sau bogat ? Olivia Popescu își umezi buza de jos și-l privi în ochi caldă, zâmbitoare. Ei bine, după aceea eu am fost de multe ori foarte fericită și mi-am dat seama că fericirea aceea este înțelepciune. Înțelepciunea nu este un vid, să fii pur și simplu sărac și să nu dorești nimic, ci acea liniște sufletească plus bucuria calmă care-ți umple sufletul.

Îl învălui veselă cu ochii și-l sărută pe obraz, apăsându-și prelung buzele de carnea caldă a bărbatului. De aproape o lună de zile Vladimir Aldea o aștepta cu mașina la terminarea programului. Cumpărau sandviciuri sau mici, apoi se urcau în mașină și ieșeau la marginea orașului. Se abăteau pe un drumeag de țară și într-un fel de vale intrau cu mașina într-o livadă de duzi părăsită. Întindeau pătura și până la apusul soarelui făceau plajă. Înainte de a se căsători Olivia Sterian fuseseră de câteva ori la ștrand. Își priviseră trupurile goale, erau obișnuiți unul cu altul. M-am mai îngărașat puțin, răsă tristă femeia când se dezbrăcaseră prima dată, acum după atâția ani. Iar tu ai făcut burtă. Vai, ce rușine, iubitul, să faci burtă. Voise să râdă, dar gura îi rămase tristă, privindu-i pieptul păros. Bărbatul o luase în brațe și o lipise de el. N-ai vrut să mă iei atunci când eram suplu și n-aveam burtă. O să mă iei acum. Își înfipse colții în gâtul ei, ea țipă scurt, ca și cum s-ar gădila. Vladimir Aldea o culcase încet pe pătură și ea se lăsase îmbrățișată și sărutată. De o lună de zile veneau aici în livada părăsită de duzi. Se lăsau pradă simțurilor înfierbântate și pustiului din ființa lor până la uitarea de sine. Îi mușcă gura până i-o lăsă uscată sau fleșcăită, apoi îi dezvelea sânii, îi frământa cu pieptul sau o mușca până o simțea zvârcolindu-se și țipând. Înaintea apusului se regăseau amândoi, vlăguiți, cu sângele în ei potolit, poate obosit de ani. De câteva ori încercase s-o aibă, Olivia Popescu se opusese cu o voință care-l uimise și-l îngrozise. Se trezea ca o fiară încolțită care apăra ceva ce era mai presus de orice, chiar și din cea mai adâncă beție a simțurilor. Vladimir Aldea o privea bolnav, uluit, vreau să ne iubim, înțelegi ? sunt bărbat, trebuie să mă descarc. O dată îi spusese că are impresia că ea nici nu e om. Nu cred că ești femeie, înțelegi, nu cred ! Cred mai degrabă că ești un diavol care ai venit să mă chinui, urlase. Ce mai vrei, viața mi-ai distrus-o o dată, mai vrei să mi-o mai distrugi a doua oară ?

De fiecare dată femeia se strânsese îngrozită la pieptul lui. Taci, taci ! Te rog să taci. Vladimir Aldea rămăsese privind în zarea pustie, înroșită de razele pline de otravă ale apusului. Și când a fost asta ? o întrebă el trist. Tăcerea îi învăluisse pe amândoi ca un nor de vată. Ce ? întrebă Olivia. Ce mi-ai povestit acum. O clipă Olivia Popescu îl privi nedumerită. Aaaaaa ... ! păru că-și aduce aminte brusc, demult, foarte demult. În mintea bărbatului gândurile se

împleteau, căutându-se ca niște șerpi. Când, precis ? îi ceru Vladimir Aldea. Femeia văzu uimitor de limpede cuta care i se adânci, ca o vale între sprâncene, tăindu-i toată fruntea. N-are nici o importanță, vorbi ea culcându-și obrazul pe pătură, nu te mai gânde. Tăceau amândoi, speriați de ceea ce declanșase în sufletele lor. Auzi ? o întrebă el, nu-ți e teamă să mergi așa de departe ? Femeia își ridică obrazul, și rămăsese așa sprijinindu-se în mâini. Teamă, repetă ea, de ce să-mi fie teamă ? Pentru că mă faci atâta de curios. Pentru că am ajuns să nu știu ce se întâmplă cu noi., de exemplu nici acum nu sunt convins că tu ești o femeie normală. Pe chipul Oliviei Popescu trecu asemenea unei ape negre umbra unei spaime. Se întoarse și se așeză pe spate privind cerul care se boltea măreț și indiferent peste lume. Ți-am spus că n-o să facem dragoste până nu ne vom căsători legal, iar până atunci te-am rugat să mai ai puțină răbdare ! Adu-ți aminte că doresc să mă căsătoresc cu tine.

Luna asta ce a fost, o întrebă bărbatul ironic, ca și cum ar fi fost furios, luna de încercare ? Ai ținut neapărat să nu te măriți cu mine până când nu mă încerci, să vezi dacă voi fi sau nu un soț bun ? Olivia Popescu îi văzu ochii sticlind și se cutremură până în adâncul ființei ei. De acest reproș, de memoria lui care nu va putea uita că l-a trădat și că a fost a altui bărbat se temea, și iată că ura aceea se ivise firavă în dosul ochilor lui. Își mușca buza de jos gânditoare, apoi oftă îngrijorată. Nu, Vlad, văd că n-ai înțeles nimic. Te-am iubit și te iubesc îngrozitor de mult, reține lucrul acesta, îngrozitor de mult, repetă ea iar, cu ochii pierduți în înaltul cerului. Îți sunt până în adâncul sufletului îndatorată, pentru că iubindu-te pe tine eu am avut pentru ce să trăiesc pe lume. Olivia Popescu trase adânc aer în piept. Chipul îi căpătase o expresie ciudată, de tristețe și de profunzime. O profunzime neomenească, făcând-o să pară hilar de frumoasă. Vladimir Aldea simți dorința de a o poseda sălbatic, în același timp privirea îi rămase hipnotizată de frumusețea neomenească, divină a femeii. Îți sunt atât de îndatorată încât mi-e teamă să nu devin sclava ta. Femeia îi surâse într-un mod slugarnic și oarecum laș. În clipa aceea se gândi că în seara aceea se va termina chinul la care îl supunea de atâta timp. Atâtea întrebări la care căuta un răspuns îl năuciseră și-l făcuseră să-și închipuie uneori lucruri penibile sau îngrozitoare despre ea. În fond trebuie să fie viclenia dintotdeauna a femeii care-l provoacă pe bărbat amânându-l, creându-i despre ea imaginea misterului cel mai desăvârșit. Am amânat căsătoria aceasta Vlad, îi auzi ca prin vis vocea caldă, ca să ne bucurăm cât mai mult de perioada dinaintea căsătoriei. Ți-am spus că-mi doresc mult să mă bucur de perioada aceasta, de logodna noastră, adu-ți aminte că așa am denumit-o. Apoi mi-aș dori să ne bucurăm de luna de miere. Doamne, ce mult îmi doresc să ne bucurăm de luna de miere! De ce, o întrebă bărbatul grav. Pentru că în luna de miere cealaltă m-am gândit tot timpul la tine. Olivia Popescu râse mult, apoi își acoperi palmele cu mâna ca și cum s-ar fi simțit vinovată. Bărbatul îi privi calm picioarele frumoase, care se pierdeau arcuindu-se înspre coapse.

În gură îi năvălea gustul acrișor, de corcodușe necoapte. Își înghiți înfrigorat saliva. De asta ți-am vorbit despre înțelepciune, continuă femeia, de data aceasta indiferentă, fără vlagă în ea, pentru că fără condiția aceasta noi n-o să putem fi fericiți. Dacă tu n-o să uiți tot răul pe care și l-am provocat, eu voi fi realmente îngrozitor de tristă, cum sunt acum de pildă, că mereu o să-mi reproșezi. Mi-e groază, gemu Olivia Popescu, întorcându-se brusc cu fața în jos. În timpul cât se întorsese Vladimir Aldea îi observă lacrimile șiroindu-i brusc pe obraz. Niciodată n-o să-mi iert ce-am făcut. Olivia Popescu izbucni în plâns cu fața în palmele desfăcute. În clipa aceea hotărârea lui fu definitivă, așa cum trebuie uneori să fie o decizie și trebuie să mergi până la capăt. O prinse de umeri și o întoarse brutal cu fața în sus. Femeia își apăsă și mai tare palmele peste fața udă. Vreau să terminăm o dată cu toate întrebările și cu sentimentalismul acesta, țipă bărbatul. Vreau să ne căsătorim, înțelegi ? Îi dezlipi brutal palmele și-i căută gura sălbatic. Cu un gest violent îi rupse chilotul, furios, apoi îi cuprinse umerii și mâinile cu brațele. Ochii femeii se holbară albi, inexpressivi. Începu să se zbată din toate puterile. După un timp simți că n-are aer să respire. Încercă să țipe iar, cum mai țipase. Cotul bărbatului îi apăsă gâtulejul dureros, din ce în ce mai dureros. Apoi simți arsura, ca pe o pară de foc cum îi despică pântecul, oasele, tot trupul.

Când își reveni îi văzu chipul mare, lat, ca și cum ar fi fost coroana unui arbore. Respira greu, îi simțea respirația ca pe o căldură interioară care o readuce la viață.

X
X X

Olivia Popescu descuie ușa încet. Își simți picioarele și mâinile tremurând. O teamă inexplicabilă pusese stăpânire pe ea. Își aducea aminte săptămânile petrecute în spitalul de boli nervoase după ce-o bătuse soțul ei. Ajunsesse în dormitor aproape alergând. Închise ușa, gest făcut fără să-și dea seama și se întinse pe pat, mai mult aruncându-se cu fața în jos. Rămăsese așa un timp cu fălcile încleștate, apoi simți plânsul cum o inundă, ca un lac de apă caldă, care o înecă pe dinăuntru. Auzi telefonul sunând, abia atunci își ridică fața de pe perna udă pe care o luase și-o mototolise în brațe. Știa că trebuie să fie Vladimir Aldea. De o săptămână, după ce se întâmplase, de fapt după ce o violase, o căuta în fiecare zi. Când se trezise cu adevărat nu-și dorise altceva decât să moară. Îi era indiferent unde și când, simțea dorința de stingere, violent ca pe un dar, ca pe o suferință izbitoare. Bărbatul o privea îngrozit. Își dăduse seama că se întâmplase ceva cu ea, că-și pierduse mințile. O ajutase să se îmbrace precipitat. Îi tremurau mâinile, de fapt era înspăimântat pentru că nu știa cum să procedeze cu ea. Îi ceruse s-o ducă acasă.

Tremura din tot trupul. Îi clănțăneau dinții ca și cum ar fi avut friguri. Repeta într-una gemând, mor, du-mă acasă. vreau să mor, mor, du-mă acasă. Vladimir Aldea oprise mașina, se întorsese către ea și o mângâie. Când o văzu că tremură țipase la ea să se liniștească și să se trezească la realitate. Așteptase pe șosea până se înserase. Venise lângă ea, pe bancheta din spate și-o luase în brațe. Înnebunea când o auzea jelind că vrea să moară. Când se mai liniștise, asta era după 10 noaptea, pornise mașina. Cum îți mai e ? Mai bine, răspunse ca un automat, cu vocea stinsă, Olivia Popescu. Oprise în fața blocului ei. O ajutase să coboare și vrusese s-o conducă până în fața ușii, apoi să rămână cu ea. Pe scară Olivia Popescu clătinase stins din cap. Lasă-mă. Arăta amărâtă, zdrobită, ca și cum ar fi pierdut pe cineva. O urmărise cu privirea urcând scările încet, sprijinindu-se epuizată de balustradă, apoi oprindu-se să-și tragă sufletul. A doua zi o căutase la institut. Portarul îi spusese să aștepte în hol, apoi formase numărul și-o anunțase. Cine o caută ? îl întrebase cu vocea nefiresc de tare. Vladimir Aldea, știe ea. Tovarășul Vladimir Aldea, repetase în receptor portarul. Ascultase respectuos, apoi lăsase receptorul în furcă. Mi-a transmis să vă spun că este foarte ocupată, să vă anunț că nu poate să coboare. În clipa aceea se simțise umilit. Se ridicase în picioare și începuse să se plimbe furios. Telefonul sunase scurt. Portarul ridicase receptorul, apoi îl anunțase că tovarășa Popescu l-a întrebat dacă n-a plecat tovarășul care a căutat-o. Dacă n-a plecat, dați-mi-l vă rog puțin. Îi auzise vocea tristă și slabă, ca a unei bolnave. Te rog să mă ierți că nu pot să cobor. Vlad, ascultă-mă, te rog. Te rog să uiți tot ce-a fost între noi și să nu mă mai cauți niciodată.

Rămăsese împietrit. Portarul se îndepărtase prefăcându-se preocupat să observe grupul care urca scările. La revedere. Dacă ții cât de cât la mine, te rog să-mi respecti dorința. Auzise zgomotul făcut de receptorul pus în furcă. Așeză și el receptorul. Brusc simți cum îl cuprinde furia, o stare fosforescentă murdară care-i inundă retina, laringele, stomacul. A ieșit trântind ușa. S-a dus și și-a cumpărat țigări. Apoi s-a plimbat furios pe străzile din centru. La patru a așteptat-o să iasă. A văzut-o încă de când era pe scări. I-a ieșit înainte, nici măcar zâmbindu-i. Furios s-a întunecat așa cum îi era sufletul. Olivia Popescu a înghețat, apoi a trecut pe lângă el ca și cum nu l-ar fi cunoscut. Bărbatul a prins-o de braț, Oli, te rog să nu-mi faci scene pe stradă, vreau să vorbim. Olivia Popescu a continuat să-și vadă de drum, cu o expresie de mândrie tâmpă pe chip. În mașină, Vladimir Aldea a rămas tot timpul în spatele ei. A coborât în urma ei.

Starea aceasta de încordare a durat aproape două săptămâni. Pe stradă oricât a încercat i-a fost imposibil să-i smulgă măcar un cuvânt. Își încleștase maxilarele, privind înainte ca și cum și-ar fi pierdut mințile. Oamenii se opreau întorcându-și capetele, privindu-l cu acea expresie de silă și enervare, ca și cum i-ar fi spus în față, uită-te, domnule, la dumneata, că ești om în toată firea și lasă-te de acostat femei. Cu câteva zile înainte de sfârșitul săptămânii, Teo îl sunase și-l rugase să-i facă rost de bilet pentru meciul de sâmbătă. Îi promisese c-o să încerce. De altfel în ultimele săptămâni se mai întâlneau cu băiatul Oliviei Popescu și de fiecare dată se înțeleseseră perfect. A doua zi îl sună el pe băiat ca să-i spună că găsisese bilete și că vor merge împreună la meci. Își dăduseră întâlnire, de unde urma să-l ia pe băiat cu mașina. Ajunseră cu aproape o jumătate de oră înainte, parcară mașina, cumpărară semințe, apoi căutară locurile. Îi plăcea să fie împreună. În timp ce privea gazonul spărgând semințe, se gândi că este excelent să ai un băiat ca Teo. După meci merseră la bufetul de lângă stadion și mâncară mici. Discutară un timp despre jucători, apoi îl întrebă ce citește. În momentul acela citea un roman de Jules Verne. Îi explică apoi că între el și mama lui au intervenit neînțelegeri. E vorba de o întâmplare stupidă, nimic esențial, o să-ți dai seama când o să fii mare. Îl privea în ochi mușcându-și buza de jos. Aș vrea să te rog pe tine să ne împaci. Tăcuseră amândoi stânjeniți. Băiatul îl privise gânditor, apoi îi zâmbise fericit.

Crezi adică dumneata că nu-mi dai seama. Îi făcuse cu ochiul ștrengărește și izbucniră amândoi în râs. Cu alte cuvinte vrei să-ți pun o pilă, Vlad, îi spuse băiatul vesel. Exact, m-ai înțeles. Clătinase din cap în semn că așa e, a înțeles. Îmi dai voie să te întreb ceva ? Da, cu plăcere, îl invitase Vladimir Aldea pe băiat. Acesta îl privi grav în ochi. O iubești pe mama ? îl întrebă brusc. Terminaseră de mâncat. Vladimir Aldea îi aruncase o privire tăioasă, apoi se îndepărtă de masa înaltă la care mâncaseră. Îl așteptă câteva secunde, până când Teo ajunse lângă el. Rămase în fața lui cu mâna pe umărul băiatului. Clătină din cap în semn că da. De fapt, tu ești băiat inteligent și înțelegi chiar mai multe decât pot eu să-ți explic. Eu cu mama ta în liceu am fost prieteni. Îți dai seama că ne cunoaștem demult. Băiatul închise ochii, apoi îi întinse lui Vladimir Aldea mâna. Opri mașina în fața blocului. Urcară împreună. Teo deschise yala cu cheia și-l lăsă pe Vladimir Aldea să intre primul. Mamă, strigă băiatul tare. Nu era la bucătărie și nici în sufragerie. Vladimir Aldea rămase în picioare privind pe fereastră. Își simțea inima bătând cu putere. Auzi ușa de la dormitor, apoi o văzu intrând în sufragerie într-un capot vișiniu, lung până la pământ.

Avea părul răvășit, semn că dormise. O văzu înlemnind, în timp ce fața i se înăsprea plină de ură. Băiatul făcu câțiva pași către ea. Vlad este un băiat extraordinar și mi-a vorbit de incidentul care s-a petrecut între voi. Țin foarte mult la Vlad și știu că și tu îl iubești. Vreau să vă împăcați. Un moment tăcerea explodă ca o apă rece, stropindu-le fețele, făcându-i să se sperie fiecare de ceea ce s-ar putea întâmpla. Olivia Popescu devenise galbenă, pământie. Vlad, întinde-i tu întâi mâna, ești cavalier, așa se cuvine, vorbi băiatul. Liniștea galbenă, ca un acid le mânca obraji, mâinile. Olivia Popescu își ridică fruntea furioasă. Despre ce incident ți-a vorbit, Teo ?

Își îndreptă fața împietrită către Vladimir Aldea. Dacă i-ai spus ceea ce s-a întâmplat între noi, jur să nu te mai văd niciodată în viața mea. Aceeași tăcere le îngheță iar inimile. Fii liniștită. I-am spus numai că între noi a avut loc o neînțelegere. Vocea bărbatului răsună calmă, binefăcătoare. Olivia Popescu trase adânc aer în piept. Teo, te rog să te duci să te joci sau să te plimbi, o să vorbesc eu cu Vlad. Băiatul schiță un gest imprecis, părea îngrijorat și în același timp încurcat. Hai, du-te, o să te chem eu, îl zori ea. Vladimir Aldea auzi ușa închizându-se și simți din nou liniștea, de data aceasta ca pe un lichid hrănitor. Își aprinse cu gesturi leneșe o țigară. Femeia se mișcă de lângă ușă, devenind dintr-o dată vioaie, stăpână pe ea. Ce i-ai spus băiatului

? În primul rând trebuie să știi că Teo e un băiat foarte matur și c-a înțeles totul. În al doilea rând ne înțelegem foarte bine, ai observat probabil că ține la mine. Ei bine, i-am spus numai atât, că între noi au apărut anumite neînțelegeri și l-am rugat pe el să discute cu tine.

Olivia Popescu își îndreptă capul, apoi rămase în poziția aceasta nefirească, ușor comică. Dacă îți poți închipui că mă poți câștiga folosindu-te de băiat, te înșeli. De altfel, vream să te anunț, și ți-am spus să-ți între bine în cap lucrul acesta, am luat definitiv, îți repet definitiv, hotărârea să nu mă căsătoresc cu tine. Privirile li se întâlneau pline de furie și de ură. Vladimir Aldea își mușcă un timp buzele. Și acum vreau să te rog să ieși afară din casa mea. Îți interzic de asemenea să te mai întâlnești cu Teo. Vladimir Aldea simți sângele năvălindu-i în creieri ca o herghelie de cai. În clipa aceea expresia feței lui era de uluială, ca și cum ar fi auzit ceva ce n-ar fi înțeles. N-am înțeles bine, vrei să mai repeți o dată ? Am spus să ieși afară din casa mea ! Olivia Popescu își încleștă și mai mult fălcile. Buzele îi erau livide, lipite una de alta. Bărbatul privi buimac în jur, apoi se așeză fără să se grăbească în fotoliu. În cazul acesta, vorbi el calm, ori ești nebună, ori mă urăști atât de tare și în ochii tăi sunt pur și simplu un ticălos. Dacă ai putut să-mi spui mie, omului care te-am iubit cel mai mult, să ies afară din casa ta. Eu n-aș fi fost capabil de gestul acesta.

Trase din nou avid din țigară. Sau o altă explicație ar fi aceasta, că în străfundul ființei tale ești o mare ticăloasă, o canalie penibilă. Asta ar explica și gestul tău, când ai plecat și te-ai măritat cu viitorul tău soț. Bărbatul își ridică încet privirea, oprindu-se pe chipul femeii. Îl speriară expresia inumană, bovină, sălbatică a chipului Oliviei Popescu, ochii injectați de ură. Femeia își mușcă buza de jos până țâșni sângele. Te rog încă o dată să ieși afară, vorbi rar. Vocea ca și felul în care rostise cuvintele anunțau dezlănțuirea unei crize de nervi. Iar eu îți repet că nu vreau să ies ! Tăcerea țâșni între ei ca un nor de volburi. Atunci chem miliția să te dea afară. Olivia Popescu se îndreptă către telefon. Bărbatul se ridică în picioare apropiindu-se de ea. Inițial intenționase s-o împiedice, acum o privea calm, contractat, cum formează precipitată numărul. Apăsa nervoasă lamelele, apoi mai formă încă o dată alt număr. Abia atunci își dădu Vladimir Aldea seama că Olivia Popescu face de fapt un număr aiurea. Se pomeni rânjind cinic, în timp ce simți o căldură ciudată incendiindu-i pieptul. O văzu apăsând receptorul în furcă și ducându-și mâna stângă la frunte. Înțelese că trebuie să fie calm, s-o domine, că femeia pe care o avea în față va ceda peste puțin timp. Îți repet încă o dată, Olivia, dacă știam că o să te rănesc atât de mult nu făceam ceea ce am făcut. Am vrut pur și simplu să pun capăt unei stări enigmatice care mă înnebunise și să te fac o dată soția mea. Asta am vrut ! În esență am vrut să fac un bine, te rog să înțelegi o dată pentru totdeauna ! Nu de asta e vorba, o auzi răspunzându-i imediat. De altceva e vorba ?

Liniștea își fâlțâi aripile între ei. Fă-mă tu să înțeleg despre ce e vorba, spuse calm, rugător bărbatul, și vom face cum va fi mai bine. Olivia Popescu se întoarse spre el. Părea mai calmă, sângele îi pierise din față. E vorba că tu, bărbatul care trebuia să mă faci fericită, înțelegi, repetă ea ca lucrurile să fie cât mai clare, o dată pentru totdeauna, poate că unicul bărbat care mă putea face fericită. Ei bine tu ți-ai bătut joc de mine în modul cel mai oribil, și mi-ai distrus pentru totdeauna viața. Rămaseră un timp privind-se. Vladimir Aldea își simți mușchii relaxându-se. Încercă să-i zâmbescă și o clipă avu impresia că gura îi e de ceară. Nu crezi că e tocmai invers, Olivia, că tu mi-ai distrus mie viața, iar acum n-am făcut altceva decât să forțez lucrurile ca să fim fericiți ? Cum poți să răstălmăcești în felul acesta adevărul ? De ce ții neapărat să mă scoți pe mine ticălos iar pe tine te vezi fără nici o pată ? Fă-mă și pe mine să înțeleg. Și mai gândește-te că în clipa aceasta și asta de două săptămâni, eu mi-am lăsat copiii acasă și alerg după tine, care mi se pare că ești o nebună sadea. Olivia Popescu îl privi în ochi, apoi oftă tristă.

Îmi este imposibil, crede-mă, să-ți explic că mi-ai distrus viața, asta atunci când m-am măritat cu Popescu, însă atunci când m-ai văzut în ce hal eram, cum tremuram, sper că ți-ai dat seama că mi-ai făcut într-adevăr mult rău. Se priviră un timp calmi. Femeia își lăsă capul în pământ. Îmi dau seama că ți-am făcut rău, ai văzut că am înțeles lucrul acesta, șopti ea. Crede-mă

că am suferit îndeajuns pentru prostia mea, dar data trecută tu mi-ai distrus viața, nu eu ție. Asta să-ți fie limpede. Vladimir Aldea făcu un pas spre ea, în timp ce Olivia Popescu își ridică privirea speriată. Părea liniștită acum, liniile chipului i se rotunjiseră înmuiate de tristețe. În momentul acela lui Vladimir Aldea Olivia Popescu i se păru nespus de frumoasă. O nuanță tragică, plină de melancolie îi da chipului o expresie de monumentalitate. Femeia oftă și-i aruncă o privire stinsă, plină de vinovăție. O să-mi explici asta altă dată, Olivia, nu-i așa ? Acum singurul lucru pe care mi-l doresc este să ne împăcăm și să fim din nou fericiți. Olivia Popescu își mușcă gânditoare buzele. Te rog încă o dată să mă ierți, îți cer scuze în genunchi dacă vrei, îl auzi ea ca prin vis. Apoi ceva se trezi în ea, ca un auz fericit care as sta la pândă. Asta e bună, ar fi culmea. Vladimir Aldea îngenunche în fața ei, cu gesturi liniștite îi prinse mâinile și i le ținu un timp, în vreme ce privirea femeii coborî speriată și încurcată pe creștetul bărbatului. Ce faci ?

Femeia își trase speriată mâinile. Inima îi bătea cu putere, fericită. Nimic, vorbi după un timp bărbatul ridicându-se. Ți-am cerut iertare în genunchi. Răsufă ușurat. Olivia Popescu se întoarse cu spatele, căutând ceva cu privirea. Nu trebuia să faci asta, murmură ea gânditoare. Sufletul îi era liniștit, ciudat de liniștit. Privi florile de pe balcon, care tremurau bătute de vânt. Se gândi că până la urmă tot avea să-l ierte, că de fapt suferise atât de îngrozitor mai mult din pricina orgoliului ei exacerb. De câte ori nu se gândise că poate viața ei ar fi luat altă întorsătură dacă atunci ar fi avut curajul să-i spună adevărul. Chiar dacă nu s-ar fi mai căsătorit după aceea cu ea. I-ar fi spus că l-a pus la încercare. Un zâmbet subțire ca un fir de sânge i se prelinse pe la colțul gurii. Sunt prea rănită, te-am urât îngrozitor săptămânile astea, Vlad, ca să mai putem fi fericiți, iar tu n-o să mă ierți niciodată că te-am părăsit pentru altul. Deși dacă nu te-aș fi iubit atâta, mi-ar fi fost indiferent. Acum înțelegi că nu ne putem căsători și că e mai bine să mergă fiecare pe drumul lui, chit că fiii tăi au nevoie de o mamă, iar eu le-aș fi o mamă bună. Trase adânc aer în piept, parcă la nesfârșit. De aceea e mai bine să mă lași în pace. Vladimir Aldea zâmbi trist.

Știi ce-o să-ți fac, Olivia ? Îți spun de pe acum ca să nu te sperii. Femeia îl privi atentă. Bărbatul își strivi țigara în farfurioara care se găsea pe masă. O să te iau în brațe și o să te sărut până o să mă satur. Apoi faci ce vrei. Se aplecă fulgerător, în timp ce femeia întinsese mâinile înainte ca să se apere, apoi o ridică icnind în brațe. Se-ntoarse și deschise ușa de la holul dormitoarelor cu picioarele. Intră cu ea în dormitor, o puse pe patul alb, în timp ce ea se zbătea din toate puterile să se elibereze.

X
X X

Primele zile ale lui august veniră cu ploaie. Bătea un vânt rece, de noiembrie parcă, și orașul se învioră brusc după moleșeala verii. Olivia Popescu se opri pe scările Institutului, nu se grăbea. Se uita atentă în lungul străzii, acum ciudat de pustie. Coborî pe stradă și o luă către locul de parcaj. Îi făcea bine frigul, avea senzația că trupul îi devenise puternic iar mintea îi era mai limpede, mai sigură pe ea. O clipă se temu că nu vede mașina, își înalță gâtul și privi șirul din spate. Chipul i se înveseli brusc. În ziua aceea când se certaseră și-i ceruse să iasă afară din casa ei, apoi el o luase în brațe, o duse în dormitor și-o puse pe pat, își aducea mereu aminte senzația aceea de vomă, de greutate în stomac. Era ca și cum i-ar fi fost trupul un sac de venin. Își simțea ființa ca pe o fiară înjunghiată, umilită de ura care creștea din biata ei ființă, incomparabil mai mare decât carnea ei murdară. Săturările bărbatului i se înfîgeau ca niște piroane în carne, dureroase, fierbinți. Apoi le simțise ca pe o apă tulbure și caldă care o moleșește și o spală pe dinăuntru. Capotul i se desfăcuse, lăsând umerii albi, ca niște crini și sâni pietroși pradă gurii lui. Se strânsese toată ca o broască. Cât să fi trecut ? Avea impresia că trecuse foarte mult timp, își ascultă gemetele de ființă bolnavă care se trezește la viață. Apoi căldura urcase

arzându-i picioarele, coapsele, sâni. Deschise ochii speriată. Îi văzuse chipul masiv sărutându-i brațele, apoi arcadele și tâmplele în timp ce dorința de dragoste năvăli ca o lavă peste întreaga ei ființă. Scrâșnise din dinți, apoi își văzu în minte simțurile relaxându-se, ca niște corole deschise spre cer primind prin toți porii dragostea și plăcerea bărbatului. Avea impresia că n-o să se mai termine niciodată, și-n clipa aceea chiar își dori să nu se mai sfârșească niciodată suferința și bucuria aceasta în care zăcea ca și cum ar fi fost căzută pe fundul unei mări. Îi simțise palmele pe tâmple, apoi pe buze. O strigase încet, ca și cum i-ar fi fost teamă să n-o trezească. S-a făcut târziu, o să plec. Faci cum crezi de cuviință. Auzise ușa deschizându-se, apoi ușa de la hol.

Deschisese ochii mari, parcă avea trupul de ceară, nu se putea mișca. Abia atunci își dădu seama, de parcă i-ar fi viscolit brusc toată carnea, de golul imens, care rămăsese în urma lui. Gemuse și se ridicase cu greu. Ieșise în sufragerie. Știa că nu profitase de ea și totuși își simțea carnea arsă și oasele moi ca în urma unei băi fierbinți. Se îmbrăcase repede, precipitat, pentru că nu mai putea suporta senzația aceea de pustiu biologic, cavernos din trupul ei. Dumnezeu, ce mă fac, se trezise vorbind singură, și primul gând îi fu acela să iasă afară cât mai repede, să-l găsească pe băiat. Bine că-l am pe el. Se oprise pe scări cu mâna la piept, apoi începuse să coboare încet. Asta e dragostea, se gândise, dragostea pe care ea o ținuse ascunsă în inconștientul ei și nu vruse să o recunoască și n-o lăsase să iasă la suprafață să aibă viața ei proprie. Aerul nopții îi făcu bine, o să merg să-l caut, o să-i spun că sunt de acord să mă căsătoresc cu el, repetă de câteva ori. Brusc simțise un fel de baltă liniștită în piept. În semiîntunericul parcului din fața blocului îi văzu pe amândoi pe bancă. De fapt nu văzuse decât două mogâldețe, două capete, și inima îi spusese ca un țipăt că ei sunt. Se apropie liniștită, încercând să-și țină umerii cât mai ridicați. Apropiindu-se auzi vocea băiatului. Simți brusc că izbucnește în plâns. Rămăsese nemișcată.

Azul prindea cuvintele din zbor ca un burete. Vorbeau despre războiul de independență. Vladimir Aldea îi spusese băiatului că independența se cucerește zi de zi, că adevărata independență este atunci când un popor nu are nevoie de independență, sau cel puțin așa înțelese ea în momentul acela. Da, pentru că în 1916 a trebuit să luptăm din nou pentru independență. Și în patruzeci, la fel, spuse Vladimir Aldea. Se apropie pe la spate și-i sperie. Tresăriră amândoi, întorcându-și brusc capetele. Eu stau singură în casă ca o pustnică și voi aici. Vai, ce ne-am speriat, îi răspunsese băiatul supărat. Nu puteai și tu să vii normal. Vladimir Aldea îi simți dintr-o dată fericirea cum îi gâlgâie prin vine ca o sevă. Căută să-i observe prin întunericul slab chipul. De ce nu mi-ai spus că vii să te întâlnești cu Teo ? i se adresă ea, veneam și eu cu tine. Se așeză pe bancă în dreapta lui Vladimir Aldea. Continuați, de ce v-ați oprit ?

V-ați împăcat, mamă, o întrebă Teo ? Da, l-am iertat, și asta datorită ție. De mâine poate să vină să ne ia la plimbare. Își rezemase bărbia de umărul lui Vladimir Aldea și acesta știu că de-acum puteau să se bucure iar de viață, cu voluptate. În noaptea aceea nu închisese ochii până târziu, își simțise trupul umed, carnea ei de femeie ardea de dorință. Către ziuă îl visă pe Vladimir Aldea, avea capul mare, ca de cal și copite. Era într-un lan de porumb, înalt de 10 metri, și calul veni și o posedă strivind-o cu trupul lui uriaș. Se trezi țipând de durere, o durea toată regiunea pântecelor. În ziua aceea se gândise tot timpul la el. Se pomenise zâmbind când își aduse aminte versurile unui cântec popular la care fata îl blestema pe mândruț că o lăsase cu inima pustie și cu dorul de el și plecase. Abia a treia zi îl sună la slujbă. Nu ți-e rușine, trebuie să te caut eu ? Cum era liberă în ziua următoare îl întrebă dacă nu poate să-și ia liber a doua zi. Pentru tine fac orice, răsese el mânzește. Bine, te aștept mâine acasă, la nouă. Până la terminarea programului fusese incapabilă să mai facă ceva. O stare de frenezie, de agitație, pe care n-o putea în nici un chip stăpâni. Se trezise cântând sau se pomenise râzând din te miri ce cu voce tare. Îi ceru Eleonorei Vinu, colega ei, o țigară, o aruncă însă după ce trase câteva fumuri.

Dragă, du-te să te plimbi, ești îndrăgostită, și spune-i dobitocului ăla că e un bleg. În locul lui aș pune mâna pe tine și-ai vedea tu pe dracu. Da, cu bărbății de azi, căscase Mimi Adam, al meu e un mormoloc și jumătate. Doarme ca un urs. Avem nevoie de amanți, asta e problema. Plecase

într-adevăr, până seara colindase magazinele. Îi făcuse bine pierderea aceasta, o femeie colindând magazinele se uita pe sine; seara se întoarse acasă obosită și fericită. Îi erau picioarele grele. Adormi repede. Dimineața se trezi devreme, emoționată. Ei și, își spusese în gând, ce-o să fie, o să ne iubim și atâta tot, parcă n-aș ști ce înseamnă să faci dragoste cu un bărbat. Se fardase și stătuse aproape o jumătate de oră ca să aleagă rochia care o făcea mai frumoasă. O aruncă nervoasă la loc, își aduse aminte că se gândise ieri că o să-l primească în capotul albastru, de mătase, în care-i stătea foarte bine. Se pomenise apoi aprinzându-și o țigară. O stinse imediat, Dumnezeuule, dar sunt groaznică, se înfurie realmente pe ea. Parcă aș fi o adolescentă tâmpită. Gândul îi luminează creierul ca un apus. Doamne, ce proastă sunt. Altele la vârsta mea sunt plictisite de făcut dragoste. De fapt asta este noaptea nunții mele, e firesc să fiu emoționată. Nu-l iubesc și nu-l aștept de șaptesprezece ani ? În clasa a zecea eram îndrăgostită lulea de el. Auzi soneria și răsufală ușurată.

Iartă-mă, n-am mai putut să mai stau și am venit mai devreme. Vladimir Aldea îi întinse florile. Răsufală greu, semn că urcase repede scările. Îl clipa în care văzu cum era îmbrăcată o apucă amețea. Așteaptă-mă aici, vin cu capotul de mătase albastru, care mișcându-se îți crea iluzia unor ape. Se aranjă în oglindă și lui timpul i se păru imens, insuportabil. Se înfurie și intră peste ea în dormitor. O surprinse în fața oglinzii. Olivia Popescu scoase un țipăt ușor. Apoi se-ntoarse brusc, militărește către el. Îți plac ? Vladimir Aldea se opri emoționat în loc. Era ciudat, grosolan și-n același timp îngrozitor de frumoasă. O frumusețe de icoană, evocându-i saloanele renașterii. Se apropie de ea și-o sărută pe obraz. Brațele puternice cuprinseră mijlocul femeii îmbătându-se de moliciunea și de gingășia mătăsii și a trupului. Își aduse aminte scena la care se gândise de atâtea ori. Hai să-nngenunchem, Vladimir, șopti ea. Îngenunchează amândoi. Femeia își lipi obrazul de gura bărbatului, îl sărută ușor pe gură. Apoi îi luă fața în palme. Acum mă dăruiesc ție bucuroasă, din toată inima, iubitul. Ia-mă ! Sunt a ta, pentru totdeauna. Îi cuprinse avidă gâtul și-i căută gura.

Vladimir Aldea o luase în brațe, o ridicase, o ținuse așa mult timp, apoi o culcase în pat. Trupurile li se împreună averse. Olivia Popescu închisese ochii repetând în gând, Doamne sunt fericită, Doamne sunt fericită. Simțise puterea bărbatului ca pe o rădăcină care se înfige în trupul ei fierbinte.

Se mai ridică o dată pe vârfuri să se convingă că aia era mașina lui. Apoi se-ndreptă către ea. Vladimir Aldea își ridică privirea de pe cartea pe care o ținea pe genunchi, apoi îi deschisese portiera. Olivia Popescu îi întinse obrazul. Îl sărută apoi și ea apăsat. Urâciosule! M-am speriat când nu ți-am văzut mașina. Altă dată să ai încredere în mine, îi spuse bărbatul. Da, așa e. Am plătit prea scump că n-am avut încredere în tine. Auzi, vorbi tot ea, ce facem pe frigul acesta ? La livadă nu mai putem merge. Cum să nu ? îi răspunse el. Mergem și ne iubim în mașină. Femeia îl privi neîncrezătoare. Sau mergem la un film. De aproape o lună, de fapt din ziua când îl chemase ea să i se dăruiască, ieșeau cu mașina la livada pe care o descoperiseră mai demult. Pe locul pe care o violase el. Întindeau pătura și făceau plajă. Se uitau pe câmp să nu vină cineva. Vladimir Aldea îi desprindea sutienul, îi prindea gura și i-o mușca până amețeau. Se pierdeau unul în altul uitând de ei, apoi se regăseau epuizați, cu trupurile ca niște cârpe spălate de torentul dragostei. Cu câteva zile în urmă Olivia Popescu murmurase ca pentru sine, cu ochii pierduți în înaltul cerului. Vlad, asta a fost luna noastră de miere. Prima mea lună de miere, șoptise gânditoare.

Vladimir Aldea porni motorul. O să mergem să ne plimbăm, așa de nebuni. Nu, vorbi hotărâtă femeia. Mergem la tine și spăl. Azi am o poftă nebună de spălat. Eu o să spăl iar tu mergi la mine și faci lecțiile cu Teo. Vladimir Aldea o privi zâmbind. Se descurcă ea mama, vorbi bărbatul gânditor. Spune mai bine când scoatem actele, nu de alta, dar așa cu două case am senzația unui risipit. După ce-o anunțase pe maică-sa că fosta nevastă a rămas în Apus și că se descurca greu cu copiii, venise să stea pentru un timp cu el. Bătrâna era deosebit de grijulie și de pricepută, de fapt lui nu-i rămânea nimic de făcut. Da, și eu simt că trebuie să ne căsătorim, vorbi gânditoare Olivia Popescu. Tu când ai vrea ? Eu sunt gata și astăzi. Femeia râse tristă. Hai să ne

mai bucurăm și luna asta de vagabondaj, și în prima săptămână a lui septembrie mă duci la ofițerul stării civile, e bine ? Până atunci îi anunț și eu pe ai mei. Bine, spuse Vladimir Aldea după un timp, acum unde mergem ? La tine, să mă obișnuiesc cu mama ta. Ne lași singure și-ți vezi de ale tale. Mașina porni încet, ca un animal credincios.

X
X X

Sfârșitul lui august umpluse văzduhul de culoarea portocalie a toamnei. Vladimir Aldea citea în fotoliu. În dormitorul lui băiatul Oliviei Popescu își făcea lecțiile. Raporturile de fiu și tată se consolidaseră pe nesimțite, nici băiatul și nici Vladimir Aldea nu-și dăduseră seama când dispăruse nuanța aceea de prietenie băiețoasă a relației lor și când i se substituise raportul tată-fiu. Băiatul apără în trening. Vladimir Aldea își ridică privirea spre el. Vlad, eu mă duc să joc fotbal, dacă vrei să mergi te aștept. Vladimir Aldea se uită la ceas. Era deja târziu, și apoi îl interesa foarte mult cartea pe care o citea. Eu rămân, Teo. Când rămase singur, liniștea camerei îi evocă imaginea unui acvariu uriaș. Lăsă cartea din mână și cu degetele de la mâna dreaptă își apăsă orbitele care-l dureau. Își aminti, fără să-și dea nici el seama cum, că o dată, era prima lor întâlnire după ani de zile, Olivia îi povestise că-i păstrează scrisorile în bibliotecă. Se plimbau pe cheiul Dâmboviței, ea era în anul II, și el îi povestise o întâmplare cu o familie de ingineri. Soția inginerului avea un amant, și-i ținea scrisorile în bibliotecă. Pentru că biblioteca era singurul loc unde nu umbla bărbatu-su. Îi spusese cu asta implicit că bărbatu-su, adică Traian Popescu, e un încuiat, un incult, că nu deschide nici măcar o carte. Privirea i se plimbă pe rafturile pline. Nici ea nu prea citea, și totuși își cumpăraseră foarte multe cărți. N-aveau unde să fie, dacă le ascunsese în bibliotecă ; trebuie să fie și acum acolo. Se ridică din fotoliu și se apropie, căutând cu privirea locul unde ar fi putut fi ascunse niște scrisori de dragoste. Cel mai bun ascunziș n-ar putea fi decât colțul unde cărțile erau așezate pe două rânduri. Dădu primul rând de cărți la o parte. Nu-i fu greu să-și dea seama că scrisorile nu pot să fie decât în caietul de piele, care imita foarte bine o carte legată. Îl luă și-l răsfoi atent. Apoi se apucă să-l citească. Caietul nu era altceva decât un jurnal, de lucrul acesta Vladimir Aldea își dăduse seama încă de la primele pagini.

X
X X

Trecuse aproape o oră, dacă nu mai mult. Reușise să parcurgă tot jurnalul. Vladimir Aldea se ridică brusc din fotoliu, avea bărbia ușor buhăită și ochii plini de o tristețe bolnăvicioasă, de plumb. Se opri în fața ferestrei cu mâinile în buzunare. Își aprinse apoi încă o țigară, a câta, pe spătarul fotoliului scrumiera era plină de mucuri de țigări strivite. Doamne, ce dobitoc, ce dobitoc, înjură printre dinți. Continuă apoi să-și muște nervos buza de jos. Auzi ca venind de departe un fel de fâșâit. Realiză cu adevărat că Olivia Popescu se află în cameră abia când îi auzi glasul cețos, pierdut într-o expresie ciudată de mirare. Se-ntorsese brusc și-o văzu palidă, ținându-se de ușă, privind caietul de coperte negre. Ai venit ? întrebă Vladimir Aldea mai mult ca să spună ceva. O văzu încercând parcă să se sprijine. Dumnezeule, ai umblat în caietul acesta ! murmură pierdută femeia. Nu-l întrebare, era un fel de geamăt jelit. Vlad, ai citit caietul acesta ? De data aceasta își întoarse capul către el și-l privea cu o expresie de milă. Parcă ar fi implorat ajutor.

Vladimir Aldea se apropie de ea. Femeia se așază în fotoliu încet. Expresia feței îi era ciudată, ca și cum s-ar fi întâmplat o mare nenorocire. Se gândea la ceva și în același timp uitase de el. Îi puse mâna pe cap și încercă s-o mângâie. E mai bine că s-a-ntâmplat așa, acum înțeleg totul, îi spuse vorbind rar. Dacă așa fi știut adevărul de la început, te asigur că astăzi am fi fost fericiți. Olivia Popescu își coborî fața galbenă ca ceara și o luă în palmele inerte sprijinite pe

genunchi. Bărbatul încercă să-i ridice fruntea ca să-i poată vorbi. Tu nu înțelegi că este bine ce s-a întâmplat acum ? strigă el. Crede-mă că e foarte bine că s-a întâmplat așa. Acum știu cel puțin ce s-a întâmplat atunci. Acum știu adevărul, șopti el îngrijorat. Tăcerea începu să ardă aerul ca o flacără uriașă care le usca gurile, gâturile, plămâni. O văzu înălțându-și greoi, ca un om bolnav, chipul alb ca varul. Începuse să tremure. N-am aer... Simt că mă sufoc. Încercă disperată să ridice brațele ca și cum s-ar fi putut salva dacă se agăța de el.

O luă în brațe repede. Mîntea îi era limpede, încordată. O duse în dormitor, o întinse pe pat, apoi deschise fereastra. În drum spre fereastră răsturnă un scaun pe care se găsea o cană de apă. Se-ntoarse să-i facă respirație artificială. Se trezi răsuflând greu. Transpirația îi curgea pe frunte, fierbinte. Spaima îi urca prin oase și prin nervi ca niște păianjeni oribili. Obosise. Se opri să-și tragă sufletul. Olivia Popescu deschisese ochii mari și-l privea pierdută... Vladimir Aldea se aplecă să-i maseze tâmpile. Un timp se priviră muți. Ți-ai mai revenit, nu, o întrebă bărbatul gâfâind. Femeia clipi tristă din ochi. Timpul trecea pe lângă ei dens, tragic, ca și cum ar fi fost ceva care se va termina cât de curând. Te rog să fii liniștită, vorbi Vladimir Aldea cu glasul încordat, răgușit, gestul tău m-a impresionat până în străfundul sufletului. N-o să-ți reproșez niciodată nimic. Femeia se ridică încet în capul oaselor. Își duse mâna la frunte. Rămase în poziția asta un timp. Săptămâna viitoare ne vom căsători, așa cum am stabilit. Olivia Popescu se ridică în picioare. Merse și deschise ușa dulapului care se găsea lângă fereastră. Înghiți niște pastile dintr-o cutie de plastic. Așteptă liniștită, ca și cum le-ar fi simțit alunecându-i pe gât, apoi trase de câteva ori aer adânc în piept. Te-ai liniștit acum, îl auzi. Da, m-am liniștit, răspunse femeia tristă, fără să se grăbească. M-am liniștit pentru toată viața. Bărbatul se ridică de pe pat și veni lângă ea.

Vru s-o sărute, însă femeia îl respinse gravă, îngândurată. Acum ai văzut ce s-a întâmplat, nu ? vorbi ea rar. Expresia de ură de pe chip îi înverzea obrazul, bărbia. Ai văzut că am fost o femeie cinstită cu tine. Vorbea încet, ca și cum ar fi meditat la ceva. Aș fi putut să nu fiu. Îl privi tristă, încercând să zâmbească. În clipa aceea chipul femeii îi păru lui Vladimir Aldea nespus de urât. Ar fi fost foarte bine dacă s-ar fi întâmplat așa, vorbi bărbatul. Astăzi am fi fost împreună. Olivia Popescu tăcu privind pe fereastră. Ai văzut și tu că am vrut sincer să mă căsătoresc cu tine, și atunci și acum. Tăcu un timp lung. După ce s-a întâmplat asta îți dai seama că nu ne mai putem căsători. De ce, o întrebă Vladimir Aldea uimit. Olivia Popescu se întoarse liniștită, cu chipul ușor transfigurat înspre el. Pentru că mi-ar fi toată viața rușine de tine Vlad, m-aș simți, cum să-ți spun, o femeie distrusă... Mă înțelegi, cred ? Bărbatul întinse mâna s-o mângâie. Te-nșeli. După ce am văzut ce s-a întâmplat, te respect și mai mult. Crede-mă.

Femeia clătină capul tristă, cu chipul iluminat de un zâmbet fragil. Îți este pur și simplu milă de mine și atâta tot. Te rog să fii cinstit cu mine până la capăt. Îi respinse mâna și se îndepărtă. O clipă liniștea le topi gândurile ca un lac de argint. Și chiar așa, s-a purtat ca un bădăran cu tine ? Olivia Popescu se privea studiindu-se atentă în oglindă. Absolut îngrozitor, șopti ea înghețată. Soțul meu a fost o canalie din prima zi și până a murit. M-a bătut de atâtea ori încât am și uitat. De ce m-ai mințit, atunci ? A, ți-am spus că era deosebit de tandru cu mine ? Olivia Popescu se-ntoarse brusc spre el. Chipul i se luminase, regăsindu-și prospețimea și expresia de tandrețe. Pentru că mi-a fost rușine, și-n al doilea rând am crezut că asta te va determina să te porți drăguț cu mine. Vladimir Aldea respiră adânc. Înțeleg, vorbi el după un timp. Se apropie iar de ea. Acum ți-a trecut. Te rog să te îmbraci. În seara asta o să te duc la cel mai select restaurant. Olivia Popescu îl privi tristă. Nu, Vlad. Știi bine că între noi s-a terminat totul. Te rog să mergi acasă, să-ți vezi de copiii tăi, să te căsătorești cu alta. Un moment își mușcă buza de jos, privindu-l cu o expresie de melancolie sfâșietoare. Eu o să-mi văd de viața mea. Poate o să mă recăsătoresc. Apoi o să îmbătrânim. Și peste puțin timp o să și murim. Zâmbi tristă. Te rog să nu începi din nou cu sentimentalismele tale ieftine. Te rog să te îmbraci ! Nici nu m-am măritat cu tine și ai și început să-mi poruncești. Poziția ta și modul acesta stupid de a gândi începe să mă înfurie.

Glasul bărbatului suna puternic, amenințător. Iar eu te rog să pleci și să mă lași în pace, îi răspunse Olivia Popescu cu același ton. Dacă mă voi ai atunci, când ne aflăm sub sălcii și nu acum, astăzi am fi fost fericiți ! Vladimir Aldea își aprinse nervos o țigară. Dacă-mi spuneai atunci, când s-a întâmplat chestia aia, îl omoram. Când m-a violat Gheorghe Bogheanu, atunci în clasa a zecea ? Aiurea, erai un mucos. Iar eu am fost atât de proastă să cred că viața mea e distrusă pentru totdeauna. Și n-a fost așa. Bărbatul privi într-o parte, apoi merse în fața ferestrei. Clătină țățâind din cap, incredibil, de neimaginat. Și cine dracului te-a pus pe tine să ții jurnalul acesta ? La fel de bine puteam să nu știu niciodată ce s-a întâmplat atunci. Olivia Popescu îl privi atentă : Ei vezi, vezi că așa ai să gândești ! Dă-mi și mie o țigară. Fumăm țigara asta și mergem să ne plimbăm. Vladimir Aldea își scoase pachetul de țigări din buzunar ca și cum ar fi vrut intenționat să prelungească la infinit gestul acesta. Își simțea sufletul liniștit, ca o groapă în care se afla de ani de zile o apă coclită. Îi aprinse țigara Oliviei Popescu, apoi se-ntoarse din nou să privească pe fereastră. În clipa următoare se gândi că Olivia avea dreptate, imaginea femeii în ochii lui căpătase un nou contur, o umbră ciudată, de ființă terfelită în bălțile mizeriei, în noroiul vieții, de care nu ți-ai mai apropia buzele cu aceeași plăcere.

X
X X

Vladimir Aldea își încordă auzul, ca și cum el, auzul, ar fi fost un arc pe care îl întinzi dacă strângi doar dinții. Se lăsa pe spate în fotoliul moale de pluș, care trebuie să fi fost la fel de bătrân ca și el. Prin geamul mat al ușii o văzu pe Sidonia Deleanu mișcându-se în dormitor. În clipa aceea se gândi că ar fi excelent ca femeia să nu mai apară niciodată în sufragerie, să-l cheme. Se simți dintr-o dată bătrân și obosit. Sufletul îi era acoperit de un soi de rugină amestecată cu mătase broaștei. Își propusese să mai vadă încă o dată lucrurile în minte, imaginile acestea, văzute de atâtea ori se transformaseră într-un film, într-un fel de bandă care se derula de la sine ca și cum ar fi avut viața ei proprie. Așadar, în urmă cu optsprezece ani, pe când el și Olivia erau elevi în clasa a zecea, el fiind îndrăgostit lulea de colega lui de clasă, aceasta fusese chemată într-o după-amiază în cabinetul lui Gheorghe Bogheanu, profesorul lor de naturale, care pe vremea aceea era directorul adjunct al liceului. Ce se întâmplase acolo în cabinetul lui Gheorghe Bogheanu ? Vladimir Aldea revăzuse cutremurându-se scârbit de silă, scena aceasta de mii de ori. Acesta încercase s-o violeze. Olivia Sterian, cum o chema ca elevă, ce făcuse ? Țipase ? Se zbatuse ? La 17 ani, era destul de dezvoltată și de puternică să-i opună rezistență. Îl vedea în minte atât de viu pe Bogheanu, masiv, cu fața lui bovină, un tip odihnit, bătăran și cinic, din categoria oamenilor care nu fuseseră înfrânți niciodată în viață. Se știa încă pe când era el în liceu, a auzit asta și în anii următori, că Gheorghe Bogheanu obișnuia să se culce cu elevele. Unele acceptau desigur cu plăcere, pentru avantajele care urmau. În jurnalul ei Olivia Popescu spusese clar, o săptămână n-am știut ce se întâmplă cu mine, dacă sunt moartă sau vie. Asta ar însemna deci că într-un fel fusese surprinsă de gestul bărbatului, că opusese într-adevăr rezistență. Că nu acceptase de bună voie. El, colegul ei de clasă, nu sesizase drama, durerea până la pierderea completă a conștiinței ei în lume. În același timp, ce dracului căutase în cabinetul lui, odată ce auzise și ea că nenorocitul obișnuiește să se culce cu elevele lui, să le violeze ? Ideea aceasta revenea și i se roteea ca un burghiu în creieri. În sfârșit și-a revenit, prietenia lor a continuat, au terminat liceul, își aducea perfect aminte când mergeau pe culoarele liceului cântând Gaudeamus Igitur.

Apoi a venit facultatea, el a reușit din primul an, ea în anul următor. Prietenia lor a devenit dragoste declarată, ceea ce fusese de fapt de la început. În ultimul an de facultate când deja vorbiseră că după terminarea facultății se vor căsători, ea dispăre brusc din viața lui, măritându-se cu unul din asistenții de la Politehnică. În jurnal Olivia Popescu scrisese că se măritase cu Traian Popescu pentru că-l iubea și-l prețuia atât de mult pe el, pe Vladimir Aldea, încât prefera

să-l piardă. Să-l piardă acum decât mai târziu, când el, Vladimir Aldea, avea să afle de legătura ei cu Gheorghe Bogheanu. Imediat după ce citise jurnalul fusese realmente zguduit. O crezuse. Apoi lucrurile i se păruseră din ce în ce mai neclare. Adevărul era că-l părăsise și pentru poziția ei socială, de soție a unui cadru universitar. Se nimerise ca Traian Popescu să fie un afemeiat, un pocherist înăscut, cu care nici pe departe nu fusese fericită. Apoi se întâmplase ca soțul ei, care uneori o bătea de-o snopea, să moară într-un accident de mașină, iar după doi ani soția lui să plece în străinătate și să-l părăsească, împreună cu copiii, așa cum ți-ai fi lăsat în țară o valiză, sau o pereche de pantofi. Vladimir Aldea își luă capul în palme și oftă, dând puternic aerul pe gură. Dumnezeu, Dumnezeu, stranie lume mai este și lumea asta ! Urmase primul lui telefon, și discuția aceea interminabilă plină de emoție, de gingășie, de gesturi timide, de căutare. Apoi gestul lui care o dezechilibrase profund, gest barbar de altfel, făcut mai mult din curiozitate.

Din jurnal reieșea că Traian Popescu o avusese cam în același fel, după un ceai la o colegă, o violase și el, și e posibil lucrul acesta. După ce fusese a lui Traian Popescu, și pentru că-i era într-adevăr rușine ca el să nu afle despre ea că nu mai este fată mare, sigur că în cazul acesta, cea mai bună decizie pe care o putea lua era aceea de a se mărita cu viitorul profesor universitar, mai ales că titlul o încânta destul, în același timp situația materială a lui Traian Popescu fiind foarte bună.

Sidonia Deleanu stinse lumina în dormitor și veni în sufragerie în capotul ei ieftin de culoare roz. Niciodată nu putuse să sufere culoarea aceasta la o femeie, deși într-un fel se întâmplase cu ea cam ceea ce face un animal în natură, își adaptează culoarea blanei după cea a mediului. N-a început filmul, nu ? o auzi pe Sidonia Deleanu. Nu, nu știu, se precipită Vladimir Aldea. Ești cam obosit, iubitu ! Femeia veni și se strecură lângă el în bătrânul fotoliu, trecându-i brațul pe după mijloc. Afară ploaia târzie de noiembrie se porni să huruie și mai tare pe acoperișul de tablă. Ar putea foarte bine să se căsătorească în curând cu Sidonia Deleanu, casa aceasta în care se găsea acum era a ei. Sidonia era o femeie destul de cultivată și de simțită, de sensibilă, cu aplecarea aceea necesară către înțelegerea vieții, proprie femeilor, ca să întemeieze cu ea o familie. Îi dăduse de altfel foarte clar să înțeleagă că ar accepta cu plăcere să se căsătorească după un timp cu el, în condițiile în care amândoi copiii vor reveni în familia lor. Vladimir Aldea se trezi din gândurile care-l furaseră abia când auzi genericul sonor al serialului care urma. Se scuză că-l doare capul și merse în dormitor să se întindă. Senzația de rece a cuverturii îi făcu bine. Sunt convins că aș face cea mai mare tâmpenie din viața mea dacă m-aș căsători cu Sidonia. Mariajul lor în ultima săptămână mersese excelent. O înjură în gând pe nevastă-sa, pentru că rămăsese în Germania.

Uneori se gândise că singurul mod de a se purta cu femeile este modul cum se purtase Traian Popescu cu Olivia. După seara aceea când descoperise jurnalul, după discuțiile care urmaseră, Olivia Popescu se răcise brusc. La început o suspectase că face lucrul acesta în mod provocator, demonstrativ, se convinsese însă destul de repede că starea ei era una normală. Continuaseră să se întâlnească, mai bine zis continuaseră după asta vizitele lui în Casa Popescu. Avea senzația că vine mai mult pentru băiat, că singura lui discuție se desfășura cu Teo. E imposibil să te fi transformat într-un timp atât de scurt, te prefaci ! Îl privise tristă, cu un fel de zâmbet rânjind pe chip. Îi pusese mâna pe frunte, ca să te convingi, poftim. După un timp își luase mâna de pe el. Senzația de mână rece, de strigoi, ceva care se leagă de moarte, îl făcu să se cutremure. În gură simți gustul silos al vomei. Mi-am luat și tensiunea dacă vrei să știi, am făcut ceea ce se cheamă o cădere de tensiune. Îi aruncase din nou privirea aceea de ură și de milă pe care i-o cunoștea bine acum. I-o spuse privind-l în față cu dinții strânși : Tu m-ai distrus. Dacă ai înțelege odată că tu ești cel care mi-a nenorocit viața te-ai spânzura.

Într-una din după-amiezi o găsisese singură acasă. Se certaseră iar la sânge. O făcuse nebună și tâmpită. Așa-mi trebuie, nu m-aș mira până la urmă să mă iei și la bătaie. Bună răsplată pentru cât te-am iubi, îi reproșase ea. Se-ntoarse și o luase în brațe. Era toată numai draci. Țipase la el să-i de-a drumul. Și el o dusesse în dormitor și-o puse pe pat. Ideea că singurul mod de-a o readuce la viață ar fi s-o iubească, să-i intre bine în cap că este iubită, i se înfipse adânc în minte.

Și chiar așa făcuse. Încercase să se opună. Până la urmă se iubiseră. Fusese ceva penibil, senzația de trup rece, de carne fleșcăită îl făcuse să se cutremure. Poți să faci ce vrei cu mine, îi spuse, poți să mă și omori. Mai bine m-ai omorî, mi-ai face dracului un bine, că fericită pe lumea asta n-ai putut să mă faci, idiotule ! O amenințase că până la urmă îi va trage o bătaie soră cu moartea, poate-ți vine naiba mintea aia de femeie proastă la cap. Vrusese să-l pălmuiască dar îi prinsese mâna și o culcase din nou în pat. Îi dezvelise trupul și i-l sărutase pe umeri, pe gât, pe tâmple, până izbucnise în plâns. Plângea zguduindu-se și o lăsă să plângă până se liniști. O rugă, a câta oară, în genunchi să înțeleagă că o iubește, că pentru el a rămas același om frumos și că cel mai bun lucru ar fi să se căsătorească. Suspina, fără să poată să se oprească : Nu înțelegi că sunt o femeie moartă, înțelegi că nu mă pot căsători cu tine de rușine ?! Cine dracului te-a pus să deschizi jurnalul acela ?!

O prinsese de mână și o zgâlțâise. Rămase îngrozit cât de mult se urâtise și îmbătrânise în ultimul timp. Dintr-o dată, ca și cum în trupul ei s-ar fi produs o surpare a proceselor biologice. Peste câteva zile o așteptase și-o luase cu mașina de la slujbă. Septembrie venise peste oraș și peste lume, sufla un vânt care-ți făcea pielea să se încrețească. Merse la o cofetărie. Era tristă, îi mărturisi că are probleme cu Teo. De ce ? În ultimul timp este îngrozitor de neascultător, nu mă mai înțeleg cu el. Poate e îndrăgostit, îi spuse, la zece ani eram îndrăgostit lulea de o colegă care stătea în fața mea, își aminti el. Și eu m-am gândit, mi-e teamă însă că e altceva. Aș fi distrusă atunci. În cazul acesta chiar n-aș mai avea de ce să mă agăț în viață. O întrebă la ce se gândește. La faptul că seamănă cu taicu-su. Fostul meu soț era uluitor de inteligent, dar realmente un om stricat până în măduva oaselor. O privise tăcut, în cofetărie mirosea a zahăr și a bomboane și o clipă își aduse aminte cât de fericit era în copilărie dacă ar fi văzut, măcar numai să le fi văzut, atâtea bunătați. Cred mai degrabă că are nevoie de un tată. Tăcuse, cu capul în pământ. Și eu m-am gândit, vorbise iar. Am la slujbă un coleg, un om tare de treabă, de-acum un an mi-a propus. Mă gândesc din ce în ce mai mult că n-ar fi rău dacă m-aș căsători cu el.

Rămăsese cu capul în pământ așteptând. Ce faci, mă verifici ? o întrebă el. Oftase, apoi își ridicase fața privindu-l cu o expresie plină de umilință și așteptare. Nu, Vlad, m-am gândit foarte serios, și te rog să-mi dai voie să fac asta. Rămăsese perplex. Ți-am spus că ești nebună, și din păcate cel care a suferit din cauza asta am fost eu. Ar fi vrut să-și aprinsă țigara, dar își aduse aminte că se găsesc într-o cofetărie. Și dacă nu-ți dau eu voie, nu te măriți cu el ? o întrebă ironic. Își mușca buzele tristă. Nu știu, șoptise ea gânditoare. Dar dacă ai fi de acord, aș fi și eu împăcată. Își aduse aminte de pasajul din jurnal în care ea mărturisea că se gândise să-l înșele pe Traian Popescu, și că nu făcea gestul acesta pentru că-l iubea pe cel cu care voia să-l înșele, și nici din curiozitate, ci pur și simplu pentru că simțea nevoia să-și facă rău, să se autopedepsească. Îi era silă de ea. Ești o femeie complicată, Olivia, îi spusese, trebuie să ai mare grijă de tine. Dădu din cap, resemnată, în semn că știa. În cazul acesta, reluă el, dacă te-ai gândit să te măriți cu altul, înseamnă că nu mă iubești. Îl privise speriată și uimită. Dar ochii i se înmuieră pe nesimțite. Nu, Vlad. Te-am iubit și te voi iubi toată viața. De lucrul acesta sunt mai convinsă decât de existența mea, și chiar mai convinsă decât de existența lumii. Mi-ar pare tare rău să crezi altceva. Bine, atunci ne căsătorim, îi spuse el punându-i pala pe mână. De mâine începem demersurile. Eu hotărâsc.

Ea clătinase din cap visătoare, apoi rămase cu privirea pierdută. Asta nu se va întâmpla niciodată. Avea în ochi un fel de mândrie ciudată, de om care a obținut o victorie uriașă după ce fusese umilit. Și dacă totuși mă mărit cu el, tu o să afli după ce faptul va fi consumat, ai spusese privindu-l în ochi cu dragoste. Am mai făcut-o o dată. Aici răsese brusc, tristă. Vladimir Aldea o privi meditativ un timp. Te-aș bate de te-aș omorî. Așa, cu sete. Olivia Popescu răsese ușor. O, Doamne, ce bine ar fi. De când n-am mai fost bătută mi-era și dor, oftă ea. Râseră amândoi, apoi tăcură. Pe ușă intraseră câțiva tineri gălăgioși care se așezară la masa din colț. M-am gândit la o altă soluție, vorbise Olivia Popescu și chipul îi devenise din nou grav. Ori rămânem așa cum suntem acum... ori ne mutăm toți într-un apartament cu patru camere, ca să mă pot ocupa de

copiii tăi, iar noi trăim în concubinaj, fără să ne căsătorim legal niciodată. În primul caz sunt amanta ta, și accept să-ți fiu amantă, aici îl privești în ochi înveselită, văd că și ție îți place, în al doilea caz îți sunt un fel de gazdă și menajeră. Te invit să ai toată încrederea.

El îi spusese un nu răspicat, ne mutăm într-o casă mare și apoi ne căsătorim. Da, și apoi nu ne mai iubim, șoptise ea înroșindu-se. De unde știu eu că dacă ne căsătorim nu-mi dispăre dragostea ? Și ce mă fac atunci ? Se ridicase să plătească. Femeia veni și le luă banii. Tu știi când te-am iubit eu cel mai mult și cel mai mult ? îl întrebă ea cu o expresie jucăușă în ochi Când am fost cu Popescu. Mi se făcea câteodată atât de dor de tine că îmi venea să plec în lume, să te caut. Să fug ! Se ridicară și ieșiră. Oricum hârjoneala asta a noastră nu mai poate dura mult. Bine, acceptase... Ne căsătorim fiecare și ne vedem de viețile noastre.

X
X X

Se apropia sfârșitul anului. Sidonia Deleanu îi cerea tot mai des să se pronunțe o dată. Cât crezi că mai putem continua așa. Mie îmi convine cel mai mult, mă gândesc la copiii tăi, treaba ta. Olivia Popescu aflase de legătura lor, deși el făcuse tot ce putuse să nu apară cu Sidonia Deleanu pe stradă. Orașul era destul de mare ca să poată să se întâlnească cu Olivia în timp ce se plimba cu cealaltă, sau să-l vadă Olivia în timp ce se plimba cu Sidonia. Erau de braț și Olivia venea dimpotrivă. O văzuse făcând fețe, fețe. Îi urmărise chipul atent, nuanțele expresiei psihologice, pusese ochii în pământ și trecuse pe lângă ei ca și cum nu s-ar cunoaște. Seara o căutase acasă. Îi deschisese băiatul. Era supărat, îi spuse că mama nu se simte bine, are frisoane. Unde e ? În dormitor, băiatul îl privea dușmănos, apoi intrase în dormitorul lui. O găsisse în pat, tremura ca și cum ar fi avut friguri. Era plânsă, chipul îi era galben, cu pete roșii, probabil de la ficat. Își luase un scaun și se așeză lângă pat. La început nu-l văzuse, deschise apoi ochii mari implorând milă. Plânsese mult, avea fața tumefiată. Vladimir Aldea îi luase mâna, și ea i-o dăduse privind-l cu recunoștință. Ca un câine care se gudură când îi întinde stăpânul o bucată de pâine. O întrebase cum se simte. Mi-e mai bine, vorbise răgușit. Îți mulțumesc c-ai venit. Știam că o să vii.

Îi ceruse iertare și ea închisese ochii fericită. Un timp liniștea de vată le încolți sufletele, odihnindu-i. E o femeie bună, să știi... M-aș bucura să vă căsătoriți. Vladimir Aldea o privi îngrozit. Se gândi în clipa aceea că cea pe care o vedea în fața ochilor e nebună. Nebună de legat. Și cel mai bun lucru era să consulte un medic. Tot timpul m-am gândit la tine, o auzi, și am găsit care e cea mai bună soluție. Se înviorase, obrații i se îmbujoraseră ușor. Încercă să se ridice și el o opri. Stai cum îți e mai bine, îi spuse. Femeia îl privi cu o fericire nespusă în ochi : Ai văzut cât de mult te iubesc, Vlad, șopti. Acum mă crezi ? Vladimir Aldea rămase împietrit. Se gândi din nou că Olivia Popescu înnebunise, că-și pierduse mințile. O senzație ciudată, de parcă un păianjen i-ar fi umblat prin sânge, îl îngheță... Olivia Popescu se ridică în capul oaselor, i se vedea cămașa transpirată. Crede-mă că m-am gândit mult la soluția aceasta, Vlad.

Tăcu, părând că se gândește. Te căsătorești cu ea, dacă e o femeie de treabă, te rog foarte mult să ai grijă să nu iei o pramatie, mi-ar părea îngrozitor de rău. Se opri să răsuflă, chipul îi păstra aceeași expresie gânditoare. Vă căsătoriți deci, iar eu rămân amanta ta. Aici își ridică ochii și-l privi scrutător. Crede-mă că sunt în stare să mă umilesc ca să te rog să nu mă uiți. Aș fi îngrozitor de disperată dacă aș ști că n-o să te mai văd niciodată. Bărbatul tresări și-și întoarse capul spre ușă. Îi văzuse sânii căzuți. Se ridică și puse siguranța, apoi se întoarse și-o luă în brațe. Îi mușcă gura palidă, trupul îi ardea umed. Își aruncă fără să se mai uite cămașa pe scaunul pe care șezuse. Olivia Popescu se agăță de gâtul lui strângându-se toată în el. Îl primea cu tot trupul, din toată inima, parcă era o vale fierbinte și fertilă.

Anul nou veni și trecu aproape ca o duminică banală. Vladimir Aldea se gândise cu o strângere de inimă ciudată că de acum anii vor trece ca niște camionete rablagite pe drum, independent de el și fără să poată măcar să le atingă cu mâna. Avea un gust ciudat în gură. Se gândi că de la vârsta asta pentru om viața devine un lucru pe care-l simți dureros în fiecare celulă a trupului. Se întâlnea des cu Olivia. Îl bucura nespus echilibrul la care ajunsese, un fel de stare mediocră a sufletului. Când nu era băiatul acasă se iubeau tăcuți, pândindu-și fiecare senzație ca niște vânători. O dată îl întrebuse roșind, cealaltă cum este ? Cum adică ? Nu mai face pe prostu, zâmbise ea, cum este când faceți dragoste ? Tăcuse încurcat, neștiind ce să-i răspundă. Te mai rog încă o dată, căsătorește-te cu ea, cât mai repede. Îi cuprinsese gâtul și-l sărutase lipicioasă pe ureche. Te rog mult, mult de tot, să te căsătorești cu ea. Șoaptele fierbinți ale femeii îl făcură să se înfioare. După ce vă căsătoriți îți promit că o să te iubesc și mai mult, o să fiu și mai dragăstoasă, o să vezi. Chicotise fericită în urechea lui.

Căuta s-o înțeleagă și-i era imposibil, în afara faptului pe care nu-l excludea, că era puțin dezaxată. Pentru că nu se lăsase, și o făcuse cu atâta convingere și se luptase realmente cu el, până nu-l împinse în brațele celeilalte. Căsătoria cu Sidonia Deleanu avu loc pe la sfârșitul lui februarie. O masă la un restaurant, cu prietenii și colegii de serviciu ai celor doi miri. Îl înfuriase ca o rană vie care se trezește în el, luciditatea și starea aceea ciudată a conștiinței, ca și cum ar fi privit totul din afară. Ca și cum ar fi murit și acum de undeva din aer spiritul lui privea spectacolul mesei festive. Apoi veniră zilele obișnuite, că de fapt trăia cu Sidonia Deleanu de aproape două luni. O superstiție ciudată, amestecată cu o teamă ancestrală, îl făcuseră să evite întâlnirea cu cealaltă. Aproape că regreta căsătoria cu Sidonia Deleanu, făcută mai mult la îndemnul Oliviei. Se trezea din somn lac de sudoare sau nu putea închide ochii până la ziuă. Își dădea perfect de bine seama că este sfâșiat. Sidonia Deleanu devenise după căsătorie incredibil de repede o femeie blazată, o ființă casnică. Resorturile care-o împinseseră să-l dorească și să-l convingă să se căsătorească și care-i dăduseră mult timp o notă de ființă calm-patetică se stinseră brusc. Măcar să fie o femeie de casă și o bună educatoare și mamă pentru copii, se consolase.

Apoi se gândise brusc îngrozit, ca și cum ar fi trăit un vertij, de fapt și era un vertij epistemologic – ca după atâta timp lumea și mai ales femeile i se par absurde, imposibil de înțeles. Sfârșitul lui martie aduse cu el o primăvară voluptoasă, grăbită să reintre în drepturile ei. Era într-o sâmbătă, când coborî treptele ministerului, înlemnii. Îl hol îl aștepta Olivia Popescu. Era galbenă pământoasă, slăbise mult, și se schimbase într-un fel ciudat, jalnic. Tremura ușor, își dădea seama de asta. Se apropie de ea emoționat. Îi luă mâna și i-o sărută. Femeia începu să tremure dintr-o dată și mai rău. Își dusesese brusc mâinile la ochi și izbucnise într-un hohot de plâns nestăvilat.

TAMIRA, TAMIRA, DRAGOSTEA MEA

Știu că n-o să înțelegem niciodată viața, temeliile ei, raționale, iraționale sau divine, adânci, n-o să aflăm niciodată cine suntem, de unde venim, de ce ne naștem, de ce murim. Da, sunt un om credincios, cred în Dumnezeu, și în Domnul nostru Iisus Christos. Lucrul acesta mă face să fiu împăcat cu viața, cu toate, deși simt pe fundul sufletului meu o cocleală amară ca o durere surdă ! Nu vreau să cunosc mai departe, deși nu înțeleg nimic din această existență. Și atunci cred că cel mai bun lucru pe care putem să-l facem noi, este să-i mulțumim Lui Dumnezeu și să-i aducem slavă.

Și după Dumnezeu aș vrea să-i mulțumesc unei ființe umane de o frumusețe umană extraordinară. Ei aș vrea să-i mulțumesc, Tamirei, și nu Ilonei..

Ilona este prima mea dragoste, colega mea de clasă în liceu. Da, a fost o iubire sinceră și nespuse de frumoasă, fragedă ca stropii de rouă dimineța, într-o grădină de crini. Așa cum sunt toate iubirile în adolescență. Ilona nu era foarte frumoasă, avea însă în ea o bunătate, o moliciune, o blândețe (și o prefăcătorie pe care aveam s-o descopăr târziu, și care-i da un farmec aparte) care îmi mergeau la suflet, astfel că am îndrăgit-o. Aș fi uitat-o dacă după ce a reușit la facultate, cu un an în urma mea, n-ar fi venit la mine ca o pisică blândă. Așa a început cu adevărat dragostea noastră, dragoste în adevăratul înțeles al cuvântului.

N-o să pot uita niciodată serile calde, mirifice, și mijlocul ei gingaș, și sânii care îmi săpau gropi de foc în carnea pieptului. Nici buzele ei dulci lichide, nici obrajii ei tari, ca piersica. Parcă îi aud vocea mătăsoasă, ca o ceață adormitoare, hai să jurăm că nu ne vom despărți niciodată. Juram amândoi dându-ne sărutări după fiecare jurământ. Ea, Ilona, a fost cea care a vorbit prima despre căsătoria noastră, a ei a fost dorința și ideea de a ne căsători la toamnă. Bineînțeles că am fost de acord, și ne-am înțeles că la toamnă ne vom căsători. Dacă cineva mi-ar fi spus ce avea să se întâmple bineînțeles că n-aș fi putut crede în ruptul capului. Îmi vedeam viața alături de Ilona, ne înțelegeam de minune, eram făcuți unul pentru altul. Mă vedeam trecând prin viața aceasta umăr lângă umăr cu Ilona. Apunând amândoi ca un soare, la adânci bătrânețe.

Beția noastră era prea frumoasă, prea înaltă, ca un cer înroșit în foc, ca să fi putut bănuși ceva. Îmi simt și acum căldura înmiresmată a palmelor, când îmi lua obrajii în palmele ei, îi aud și acum vocea cețoasă și dulce, și-i simt și acum buzele dulci ca petalele trandafirilor, și respirația fierbinte, gingașă, amețitor dureroasă.

Apoi s-a întâmplat ceva pe care nu am putut să-l cred, n-am putut să mi-l imaginez. Mai târziu mi-a spus că nici ea nu poate crede, după 20 de ani nici ei nu-i venea să creadă tot ce s-a întâmplat. Că nici acum nu și-a venit în fire, nu s-a regăsit. Ilona a dispărut pur și simplu din viața mea. Nu mai venea la locul în care ne întâlneam. Mi-a trimis vorbă printr-o colegă să n-o mai caut. N-am mai căutat-o. Sufletul îmi era greu de la golul acela adânc și rece pe care-l aveam în stomac. O căutam pe străzi, dar n-o găseam. Fără ea viața mea nu mai avea nici un sens. Clădirile, parcurile, acoperișurile, arborii, oamenii, mașinile, toate lucrurile bătrânului oraș se retrăseseră în ele. Lumea se dematerializase, totul îmi devenise străin. Pustiul pusese stăpânire peste tot.

Aș fi vrut să mor, deși îmi era indiferent dacă mor sau trăiesc.. Câteva luni n-am știut ce este cu mine. Târziu, spun târziu, ca și cum ar fi fost târziu în istorie, a venit o colegă de-a noastră, să-mi spună că n-am de ce să plâng după ea, că Ilona este o hoată, și că este ciocănitore, asta însemnând în limbajul studenților de atunci, o studentă care se culcă cu asistenții, cu lectorii. Fiecare facultate își avea ciocănitorele și ciocănitoreii ei, și de cele mai multe ori studenții îi știau. Ilona era una dintre studentele acestea. Așa se face că ea s-a căsătorit, după ce a avut o relație cu el, cu unul dintre asistenții ei. Ilona, Ilona care jurase de mii de ori că nu ne va despărți nimeni toată viața, că nici moartea nu ne va despărți.

Când am terminat facultatea, deși aș fi putut să rămân asistent, n-am rămas, numai ca să nu fiu cu ea în același oraș, să ne întâlnim și să dăm nas în nas fie și din întâmplare. Deși aveam o medie mare, la repartiție am ales cea mai prăpădită localitate de la marginea țării, un târg moldovenesc, înfloritor acum câteva secole. Acum, un biet orașel prăfuit, învechit, coșcovit, ale cărui clădiri pitice, acoperite cu olane pe care crescuse iarba, rămăseseră din perioada interbelică, sau de dinaintea primului război mondial. La marginea aceluia orașel sărman, al nimănui, coșcovit, muribund se afla clădirea Stațiunii noastre.

Nu mai știu precis care a fost ziua în care am văzut-o pe Tamira prima dată, nici care au fost primele cuvinte pe care ni le-am spus. Dacă păstrez câteva imagini ale ei din prima lună... Până când s-a întâmplat miracolul acela. Eram în laborator când mâinile noastre, ca și cum ele ar fi avut viața lor și erau niște ființe cu mult mai puternice decât noi, s-au întâlnit în penumbra aceea care semăna destul de bine cu un amurg roșiatic, de toamnă nebună. Nici acum nu știu ce-a fost. Pentru că a mai trecut destul timp până când ființele și sufletele noastre s-au întâlnit și s-au unit. Începutul iubirii noastre mă face să cred cu tărie, și sunt absolut convins de lucrul acesta, că iubirile sunt niște sfere miraculoase de lumină care există independent de noi, ele fiind cele care ne cheamă să le slujim. Noi, bietele ființe umane slujim, suntem sclavii unei Ființe-flăcări, care trebuie să existe prin noi, și noi existăm prin ea.

Ceea ce știu astăzi este faptul că ne-am pomenit amândoi trecuți dincolo de iubire, în interiorul acelei flăcări imense luminoase, un văzduh înmiresmat, nespus de dulce care pleca din pieptul nostru. Îmi aduc aminte plimbările din amurg prin crângul de la marginea orașului, sau plimbările pe străzile de basm oriental ale bătrânului târgușor, și nopțile fierbinți și nebune. Și trupul ei nespus de catifelat și dulce, și sufletul ei ca un abur înmiresmat și tânguios. Toată ființa ei avea în ea ceva chemător, un cântec nespus de dulce, sfâșietor, care venea de departe. Și clipele nesfârșite de patimă când sufletele și trupurile noastre se contopeau unul cu altul asemenea unor văzduhuri de foc și de miere. Nu reușeam nici eu și nici ea să ne trezim din această beție, din această boală dureros de dulce. Eu nici nu voiam să mă trezesc.

Noaptea dispăruseră și timpul devenise o zi nesfârșită de primăvară. Cu trecerea timpului reușeam s-o cunosc din ce în ce mai profund pe Tamira. Așa o chema, și numele ei îmi evoca toată poezia și tot farmecul orientului. Tamira era o prințesă nespus de frumoasă care trebuie să fi fost odinioară regină într-una din țările fabuloase ale orientului. Timpul trecea ca o stare de somnambulism roșie, adâncă și nespus de dulce. Voiam să mor, mergeam pe străzi, pe drumuri și pluteam, simțeam cum de atâta fericire ar fi posibil ca trupul meu și sufletul să se dezintegreze asemenea unui nor de lumină. Atunci chiar credeam că această stare de somnambulism erotic nu se va termina niciodată. În același timp, cu cât o cunoșteam mai bine pe Tamira cu atât rămâneam mai uimit. Era de o frumusețe fizică amețitoare, dar era și de o frumusețe umană., de o frumusețe sufletească imensă. Ii văd chipul care avea în el ceva de cadru memorabilă, ca și cum ar fi fost pictat de un geniu renescentist. Ochii ei exprimau gingășia primăverilor, melancolia apusurilor de vară, și dulceața fragilor din poienele munților. Era atâta delicatete în trupul subțire și gingaș care îți evoca lujerul unui crin. Atâta maiestuoșitate, atâta grație și melancolie în modul de a aluneca al ființei ei pe pământ.

Nu, n-o uitasem pe Ilona. Chipul ei, glasul ei, care avea dulceața mieilor, privirea aceea copilăros vinovată cu care mă privea când dorea s-o sărut. Toate erau în mine. Și totuși, pe când

Ilona nu era decât tipul femeii viclene și terestre, pe care nu te poți sprijini, Dalila, Tamira era tipul femeii de stirpe înaltă, al prințesei și al ielei din mitologie. Eram cât se poate de conștient că le iubesc pe amândouă, că sunt amândouă ca două flăcări în ființa mea. Dar pe când una era ucigător de amară, cealaltă era dureros de dulce, ca sunetul tânguios al unui corn, care coboară din chiar sufletul lui Dumnezeu. Da, cred că asta era, Tamira avea în ea ceva divin, dar și ceva oriental, senzuală și inefabilă în același timp, era un înger plutind deasupra pământului. Plină de grație, de o superioritate feminină care-ți spunea că vine dintr-o stirpe rară, dintr-un nivel existențial înalt, dulce ca un fruct exotic, senzuală ca o flăcără lunatică, nespus de bună, de tandră, de fragedă, de curată.

Apoi, așa cum se întâmplă întotdeauna, Tamira a plecat. Marile iubiri nu durează mult, și au dulceața sfâșietoare a țipătului. A plecat frumos, foarte frumos, sacrificându-se pentru mine. A plecat plină de o bunătate și noblețe nesfârșită. Peste câțiva ani, pentru că așa se întâmplă întotdeauna, Dumnezeu ia la El mult mai repede florile lui cele mai scumpe și frumoase, Tamira a murit. Am știut din prima zi când a murit Tamira, pentru că luni de zile i-am simțit sufletul deasupra mea, înspre umărul stâng, mergând o dată cu mine. Îmi era dor de ea, mergeam pe străzi plângând. O simțeam cum mă privește din văzduh, cu o dragoste și bunătate nesfârșite. Atunci am început să mă rog pentru ea. Ani de zile m-am rugat pentru ea și o să mă rog până la sfârșitul vieții pentru ea. Acum o simt pe Tamira în cer. Este acolo, așa cum era ea în realitate, când ne plimbam pe dealurile, prin viile și livezile din împrejurimile târgului medieval, unde ne-a întâlnit Dumnezeu ca să se nască și să se consume dragostea noastră. Îi port Tamirei un respect sacru, o iubesc la fel ca atunci. Iubirea mea pentru ea este foarte frumoasă, este ceea ce se cheamă o mare iubire. Acum știu că marile iubiri sunt nemuritoare!

SUFLETUL CA O PASĂRE

POVESTIRE DE DRAGOSTE

Părintele Ilarion Chendrea se opri în loc să-și tragă sufletul. Urcase strada repede (avea 47 de ani și tot nu-i intrase în cap că nu mai este tânăr) și obosise. Ulița cotea la stânga, mai avea aproape o sută de metri, din locul în care se găsea vedea valurile de iederă, și ajungea acasă. Transpirase, își simțea cămașa udă pe omoplați. În minte îi veni iar chipul Dinei Roșu. Se urni din loc și după douăzeci de metri își dădu seama că merge iar prea repede, așa că mai rări pasul. Căzuse păcatul pe el acum la bătrânețe, când avea copii mari, fata mai avea un an și termina chimia alimentară, iar băiatul era în ultimul an de liceu. La început crezuse că e o toană, i se mai întâmplase de câteva ori în viață să-i fugă ochii după vreo femeie, sau să se gândească la ea câteva zile. Își făcuse cruce, se rugase în gând și fusese bucuros când constatase după un timp că o uitase. Întotdeauna rămânea cu un sentiment ciudat, ca o părere sau ca un parfum, așa cum duce vântul mirosul florii de salcâm, un fel de bucurie că sufletul i se înfiorase și în același timp un fel de tristețe, că zilele se duc, se duc și anii, dar tot mai plicticoși și mai pustii.

Se gândi că seamănă cu tatăl lui, care fusese un om voinic și frumos, căruia-i plăcuse să iubească și mai ales să trăiască singur.

Aveau pământ, fuseseră bogăți, de asta și putuseră să-l țină la școli. Dar ceea ce-l impresionase cel mai mult fusese acea mândrie – cumițenie, un fel de tărie și seninătate cu care trăiau ei pe lume. Poate că avuseseră necazuri mari, le muriseră doar doi copii, nu-i văzuse însă niciodată sperați, sau plângându-se, cum nu-i văzuse niciodată cheful sau jucând în horă. La ei și suferința și bucuria se pierdeau în ceea ce el știa că este tăria ființei lor. Și el fusese, mai ales de la o anumită vârstă, ceea ce s-ar numi un om tare.

Terminase Politehnica, și un an și jumătate lucrase ca inginer într-o fabrică. Nu-i plăcuse însă și asta nu pentru că nu i-ar fi plăcut meseria, ci pentru că se trezise în viața aceasta ca într-un pustiu. Atunci răbufnise în sufletul lui ceea ce s-ar numi criza religioasă. Doamne, dacă lumea asta este așa cum o vede ochiul meu și cum o simte sufletul meu, adică o lume mărginită, făcută din lucruri banale, fără nici un mister, cu oameni răi care se mănâncă unul pe altul, condamnați la moarte chiar din clipa în care s-au născut, atunci lumea asta și viața nu merită trăite. Trebuie să existe altceva dincolo de lucruri și de moarte. Lucrul acesta fusese pus în sufletul lui încă din copilărie, când mergea cu maică-sa mare la Paști, ori să se spovedească, vedea și acum biserica satului așezată ca o navă pe colină. Acum era altceva însă, simțea disperat că dacă cealaltă lume, și dacă adevărurile eterne pe care ființa lui le avea în el nu erau adevărate, atunci viața pentru el nu mai avea nici un sens. Angoasa și disperarea, amestecată cu fondul cenușiu – întunecat al spaimei de moarte, lipsa de experiență, toate acestea îl determinaseră să se îndrepte hotărât, și o dată pentru totdeauna, către căutarea lui Dumnezeu. Se liniștise abia după primii ani de teologie.

Era o minte ageră și însetată, citea mult, zorile îl prindeau în chilia lui cu pleoapele umflate de nesomn.

Imaginea lui Dumnezeu căpătase în sufletul lui contururi și înțelesuri noi, deși imaginea aceea văzută de el în copilărie, pe zidul bisericii din satul lor, îi rămăsese la fel de vie în minte. Dumnezeu este indefinit și prezent în tot și în toate, de aceea mai înainte de a fi ființă vie este o Lege, prezentă în toate cele sunt, care se văd și nu se văd, care acționează în tot universul.

Când terminase Teologia se liniștise, sufletul îi era împăcat într-un fel, deși simțea din când în când acel gol al necunoașterii rozându-l. Așa se întâmplă că în anii următori se apucă să facă la fără frecvență facultatea de chimie. Între timp se căsătorii, și nu putea să nu fie mulțumit în fața lui Dumnezeu că n-avusese parte de o femeie bună. Maria îi fusese de mare ajutor în viață, nu numai ca femeie care-i astâmpărase sufletul, căci îi ardeau călcâile după dragoste și după femei, ci pentru că sosise vremea, iar ea era o fată și frumoasă și așezată, cu care știa că va trăi până la bătrânețe, așa cum și-ar fi dorit el să trăiască și să fie cu femeia lui.

Ilarion Chendrea urca scările, vântul înfioră, foșnind, perdelele de iederă care urzeau pe zidurile de cărămidă roșie. În camera mare o văzu pe nevastă-sa, cosea o pernă, pentru nunta fetei le coase, își spune în gând. Își lăsa geanta pe măsuța din hol. Preoteasa îi dădu bună ziua și-și văzu mai departe de treburi, iar el veni lângă ea. Rămase surprins, ca și cum astăzi ar fi observat lucrul acesta pentru prima dată, cât de îmbătrânită îi era soția. Și mâinile mari și butucănoase, pe care pielea se zbârcise ca un pergament de atâta spălat. Simți pentru ea un fel de milă, de rușine totodată și de strângere de inimă. Doamne, că păcătos sunt, își spuse în gând. De fiecare dată când o vedea pe nevastă-sa, sau noaptea când se culca alături de ea, gândul îi fugea ca o vulpe galbenă la cealaltă.

De vreo trei ani, pentru că n-aveau profesor de chimie la Liceul din târgul acesta nenorocit, o amestecătură de case orientale, de grădini și de acoperișuri cu olane (se pomenise într-o zi cu directorul liceului la el. Părinte, vă rugăm din suflet să acceptați să veniți profesor la noi, n-avem profesor de chimie și de fizică și dacă nu veniți dumneavoastră, cine știe când vom mai avea un profesor adevărat), preda chimia la liceu. Își făcea orele regulat în zilele de luni, marți și joi, elevii erau așezați și silitori, copii de țărani din comunele și satele învecinate. În prima zi când o văzuse (în minte îi apare vie imaginea Donei Roșu, cu părul roșcat, căzut mai mult pe umărul drept, răsărind din penumbra culoarului) i se păruse, senzația fusese violentă, materială, o formă de abur, o silfidă.

Pentru că era nou în cancelarie, se așezase pe scaunul din colț, lângă profesorul Nicolae Velcescu, de geografie, cu care se cunoștea de altfel. De acolo avusese posibilitatea (ridicându-și ochii, oprindu-și privirile pe chipul ei, pe umeri) s-o privească atent, examinându-i fiecare expresie a feței, ochii, bărbia, acea vioiciune moale, enigmatică a trupului. A doua zi n-o mai întâlni (deși se gândise tot timpul la ea și chiar venise mai devreme, nerăbdător, să poată s-o mai admira).

Simți tot timpul un gol în stomac și o lipsă de interes pentru tot ce făcea, care-l uimi, aproape sperindu-l. Inima i se strânse în piept ca un purice. Doamne, iartă-mă, își spuse în gând, mi se pare că de data aceasta m-am îndrăgostit rău de tot.

* * *

Poate mai mult decât orice l-a înspăimântat atunci presimțirea tulbure, dulceagă, că ceea ce putea fi o nenorocire pentru el, se întâmplase cu adevărat. Peste câteva zile (timp în care se strădui ca un adolescent să intre în vorbă cu ea și să-i atragă atenția) se gândi că dragostea aceasta care se născuse dintr-o dată tulbure, viscerală, seamănă îngrozitor de mult cu prima lui dragoste din adolescență. Își avea parohia într-un sat din apropiere.

Venea de o lună înaintea starețului care era din sat și care avea cheile la el. În tinda bisericii cu mâinile ridicate și lipite în față, se rugase să fie iertat de dragostea lui păcătoasă. Se ruga în

fiecare zi Domnului să-i potolească focul care-i ardea ființa și-i luase mințile. Instinctiv, de lucrul acesta își dăduse seama mai târziu, se ferea să stea mai mult timp acasă sau în biserică. Ideea păcatului săpase în sufletul lui o rană care se lărgea sângerând. Se gândise la închipuirile, la suferințele călugărilor când diavolul îi încerca și îi ispătea cu păcatul trupului femeiesc. La suferința și la tăria lui Iisus Cristos când fusese ispitit de diavol în pustiu. Ploile reci de toamnă sosiră devreme, amenințătoare, închise în ele. Plecase pe jos din satul în care își avea parohia, cu o umbrelă mare și neagră în mâini, pe drumul care ducea peste câmp. Îi făcea bine imaginea dezolantă a câmpului, a bălților putrede, de un verde înnegrit și murdar, a ciorilor dormind pe arături. Tot timpul fusese chinuit de ideea că este supus la o mare încercare, sau că ispășește un păcat. Gândul că ceea ce se întâmplă cu el poate că nu este un păcat, ci mai degrabă un dar dumnezeiesc, se ivise pe neașteptate din adâncurile conștiinței, acolo pe câmpul pustiu, chircit sub ploaia rece de toamnă.

Într-una din zile o aștepta la ieșire și-i ceru permisiunea s-o conducă până acasă, sau măcar câțiva pași. Dona Roșu îl privise cu ochii ei mari, contrastând puternic cu fața mică, îngustă. Un surâs trist și cald îi înflori în colțul gurii. Bine părinte, șopti femeia luând-o puțin înainte.

Îl așteptă și merșeră amândoi alături. Un timp tăcură, stânjeniți amândoi. Dona Roșu privea visătoare în lungul străzii, sau își lăsa pierdută privirea în pământ. Și chiar așa vă cheamă, Dona, o întrebă preotul șoptind, mai mult ca să rupă tăcerea, la început am crezut că vi se spune doamna Roșu, apoi am înțeles că de fapt e numele dumneavoastră mic, de aceea are un farmec aparte. Dona, Dona, repetă el coborând vocea, e într-adevăr un nume frumos. Vine din literatura medievală și din înalta societate. Din ținuturile hispanice. Dona Roșu tăcu privind în lungul străzii, apoi coti pe ulița care urcă ușor. Mergeau încet, așa cum se plimbă tinerii, timizi, simțind că deși ar avea să-și spună o mulțime de lucruri, cuvintele rămân în ei moarte, neputincioase.

E numele meu mic, domnule Chendrea, șopti femeia, scuturându-și pletele, numele acesta i-a plăcut foarte mult mamei care era evreică.

Sunteți evreică, o întrebă bărbatul brusc, oprindu-se în loc, ca și cum ar fi fost surprins, fără să-și dea seama că făcuse o gafă.

Dona Roșu se opri și ea în loc. O cută i se adânci între sprâncene asprindu-i chipul. Nu știați deci, constată ea tristă, și-și continuă mersul încet. Ilarion Chendrea își dădu seama că făcuse o gafă, își ceruse scuze, apoi o ajunsese din urmă. Oricum asta va complica lucrurile, surâse ea vag.

Mai merșeră o bucată de drum, femeia se opri în fața unei case, cu portic de cărămizi, înecat în iederă.

- Nu mi-ați spus nimic până acum, constată ea, surâzând. Chipul i se înveseli brusc. Aici stau, dacă vreți vă invit înăuntru. Preotul se înroși brusc, și femeia care rămăsese în urma lui observă cu coada ochiului roșeața care se întinsese pe chipul alb, puțin grasuț al colegului ei. Urcară treptele de piatră tocită, casa era veche, poate chiar de dinaintea primului război mondial. Îi plăcea curățenia desăvârșită și acel stil ușor oriental, bulgăresc, balcanic, inspirând un sentiment sacru. Casa a fost construită de bunicul dinspre mamă, vorbi profesoara, deschizând ușa și poftindu-l. În sufrageria mare, cu mobile vechi și scoarțe amintind altă lume, Ilarion Chendrea se învârti în loc ca un manechin. Scoarța de pe perete este moldovenească, vorbi ea. Apoi se însufleți dintr-o dată. O să vă las un timp singur, dacă vreți puteți să cercetați biblioteca sau să luați o carte. Cu un gest vioi al mâinii îi arăta biblioteca, pe care n-o observase, ascunsă după un fel de draperie. Ilarion Chendrea se apropie cu pași înceți. Dădu draperia la o parte și încercă să citească titlurile de pe cotoarele cărților. În general erau cărți vechi, din perioada interbelică sau cărți rusești de după patruzeci și opt. Auzi pași în spatele lui. Dona Roșu se întorsese cu ibricul de cafea, se schimbase, își pusese un halat de casă, de culoarea oului de rață, scurt. Arăta parcă mai tânără.

- Mai cumpăr cărți bune numai când mă duc la București, vorbi ea, la fel de repede și de stăpână pe ea, și el nu putu să nu observe schimbarea aproape totală a femeii de care era îndrăgostit. Luați loc, îi auzi vocea caldă. Se așează încet, greoi. O oboseală dulce îi cuprinsese picioarele. Nu știu cum să vă spun, o auzi din nou, domnule Chendrea, sau părinte sau părinte Chendrea ?

Bărbatul simți în adâncul inimii usturimea ironiei. Un moment își ținu capul aplecat, așteptând nici el nu știa ce. Dintr-o dată în odaia vecină i se păru că aude ticăitul limpede al unui ceas vechi. Își aminti odaia bunicii lui, când era copil, avea un ceas C.F.R. vechi, de după primul război mondial, care ticăia rar și tare răspândind o pace atemporală în toată casa.

Își încordă auzul, nu se înșela, trebuia să fie și acesta tot un ceas vechi. Sufletul i se umplu dintr-o dată de pacea răspândită de ceas.

- O să vă spun domnule Chendrea, e mai bine așa, auzi ca prin vis vocea caldă, și tânără a femeii. Doamne, era atâta pace, un fel de odihnă spirituală a lucrurilor, care-i pătrundea toată ființa. Iar dumneavoastră puteți să-mi spuneți cum vreți, veni din nou glasul ei ca un ciripit. Ilarion Chendrea sorbi din cafeaua fierbinte. Avu impresia că-și reamintește cuvintele pe care inconștientul din el le prinsese din zbor. Își înălța cu un efort de voință uriaș corpul. Dona Roșu zâmbea într-un fel timid și visător. Aș fi foarte fericit dacă ne-am putea spune pe nume. Tăcerea izvora din lucruri ca o pânză de păianjen. Nici unul nu spuse nimic un timp. Preotul își auzi inima bătând, un amestec de somnolență și de emoție, de timiditate și de inerție. Parcă se vedea din afara lui, își percepea pielea și marginea ființei ciudat de intens. Ar fi dorit mult timp să se bucure de pacea aceasta sufletească, de ev mediu parcă, dacă emoția, acel sentiment erotic tulbure n-ar fi crescut în el amenințând să-l asfixieze. Ideea țâșni din negura ființei lui salvatoare. Brusc sângele începu să alerge prin vene asurzindu-l.

Atunci se hotărî să-i mărturisească dragostea, chinul care-l sfâșia de atâta timp. Nu-și mai aducea aminte ce i-a spus la sfârșit, a simțit doar tăcerea din cameră ca pe un pustiu de gheață. O clipă i s-a făcut frică. Atunci a ridicat capul și a privit-o în ochi. Dona Roșu rămăsese cu fața puțin întoarsă, cu privirea ușor rătăcită. Părea speriată sau mai degrabă dezorientată.

Ilarion Chendrea se gândi că ea s-ar putea să fie mai emoționată, mai timidă decât el, că ar fi bine în momentul acela să preia el inițiativa, s-o ajute. Dar nu știa ce să facă, mâinile îi stăteau inerte pe masă, parcă ar fi fost de ghips.

O strigă pe nume. Dona Roșu tresări ușor, cu o expresie de mirare pe chip. Își ridică mândră privirea. De data aceasta chipul femeii avea o nuanță de lumină galbenă, de bunătate. Un moment se priviră în ochi, inima bărbatului sfârâi ca un bulgăre de seu aruncat în foc. Vă întreb ceva părinte, șopti ea, la fel de mândră și de emoționată. Vreau să spun, sunteți un om serios, profund ? Ar mai fi vrut parcă să-l întrebe ceva, dar buzele îi rămaseră întredeschise. Îl privea blândă, curajoasă, în ochi.

Bărbatul clătină din cap mut. Și pentru că nu mai putea să suporte privirea femeii, care-l ardea, își lăsă capul în jos.

Eu, părinte, sunt un suflet foarte serios, curat. Dona Roșu se ridică în picioare, era emoționată, picioarele, mușchii nu-i mai aveau astâmpăr. Rămase cu privirea pierdută pe fereastră.

În cazul în care este adevărat ce spuneți, nu știu ce se va întâmpla cu noi. Oricum, n-aș vrea să se întâmple nimic urât, murdar.

O rugă să-i spună pe nume, inima îi bătea mai încet, acum nu-i mai păsa de nimic, fie ce-o fi, soarta lui era hotărâtă.

Se simți dintr-o dată îngrozitor de obosit. Profesoara îl privea intens cu aceeași expresie de bunătate, ca și cum ar fi vrut să-l pătrundă până-n adâncul ființei.

Se ridică în picioare, era peste puterile lui să mai suporte. M-am rugat foarte mult să fiu scăpat de păcatul acesta, murmură pierdut bărbatul. Dumnezeu facă ce-o vrea cu mine. Eu am venit să mă mărturisesc. Se îndreptă spre ușă. Gândul să-l oprească îi veni târziu, iar mâinile și picioarele îi erau înțepenite de atâta emoție și tensiune. Ieși în tinda mare, de casă veche, mergea

încet ca un condamnat la moarte, poate unde se aștepta să fie chemat. Nu auzi nimic, numai vântul trecea indiferent peste acoperișuri, culcând lujerii florilor. Ajunse în fața porții, acum parcă îi era mai bine, ar fi vrut să se întoarcă (o văzu în minte stând la fereastră și privindu-l cu ochii ei mari) dar nu mai avea atâta tărie și putere în el.

* * *

A doua zi la școală o văzu intrând în cancelarie, a dat bună ziua, a mers și și-a pus poșeta pe locul ei de pe masa din cancelarie. S-a uitat în condică, a luat un catalog, l-a răsfoit atentă, în timp ce ochii lui o urmăreau hipnotizați parcă. A schimbat câteva cuvinte cu prietena ei, apoi au început să vorbească despre prăjituri. Dumnezeu, exclamă părintele Chendrea în gândul lui, se poartă atât de firesc, ca și cum nu s-ar fi întâmplat nimic. Se blestemă în gând de gestul lui copilăresc și de prostia de a suferi ca un adolescent. Știa că e nemăritată, curiozitatea îl împinsese să afle de la colegi amănunte despre ea. Aflase astfel că îi murise soțul pe front, la câțiva ani după ce se căsătoriseră. Probabil că-l iubise atât de mult, încât hotărâse să nu se mai căsătorească niciodată. Încercă să schimbe câteva cuvinte cu ea, îi răspunse sincer, grăbindu-se. Abia în săptămâna următoare, în ultima pauză, în cancelarie mai era numai bătrânul profesor Ilie Marinescu, profesorul de biologie, se apropie de el și-i înmână o carte. Era îmbrăcată în coală albastră. V-am adus cartea, domnule profesor, șopti ea fără să-l privească. Mai întârzie puțin lângă el, apoi se întoarse la locul ei, își luă poșeta, păru că se gândește la ceva, rămase așa un timp gânditoare, după care se îndreptă spre ușă. Își luă la revedere, abia întorcând capul și ieși.

Părintele Ilarion Chendrea rămase mult timp cu privirile pierdute înspre ușă. Se trezi când îl văzu pe colegul lui ieșind cu catalogul sub braț. Inima îi bătea cu putere, fericită, aproape că îi venea să strige de bucurie. Dumnezeu, dar asta e semnul că mi-a acceptat dragostea, că vom fi buni prieteni. Cartea pe care mi-a înapoiat-o nu e decât complicitatea femeii care iubește. Privi în jos mai mult din instinct. Era singur în cancelarie. Deschise să vadă ce carte este, filele se deschiseseră singure la pagina la care se zărea biletul pus de Dona Roșu. Îl băgă în buzunar cu un gest repezit ca și cum ar fi fost un adolescent speriat. Cartea o puse în servietă, apoi își luă catalogul și ieși pe culoarul care i se păru nefiresc de rece și întunecos.

În timpul orei abia dacă putu să-și astâmpere nerăbdarea, timpul trecea încet, chinuitor de încet. Le dădu elevilor să citească singuri lecția nouă pe care le-o explică în câteva cuvinte, iar el merse în fundul clasei unde putu să citească fără să se simtă urmărit de vreo privire, biletul. Vedea capetele elevilor aplecate peste carte. După ce termină de citit, își înalță capul și se rugă Domnului să-l ierte. Nu mai reținea nici un cuvânt, numai emoția care străbătea mica scrisoare de la un capăt la altul. Doamne, aceleași chinuri și aceleași emoții le trăiește și ea. Poate că și pentru ea dragostea seamănă cu cea de la șaisprezece ani. Mai citi încă o dată scrisoarea, de data aceasta se gândi la ideea că nu pot să fie decât prieteni, doi prieteni buni, care comunică și ne înțelegem și tot ar fi prea mult.

Băgă biletul în buzunar și încercă să-i urmărească pe elevi : lucrau toți, preocupați să facă rezumatul lecției. Mai scoase încă o dată biletul să-l citească. De data aceasta, ciudat, biletul i se păru mai rece, mai neutru. Simți o durere în piept, cum îi urcă prin gâtlee și cum îl asfixiază

* * *

La început se fereau amândoi. Miercuri după amiază Dona Roșu o luă înainte, grăbindu-se. Mereu avea impresia că e urmărită. Ajunsă acasă, își punea același capot, se aranja îndeajuns în oglindă (în ultimul timp observase că paloarea obrazului fusese înlocuită de o roșeață trandafirie), apoi punea de cafea. Știa că peste puțin timp avea să vină și el. Dacă mai întârzia puțin, se mai uita în oglindă, mai mult ca să-și aranjeze părul.

Ilarion Chendrea sosea cu geanta plină, de fiecare dată aducea câte un kilogram de alune prăjite. La început se simțiră stingheriți, apoi încetul cu încetul se obișnuiseră unul cu altul. Cu cât o cunoscuse mai bine, cu atât dragostea lui se transformase într-un sentiment profund rațional. Dacă la început o uimiseră cunoștințele ei de literatură universală, acum i se părea o femeie liniștită și cultă, care se familiarizase în liniștea acestei case vechi, cu personajele diferitelor culturi, cu marii autori.

O uimea apoi vioiciunea minții și a gesturilor ei, apoi acele ape albastre, expresii ale sufletului ei curat, care-i treceau ca niște umbre pe chip. Poate că nu era ceea ce numește o femeie frumoasă, dar era o ființă vie, profundă, iluminată de un mister ancestral, care răzbătea din adâncurile ființei ei.

Acum se familiarizaseră unul cu altul (de acum iarna era pe sfârșite, picurau streșinile domol) ca niște animale răbdătoare. Ilarion Chendrea se întindea pe pat punându-și o pernă mare sub ceafă și discutau ceasuri întregi. Nu-i plăcea gândirea neîncrezătoare a Donei, când intrau Biblie, îi lipsea ceea ce s-ar numi o interpretare nuanțată, simbolică. Îi reproșase lucrul acesta de câteva ori, la rândul ei îl rugase să aibă răbdare până se obișnuiește cu modul lui de a interpreta Evanghelia. Venise martie, peticele de zăpadă se mai vedeau numai în dosul gardurilor sau în partea de nord a zidurilor. Afară se lăsa o seară caldă, plină de mister. O văzu dintr-o dată însuflețindu-se. Aprinse o lumânare mare. Ce-ar fi să nu te mai duci acasă, să dormi la mine? Vom sta de vorbă până noaptea târziu, tu te vei culca aici, iar eu în dormitor. Dădu din cap îngândurat. Preoteasa era obișnuită, în zilele când trebuia să rămână pentru slujba de seară la biserică, noaptea dormea la stareț și venea acasă a doua zi dimineată.

Dona Roșu observase expresia lui de tristețe. Dacă știi că ai probleme cu soția, e mai bine să te duci, Lar. Își spuneau acum pe numele mic, cu care se alintă îndrăgostiții. N-avea grijă, nu e nici o problemă, o liniști el. Preoteasa e obișnuită să rămân să dorm la stareț, unde am parohia. Seara mâncară împreună, încet, tăcuți, mai spunând fiecare din când în când câte ceva. Asta a fost prima noastră masă de seară, m-am simțit puțin ca în familie. Îți sunt recunoscătoare pentru asta.

După ce strânse masa, Ilarion Chendrea se întinse în pat și se apucă să citească ziarele și revistele literare la care era abonată Dona Roșu, iar ea strângându-și picioarele, își luă croșeta și se puse pe treabă. Sunetele bătrânului ceasornic (cu mult timp în urmă preotul Chendrea simțise nevoia să-l vadă și-i ceruse voie să intre în dormitorul ei) se auziră mai tare, pline de o blândețe ciudată. Nu era un ceasornic CFR, era unul nemțesc, poate dinainte de primul război mondial, cu o sonerie în formă de goarnă. Dona Roșu își mișca mâinile repede ca și cum ar fi fost două ființe desprinse de ființa ei, se gândi că așa cum stau acum, ea croșetând și el citind ziarele, semănau cu o familie burgheză, plictisiți de acum de viață. Apoi sesiză pacea aceea specifică familiei, ceva atât de blând și de emoționant, că un timp lăsă lucrul din mână încercând să asculte pacea care susura în jurul ei. În clipa aceea o privi preotul Chendrea și i se păru nespuse de frumoasă, ca o madonă și totodată ca o adolescentă, senzuală, cu carnația atât de fină. Spaima crescuse în el în timp ce simțurile treze îi incendiau toată ființa. Lăsă revista din mână și închise ochii. Doamne, ajută-mă să nu cad în păcat! E atât de frumoasă, cum nu cred că a mai existat femeie pe pământ ca ea. Din imaginea roșie a ființei lui se ridica vijelios și puternic gândul că frumusețea femeii e gândul lui Dumnezeu care-l cheamă la ea. Un timp rămase nemișcat, ascultându-și sângele izbind în malurile tâmplilor. Emoția i se limpezise, îl străbătea acum dulce, suferitor, ca apa limpede a unui râu trandafiriu. Se ridică și se apropie în genunchi de ea. Femeia își ridică fața mândră, tresărind. Ilarion Chendrea îi mângâie obrazul și tâmplile, și gâtul, și ea se supuse înfiorată ca un miel care așteaptă jertfa. Îi luă capul în palme și-i apropie buzele de buzele atât de roșii parcă ar fi fost pieluțele fine ale unei cireșe, sau ar fi fost lichide. I le atinse numai, apoi le atinse iar, mânat parcă de o sete ancestrală, apoi i le sărută lung, până simți să li se topește chipul.

Când o privi îi văzu fața năucită, răvășită. Își luă tâmplele în palme și un timp rămase așa. Bărbatul rămase și el împietrit. O văzu ridicându-se, părea îndârjită și sigură pe ea. Intră în odaia cealaltă, avu impresia că îi aude răsuflarea adâncă și fierbinte.

În întunericul celeilalte odăi Dona Roșu își luă capul în mâini, apăsându-și-l până simți c-o dor tâmplele, apoi își prinse părul cu degetele încleștate și trase de el în sus. Încet, încet simțea că-și vine în fire. Trase aer adânc în piept și ieși în sufragerie. Părea mai liniștită și mai obosită, ca și cum ar fi trecut peste sufletul ei o furtună. Se rezemă de zid, apoi își îndreptă iar umerii.

Te rog să mă ierți, Ilarion, că te-am oprit. Sunt speriată, îmi e teamă că se va întâmpla o nenorocire cu noi. Te rog să te îmbraci și să te duci acasă. Vorbise rar, cu o expresie de milă și de suferință a glasului, dureroasă. Preotul Chendrea rămase împietrit. Simți rușinea cum îi topește fiecare celulă ca o baie galbenă, de acid. Nu înțelegea cum putea să-l dea afară, lucrul acesta îl umilea peste puterile lui. Nu ea-l chemase cu frumusețea ei, cu farmecul ei de femeie? Simți revolta urcând prin ființa lui ca un cutremur. Îi vorbi mânios, abia putând să se stăpânească. Femeia îl asculta răbdătoare, primind fiecare vorbă a lui cu capul drept. Când se lăsă tăcerea, li se auzi un timp respirația găfâită, șuierătoare. Omule, nu înțelegi că suntem în pragul păcatului? Sufletul meu avea nevoie de un prieten, ți-am spus de la început lucrul acesta. Ceea ce văzu pe chipul ei în clipa aceea fu spaima, mai mult decât orice și lucrul acesta îi domoli furia.

Dacă Domnul ne-a dat dragostea asta, înseamnă că El a vrut-o. Se apropie de ea. Și dacă El a vrut-o, noi nu putem decât să ne supunem. O vâlvătaie îl orbi, năucindu-l. Văzu în minte haita roșie a simțurilor sfâșiindu-i carnea. O luă în brațe și o mușcă sălbatic. Apoi începu să-i sărute umerii pe care îi văzu deodată ca niște culmi încârcate de omăt. Când se mai domoli, văzu că o strivise la pieptul lui, iar ea se agățase de brațele lui cu unghiile înfipse în carne. Gândul că dacă chinul lui nu s-a sfârșit acum, nu se va mai termina niciodată, amenințându-l să-și piardă mințile, i se înfipse ca un piron în creieri. Așa trebuia să facă. O luă în brațe și o ridică în dreptul ochilor. Gândul că sunt oameni se ridică împotriva Domnului la început furios, apoi blajin. O luă și o duse în pat, apoi îngenunche și se rugă. Când se ridică îi văzu ochii mari de spaimă și de așteptare.

Liniștea de pe chipul femeii îl făcu să se oprească în loc. Ce vrei să faci, nu vezi că ți-ai pierdut mințile? Tăcu. Trase adânc aer în piept și se ridică în picioare. Dacă se va întâmpla asta între noi, nu te voi mai putea privi niciodată în ochi. Se îndepărtă și intră în odaia ei. Dar el o aștepta prost, ca o stană în picioare. Apăru după mult timp. Era albă ca varul. Se priviră muți. Nu ți-e milă de mine, femeie, îi auzi vocea scăzută. Mergi acasă, Ilarion, un timp nu trebuie să ne mai vedem.

Mărul lui Adam i se ridică și i se coborî ca o bilă. Dacă nu putem să fim ca niște prieteni și ca niște frați, amanți nu vreau să fim. Gândul acesta mă împietrește și mă face să mă cutremur. Femeia își luă privirea din ochii lui. O să dorim după aceea să fim împreună mereu și nu vreau să-ți stric casa. Dona Roșu își ridică umerii căzuți și-l privi în ochi cu o tristețe sfâșietoare. Noapte bună, Ilarion. Dumnezeu să te ajute. Și mergi la soția ta, sp ai grijă de ea, auzi. Sentoarse oftând și intră în odaia ei. Părintele Ilarion Chendrea auzi cheia întorcându-se în broască.

O săptămână a stat în parohia lui. De dimineață până seara s-a rugat în biserică. A postit în toate zilele și a căutat tot timpul să se gândească numai la cele sfinte. L-a bătut gândul să meargă în comuna învecinată să se spovedească preotului, să-i plătească o slujbă pentru păcatul lui. Și cu cât căuta să-și îndepărteze gândul de la ea, cu atât o vedea mai vie și mai frumoasă în minte. Începuse să vorbească singur. Vorbea cu Dumnezeu și cu stafia ei, aici își cerea iertare, aici se revolta. Se trezea apoi furios pe el și se ruga să fie iertat. Când a simțit că își pierde mințile, a știut că tot la ea îi e salvarea. A luat-o peste câmp, aproape fugind. Când a intrat pe ulițele și pe străzile orașului s-a străduit să meargă cât mai corect, să nu dea de bănuț nimic oamenilor. A deschis poarta, a urcat scările și a văzut-o prin geam aplecată. S-a întors și a rămas așa holbându-se la el. Slăbise mult, barba îi arăta ca o grădină înăbușită de buruieni, iar ochii îi ardeau vii, demențiali în cap.

A intrat și s-au pomenit amândoi unul împietrit în fața celuilalt. Cea care s-a trezit prima a fost femeia. S-a apropiat de el, bucurându-se. Bine că ai venit, am fost tare speriată, la școală s-au întrebat toți de ce n-ai venit. Îl luă de mână și-l așeză pe scaun. Așeză-te, îți aduc acum un pahar cu apă. Și el se așeză privind-o la fel, cu ochii holbați, cu maxilarul de jos ușor căzut. Bău paharul dintr-o răsuflare. Am venit alergând să te văd, altfel mi-aș fi pierdut mințile. Tăceau amândoi privind-se. Sunt pe cale să-mi pierd mințile, femeie. De ce nu înțelegi? Deși poate mi le-am și pierdut. Afară se auzi țipătul unei sirene. Am căutat să fug, de aceea m-am închis în biserică și m-am rugat tot timpul și cu cât mă rugam, cu atât te doream și simțeam nevoia să te văd. Dona Roșu schiță gestul să se apropie să-l mângâie, dar rămase înțepenită lângă scaunul pe care-și proptise mâinile.

Și eu ce să fac, Ilarion? Nu ți-am spus că te iubesc, că-mi ești drag ? Că timpul petrecut cu tine e sărbătoare, iar după ce pleci tu simt zidurile, lucrurile, reci și pustii ca un mormânt ? Vorbiseră mai mult gândurile și ideile din el, pe care le vorbise singur. Ai zis că nu vrei să fii amanta mea, m-am gândit să mă despart de preteasă și să ne căsătorim după datină. Dona Roșu împietri cu gura întredeschisă. Ea nu se gândise la lucrul acesta, ea ca femeie singură, umilită de viață și de nenoroc, își dorise în el un prieten cu care să schimbe o vorbă o dată sau de două ori pe săptămână ca să nu se simtă singură pe lume. Îi mărturisise gândul ei și el fusese bucuros și-i promisese că așa va fi. Și acum îl vedea nenorocit și chinuit de poftă trupești, suferință cumplită pe care o trăiesc călugării care n-au cunoscut în viața lor femeia. Îi răspunse calmă că la așa ceva nici să nu se gândească. Te-ai gândit la gura lumii? Veni lângă el și-i luă mâna. Nu, Ilarion. Decât să te despart de nevastă și de copii, mai bine mă jertfesc eu. Preotul Chendrea o privi speriat în ochi. Cum adică, Dona? Femeia închise ochii și expresia de suferință îl făcu să-i vadă chipul de piatră.

O să devin târfa ta, Ilarion, pentru că asta înseamnă să-ți fiu amantă. Își umezi buzele uscate. Ți-am spus că și eu, ca și tine, sunt un suflet profund credincios, deși credințele noastre sunt diferite. Dona Roșu își lipi obrazul de umărul lui. Te iubesc și eu, Ilarion. Săptămâna asta am suferit ca un câine. Își ridică fața și-l privi în ochi. Să mai avem răbdare și vom face precum a vrut Dumnezeu. Atunci îi veni în minte ideea la care se gândise cât dormise la cântăreț, idee care i se strecurase ca un șarpe în conștiință, că Dumnezeu îngăduie legătura cu o femeie, alta decât nevasta cu care este căsătorit în fața lui, dacă legătura cu femeia respectivă este sinceră și curată. În cazul acesta nu poate fi vorba de preacurvie și nici de păcat. Îi spuse gândul care-l obseda de atâta timp și ea îl asculta atentă, cu o tristețe străvezie pe chip. Se ridică de lângă el și se plimbă gânditoare prin fața ferestrei. Și dacă există această portiță, cum vom face și cum vom trăi împreună și lumea ce va zice? Preotul Ilarion Chendrea se ridică trist și gânditor și veni în fața ei. O strânse la piept și o sărută pe frunte. Vom face așa femeie:

Ne vom căsători în fața icoanei Maicei Domnului, aici în casa ta, nu la biserică. Îi voi spune nevastei mele și ea n-o să se împotrivescă, deși nu cred că nu va suferi. Cu știrea ei o noapte sau două pe săptămână le voi petrece cu tine, iar lumea vorbească ce vrea, până la urmă ne va uita. Dona Roșu își continuă gânditoare plimbarea, mușcându-și buzele. Parcă era bine așa și nici ea nu se simțea vinovată în fața lui Dumnezeu. Închise ochii și-și ridică fruntea în sus, ca și cum ar fi urlat. Se rugă în gând să fie iertată și să-i ajute Dumnezeu. După ce termină se întoarce spre el. Așa vom face, precum spui tu, Ilarion. Acum hai să-ți pun să mănânci, trebuie să fii tare obosit. Merse în odaia care servea de bucătărie. Puse mâncarea la încălzit. Se așeză pe un scaun să aștepte. Vedea parcă și mai limpede că aceasta e cea mai bună cale. Puse mâncarea în farfurie, tăie pâinea și le puse pe o tavă. Veni cu ea în sufragerie, așeză tava pe masă, îi ură poftă bună și rămase în picioare lângă el.

Preotul Chendrea se apucă să mănânce cu poftă. Se așeză și ea la masă, îi auzea fâlcile mâncând sănătos, și zgomotul lor avu impresia că umple dintr-o dată casa de viață și de o forță neobișnuită. În clipa aceea simți ea că este nevasta lui, iar el este bărbatul ei. O bucurie ciudată, moleșitoare îi cuprinse trupul. Când termină de mâncat părintele Chendrea se ridică în picioare ca

și cum ar fi fost grăbit. O luă de mână. Acum o să facem ce avem de săvârșit. Femeie sfântă, dragoste ca un blestem. Chipul Donei Roșu se însufleți devenind fericit, plin de pete roșii. Nu credeam că ești atât de nebun. Ești preot păgân, omule, murmură femeia cu chipul iluminat de un zâmbet. Ilarion Chendrea o trase spre el și o sărută. Nici acum nu-mi vine să cred că o să fiu măritată, deși în timp ce mâncai m-am simțit nevasta ta.

Profesoara zâmbi larg, descoperindu-și dinții galbeni, ușor cariați. Realmente m-am simțit nevasta ta și e un sentiment tulburător. Parcă mi-e frică. Brrr! Dona Roșu își tremură umerii. Ilarion Chendrea caută din ochi icoana pe care o știa bătută în colț. Îngenunche, trăgând-o după el și pe ea. Apoi începu să murmure slujba pe care o citea în fața altarului în momentul când punea pirostiile tinerilor căsătoriți pe cap. Rostea cuvintele repede și apăsat, cu ochii ușor închiși.

Dona Roșu își plecă și ea umerii în față, sprijinindu-se în mâini cum făcuse el. Încerca să se roage în ebraică, însă murmurul cuvintelor lui îi distrase atenția și fu obligată să ia rugăciunea de la cap.

* * *

După ce s-au ridicat i-a sărutat mâna și obrazul. Femeia era îmbujorată și fericită. Au schimbat câteva cuvinte privind-se cu dragoste. Acum trebuie să dăm o masă, dacă se poate cu dar. Dona Roșu chicoti dându-și copilăroasă capul pe spate. Părintele Ilarion Chendrea râse și el, preocupat de alt gând. O luă și o ridică în brațe, afară înserarea coborâse ca o mireasmă materială. Împinse ușa cu piciorul, îngenunche și o culcă pe pat. Îi dezgoli umerii și o sărută. Sâni erau mici ca niște dâmburi galbene pe pieptul pe care se vedeau oasele subțiri și el îi săruta cu evlavie. În mintea femeii gândul că acum e nevasta lui și trebuie să-l primească asemenea unei soții, îi făcea sufletul să-i fie liniștit și împăcat. Își înalță capul și-i lua fața în palme, sărutându-l și surâzându-i cald. Îl trase spre ea și-i apăsă barba în carnea ei.

* * *

În seara aceea s-a întors acasă târziu. Preoteasa l-a privit cu ochi speriați, înlemnită. Slavă Domnului că te-ai întors acasă, am fost tare îngrijorată. A venit directorul de la liceu să se intereseze de tine. Părintele Ilarion Chendrea își dezbracă haina, apoi își scoase cămașa transpirată. Urcase repede strada, apoi ulița pe care se găsea casa lui, cam la jumătatea coastei. Orașul se întindea pe colinele late și mari care coborau spre râu. Am dormit la cântăreț acasă, doamna mea (așa îi zicea el preotesei de ani de zile, iar ea zicea domnul meu, când vorbea cu altcineva despre soțul ei) și am trecut printr-o suferință grea. Preoteasa se întoarse spre el, privind-l ușor înspăimântată. Un timp nici unul nu scoase nici un cuvânt, iar părintele Chendrea se gândi că acum ar fi momentul cel mai bun să-i mărturisească adevărul. Își puse liniștit o cămașă nouă. Apoi veni în fața ei și cu dreapta îi atinse gâtul, sprijinindu-și mâna pe trupul ei. Am trecut printr-o mare încercare și printr-o mare suferință Maria, și vreau să vorbesc cu tine despre ce mi s-a întâmplat.

Preoteasa îl privi cu ochii plini de spaimă, ca și cum nenorocirea de acum încolo ar fi început. Preotul Chendrea se îndepărtă de nevastă-sa și se așeză pe pat. Mi s-a întâmplat să mă îndrăgostesc de o femeie, Marie, vorbi el rar. La început am crezut că e o încercare a Domnului sau o cursă a diavolului și-am luptat cu toate puterile mele împotriva ei. Cu cât mă rugam mai mult și cu cât fugeam de ea, cu atât era chinul mai mare și vedenia ei mai vie în mintea mea.

Preoteasa se așeză pe scaunul care stătea lângă perete, cu mâinile înlemnite pe genunchi, strângându-se în ea de parcă ar fi luat-o frigul. Bărbatul tăcu și amândoi avură impresia că sunt atât de departe unul de altul, despărțiți de un câmp uriaș de zăpadă, încât păreau pentru totdeauna străini unul altuia.

Părintele Chendrea făcu gestul cu mâna ca și cum ar fi vrut să se agațe de omul cu care trăise atâția ani. Te rog din suflet să mă ierți. Se ridică în picioare, veni și îngenunche în fața ei. A fost ceva peste puterile mele. Preotul tăcu, trase aer adânc în piept, apoi își culcă fața în poala femeii.

Am zis apoi că e un blestem, e voința Domnului și trebuie s-o îndeplinesc. Aici tăcu și o privi o clipă în ochi, așteptând reacția femeii. N-am vrut să vă las și să mă despart de tine și de copii. Preoteasa își înclină fața și-și puse mâna dreaptă pe capul lui. De ce nu mi-ai spus, omule, poate încercam să te ajut.

Chipul îi rămase gânditor, în timp ce mâna femeii încercă să-i mângâie părul. Poate că am fost și eu de vină, vorbi ea într-un târziu, că nu sunt o femeie frumoasă și n-am știut să fiu nici o femeie veselă, să-mi placă viața.

Nu e nimic, vorbi el, o lacrimă i se scurse pe obrazul drept, încet, ca o bilă. Era emoționat și totodată îi tremura tot trupul ca și cum ar fi trecut printr-o primejdie de moarte, și abia acum îl apucă spaima morții. Acum am scăpat, va fi bine, nu se va întâmpla nimic rău. Se priviră blânzi în față. Au fost momente, vorbi bărbatul cu glasul scăzut, când am simțit că-mi pierd mințile. Tăcerea îi strânse și mai mult unul în altul. Părintele Chendrea își simți dintr-o dată sufletul mai bucuros și gândul că o să fie de acord cu dorința lui i se păru și mai ușor de îndeplinit. Femeia se gândea la dragostea ei pentru el, îl iubise tot timpul cu un sentiment blând, plin de venerație. Acum erau atât de obișnuți unul cu altul, încât ceea ce auzise i se părea un fapt neobișnuit.

* * *

A doua zi încercă să intre în vorbă cu el, să fie bună. Tot nu-i venea să-și creadă urechilor și totodată gândul acesta îi părea monstruos și înfricoșător. O spaimă lentă începe să despică sufletul femeii așa cum crapă pământul de uscăciune. Părintele Chendrea se-ntoarse din parohia lui abia a treia zi, timp în care el și preoteasa și cealaltă, avură destul timp să se trezească după nebunia lor și să se vadă ca și cum ar fi fost goi în văzul lumii. O găsi tristă, gătise toată ziua și acum cârpea niște ciorapi. Băiatul își făcea lecțiile în odaia lui. Un timp tăcură gândindu-se fiecare la celălalt și la ce se va-ntâmpla cu ei. Băiatul plecase, auziseră amândoi poarta trântită. Au trecut de patruzeci de ani, să spui că a dat blestemul dragostei peste tine și n-ai mai putut. Preotul veni lângă ea și-i puse mâna pe umăr. O să trăim mai departe, Marie, și n-o să fie nimic, ai să vezi. O dată pe săptămână mă voi duce și voi dormi la ea, pentru că e și ea un suflet chinuit, biată femeie nefericită. S-avem grijă să nu afle copiii. Ilaiorn Chendrea vorbise rar, cu glasul lui găjâit. Iar ție o să-ți dau însutit dragostea mea și grija mea. Mai rămaseră așa un timp, apoi preotul trecu în odaia cealaltă. Îl auzi întinzându-se să se odihnească, așa cum făcea întotdeauna când își punea o mână sub cap. Ca și cum s-ar fi rupt în ea carnea, simți o durere leșioasă. Apoi sufletul i se păru ca o gutuie curată și luminoasă pusă la fereastră. Oftă tristă și fericită în același timp. Fie ce va fi, își zise în gând. Bine că sunt toți ai ei la un loc, bărbatul o să-și facă damblaua un timp, apoi când o să-i treacă o să vină tot în patul lui. A doua zi părintele Chendrea o căută pe cea care-i făcuse sufletul mai viu parcă, mai încordat. Fusta strânsă pe talie și pe coapse și jerseul roșu o întinereau. Îi aruncă o privire fugară, apoi își văzu mai departe de ale ei ca și cum ar fi fost aceeași femeie dintotdeauna.

Fică a Israelului, își zise în gând Ilarion Chendrea, cine știe tocmai de unde-i vine rădăcina și ce taine și ce blesteme aduce cu ea. Se întâlnește după-amiaza în casa veche, cu lucruri răspândind mirosuri ciudate, stătute, din alte vremi. Simți așteptarea atâtor ani și încordarea și arderea trupului femeii.

Doă săptămâni au trecut ca într-o nebunie. S-au trezit amândoi, când Dona Roșu privind pe fereastră, s-a auzit vorbind singură. Poate dă Dumnezeu și rămân însărcinată. Așadar ea se gândise tot timpul la viitor, la vremea când va fi bătrână și singură, la anii de amintiri, când e bine să ai un fiu sau o ființă cu care să stai între cei patru pereți ca să nu te simți singură.

Părintele Chendrea se simți înstrăinat și aruncat afară din viața ei. Timpul i se păru că trece chinuitor când se trezi cu adevărat din nebunia dragostei își dădu seama că ființa lui e sfâșiată între cele două case și între cele două femei. Atunci se gândi că ar fi fost într-adevăr bine să-i fi dăruit un fiu celei care era a doua lui soție.

II

Viața continua încărcată de griji și de greutate, de trăiri cenușii, iluminată când și când de bucurii. Băiatul reușise la facultate, dar lucrul acesta se întâmplase abia în toamnă. Preoteasa se retrăsese în ea. Se îngărășase și mai mult de atâta stat în casă, chipul i se buhăise și gușa îi atârna acum de parcă ar fi fost un scut. Ilarion Chendrea mergea în fiecare miercuri seara și uneori duminica la femeia cu care acum se înțelegea atât de bine. Dona Roșu rămăsese neschimbată, devenind poate mai sigură pe ea, mai puțin complexată în fața celor lumești. Pe la începutul lui decembrie, afară ninge potolit și focul torcea ca un motan în sobă, mai trăia încă o dată, de data aceasta îndelung, cu o bucurie nemărturisită, plină de nostalgie, patima cărnii. Înaintea sărbătorilor se treziră amândoi din vraja aceasta, trupurile le erau ca niște coji uscate și spălăcite. Rămâneau până târziu discutând, mintea femeii era ageră, în viața ei se gândise la multe lucruri. De multe ori preotul rămânea ascultând-o, mirat de multele lucruri la care se gândise femeia în viața ei și se uimea el însuși de orizonturile pe care i le deschideau în suflet ideile ei. Îi era dragă, și cu cât urcau în vârstă ea rămânea la fel de tânără și de copilăroasă. Numai el se vedea prins între ele, între cele două femei, ca o statuie bătută de vânt din două părți.

Primii ani trecură pe nesimțite, părintele Chendrea se pomeni în preajma celor 50 de ani mai bogat ca niciodată. Băiatul terminase facultatea și se căsătorise. Făcuseră nunta la Ploiești, unde avea serviciu și de unde era fata. . Lucra ca inginer la o stație de rafinărie, sau cam așa ceva, de acum nu mai era nevoie să știe multe. Noru-sa era ingineră, unica fiică a doctorului Nistorescu, de aceea părinții fetei ținură să facă nunta acasă la fată. Nu se împotrivi, mai ales că asta îl scăpase de atâta alergătură și bătaie de cap, câte cere o nuntă. Se bucurase când o văzuse pe preoteasă atât de veselă. Uitase de ea, de cea care fusese condamnată să fie un fel de cenușăreasă, sau făcuse tot ce putuse ca să uite de ea. Într-un fel părintele Chendrea se simțise puțin dat la o parte și lucrul acesta îi convenise, pentru că avea astfel timp să se gândească la ale lui, la viață, la anii câți îi rămăseseră. După nuntă, când rămaseră numai ei cu copiii și cuscrii, brusc parcă se făcu dintr-o dată liniște în jurul lui. O liniște ca o apă rece care-i făcea bine, deși sufletul în el tot nu știa ce să creadă. Se pomeni vorbind cu Dona Roșu – o vedea vie în fața ochilor.

Copiii plecară să-și petreacă luna de miere la o stațiune în Apuseni, iar doctorul care avea mașină îi invită să facă o excursie pe Valea Prahovei. Stăm în fiecare stațiune câte-o zi, cuscre, noi așa ne-am petrecut concediile. Închidea ochii, așa cum stăteau amândoi, el și preoteasa, pe bancheta din spate, și se gândea la cea pe care o lăsase acasă. Se bucura de dorul care-l chinuia așa cum ai degusta vinul, adică strop cu strop. După o săptămână când reveniră la Ploiești, se simțea obosit, slăbise și nu-și găsea locul.

Preoteasa îl privi cu-n soi de bucurie, fericită. Dacă nu mai poți, Ilarioane, poți să mergi, acum că s-a petrecut și nunta băiatului și îi avem pe amândoi copiii la casele lor. Eu o să rămân să le aranjez casa și grădina. Tinerii căsătoriți se mutaseră în casa pe care o avea soția doctorului moștenire, o casă mare, albă, cu coloane, cu o livadă de cireși și de nuci în față.

Părintele Chendrea închise ochii. Doamne, să mai fie tânăr, să aibă casa asta, cu ea ar lua-o de la cap și nu și-ar mai dori altceva. Închise ochii și se rugă Domnului să-l ierte, în gând. Nevasta sa îi puse mâna ei grea pe braț. Acum te-am iertat, Ilarioane, și-ți mulțumesc că m-ai adus până aici și ai avut grijă de mine. Ai fost om, să știi. Ea l-a îndemnat să plece acasă, că-l vedea chinându-se. I-a spus doctorului că-l cere acasă slujba la biserică, și grija casei, și a doua zi s-a urcat în tren. Pe drum a ațipit. Se visase că îl aștepta, era îmbrăcată într-o rochie albă de

mireasă. Se trezise speriat, cu sufletul greu. Visul nu era semn bun, și gândul îl duruse, îngrozindu-l de moarte. A lăsat valiza la gară și-a luat-o pe ulițe să ajungă cât mai repede la ea. Trecuse de miezul nopții, a văzut lampa arzând și inima a început să-i bată repede în piept. A urcat scările și a încercat ușa. Era închisă. A ciocănit, o vedea pe geam ce face. Era într-o cămașă albă, de mătase și călca. A tresărit și a alergat repede să-i deschidă. Nu l-a întrebat nimic. I-a sărit de gât, sărutându-l și strângându-se în el. Îi ardea trupul ca unei femei tinere. Îl cuprinse cu brațele pe după gât ca o fetișcană. A strâns-o tare, apăsându-i trupul moale de coapsele lui. Apoi a luat-o în brațe și a dus-o în pat. Le erau trupurile însetate. Ele – trupurile, li se căutau, ca și cum ar fi avut viața lor. S-au sculat târziu, pe la trei dimineața, să mănânce, și așa cum se mișcau prin casă, ea în cămașă albă, care se târa pe covor și el în pijamale, amândoi au crezut o clipă că sunt tineri, că s-au însurat de curând și acum trăiesc viața cu frenezie.

Mi-a fost îngrozitor de dor, iubitele. Dona Roșu îl privi în ochi, apoi îl sărută repede pe gură. Nu știu ce m-aș face fără tine. Te am în mine, te port în pânțele. Râse fericită, cu râsul ei voalat. Sunt gravidă cu tine, de tot ce ține de tine. Ilarion Chendrea se gândi la cealaltă, care de bunăvoie se dăduse la o parte și-l lăsase liber. O făcuse cu inima largă, fericită că se eliberase pe ea din jug, și acum putea să se odihnească împăcată cu sine. Brusc simți în el o poftă de viață, ca un strigăt al cărnii, după ceva pe care nu-l va mai trăi niciodată. O strânse la piept că-i azi oasele trosnind.

* * *

O săptămână și-au făcut de cap, cum spunea râzând Dona Roșu. Apoi s-au trezit stând culcați alături ca două animale obosite de acum de viață. Dona Roșu se ridica în picioare. Îmi pare rău că nu mi-ai vorbit de nunta băiatului. Parcă i s-ar fi înmuiat sufletul. Simți dintr-o dată emoția orbindu-l. Spunea băiatul sau fata, nu băiatul tău, ca și cum ar fi copiii ei.

Dacă-mi spuneai dinainte, îți dădeam cadourile. Bineînțeles din partea amândurora. Dona Roșu apăru din dormitor purtând pe mâinile întinse un lanț de aur. Lanțul acesta cu piatră e pentru fată, pentru noră, iar ceasul acesta de aur e pentru băiat. Când te mai duci pe la ei le dai darurile și-i pupi și din partea mea.

Femeia se aplecă și-l sărută. Sunt tare drăguțe, nu? Ilarion Chendrea îi luă obraji în palme. Îi era recunoscător, atât de recunoscător că simți nevoia să îngenuncheze, să-i sărute picioarele. O luă în brațe și-o ținu așa în fața ferestrei ca pe un copil. Un timp, duminica, după slujbă, au ieșit pe câmp să se plimbe, ferindu-se să nu fie văzuți. Dincolo de terenurile de gunoarie se întindeau dealurile acoperite de vii ca de niște veșminte. O luau pe văile blânde ca niște albi, uneori se țineau de mână. Descoperiseră un păr sălbatic pe o colină, întindeau pledul și rămânea privind zărilor, norii albi târându-se pe orizont ca niște bivoli care beau apă. Dona Roșu își lăsă capul pe genunchii lui, închidea ochii și asculta freamătul plin de neliniște al părului. Atunci descoperi, ea care stătuse ani de zile cu nasul în cărți și crezuse că tainele vieții și ale lumii sunt numai în cărți, că fâșâitul, foșnetul acela inimitabil al părului și care e greu de descris (de câte ori nu încercase să-l prindă într-o expresie) trezește în ea stări ciudate, venind parcă din adâncul timpului. Toate verile de acum încolo, iubitele, o să ni le petrecem sub părul acesta. Se ridicase și-și lipise tâmpla de umărul lui. Viile dormitau împăcate sub cerul de vară, sub căldura indiferentă, străină parcă de lumea aceasta.

Trecuseră de acum câțiva ani buni; preoteasa stătea mai mult pe la copii, să le îngrijească de case și să le crească și lor copiii. Îi făcea bine lucrul acesta. O făcea să creadă că este încă de folos, că mai este un om important. În inconștient poate că se răzbuna pe toată viața ei cât nu fusese băgată în seamă. Se trezise speriată când își văzuse nepoții mari, care nu mai aveau nevoie de ajutorul ei. Cel mai bine se înțelese cu ginerele pe care îl simțea mai aproape de sufletul ei, chiar decât propriul ei băiat.

Într-o dimineață,- părintele Ilarion Chendrea ,trecuse de acum de 57 de ani – preoteasa a simțit brusc că n-are ce mai face la fiică-sa. Nepoții erau mari, băiatul era la liceu, își vedea de treburile lui, iar pe ea, pe preoteasă, o lăsau acasă, unde se plictisea îngrozitor. Timpul i se părea că trece degeaba și că nu mai are gust. Așa că s-a întors acasă. L-a găsit pe părintele Ilarion Chendrea dând la porci. Erau zile când n-avea nici el ce să facă. Dona nu prea mai vrea să iasă din casă și în ultimul timp tăcea tot mai mult.

Într-o zi îi mărturisise că-i este frică. De ce, femeie sfântă? Îi zicea tot mai des așa, căci într-adevăr pentru el fusese o femeie cinstită. Amândouă fuseseră femei sfinte, recunosc în gândul lui. Una i-a dăruit copii și liniștea casei, iar cealaltă focul dragostei și tihna sufletească din preajma ei. Mi-e frică de moarte, Lari. Tăcuse și-l privise gânditoare. Convinge-mă încă o dată că există Dumnezeu, că există viață veșnică. O, ce groaznic ar fi să murim, să încetăm dintr-o dată să mai existăm, ca niște simpli viermi. Părintele Ilarion Chendrea îi mângâiase obrazul și tâmpla și o ținuse la pieptul lui. Acum, după aproape o viață întreagă, timp în care îl slujise pe Dumnezeu cu frică, era mai convins ca niciodată că Dumnezeu există cu adevărat. Cum, Dona, tu te mai îndoiești acum când eu îl simt mai puternic și mai aproape ca niciodată ? O luase în fața icoanei și se rugaseră amândoi.

Apoi, a doua zi, ieșiră pe câmp, se odihniră sub părul lor. Ai dreptate, murmurase femeia. Măreția cerului și blândețea lui boltită ca o candelă care arde, toate acestea îmi spun că El este în toate. Gândul ei îl cutremură până în adâncul sufletului. Acum simțea și el la fel. O părere de rău puse stăpânire pe el. De ce îl găsise pe Dumnezeu tocmai acum, și de ce Dumnezeu i se revelase atât de limpede prin gura femeii. Plopul foșnea amintindu-i de eternitate, de nostalgia după tot timpul scurs de la începutul lumii. Apoi se gândi, ca și cum ar fi avut o iluminare, că de fapt ceea ce i se revelase acum nu e decât una din fațetele lui Dumnezeu și că pe Dumnezeu îl simțise de la început. O privi și deodată văzu mai clar ca oricând că ea-i fusese trimisă de El, și el abia acum înțelegea deplin lucrul acesta.

* * *

Bătrâna preoteasă după ce a venit casă s-a mai dus de câteva ori pe la copii, apoi n-a mai plecat niciodată. Când a ieșit la pensie părintele Chendrea nevastă-sa a răsuflat ușurată. Cu puțin timp în urmă aflate că lumea, cel puțin cei din generația lor, vorbeau frumos despre ei. Stătea la coadă la carne cu văduva judecătorului Părănoiu; se cunoșteau de când se săltaseră ca fete, de la ea aflate lucrul acesta. Însă mai mult, Maria, despre tine se vorbește cel mai frumos. Și despre ea se vorbește de bine. E profesoară, eu o cunosc, să știi, e o femeie tare de treabă, la locul e. Ea n-a vrut să vă despartă. Mi-a spus că mai bine își pune capăt zilelor decât să vă distrugă casa. La început nu prea înțelesese bine despre cine vorbea bătrâna doamnă Părănoiu. Avu un moment de spaimă și de încetare a memoriei. Apoi, treptat, înțelesese, de parcă memoria ființei ei ar fi fost o sală imensă care se luminează și în care vede lucruri de care n-a știut niciodată. M-am gândit că lumea o să vorbească, minți ea ca s-o determine pe cealaltă să se destăinuie, însă nu mi-a păsat. O clipă chiar se imagină că e o femeie mândră și curajoasă. Da, prelungi doamna Părănoiu, nazalizând sunetul „a”, la început s-a vorbit foarte mult despre voi, îndeosebi despre el. Toată lumea l-a acuzat și l-a condamnat. Cu timpul însă s-au obișnuit. Iar acum, toți vorbesc numai de bine. Oricum în viața târgului ăștia, aici bătrâna Părănoiu făcu o pauză ca și cum ar fi meditat la ce avea să spună, a fost un lucru deosebit. O soție de preot a avut tăria să accepte ca soțul ei să iubească și să aibă grijă de o altă femeie. Iar aceasta a avut noblețea să nu-l despartă de soția și de copiii lui.

Tăcură amândouă, altfel coada înainta greu. Văduva judecătorului începu să se vaite de greutățile bătrâneților, de noru-sa cu care nu se înțelegea. Un timp încercă s-o asculte, apoi gândurile o furară în altă parte. Se trezi cu sufletul vesel, așadar lumea o vorbise de bine, mai ales în orașul acesta mic, cu o viață atât de săracă, unde fiecare așteaptă să se întâmple în vecini vreo

nenorocire ca să aibă ce vorbi. Oare ea cum ar fi vorbit , se-ntrebă, dar știa răspunsul. Se văzu în mintea ei femeie cuminte și răbdătoare. Lumea o vorbește de bine pentru că a știut să treacă peste toate și să țină la casa și la copiii ei mai mult decât la ea.

Alta în locul ei ar fi plâns, ar fi mers la cealaltă, i-ar fi strigat la poartă, s-ar fi dus la Episcopie și s-ar fi plâns de bărbatu-su. Ea a suferit în tăcere și și-a văzut mai departe de calea ei. Și-l aduse aminte, atât de viu că parcă-l vedea în fața ochilor pe preot, când venise el din parohia lui, cu barba în vânt, tulburat. Însemna că se purtase cu el cum se cuvine la început, adică i-a spus să-și vadă de viața lui că e preot, să meargă acasă, să-și vadă de familia lui, și abia după ce l-a văzut cum se chinuie s-a miluit de el. Tot gândindu-se, ajunsese în fața vânzătoarei. Nu, nu-i era recunoscătoare, nu putea să simtă asta față de ea, de cealălaltă, dar oricum, se purtase cu bărbatul ei și cu familia ei ca o femeie cu judecată. Sufletul ăi era fericit, când ieșiră afară cele două femei, de acum bătrâne, soarele apunea peste acoperișurile înroșite de pulberea câmpiei. Maria Chendrea simți ca pe o curiozitate dorința de a o cunoaște pe cealălaltă. Știa demult, de atunci, cum o cheamă, acum parcă uitase, oricât încearcă să-și aducă aminte până acasă nu reuși deloc. O să se ducă cu părintele în vizită, apoi o să-i spună lui s-o invite la ei acasă. Acum nu are pentru ce s-o mai urască și nici de ce să se mai teamă, sunt toți prea bătrâni ca să se mai gândească la prostii.

* * *

Primăvara anului 1972 fusese o primăvară rece și vântoasă. Iată, venise luna mai, pe câmpuri porumbul nici nu răsărise. Ploile erau reci și îndelungate. Părintele Chendrea se apropia de 75 de ani; se ținea bine. Aștepta cu bucurie zilele când trebuia să meargă în sat, unde slujea împreună cu preotul care venise în locul lui după ce ieșise la pensie. Multe lucruri nu-i mai plăceau acum, odată cu apropierea bătrâneții pofta de viață pierde încetul cu încetul. Preoteasa îmbătrânise și ea, și ciudat, pe când cealaltă se închise în ea (îmbătrânise dintr-o dată și carnea i se uscaser pe oase), Maria Chendrea devenise din ce în ce mai clevetitoare. Se înstrăinase de ele, de femeile lui, fără vrerea lui. Îi mulțumi lui Dumnezeu că îi mai păstrase vie plăcerea de a vedea câmpul și de a bate potecile prin vii ori pe malul râului.

Cu câteva săptămâni în urmă era pe malul apei, se pomenise răsând singur, fericit ca un copil. Își făcuse cruce fericit că-și adusesese aminte de Dona, de vremea când se îndrăgostise ca un copil de ea. Avea ea, evreica, ceva în ea care-l înspăimânta și-l chema, un mister pe care n-ajunsesese niciodată să-l dezlege. Cealaltă, Maria, fusese blândă și cuminte, avusese grijă de casă, cealaltă îl fermecase și îl robise. Își aminti săptămânile lor de patimă nebună, trupul Donei era subțire și viu ca o șerpoaică, și el era însetat de ea și flămând.

Avea ceva în ea de sfântă și de femeie stricată, deși n-a fost niciodată așa, sau poate că venea cu flacăra asta care-l mistuise, și pe el, din adâncurile vechiului Israel.

I se făcu deodată dor de ea, un dor de-ți vine s-o apuci pe câmp, și chiar în clipa aceea luă hotărârea să se-ntoarcă în oraș și să stea de vorbă cu ea, că de iubit ca un bărbat n-o mai putea iubi. Cu vreo doi ani în urmă îi spusese oftând: o, femeie, femeie, ce bine-ar fi să mai putem să ne iubim ca altă dată. Îi zâmbise tristă, și-i pusese mâna pe braț: ne-am iubit cât a trebuit, Larion. Ne ajunge.

A fost frumoasă viața cu tine, când o să mor o să-ți mulțumesc în rai, unde o să ajungem cu toții, că ai fost om bun cu mine și mi-ai dăruit dragostea.

A găsit-o tristă, pe gânduri. A stat cu ea toată noaptea și-au vorbit despre moarte. Îmi spune mie inima, dragule – vorbise stins Dona Roșu – acum era o bătrână cu trupul împuținat și cu părul roșcat, căci așa îi plăcea ei să și-l vopsească – îmi spune mie inima că moartea este o stingere a ființei în lumea asta și o naștere în altă lume. Cu cât mă apropii de ea – de moarte – cu atât adevărul acesta mă iluminează și mă umple de bucurie. Asta era deci, de aceea se răcise ea față de el, și-l lăsa uneori, uita de el, și câte un ceas stătea singur în odaia mare din casa ei, care

în ultimii ani mirosea parcă și mai mult a incest. Îl apucă furia, dar nu, nu era furios pe ea, ci mai degrabă pe el, sau pe gândurile care îi treceau prin mintea lui prea repede, astfel că orbit de ele nici n-apuca să se mai bucure de viață și de lume. Hotărî să se întoarcă iar în parohia lui, acolo baremi avea doi bătrâni cumsecade și cu mintea limpede, se putea tăifăsuși cu ei plimbându-se pe câmp.

Luna mai a trecut și ea repede, pământul s-a uscat și cerul s-a făcut dintr-o dată de sticlă. Vara se anunța secetoasă și toridă.

* * *

Dona Roșu muri după Sfânta Marie. Trupul i se subțiasă și i se uscăse, devenind străveziu. Nu-i era frică de moarte, ba chiar o aștepta cu o bucurie secretă. Avea momente când curiozitatea și bucuria de a afla ce e dincolo o copleșeau. Când și-a presimțit sfârșitul s-a dus la prietena ei, Tulie, și i-a spus. A simțit că leșină și aceasta a ajutat-o să se întindă în pat. Băiatul Tuliei, care era profesor de istorie, a telefonat la Salvare. I-a părut rău c-au ridicat-o din pat, trebuiau s-o lase să moară liniștită, avea mintea limpede și știa că nu mai e mult până când va veni clipa aceea pe care o aștepta de atâta timp. În ultimele săptămâni îi simțise lipsa părintelui Chendrea, acum când o hurducănea mașina salvării se gândea tot la el. L-a iubit mai mult decât pe celălalt, pe bărbatul ei dintâi, care era evreu ca și ea. Știa bine lucrul acesta, căci imaginea preotului se suprapunea uriașă peste a celuilalt, pe care nici nu și-l mai aducea aminte cum arată. Doamne, ce demult au fost toate astea. Bătrâna profesoară a murit în câteva zile de cancer, însă trupul ei nu mai avea de mult nici o fărâmă de viață în el. Cei câțiva evrei care mai erau acum în oraș s-au grăbit s-o incinereze și să-i facă toate cele trebuincioase omului la moarte, după ritul lor. Părintele Ilarion Chendrea s-a întors în oraș cam la o săptămână după moartea ei. Cea care i-a spus vestea aceasta a fost preoteasa. Îmbătrânise rău și pentru că o dureau șalele, având zile când era înțepenită de tot, stătea la soare în curte, întinsă pe un pat de scânduri pe care i-l făcuse bărbatu-su. Nu se bucurase de moartea celei care-i luase bărbatul (acum așa simțea) nici când auzise vestea, nici acum când i-o spunea părintelui. Ochii îi erau stinși și triști și o spaimă albă, amintind albul pereților de biserică, îi stăruia mereu pe chip.

Așa o să ne ducem cu toții, Larioane, începuse să se vaite și să geamă. Ilarion Chendrea vedea limpede că-i era frică de moarte: În clipa aceea simți însă că o urăște și se apucă să bodogănească. Apoi simți dintr-o dată golul celeilalte întinzându-se în jurul lui, cum se-ntind cercurile în apă. I se făcea dor de ea, cum simțise odată că i se face dor de tatăl lui după o lună de la moartea bătrânului. Se sculă și se plimbă mânios prin odaie. Apoi ieși în curte și pentru că o văzu pe nevastă-sa bătrână și oloagă, întinsă în patul de blane, se-ntoarse și ieși în stradă. Bombănea și vorbea singur. Lumea întorcea capul după el, apoi își vedeau de drum; s-o fi scrântit, săracul părinte, răsă o femeie în urma lui, vorbind cu cea cu care mergea a lături. S-a trezit în fața casei ei, soarele se aplecase înspre apus învâluind grădinile și acoperișurile într-o vâlvătaie dulce.

Se apropia toamna, când și când câte o batere de vânt îndoia ramurile caișilor ori a trandafirilor. Părintele Ilarion Chendrea devenise dintr-o dată treaz, cu mintea ca un vid argintiu, ascultând însetată și cel mai mic sunet. Poarta era legată de după un stâlp cu sârmă. Se opri în loc. Văzu atunci gâturile de lebadă ale florilor din grădină, stăteau ridicate într-un fel ciudat, ascultând, ca și cum ar fi fost ființe vii și ar fi așteptat pe cineva. Urcă scara bătrânei case în care locuise femeia pe care o iubise atât de mult. Buruienile crescuseră viguroase printre crăpăturile dalelor și ale treptelor. Abia pleacă omul dintr-un loc că haosul invadează victorios, venind din adânc, locul. Așa cum se ținea de zid trase aer adânc în piept. Nu mai avea putere, sufletul îi era pustiu și uscat. Închise ochii așteptând să-i treacă întunecimea care-i cuprinsese pieptul. Ajunse în tinda acum lipsită de preșuri. Încercă ușa. Doamne, ce vreau eu, se gândi părintele Chendrea, care sunt nebun că nu vreau decât s-o găsesc. Ușa era închisă. Își lipi fruntea de geam să

privească înăuntru. Abia atunci văzu că perdelele fuseseră luate. Și pernele de pe pat. Și sticlăria din dulap. Se vedeau bine polițele goale.

Brusc avu impresia că însăși golul, golul abstract și golul material, se instalase în casa ei și acum îl privește rânjind, sfidându-l. Avu tăria să rămână mult timp cu fruntea rezemată de geam, privind ceea ce nu mai era de fapt, sufrageria ei, unde fuseseră atât de fericiți. La un moment dar parcă îi auzi râsul înalt, gâlgâitor. Se sperie și-și făcu cruce, era moartea care-și bătea joc de el, simțea bine acest lucru. Se grăbi bombănind să spună în gând o rugăciune și plecă. O teamă stranie, batjocoritoare, pusese stăpânire pe el. Se opri tocmai în piața orașului, inima îi bătea cu putere, înțepându-l ca o suliță în coaste. Doamne, ce caut eu aici ? Încercă să-și aducă aminte cum ajunsese în piață, dar nu simți decât goliciunea lumii, a oamenilor pe care-i vedea. Singurătatea îi încolțea sufletul și el o simți ca pe o fiară care avea să-l răpună curând.

* * *

Acasă nu se mai întoarse două săptămâni, parcă-i era frică de casa lui, căci știa că o să arate peste puțin timp cum o văzuse pe a ei. De preoteasă îi era milă, suferea când o vedea târându-și piciorul prin curte ori prin casă. Se așeza pe câte un scaun și rămânea așa mută ceasuri întregi. Nici câmpurile nu-i mai plăceau. Nu mai avea nici un rost sub cerul acesta, se retrăseseră toate în ele, egoiste. Cel puțin înțelesese lumea și rostul vieții pe pământ, să lași urmași și apoi să mori. În ultimele zile se gândise din ce în ce mai mult la ea. Își dădu seama fericit că o mai iubește și acum și se pomeni râzând ușor. Doamne, ce mult o iubise! Și acum își aducea aminte, înfiorându-se, nopțile lor de dragoste.

Pe la începutul lui octombrie, se făcuse de acum frig, nu mai putea întârzia pe câmp, se întoarse acasă. Preoteasa căzuse la pat, zăcea gemând tot timpul, iar el, păcătosul (se ruga mereu în gând să-l ierte Dumnezeu), se gândea la cealaltă. O vedea frumoasă, în rochia ei roșie, așa cum o văzuse în cancelarie, atunci când se îndrăgostise de ea. He, he, he, râse prostește. Era frumoasă ca o fetișcană. Câți ani să fie de atunci? Treizeci, patruzeci.

În camera cealaltă o auzi pe preoteasă gemând. De ofticoasă făcea așa, numai ca să-i amărască lui sufletul. Nu mâncase de două zile, o lene plăcută și dulce îi cuprindea trupul, oasele lui bătrâne. Doamne, și cu cât trupul îi era mai slăbit, cu atât mintea îi era mai vie, mai limpede. O vedea tot timpul în minte râzând, chemându-l. Viața aici, pe pământ, n-avea nici un rost fără ea, se convinsese demult de lucrul acesta. Hotărî să nu mai mănânce. O să fie greu la început, în primele zile, apoi euforia asta a trupului uscat o să-l cuprindă încetul cu încetul. Făcu precum își propuse. Nu-i fu greu, după câteva zile, să-și dea seama că nici nu se mai poate ridica din pat. O stare dulce, ca niște izvoare de miere, îi susurau în oase.

Era fericit. Fugise de viață și de lumea aceasta, că nu-i mai puteau dăruia nimic, și acum se îndrepta spre ea. O simțea în văzduh, știa că este în lumea de dincolo și că-l așteaptă.

PISICUȚA

Viața este uneori asemenea unui Creier uriaș care are foarte multă imaginație. Poate că esența vieții este imaginația. Sau poate că acest Creier uriaș despre care vorbesc, există cu adevărat în spatele realității, al lumii, o Inteligență răspândită în toată materia care conduce lumea prin mii de fire nevăzute.

Acum două săptămâni am primit o Invitație. Un Institut de cercetări psihologice din Praga mă invita să particip la un Simpozion științific, anunțându-mă că urma să primesc o Medalie sau o Diplomă pentru una din lucrările mele publicată într-una din revistele științifice internaționale de prestigiu, de fapt pentru descoperirea unui nou tip de inteligență. Trebuia să ajung la Simpozion luna viitoare, lucrările urmând să înceapă la ora zece. Timpul era deci foarte scurt. I-am arătat Invitația Directorului Institutului nostru, spunându-i că nu știu dacă am să pot onora invitația.

- Nici nu se pune problema, dragul meu, te duci. Este vorba despre prestigiul Institutului nostru și al științei românești, al Psihologiei românești. În vinerea următoare m-am urcat, cu modesta mea valijoară, în trenul de Viena. De la Viena la Praga aveam să iau un alt tren. O săptămână întreagă a trebuit să rămân în Capitala Cehoslovaciei, un oraș superb, o mare a turnurilor și a acoperișurilor medievale de țiglă și de olane roșii și albastre, un oraș unde auzi Istoria și Timpul, Evul Mediu susurând din ziduri, din pământ, din trunchiurile Parcurilor care vin din alte vremuri.

De mulți ani Congresele acestea științifice, Conferințele, Simpozioanele nu-mi mai fac nici o plăcere. Este multă pierdere de timp, trebuie să ascuți zeci de referate, și în timp ce faci efortul să auzi lectura celui care se află la tribună, și își citește Comunicarea, atenția îți obosește și gândul îți zboară aiurea... Trebuie să fii îmbrăcat, apoi, la patru ace, scrobite, și să afișezi tot timpul o mină de om afabil, care zâmbește tot timpul, care trebuie să dea mâna cu toți colegii, atent să găsească pentru fiecare cuvintele cele mai potrivite. În general, după trei zile, simțeam cum îmi pierd răbdarea, cum mă inervez, cum aș vrea să alerg la gară sau la aeroport să ajung cât mai repede acasă.

Am rămas surprins după primele două zile de un fapt foarte ciudat. Chipul Pisicuței, îmi revenea mereu în minte, în ipostazele în care o văzusem, apoi în alte ipostaze imaginate de mintea mea. Ciudat era și faptul că mi-o amintisem pe Pisicuța de cum pusesem piciorul pe scara trenului internațional care avea să mă ducă la Viena. Îmi aduc aminte foarte bine momentul acela, pentru că am devenit deodată foarte conștient de locul în care mă aflam. Cu un gest reflex m-am uitat la ceas, era ora 16 și treizeci de minute, exact șaisprezece și treizeci de minute. Și eram în ziua de 10 mai. Cine era Pisicuța ? Era o fetiță, o colegă din Școala Primară. Când eu eram în clasa a treia ea era în clasa întâi.

O vedeam numai la școală pentru că locuia în celălalt capăt al satului, un fel de uliță care urca pe o coastă către un fel de platou pe care se aflau grădinile și viile oamenilor. O chema Irina Coculescu, dacă îmi aduc bine aminte, iar eu îi spuneam Pisicuța. A fost un fel de poreclă nevinovată, din dragoste, pusă de mine, căci semăna foarte bine cu o pisicuță, avea în ea ceva luminos și gingaș, se alinta ca o pisicuță iar zâmbetul îi era nespus de dulce, de catifelat. Porecla

mea trebuie s-o fi supărat pentru că după mine și alți copii au început s-o strige așa. Și lucrul acesta o necăjea. O dată am văzut foarte clar asta.

De cum am pus piciorul pe scara trenului mi-a apărut în față chipul Pisicuței de atunci, din copilăria noastră, când eu avea nouă ani iar ea avea șapte. De ce mi-a rămas viu în minte chipul ei, și ce o deosebea de celelalte fetițe de seama noastră, mi-am dat de la început seama. Pisicuța avea ochii mari, de o puritate extraordinară, albastrui înspre verzi. Semăna foarte mult cu copiii din tablourile lui Tonitza, când seninătatea și albeața chipului le dau un fel de lumină interioară, iar în locul ochilor parcă au doi cărbuni. O dată, îmi aduc bine aminte, era o iarnă cu zăpezi care ajungeau până la vârful ulucilor, când gardurile abia se mai vedeau, iar noi ne pierdeam prin troienele și pârtiile din curtea școlii. Atunci am prins-o pe Pisicuța și am frecat-o cu zăpadă. Trebuie să fi exagerat pentru că am văzut-o în zilele următoare că mă ocolește și că mă privește cu un fel de ură și de frică. Atunci nu mi-am dat seama de ceea ce făcusem. Că o rănisem pe Pisicuța, că o făcusem să sufere, că în ochii ei imaginea mea era a unui copil rău, lipsit de sensibilitate, brutal.

De lucrul acesta mi-am dat seama mult mai târziu. Și totuși mie Pisicuța mi-a rămas la fel de dragă, chipul ei ca o aură plin de gingășie și lumină nu mi-a ieșit din minte. Anii au trecut unii după alții, cu Pisicuța nu m-am mai întâlnit. Și totuși în sufletul meu ea a rămas ca cea mai frumoasă ființă din copilăria mea. Celelalte fete, colegile mele, aveau chipurile ascuțite, privirile vii, cu ochii negri. Erau copii de țărani, cu purtări aspre, cu chipul tăiat în linii drepte. Chipul Pisicuței era un halou verzui gălbui, ca un văzduh de puf de gutuie, în jurul ochilor ei verzui-cenușii, care-i dădeau ființei ei o aură de imaterialitate și imponderabilitate. În liceu, nu ne-am întâlnit niciodată, pentru că am făcut liceul în orașe diferite. Și totuși ultimul an de liceu l-am făcut la liceul în care învăța Pisicuța. Nu-mi amintesc să ne fi întâlnit vreodată însă. Nici nu îmi aduc aminte cum arăta ca adolescentă, ca liceană, ca elevă la gimnaziu. Absolut deloc. Mi-a rămas în mint numai imaginea ei de fetiță, de când era în clasa întâi sau a doua, când chipul ei era un halou de gingășie, iluminat de un zâmbet plin de o nesfârșită bunătate.

Nici în timpul facultății n-am întâlnit-o niciodată, deși am auzit mai târziu că ar fi făcut o Școală postliceală, de proiectare în crearea de modele de vestimentație, sau cam așa. N-am mai întâlnit-o absolut niciodată, deși pe parcursul anilor chipul ei atât de frumos, un gălbenuș de lumină și gingășie, cu buze nespuse de frumoase, cu dinți alți, ca și cum ar fi fost de omăt, mi-a revenit de nenumărate ori în minte. N-am mai întâlnit niciodată un chip de copil, de fetiță atât de frumos, plin de atâta gingășie.

Niciodată n-am mai întâlnit-o pe Pisicuța, deși veneam amândoi din același loc, ne născusem în sate învecinate, copilărisem pe aceleași locuri. Și iată, acum, în zilele când mă găseam la Praga, și când mă plictiseam, când ardeam de nerăbdare să ajung acasă, chipul ei îmi stăruia uimitor de viu în minte. De ce n-am căutat-o eu pe Pisicuța în toți anii aceștia? Nu știu. Poate pentru că în adâncul ființei mele am tot sperat că o dată și o dată o să ne întâlnim. Îmi venea în minte chipul ei la un an sau la zece luni o dată, sufletul mi se umplea de lumina plină de puritate și melancolie a chipului ei, apoi mă luam cu treburile, cu scrisul, mintea îmi era obsedată de studiile pe care le începusem și care trebuiau terminate, de problemele copiilor, de cărțile care trebuiau și ele terminate, de cercetările demarate. Iar anii au trecut. Nici nu știu când a trecut viața. În curând voi împlini 64 de ani, și cred că încep să mă simt deja bătrân. Sau nu. Mai degrabă plutesc într-o stare de imponderabilitate” spirituală. Mă mai simt tânăr, cel puțin sufletește, ca spirit, am sigur sentimentul că am treizeci sau cel mult patruzeci de ani. Când urc scările gâfâind, când alerg puțin, durerile articulațiilor îmi dau cât se poate de bine seama că trupul meu are altă vârstă.

Duminică 16 mai m-am întors acasă. Ajuns pe peronul Gării am răsuflat deodată ușurat. Seara i-am dat telefon șefului meu ca să-i spun că m-am întors. M-a întrebat cum a fost.

- Categoria aceasta a oamenilor de știință sunt din ce în ce mai greu de suportat, i-am spus.

- Fii convins că și ei au aceeași părere despre tine. Vreau să știu dacă ai adus Medalia acasă sau dacă nu cumva ai aruncat-o, pentru că tu ai fi în stare.
- Da, era o idee, mărturisesc că nu mi-a venit în minte, pentru că s-ar fi putut într-adevăr s-o arunc. Omul este încă sclavul aparențelor, al lucrurilor neesențiale, al minciunii, al superficialității.

A treia zi după ce m-am întors de la Praga, eram acasă. M-am simțit deodată obosit, n-aveam nici un chef să scriu. Nu aveam chef de nimic. Simțeam o stare cenușie, de zădărnici în stomac. În momentul acela mi-am spus că cel mai bun lucru ar fi să ies să mă plimb. Am văzut în fața ochilor Parcul Libertății, aleea principală care traversează podul arcuit peste apa limpede, de cleștar, a lacului, apoi treptele de marmură care te duc către Monumentul lui Icar. Nu mai fusesem demult prin parcul acesta care-mi era cel mai drag, care mă impresionase cel mai mult. Când am ajuns în fața Podului am avut un moment de ezitare. Ce-ar fi s-o iau pe alea care se făcea la stânga, și care se pierdea într-o pădure de pini ?

Inima îmi bătea repede, ca aripile unei păsări speriate și foarte emoționate. În momentul următor m-am oprit în loc. Ochii aceia mari, de un verde care bătea înspre albastru coral, învăluiți de un halou de lumină și gingășie. Chipul mi s-a părut de o frumusețea extraordinară, și ciudat, pentru o clipă am avut impresia că se află singur, în aer, ca și cum ar fi fost un tablou în ulei, venit acolo, și stând în văzduh fără trupul care trebuia să-l susțină. Ea trebuie să fie, mi-am spus în gând. Acum inima îmi bătea mai rar, ca și cum ar fi devenit un bătlan imens, cu aripi lungi, pe care reușește cu greu să le ridice.

Liniștea mirosea a liliac și avea culoarea mov. Pentru un timp m-am simțit pierdut. O durere ascuțită, o senzație de pustietate, de vid, ca atunci când te afli pe țărmul unei mări, și atâta pustietate albastră te copleșește, îmi creștea în piept ca un podiș. Ea trebuie să fie, mi-am spus în gând. Sentimentul acela de pustiu și de infinit cobora prin ființa mea. Mă dureau venele, mă dureau oasele, mă durea ceva neomenesc în adâncul ființei mele.

Își lăsase capul într-o parte și îmi zâmbea, cu haloul acela în jurul tâmpile. Ea trebuie să fie, mi-am spus din nou în gând, altfel de ce m-am gândit foarte mult la ea în săptămâna aceasta când am fost la Praga.

MIREASA

Era una din iernile grozave, mărețe. Zăpezile căzuseră din abundență peste zăvoaie și peste sate, peste codri, peste câmpiile și țarinile, din partea aceea de lume în care curgea râul, și care acum nu se mai cunoșteau. Apa înghețase demult, și peste ea căzuse o ninsoare fragedă, aburoasă, care astupase tot râul, de ziceai că pe acolo trece o câmpie care se întindea în toate părțile. Și apoi veniseră ninsorile din nopțile acelea umede, și stratul de zăpadă se îndesase, se îndesaseși se întărise.

Și când a venit frigul, frigul de trosneau lemnele în garduri și în păduri, de crăpau stejarii și aerul părea de alcool, sau de vapori de acid ; scârțâia aerul când treceai cu mâna prin el, și vedeai numai scânteii fosforescente. Oamenii dăduseră zăpada la o parte din curți, o aruncaseră peste garduri, întinseseră zăpada la o parte din curte, o aruncaseră peste gard, întinseseră mesele lângă gardul cel înalt din partea de apus a curții, de unde în nopțile verilor și toamnelor veneau dihaniile la păsări.

Apoi iar a mai nins neîntrerupt câteva zile și câteva nopți, care parcă nu se mai terminau.

Acum zăpada era atât de înaltă, încât ulucile curților nu se mai cunoșteau de mult, numai nămeții cât casa se înălța în locul unde trebuiau să fie ele, gardurile, o dată. Astfel că locul unde era curtea rămăsese ca și cum ar fi fost o groapă, sau o vale adâncă, netedă. Și în valea aceea, în groapa aceea netedă, întinsă, albă se vedeau câțiva oameni mișcându-se ca niște umbre, apărând de undeva, prin niște uși negre, dinspre cuhnii și dinspre pivnițe, care astupau întunericul să nu iasă afară în lumina acidă și metalică. În lumina care de fapt nici nu era lumină, ci era frig mai degrabă, dacă nu cumva frigul acesta, gerul era luminos, în care lumina se aprinse în el ca într-o apă și-l luminase, fără să se poată trece mai departe în pământ, să-l lumineze și pe el. Și oamenii se mișcau prin ger, încet, sau cine știe poate că timpul trecea greu, de parcă erau niște cosmonauți, sau niște scafandri pe fundul unei ape. Și abia se mișcau prin apă, legați cu o funie de undeva de sus, din cer, și acolo, în văzduh, e cineva care-i ține, care are grijă de ei. Și ei merg încet și greoi ca într-un balet straniu, de parcă n-ar fi gravitație, și le e frică să meargă, să nu se ridice în aer, sau să dea cu capul de cer, de tavanul unei peșteri. Și lumea ar fi mică, și orizontul ar fi aproape, și parcă ei n-ar vedea, n-ar ști nimic, și le-ar fi frică să nu se lovească de peretele și de zidul orizontului.

Și zăpada de întindea, începând de acolo de sus de la acoperișul casei, acoperișurile caselor abia se mai vedeau ieșind deasupra câmpiei, a întinderii nesfârșite a albului, ca niște mușuroaie albe, abia deslușite. Și câmpia zăpezii pleca de la acoperișurile caselor pierzându-se în zarea cenușiu metalică, atât de aproape a lumii. Și aerul era așa de jos, metalic, și el, văzduhul, o pătură lucioasă de nori cenușii gălbui prin care lumina trecea filtrată atât de bine, de parcă însuși cerul gălbui metalic ar fi luminat lumea atât de strimț de sub el. Și acolo unde erau porțile, unde fuseseră porțile curții înainte, căci le luaseră acum, și nici urmă din ele nu se mai cunoștea, acolo săpaseră prin zăpadă, întâi în tunel, apoi dărâmaseră bolta străvezie a tunelului și o aruncaseră și pe ea în lături. Și acum se vedea un canal săpat în zăpadă adânc și lat cât să iasă două sănii deodată din curte și să plece, unde ar fi putut să plece pe o vreme ca asta, sau să vină. Înălțimea canalului trebuie să fi fost de vreo șapte-opt metri, un dud abia se vedea alături, cum vârful îi străbate cu puțin deasupra câmpiei de zăpadă, câteva crengi acolo, care fuseseră o dată vârful dudului.

Timpul trecea greu, de parcă ar fi fost o lumină care curge peste zăpadă, sau de parcă ar fi fost lumină filtrată de luciul morilor, și ar fi căzut încet, încet spre pământ, plutind, un fel de văzduh, de aer luminos, translucid, curgând. Și el, mirele, ieșea afară, o lua pe canalul acela adânc tăiat în câmpia zăpezii, care trecea cu mult pe deasupra capului lui, și apoi nu se mai

vedea, dispărea după un colț al zăpezii, care da în drumul mare al satului, care o lua și ieșea din sat drept ca ața țintind-o peste ogoare. Sau ce fuseseră o dată demult ogoare, apoi o lua prin pădure, și da în celălalt sat, dincolo de valea pe fundul căreia trecea râul, care de mult nici nu se mai vedea nici el.

Și nici valea nu se mai vedea, acoperită de câmpia zăpezii, înaltă de vreo cinci stânjani, cât stejarul sau cât aninii din zăvoi. Nici zăvoiul nu se mai vedea, câmpia zăpezii trecea peste el, ca și cum s-ar fi sprijinit de zăvoi, sau s-ar fi lăsat pe el. Numai câteva vârfuri și rămurele, acoperișurile de gheață și de chiciură mai trecea dincolo de suprafața câmpiei, de parcă ar fi fost niște firișoare de buruieni care cresc dintr-un pământ alb, care nu se mai termină pe lumea aceasta.

Ca și cum pământul ar fi alb, din veci aceasta ar fi culoarea lui; substanța lui ar fi de var sau de zăpadă. Și oamenii satului săpaseră canalul acolo adânc, de parcă ar fi fost un canal de apă pe care ar urma să vină vapoarele și să treacă pe acolo. Sau ca și cum ar fi fost un canion, și oamenii l-ar fi curățat frumos, l-ar fi aranjat, și l-ar fi tăiat drept.

Ieri trecuseră câteva sănii dintr-un sat în altul, abia reușiseră cu greu să ajungă.

Lumina parcă se întetea din ce în ce mai mult devenind galbenă înspre gălbuiul copt, înspre un galben bolnăvicios, și gerul mai slăbise învins de lumină, dacă impresia aceasta nu venea de la culoarea luminii, o culoare nemaivăzută niciodată în părțile acestea. Și zăpada se mai înmuiase puțin, aveai impresia că se întâmplase ceva, și ea, zăpada, acum se lăsase mai jos, acceptase să se lase mai jos cu câteva palme, căci ramurile dudului de la poartă se vedeau acum mai înalte, ieșind deasupra zăpezii, a câmpiei zăpezii, și parcă n-ar mai fi fost niște rămurele, ci niște arbuști ieșind mândri în lumina galbenă. Liniștea stătea în adâncul zăpezi ascultând de parcă ar fi fost un iepure cu urechile ciulite. Era o liniște umedă, de vată, vorbeai și cuvintele se auzeau încet, sorbite de zăpada care parcă aștepta, era cu ochii închiși și se făcea că doarme, dar ea aștepta.

Prin curte, pe fundul gropii aceleia mari, care era curtea, ca și cum ar fi fost săpată în pământ, se mișcau acum oameni mulți, și parcă dispăruse apa aceea care era de fapt un lichid galben, gelatinos aproape, și umbrele oamenilor mergeau plutind așa prin lichidul acela galben, până la marginea curții, unde erau sorbite nesățios de malurile înalte ale zăpezii în care se pierdeau. Și alte cuvinte se încolăceau prin ea și pluteau către malurile de zăpadă ale curții, după care nu se mai auzeau. Mirele ieși la poartă, apoi nu se mai văzu, și când se întoarse era alb la chip, un alb care se aseamănă cu al zăpezii.

Făcu niște semne din mâini, de parcă ar fi vorbit singur. Oamenii se mișcau în groapa curții din ce în ce mai repede și parcă erau mai mulți acum, și mai mici, și treceau unii prin spatele altora, și forfota părea mai mare, mai viermuitoare. În curte apăru dintr-o dată o sanie, și doi cai, albi, și înalți de parcă ar fi vrut să meargă prin zăpadă, și capetele să le rămână deasupra, de parcă ar fi fost gâturile unor girafe, astfel putând să vadă peste câmpia albă și nesfârșită, și ei înotând prin pământul alb, și capetele nu li se zăresc, ca și cum ar fi înotat pe sub apa unei mări. Și ei trebuie, cine știe când va fi asta, să ajungă dincolo de malurile celelalte ale mării, unde îi așteaptă țărături înflorite și câmpii roditoare. Și oamenii cu cât se mișcau mai repede cu atât erau mai mulți.

Și mirele ieși iar pe canalul, pe canionul care urcă din curte, și dă în drumul mare, în canalul acela și mai lat, care fusese o dată drumul, la fel de adânc cât un arbore; cât un plop de înalt era peretele, malul canalului. Și canalul acesta, care era drumul satului, drept ca și cum ar fi fost tras cu sfoara, ducea în satul celălalt, unde oamenii din satul acesta aveau neamuri. La fel și cei de acolo, din satul acela care dormea sub zăpadă, numai câmpia zăpezii trecea peste lume, prin dreptul acoperișurilor, și se pierdea pe lume, dincolo de zarea care era așa de aproape, cenușiu metalică, plină de o negură tainică, adormită. Apoi mirele se întoarse iar, cu chipul alb, atât de alb, că devenise mai alb decât al zăpezii, un alb care lumina, răspândind o lumină albă ca un fascicul care pleca din chipul lui. Care acum începuse să se bălângăne, de parcă i-ar fi fost o

mască, și masca acum se desprinsese, și se legăna într-o parte și alta, ca un felinar, ce ar fi fost agățat pe fața aceea nevăzută, de un cui pe care l-ar fi avut bătut în frunte. Apoi cei doi cai, atât de înalți, ce ar fi putut să mănânce numai vârful pomilor, dacă ar mai fi iar vară, și s-ar mai vedea pomii, mândri, se urniră, și ieșiră prin canalul acela are ieșea din curte. Sania coti încet și nu se mai văzu. Mirele se uită după ei cum piere, și apoi când se întoarse intră în casă, chipul i se văzu iar la fel de alb, și bălăngănindu-se.

Curtea acum, adică groapa aceea mare săpată în câmpia și în pământul alb de zăpadă, era aproape plină de oameni, care se vedeau și mai mici, acum se mișcau iar încet, ca și cum se aștepta ceva, și ei stăteau să asculte, să audă sunetul acela, sau să se arate semnul acela. Lumina era la fel, galbenă, că te usturau ochii, un galben portocaliu, și tot văzduhul era un fel de apă galbenă portocalie, stătătoare, stătută, învechită. Când începură să cânte lăutarii, trecu foarte mult timp până când oamenii să se oprească din viermuiala aceea înceată, aproape înnebunitor de înceată, dacă nu cumva timpul începuse iar să curgă, să se miște și el încet.

Omuleții aceia mici, care se mișcau unii printre alții, de parcă asta trebuiau să facă atunci, de asta apăruseră ei acolo, cine știe de unde apăruseră, de sub malurile acelea ale zăpezii, că altfel n-aveau de unde să apară, începeau să se trezească încet, încet, din somnul în care erau, și umblau așa unii pe lângă alții în somnul acela, și acum începeau să se trezească încet. Se trezeau greu și se apropiu de malurile înalte ale zăpezii, lângă care stătura privind acolo în mijlocul curții unde locul rămânea gol, și se vedea pământul înghețat. Și la vederea pământului, începură să se agite, de parcă se trezeau iar, încă o dată din somnul acela în care erau, în care așa apăruseră în curtea aceea adâncă, în groapa aceea săpată în zăpadă, în loc de uluci cu niște maluri înalte cât casa. Se adunau unul lângă altul, și atunci înțeleșeră ei ce se întâmpla. Se formase hora, cercul acela de oameni închis, care se mișcau încet, încet, și marginile i se mișcau încolo și înapoi de parcă ar fi fost un pendul.

Și oamenii se mișcau încet, încet, și lăutarii acolo în mijloc pe pământul înghețat, parcă ar fi fost niște păpuși mecanice, niște automate care se mișcă în neștire, și arcușurile se mișcau repede, repede, numai hora se mișca încet, încet, ca și cum s-ar fi opus mereu cineva să nu se miște, să se rotească așa rar, cât mai tăcut, să nu se întâmple ceva. Și tot nu se treziră din somnul acela, picioarele li se mișcau încet, și era o liniște grea, o liniște de mormânt sau de îngropăciune, o liniște ciudată, o liniște care venea de acolo, din stratul acela adânc de zăpadă. Nu mai apărea nimeni, câteva mogâldețe care erau în afara horei se mișcau încolo și înapoi, din casă la bucătărie și înapoi.

Și hora se învârtea încet, încet, și fețele din horă, parcă acum și mai adânc, căzuseră iar în somnul acela, și nu se mișcau deloc parcă ar fi fost niște statui; numai picioarele li se mișcau încet, încet, după un fel ciudat, după o ordine simplă, și totodată adâncă. Era ca și cum picioarele le-ar fi fost atrase de pământul acela care nici nu mai era pământ, sau nu mai era pământul cald și roditor, mănos, care-i hrănea pe ei, și pe care stau ei. Și pământul le ținea picioarele ca și cum ar fi vrut să-i tragă în el, și ei ridicau cu greutate piciorul când și-l simțeau prins, apoi oboseau și îi dădeau drumul, și atunci își aduceau aminte că trebuie să-l ridice pe celălalt, și-l ridicau atunci pe celălalt picior, și totul se întâmpla aidoma.

Și totul se repeta, ca într-un somn, ca într-un ritual, și nu se mai termina, de parcă dura de cine știe când. Nimeni nu mai ieșea din horă, toți stăteau în somnul acela, și se supuneau mișcărilor ritmice, și atât de încete, de parcă n-ar mai fi fost timp, și acum s-ar termina timpul, de aceea curge atât de încet, de subțire. Și deodată apărură caii aceia albi, și mari, și mândri. Numai sania apăruse pe canalul acela adânc tăiat în zăpadă, caii veniseră parcă din cer, și ceea ce te uimea, sau te speria, era disproporția dintre sania micuță ca o jucărie, și caii aceia mari, ca niște arătări. Ca din altă lume, te trecea dintr-o dată ca și cum ți-ar fi urcat un vierme pe șira spinării în sus, o spaimă amară, și apoi după ce se risipea în tot trupul, spaima, ca o ceață neagră, se vedea clar presimțirea aceea, mai dureroasă, ascuțită ca o săgeată. Că ceva nelumesc se întâmplă, un fel de presimțire a unei nenorociri care plutește în aer, și încă nu s-a produs, dar toți

au simțit-o, toți știu că se va întâmpla, și nu se poate face nimic, de aceea și s-au scufundat în somnul acela, ca și cum s-ar fi dus undeva departe, ar fi plecat de aici, din locul acela, din bătătura aceea adâncă, săpată în pământ, cu maluri înalte, ca atunci când se va întâmpla ce trebuie să se întâmple, și se va auzi atunci vestea, și apoi urletul acela, pe care-l va da cineva, cineva trebuie să-l dea, ei să fie cât mai departe de locul, de urletul acela care se va da. Între ei și nenorocirea care avea să se întâmple să fie un spațiu cât mai mare.

Și atunci ea va fi cu adevărat nenorocire întâmplată, căreia nu mai ai ce să-i faci, decât să te uiți la ea ca la o nenorocire, distanța dintre ei și acea nenorocire să fie cât mai mare, vestea să-i ajungă cât mai târziu, ca ei să poată să-și revină, să se facă atunci că nu știau nimic. Și să înceapă și ei apoi să urle. Și caii aceia albi și înalți cât casa, stăteau acolo în bătătură, intraseră pe poartă, și oamenii pierduți, refugiați în somnul acela, care nici nu era somn, păreau mici, ca niște omuleți acolo, în cercul acela care tremura, și se lătea ca valurile unei ape, și se învârteau atât de încet, și se făceau că nu aud nimic, că nu s-a întâmplat nimic, încât își venea să țipi, să urla, sau eu știu ce să mai faci, să-i vezi odată cum tresar, și se sperie din somnul acela, și încep să se miște, și să se întrebe ce e cu ei, și ce s-a întâmplat. Mirele apără în tindă, chipul acela alb, care se clătinase ca o mască pe fața lui nevăzută, devenise acum galben, și-i stătea împietrit pe față, de arcă acolo în casă cât stătuse îl bătuse cineva bine în cuie, și acum stătea înfipt în piroane. Nu se auzea nimic, numai lăutarii se vedeau dând din mâini fără să se poată opri, și ei vorbeau acolo și mirele stătea pe scară și parcă se făcea din ce în ce mai galben, și fasciculul acela de lumină care pleca împietrit, al mirelui, ca dintr-o lanternă, străpungea ca un cuțit lumina galbenă, portocalie de apus care nu se va mai termina niciodată, lumina aceea ca o apă veche, stătută, prin care se mișca, de fapt în care stătea, se lătea și se atingea iar, aproape nemișcat, cercul acela care trebuia să fie hora. Apoi mai apărură, pe canalul acela prin care se ieșea din curte în spatele cailor acelor monstruoși de mari, de parcă ar fi fost niște cai troieni, și poate că și de aici venea, se simțea, se răspândea senzația aceea stranie, sentimentul că ceva plutește, un fel de gol, un fel de pustiu în aer, și cp se întâmplase ceva, niște sănii cu cai, trebuie să fi fost câteva, și erau atât de mici, mai ales caii, pe lângă caii aceia monstruoși, ce păreau niște câini, sau niște mânji ai cailor acelor mari și curtea se umplu dintr-o dată de oameni, de omuleți mici, muți care se mișcau repede, veneau și nu se mai terminau. Cercul horei se mișca rotindu-se încet, ei vedeau ce se întâmplă, însă nimeni fie că n-avea curajul să se miște să iasă din hora aceea, care devenise de fapt un loc de refugiu, și cei care stăteau în ea, tremurau de fapt de frică, și stăteau în ea ascunși ca după un grajd, și n-aveau curaj să iasă afară, din lașitate și din frică, fie că nu voiau să creadă ceea ce se întâmplase, și se așteptau să audă, să vadă singur ce se întâmplase ca să știe apoi ce trebuie să facă, sau poate că aveau în clipa aceea în mintea lor ideea, ei tot mai credeau că dacă stau acolo în somnul acela și nu aud vestea aceea groaznică de care știau, ei tot mai credeau poate, sau cine știe cât credeau asta, că astfel o pot opri, și astfel n-avea să se întâmple nimic până când erau siguri că n-avea să se ai întâmple, că trecuse răul, așa cum trece un corb prin văzduh, pe deasupra satului și s-ar duce, ar pieri în zarea cealaltă, cenușie și muț, și după ce ar fi trecut nenorocirea, că acum nu se mai putea întâmpla nimic, ar fi scos și ei capul, ar fi ieșit și ei din somnul acela, în care se uitaseră ca și cum ar fi intrat în pământ. Vocile acum se auzeau, și oamenii aceia de lângă scară, stăteau acum învăluți în vocile lor, în cuvintele dezlânat ca ceața, ca într-un fum, ca într-un fum de pușcă, sau de tun, care începe încet, încet să se împrăștie. Și se văzu atunci o mână ridicată, și glasul acela care se ridică pe lângă mâna ca un stâlp, care s-ar duce în cer, și lăutarii se opriră, împietriră așa, deși de mult nu se auzea nimic din scârțâitul lor, numai hora, și picioarele acelea care se smulgeau din pământul care le atrăgea se mai mișcară, apoi un alt glas se înalță iar la fel ca primul, ca un par care s-ar înalța la cer, drept în sus. Și atunci ca și oamenii aceia, hora împietri și ea, și împietriră și picioarele acelea, se lăsară pradă pământului, care le sorbea, și le ține strâns, și stăteau așa nemișcați ținuți cu mâinile de umeri cum se stă la horă, și nimeni nu se mișcase altfel, toți rămaseră așa, ca și cum ar fi fost trăsniți și ar fi rămas așa. Și ceea ce era, se vedea lucrul acesta îngrozit, era că ei tot nu ieșiseră din

somnul acela, erau treziți, ei în somnul acela erau treji, numai că nu voiau să iasă afară. Și atunci alte voci. Rupeți hora, terminați hora, răgușite, se ridicară iar ca niște pari străpungând văzduhul. Și abia atunci se dezorientară și ieșiră din somnul acela, dar acum se văzu cât de frică le era, cât de slabi erau, mai subțiri și mai mici, și parcă mai puțini, tremurau și tot se mai țineau de mâini. Glasul acela stătea în aer ca un par gata să cadă asupra capetelor lor. Și poate că nu simțeau înțelesul glasului acela, înțelesul era în ei, ei îl știau în ei, cine știe de când, poate de aseară de când se culcaseră și se gândiseră că a doua zi se duc la nuntă, sau poate din somn, sau de dimineață, cine știe, ceea ce se vedea atunci clar la ei, este că ei știau asta dinainte, și poate că aici nu veniseră la nuntă, ci veniseră să audă vestea aceea, și atunci când vestea îi va zgudui să sară toți să urle, și să țipe, să bocească, și apoi să plece să dea ajutor, sau ceea ce trebuie făcut atunci în clipele acelea. Ele auzeau glasul acela care le biciuia de parcă ele, ființele acelea care stăteau în băătura tăiată în zăpadă, săpată, ar fost vinovate de ceea ce se întâmplase și acum se lăsau docile biciuite de glasul acela gros și negru care cădea peste ei. Și cu cât glasul se abătea nemilos asupra lor, cu atât înțelesul lui, care era al ei, pe care-l știau demult, se arăta de parcă ar fi izvorât chiar atunci din ei, urcând din pământ, sau de parcă ar fi izvorât chiar atunci din ei, urcând din pământ, sau venind nevăzut din zăpezile înalte ca munții. Și ei vedeau totul. Curtea casei din satul celălalt, cum merg printre zăpezi, ca prin niște tranșee adânci, și numai sus deasupra se vede linia cerului, și cum ies afară, în drumul satului, care nu este altceva decât un canion, același canal adânc tăiat în zăpadă, și cum iese mireasa frumoasă și albă, parcă ar răsări din zăpezi, și ies după ea toți ai casei, și neamurile care au venit s-o pregătească și s-o conducă, și în urmă de tot tatăl miresei, îmbrăcat cu sumanul negru și gros, om înalt și voinic, cu mustățile arămii, și se aude numai, ca și cum ar fi o apă ce curge pe o coastă, plânsul mamei, cu ochii umflați ca cepele, numai neamurile merg tăcute, în urma mamei, cu capul plecat în pământ. Și iată-i trecând unul câte unul prin tranșeea aceea mai mare încă o dată decât ei, în care lumina pătrundea difuz, și acum au ajuns în canalul acela cu maluri de zăpadă atât de înalte, care este drumul satului, și calul așteaptă nerăbdător înhămat la o sanie mică, și fata își îmbrățișează neamurile, în ochii femeilor se văd picături de sticlă, tata se urcă în sanie, și așteaptă și el, e puțin trist, fața îi e puțin obosită, dar așa s-a pomenit, așa e de când lumea, își zice. O vede la casa ei, prin livadă, mergând prin livadă, după o găscă mare cu boboci mulți, după poala ei se ține un gândăcel de omuleț, abia mergând, cu picioarele împleticindu-se. Femeile n-o mai termină cu îmbrățișările și cu pupatul și vremea a cam trecut, soarele trebuie să se fi ridicat acum, dincolo de perdeaua aceea lucioasă de nori, în dreptul prânzului. Gata, mări femeilor! Hai, gata, terminați odată, se face el supărat și nerăbdător, dar nu e supărat, are mintea trează și memoria vie. Și își încordează mintea tot mai tare ca să țină minte, să țină bine minte momentul acesta, ce-a făcut fiecare, cine plânge mai tare, și ea se suie în sanie, și el nu-și aduce aminte când a dat bice cailor. Se vede numai cu sania mergând, încet, lin, nu se aude nimic, numai picioarele cailor se mișcă de te dor ochii uitându-te. Și ei văd în mintea lor sania cum merge așa lin, pe fumul canalului acela care este drumul care vine în satul acesta, și apoi deodată nu mai văd nimic de parcă li s-a împăienjenit mintea, nici înainte nu mai văd, nu văd nimic pe drum înainte, și atunci se uită pe drum înapoi, și nu se vede nimic pe drum înapoi.

Glasul se lasă peste ei turtindu-i și făcându-i din ce în ce mai mici. Soarele trebuie să se fi lăsat de mult înspre apus, lumina portocalie, clisoasă este din ce în ce mai roșie, un roșu negru, parc-ar fi sânge curs, sânge în care intră noaptea. Și ei stau acolo, de mâini, în mijlocul curții, fiecare cum a apucat, cu cine s-a apucat de mână atunci când a fost trăznit, când a venit vestea nenorocirii, care acum a trecut, s-a întâmplat, numai că a rămas în aer, ca un fum care se risipește în aer, și rămâne tot aer, ea a devenit acum aer, lumina aceasta, aerul acesta și gerul acesta roșiatic, de parcă ar fi un apus care nu se mai termină. Și ei stau acolo împietriți, și nimeni nu mișcă o mână, sau un deget, și aerul se face din ce în ce mai roșu și mai întunecat. Numai câteva umbre se mai mișcă printre ei, fără să știe nici ele de ce se mișcă, poate că se mișcă pentru că nu pot să stea pe loc, sau așa o fi rosul lor să se miște. Și ei stau acolo împietriți, căzuți iar în somnul

acela care te fură, ca și cum ar fi niște pietre care nu pot să stea, să plutească pe fața apei, și atunci cad pe fundul ei, și se văd așa senine și împietrite, parc-ar dormi în ele de-o veșnicie. Și ei știau că plecaseră după mireasă s-o caute, și că aveau să se întoarcă până diseară, și ei n-aveau voie să plece de acolo. Ei trebuie să fie cei în care se oprește vocea aceea, vestea care avea să fie rostită, și avea să meargă așa prin aer, apoi ea trebuia să se piardă, în el și să nu treacă dincolo, să se piardă în neant, ca și cum ar fi fost un glonț, și ar trece prin zece trupuri și în ultimul s-ar opri, și n-ar cădea jos. Poate că ei și de data asta veniseră de la început, căci trebuia să fie cineva, în care să se fi oprit cuvântul nenorocirii, și acest cineva începuse să se însereze, de acum aerul și gerul erau mai mult negre, lumina sau sângele acela dispăruse demult, și ei se întoarseră cu cet4ele acelea de oameni care plecaseră după mireasă, cu furcile și cu cazmalele, cu sapele, cu securile, fiecare cu ce apucase, și luaseră fiecare un metru pătrat din malurile canalului pe fundul căruia trebuia să fină mireasa cu sania, și cu tatăl ei, care trebuie să fi mânat caii; luaseră firecare un metru pătrat, fiecare colțișor, poate s-o fi oprit calul și-o fi intrat cu sania în malul de zăpadă, și or fi intrat în zăpadă, și zăpada s-o fi surpat pe el, acoperindu-l. Sau or fi ieșit niște dihanii, vreo haită de lupi, de acolo din vreun loc, de sub zăpada mare, care a acoperit toate vietățile de pe lumea aceasta, care trebuie să fi murit asfixiate, dacă nu înfometate, o fi ieșit vreo fiară din zăpadă, o fi răzbătut până la canalul acela tăiat în zăpadă care era drumul ce lega cele două sate, și fiarele or fi mâncat calul, sau l-or fi mâncat și pe el. Acum vreo douăzeci de ani tot pe drumul acesta mai mâncaseră lupii o mireasă. Se mai vedea și acum o cruce veche, intrată în pământ, și acoperită cu mușchi, vara acolo în marginea drumului. Sau o fi apărut de sub zăpadă vreo dihanie și calul s-o fi speriat, însă nu se vedea nicăieri nici cea mai mică clintire din malul neted, tăiat cu lopata, de parcă ar fi fost șlefuit. Încotro s-o fi luat calul, și sania, să se fi întors înapoi poate, dar nimeni nu-i văzuse, și dincolo de sat, drumul se oprea într-o fundătură la fel de netedă, căci dincolo de drum nu că numai era nici un sat, căci satul era foarte departe, la vreo cincizeci de kilometri, și oamenii nici nu se cunoșteau între ei, nici nu se întâlneau vreodată. Ei cu cei din satul acesta mai aveau treburi, își măritau fetele, își însurau băieții, mai veneau după vreun meșter. Nici încoace pe drum nu putură să vină, să zicem că s-a speriat calul, și a luat-o la fugă trecând ca un glonț cu saia după el, și el bătrânul, tatăl miresei, care ținea calul de hățuri, n-o fi avut ce-i face, n-a putut în nici un chip să-l oprească și calul a trecut cu sania prin sat, da, dar și aici, dincolo de capătul celălalt al satului, drumul se oprea, și canalul se termina într-un perete drept și neted la fel ca dincolo, și apoi trebuia să treacă pe la poarta unde era nuntă, pe la poarta mirelui, nu se putea să nu-l vadă nimeni, mai ales că era duminică, și lumea a ieșit în drum, tinerii mai ales, nu se putea să nu-l vadă cineva. Însă, ceea ce era de necrezut era că nu se vedea nici o urmă, căci au încercat ei să-i ia urma de acasă de unde a plecat mireasa s-o aducă mirelui. Da, se vedeau două urme de sanie de ieri, și urma saniei intrase pe urmele astea și nu se putea vedea deloc unde se opresc urmele saniei care trebuie s-o ducă pe mireasă în sat, unde o aștepta nunta.

Seara se lasă dintr-o dată neagră, și statuile acelea, omuleții aceia care rămaseră împietriți așa cum îi lovise nenorocirea, nu se mai vedeau, îi acoperise întunericul negru ca smoala, prin care se aprinseseră câteva lămpi, câteva lămpi se aprinseseră și prin curte, mai ales înspre casă, unde se vedeau umbrele celor care se mișcau încolo și încoace. Cineva ieși din casă și văzu statuile alea acolo împietrite în bătătură, și țipă la ele să se ducă acasă, să vină mâine să-i caute, că mâine iese tot satul să-i caute, și apoi intră în casă, iar ei se risipiră încetul cu încetul, de parcă s-ar fi topit, sau ar fi fost mâncați de beznă, de întunericul care venea din zăpezile înalte și nesfârșite, parcă n-ar fi luat-o pe poartă, și n-ar fi pierit unse aprinseseră câteva lămpi, câteva lămpi se aprinseseră și prin curte, mai ales înspre casă, unde se vedeau umbrele celor care se mișcau încolo și încoace. Cineva ieși din casă și văzu statuile alea acolo împietrite în bătătură, și țipă la ele să se ducă acasă, să vină mâine să-i caute, că mâine iese tot satul să-i caute, și apoi intră în casă, iar ei se risipiră încetul cu încetul, de parcă s-ar fi topit, sau ar fi fost mâncați de beznă, de întunericul care venea din zăpezile înalte și nesfârșite, parcă n-ar fi luat-o pe poartă, și

n-ar fi pierit unul câte unul într-o tăcere de mormânt, sau din altă lume, și apoi ar fi pierit fiecare la casa lui. Curtea rămase pustie, numai țolurile de bucătărie ardeau mari, o mai luminau din când în când, slab și fantomatic. I ziua când veni, veni ca și cum n-ar fi fost o zi, veni ca și cum ar fi fost prima zi de pe pământ. Lumina avea o culoare argintiu plumburie, stranie, și străină acestor locuri, ul câte unul într-o tăcere de mormânt, sau din altă lume, și apoi ar fi pierit fiecare la casa lui. Curtea rămase pustie, numai țolurile de bucătărie ardeau mari, o mai luminau din când în când, slab și fantomatic. I ziua când veni, veni ca și cum n-ar fi fost o zi, veni ca și cum ar fi fost prima zi de pe pământ. Lumina avea o culoare argintiu plumburie, stranie, și străină acestor locuri, de parcă ar fi venite din alte părți ale universului, și ar fi ea însăși speriată, ea însăși se simte străină și stingherită sub cerul acesta argintiu, între străzile acestea atât de înguste, de parcă ar fi un cer făcut de om. Și oamenii mergeau prin lumina aceasta și pe fundul canalului tăiat adânc în zăpadă, parcă ar fi mers undeva de unde trebuiau să se întoarcă, sau ac și cum le-ar fi bătut din față un vânt nevăzut, și ei mergeau prin acel vânt, și vântul le șfichiuia fața. Erau atâți de mulți, cred că prin casele acoperite cu zăpadă nu mai rămăseseră decât bătrânii și copiii mici.

Mergeau unul lângă altul, și fiecare voia să intre cât mai adânc în mijlocul grupului, ca și cum s-ar fi apărât de vântul acela care le tăia fețele, sau care bătea prin ei, și le îngheța sufletele. Se mirară cât era canalul de lung, de la poarta mirelui, până la tranșeea aceea care venea din casa miresei și da în drumul satului, unii de o parte și alții de alta. Liniștea avea în ea ceva de cristal, ceva ascuțit, înfiorând, și toți unelteau atenți, cine știe la ce erau atenți, sau dacă nu cumva nu le era frică, cine știe, poate că le era frică să nu se spargă liniștea aceea de sticlă din aer și din el. Muceau încordat, când și când ștergându-și transpirația cu mâna, ca și cum și-ar da jos pe de față ceva. Casmalele se înfingeau încet, apoi zăpada se surpa, și ei dădeau în spate că în față n-aveau unde s-o arunce. Se vede o imagine stranie, de minuni de zăpadă, de șanțuri și de găuri prin zăpadă. Mirele trecea, era tot în costumul acela și cu floarea aia pe care o poartă toți mirii la piept când sunt miri, și când le e nunta, și umblă de-a lungul șirului de oameni întrebând: n-ați găsit ceva? Oamenii nici nu se uitau la el și el mergea înainte, și ceea ce era adevărat, și se vedea asta din prima clipă, era nu albul acela al chipului său, de parcă fața i-ar fi o mască, ci somnul acela în care căzuse și el, ca oamenii aceia de aseară care-i veniseră la nuntă, și căzuseră în somnul acela, ca și cum ar fi căzut prin pământ în jos, în fundul pământului, și stăteau așa, împietriți, pe fundul pământului. Se ajungea până la poartă la el, unde se spărsese nunta, și prin curtea pustie se vedeau numai câteva femei bătrâne care se învăteau pe la bucătărie și pe la pivniță, mute și ele, toate neoprindu-se o clipă, poate de frică să nu audă liniștea aceea țiuitoare de sticlă. Și apoi se întorcea iar întrebând cu glasul lui slab și răgușit, de parcă n-ar fi fost glas, ci lumină, sau ceață, și ajungea până la poarta miresei, auzea bocitul soacrei, și al neamurilor ei, cum îl jeleau pe el, pe tatăl miresei, și acum o jelea pe ea, pe mireasă. Mamă, mamă, unde te-ai dus tu, mamă, și mă lăsași tu singură? Unde te-ai dus tu, mamă, și n-ai lăsat nici o urmă? Aici jeluitul se prelungea lung și sfâșietor, începând iar. Mamă, mamă, ce ția-m făcut eu, mamă, mamă? Te crescui ca pe-o regină, mamă, mamăaaa! ... Ia-mă și pe mine, că pe pământ nu mai am pentru ce să trăiesc!!! ... Și jeluitul plutea ca un șarpe prin aer și trecea pe sub zăpadă, și apoi iar ieșea la suprafață fără să se piardă de loc, și o lua așa pe canalul acela, plutind deasupra pământului, șarpe negru și veninos. La înălțimea unui stat de om. Și el auzea șarpele acela, cum vine ca fumul prin aer, și se întorcea înapoi. Alb la față, întrebând mereu fără să se trezească din somnul acela în care căzuse, și în care mergea, ca și cum ar merge pe fundul unei văi la vale. Și când se lăsa seara oamenii ieșeau dintre mormanele de zăpezi, se auzeau între ei cum vorbesc în șoaptă, de parcă le-ar fi fost teamă, că nu e nimic, ea nu prin zăpadă a intrat. Și prin toți trecea un fior negru, o frică stranie care venea de departe. Nu e lucru curat, auzeai șoaptele între ele cum se înnoadă, și apoi se pierd în zăpadă. Și seara se lăsa brusc, repede, ca și cum în cer ar fi fost cineva și a tras obloanele cerului să se facă dintr-o dată întuneric. Acasă la mire unde era nunta oamenii munciseră la căutat și erau așteptați cu mâncare, de parcă-ar fi venit de la prășit, sau de la lemne, oamenii însă treceau tăcuți, muți prin fața casei, a canalului acela tăiat în zăpadă care

ducea în curtea aceea adâncă săpată în zăpadă, unde trebuia să fie nunta, și pe unde se vedeau câteva umbre trecând așa ca prin vis. A treia zi, iar veni aceeași lumină, străină, străină de oameni, de viața lumească, de pământ, cine știe din care părți ale universului o fi venind. Stătea deasupra câmpiei nesfârșite de zăpadă, ca și cum i-ar fi fost frică să se lasă pe zăpadă, să se lase pe pământ. Și oamenii se adunară iar, dar nu mai veniră să sape și cu lopeți, veniră așa, cu mâinile goale, cu mâinile în buzunare. Lumea aceasta stranie și străină se lumina din ce în ce mai mult, și părea cu atât mai străină de lumina aceasta, și de înțelegerea ei. Și cu cât părea mai străină și mai luminoasă pe atât părea că privește lumea de sus. Mirele nu se mai vedea. De la casa miresei, dinspre satul celălalt, venea bocetul femeilor, venea parcă nu dinspre satul acela, ci mai degrabă venea din pământ, din adâncul lui, dintr-o altă lume. Și oamenii ascultau înfiorați, în cârduri, veniseră din cele două sate, nu mai păreau căzuți în somnul acela, se mișcau repede, dar mai repede întorceau capul, de parcă le trecea ceva pe la ureche, și mintea era în ei trează, ca și cum ar fi fost un foc acolo în capul lor, și se vede fumul, un fum nevăzut, al atenției și al gândului la Dumnezeu, sau al gândului pe unde o luase mireasa, cu sania și cu tatăl ei ținând de hățuri. Căci n-avea încotro s-o ia. Dincolo de sate nu putură să treacă, pentru că nu se putea să nu-i vadă cineva, și nici urme nu erau. Căii sunt cai, și sania nu e un lucru cât acul, să cadă undeva și să nu-l găsești. Dă-o naibii de sanie! Încotro s-o fi luat? Dacă s-ar fi speriat caii și ar fi intrat în zăpadă, cât să intre de adânc în zăpadă? Și cum să intre, numai să fi fost vreun tunel pe sub zăpadă, dar și acela s-ar fi găsit, că dădeau de el. Lumina se făcea din ce în ce mai străină, și se ridica din ce în ce mai sus, ca și cum s-ar fi ferit de locul acela, i-ar fi frică de lumea aceasta.

Murmurul oamenilor, învârtindu-se pe acolo, creștea din ce în ce mai mult. Cuvintele se auzeau tare și reci de parcă ar fi fost niște țurțuri de gheață care s-ar fi înălțat asemenea unor săgeți trase din arcuri înspre cer, înspre lumina aceea rece și străină, care se ridica din ce în ce mai sus. Ei, da, dă-o dracului, Doamne iartă-mă!, de sanie, încotro putea s-o ia? Ce, e soarece, e cât o ghindă să n-o poți vedea? Nu se poate, aici nu e lucru curat, aici e mână de om. Dacă nu e mână de om, atunci e mână de diavol, ce naiba!

Glasul se auzi limpede, sinistru de limpede, asta poate și pentru că murmurul, toate murmurele, se opriseră atunci, și se ridicase limpede în văzduh numai glasul acesta. Se lăsă tăcerea, aceeași tăcere de sticlă care tăia ca o lamă, și pe care toți stăteau ca și cum ar fi stat deasupra unei prăpăstii, și le era frică să nu se spargă geamul, să cadă cu toții în adânc. Apoi murmurele iar porniseră să crească, și acum totul era o viermuială de oameni, care se mișcau repede, de parcă avea să se întâmple cine știe ce. Sau de parcă ar fi fost un război, și ei erau în tranșee, și se pregăteau de ceva.

Ce naiba să se fi întâmplat? Ce Dumnezeului să se fi întâmplat? Cine să fi avut ceva cu el și să-l fi pândit și să-l fi dus undeva? Dar unde era sania și unde erau caii, unde să le fi dus, și cum să fi intrat cu ele în zăpadă? În zăpada cât casa? Și orișicât le-ar fi dus în zăpadă, s-ar fi găsit ele. Înapoi nu putea s-o ia că era satul, erau neamurile fetei care stăteau mai mult la poartă. Înainte unde să se fi dus că s-ar fi întâlnit cu oamenii care ar fi venit la nuntă, și cum să treacă pe la poarta mirelui, pe la poarta la care era nunta? Soarele apărură o clipă printre nouri, apoi iar se pierdu. Lumina le și păru dintr-o dată tuturor că-și bate joc de ei. Și din lumina aceea străină, care stătea ca o pasăre de pradă în slăvile cerului cocoțată, privind la ei, cum viermuiesc și se frământă acolo jos, începură să se desprindă fulgi argintii, cioburi ale unei ceți care se spărgea atunci în cer.

Și oamenii se mișcau, treceau unii pe lângă alții înjurând, și întrebându-se cu voce tare, mai mult ca să se audă ei înșiși, pentru că se vedea, și cine sau care nimerea acolo, chiar dacă n-ar fi știut despre ce este vorba, și ar fi venit cine știe de unde, sesiza, vedea imediat că le este frică, și că ei de fapt fac chestia asta pentru că nu pot sta liniștiți. Și frica nu vine de acolo, ci s-a întâmplat ceva, în trecut, și vine din altă parte, dacă nu de nicăieri. Ea vine de peste tot, din aer, din zăpadă, iar ei stau în aerul acela, între munții ăia de zăpadă, în canionul acela, care tăia câmpia de zăpadă. Și cu cât timpul trecea, în realitate, ei uitaseră de găsirea trupurilor înghețate,

sau ciopârțite, tăiate de cineva, ale celor doi, ale tatălui și ale fetei îmbrăcate în mireasă. Cine știe ce s-o fi întâmplat cu adevărat ? Poate numai Dumnezeu o fi știind ce se întâmplase cu ei, sau nici El. Ei uitaseră de mult asta și așteptau să se întâmple ceva, de unde o fi venind, și numai din cer, din văzduh trebuia să vină. De aceea ei stăteau cu ochii mai mult pe sus, se mai învârteau, înjurau cu glas tare, se adunau în cerc câțiva cunoscuți ca să se întrebe și ei cu glas tare și să înjure apoi, sau să exclame: asta nu s-a pomenit niciodată, sau n-am mai auzit nicăieri să se mai fi întâmplat o chestie ca asta. Ce Dumnezeu ar putea fi nu pot să pricep! Și apoi ei se despărteau și se adunau cu alții în altă parte unde își mai puneau iar o întrebare. Ca să se audă uni pe alții, numai așa ca să se întrebe, sau poate ăștia nici n-au fost acasă. Cine știe pe unde or fi murit, și ei și-au închipuit că-i pun în sanie, de ochii lumii, sau să nu-i fi omorât ei, și să zică așa că i-au pus în sanie. Apoi se uitau iar înspre cer. Nimeni nu-și dădea seama de ce uita la cer, poate e gestul reflex al omului dintotdeauna de a se uita la cer, înspre Dumnezeu, de unde-i vine lui speranța de salvare, sau de unde i-au venit lui toată istoria cât a fost ea de lungă și de vitregă, toate nenorocirile, durerile câte s-au abătut asupra capului lui.

Și celălalt din fața lui, fără să se uite nicăieri, poate la cer, se uita și el în sus, și zicea și el tare, ca și cum ar fi strigat la cineva care e la o sută de metri distanță de el. N-auzi, bă, cum i-o fi zis el, că toate neamurile, tot satul era la el la poartă când i-a suit în sanie, și s-au uitat după el cum se duce, unde Dumnezeu s-o fi dus, sau dracului, că prea s-a dus de nu mai dă nimeni de ei. Apoi iar se uitau în sus, și se despărteau strângându-se cu alții în alt loc. Ceața aceea, cețurile acelea subțiri și fine, care nici nu se vedeau, se întindeau din ce în ce mai mult, și venea din ce în ce mai dese și mai înecăcioase și ei nici lucrul acesta nu-l vedeau. Se mișcau unii printre alții, ca și cum ar fi fost niște furnici, printre alte furnici, și se mișcă unele printre altele în canionul acela, în valea adâncă, tăiată în zăpadă.

Apoi ceața se lasă și mai deasă, și mai apăsătoare. De fapt se lăsase noaptea, asta e. Se lăsase întunericul și ceața venise înaintea lui, așa cum se întâmplă iarna în satele noastre de pe văi, sau din câmpie. Se lăsase ceața, o ceață blândă, și sfântă, caldă, care-ți topește sufletul, și vine nu se știe de unde, de departe, din văzduh, sau din pământ, din vreme, din istorie. Și un dor sau o nostalgie stranie, pe care nici nu poți s-o descrii cum este, trece prin tine, și-ți vine aproape să lacrimezi. Și te apucă așa o durere, un aer, un vânt vânat care vine de departe și apoi, deodată, vine noaptea, de parcă ar fi o clapă, sau o cursă care cade din cer și te prinde.

Și întunericul veni atât de repede, că ei nici nu mai apucară să se împrăștie sau să se dea într-o parte. Îi prinse acolo, cum te-ar prinde o capcană în ea. Și atunci se lasă deodată o liniște înspăimântătoare. Se auzea numai întunericul cum tronează, cum pârâia ca gheața peste lume, desființând în văzduh și sate și nămeții de zăpadă, și tot. Apoi se auziră strigăte, rare și seci, prelungite. Și întunericul începu să se da la o parte din fața strigătelor. Și ele, țipetele, se vedeau ca niște dâre fosforice. Și strigătele deveneau din ce în ce mai vesele, mai luminoase. Câțiva începură chiar să fluiera, apoi apărură câteva torțe. Lumina se întindea ca și cum întunericul ar fi fost o mare de petrol care ia foc. Apoi se auziră câteva grupuri care începută să cânte în cor și glasurile li se auzeau din ce în ce mai slabe cum pier. Poate crezuseră că venirea, căderea întunericului este semnul acela care trebuia să vină, ceea ce trebuia să li se întâmple lor, de aceea tăcuseră. Și poate că în întuneric se chirciseră pe unde apucaseră, apoi când văzuseră că nu li se întâmplă nimic, și că acolo în întuneric se simt apărați, nevăzuți și să nu li se întâmplă nimic, începută să cânte.

ÎNCEPUTUL

Nil Arod își întoarse o clipă fața și o privi pe Mesa Velles în ochi. Femeia tresări speriată, ca și cum ar fi fost prinsă făcând ceva nepermis. Încearcă să zâmbească, dar fața care i se înroșise ca pielea racului i se lăți nefiresc de mult, făcând-o să pară și mai hidoasă. Astronautul făcu efortul de-a o bate pe umăr, zâmbindu-i la rândul său. Apoi își întoarse din nou capul rămânând cu ochii pironiți în hubloul de culoare cenușiu-verzuie. În conțul de sus din stânga al hubloului apăruse pentru o clipă planeta Venus, imensă, tăcută, monstruoasă aproape.

- Acum trebuie să apară, domnule Arod, vorbi femeia. Nil îi simți răsuflarea caldă de ființă omenească în ceafă. Senzația de respirație caldă îl făcu să se înfioare cutremurat din tot trupul. Scrâșni din dinți ațintindu-și privirea în adâncul întunecat al universului.

Data trecută când o văzuse, Terra apăruse ca un nor uriaș de pulbere cosmică de culoare cenușiu-negricios, întinzându-se în spațiu pe o suprafață de câteva sute de ori mai mare. Un nor diform, vălătucindu-se neconținut, în cutarea unei liniști și a unui echilibru pe care l-ar fi avut dintotdeauna.

* * *

Nu se știe a cui fusese ideea. De fapt existase cu mult înainte ca Forul să aplice această idee în practică, expresie des întâlnită, ea plutea, cu alte cuvinte, în aer de mulți ani. Nil scrutase mult timp spațiul cu luneta, de fapt un telescop minuscul instalat la bordul navei, poate că ideea aceasta îi mai venise și altcuiva, dacă nu unei persoane particulare, ci unui guvern. Și atunci ar fi fost posibilă întâlnirea lui cu cealaltă navă. Dar nu fusese așa, Arod în sine sa era convins de lucrul acesta, deși ceva în el refuza să accepte adevărul. Dispunând de bani, concernul Ford își putuse permite luxul de-a avea naveta sa proprie. Rampa de lansare fusese construită la o adâncime de o sută cincizeci de metri într-un adăpost de ciment având pereții groși de cinci metri.

Bineînțeles, adăpostul, care era de fapt un cosmodrom de dimensiuni mai mici, fusese dotat cu instalațiile cele mai moderne de prealarmă și alarmă.

Într-un singur loc se înșelase raționamentul bătrânei familii de bancheri. Ei își imaginaseră că din momentul exploziei atomice vor mai avea timp să se adune în adăpost, de unde naveta catapultată de forța sa de reacție uriașă îi va transporta în spațiul cosmic, în afara pericolului atomic.

Aici se înșelaseră ei, sau mai bine spus nu ei fuseseră cei care au greșit raționamentul, ci întâmplarea fusese cea care răsturnase totul, dăduse totul peste cap, și acum tot neamul Ford, toată populația Terrei de peste șase miliarde de locuitori se înălțase sub formă de praf cosmic, și radioactiv în atmosferă, plutind acum în univers. În locul din Univers unde cu numai câțva timp în urmă se găsisse o planetă de dimensiuni medii, purtând pe ea o specie rațională, o civilizație înfloritoare, plutea acum un imens nor radioactiv. A cui fusese vina? A tuturor, desigur. Nil își

pusese de mii de ori această întrebare și tot de mii de ori își răspunsese astfel. Vina fusese a tuturor oamenilor, a tuturor pământurilor desigur.

În primul rând că acceptaseră decenii de-a rândul acea groaznic și inumană cursă a înarmării. Apoi că toleraseră existența posibilului cataclism, a distrugerii totale a planetei. Dacă stăteai și te gândeai mai bine în primul rând însă fusese vina numai a câtorva indivizi, a celor care alcătuiseră guvernele marilor puteri și care se jucaseră cu dispariția Civilizației umane așa cum se joacă inconștienți copiii cu focul.

Această curiozitate, teamă și euforie în același timp, această beatitudine a puterii și a inconștientului dusesse Omul până în pragul cutremurătorului dezastru.

Nil Arod tresări dureros făcând cu mâinile gestul pe care-l făcuse de atâtea ori în viața lui când vruse să se ferească de ceva. În colțul din stânga jos al hubloului apăru imensă și mută o caracatiță, care își întinde la nesfârșit brațele sale hidoase, pata de lumină ruginie care nu era altceva decât norul de pulbere ce mai rămăsese din planeta ce odată fusese pământul civilizației umane.

- Privește, Mesa, vorbe Nil Arod fără să-și dea seama.

Cu mâna dreaptă făcu gestul reflex de a arăta pata aceea ruginiu-luminoasă care nu se mai termina parcă. În spatele său izbucni deodată plânsul dureros și hohotitor al femeii. În umăr își simți mâinile înfigându-i-se ca niște rădăcini de oțel. Ar fi vrut să se întoarcă s-o mângâie, însă în aceeași clipă își simți gheara plânsului strângându-l de beregată. În asemenea momente își încleșta dinții până-și simțea măselele înfigându-i-se în carne. În partea de jos a petei uriașe se vedea un intrând ciudat, așa cum fac contururile continentelor când e vorba de un golf. Își plimbă privirea încordându-și ochii până simți că-l dor îngrozitor, ascuțit și prelung. Închise pleoapele și încerca să-și descleșteze fălcile ... Când îi deschise din nou parcă pata se mai micșorase. Se prinse cu mâna de marginea hubloului și clătinându-se se îndreaptă spre laborator.

La trecerea prin tunel se lovi cu bărbia de un obiect tare, simți o durere ascuțită în moalele capului, închise ochii și înjură în gând de materie, așa cum era obișnuit în viața pe care o dusesse pe pământ. Mișcă crispat, în timp ce își simțea inima în piept bătând cu putere, telescopul spre pata care se profila pe fondul negru-metalic al universului, roșie, și involuntar căuta înfrigorat poziția cea mai bună. Apoi rămase împietrit, cu respirația tăiată. Se zăreau clar norii, trâmbele de praf lungi ca niște fluvii purtate de curenții din straturile superioare ale atmosferei de altădată. Nil Arod își mușcă buza cât putu de tare. Nu se poate ...

Aerul îi șuieră puternic printre dinți. Abia după aceea își simți buzele sărate și dulci. Gustul sângelui, își spuse în gând. Mută obiectivul telescopului în dreapta ca și cum s-ar fi găsit acolo o spărtură în norii de praf care se vâlătuceau asemenea unor uragane atmosferice. Aceeași imagine pe care o văzuse de atâtea ori Mesa, de praf radioactiv, coloane și vârteje care se rostogoleau și se încălecau haotic. Mai văzuse imaginea aceea în tinerețe când coborâse pe suprafața planetei Venus. Norii cenușii, verzui metalici, roșii și violacei care se încolăceau purtați de uraganele care bântuiau tot timpul în straturile superioare ale planetei. Un gând ciudat, venind parcă prin gâtul ca un fier înroșit, i se înfipse în creieri. Rămase un moment năucit. Și dacă era într-adevăr așa, dacă nu fusese transformat în pulbere cosmică tot corpul planetei ce era? Nu era oare același lucru?

Ce importanță mai are faptul acesta?

Se agățase disperat de ideea că din vechea planetă mai rămăsese un corp solid ca și cum dacă așa stăteau lucrurile ar mai fi fost posibilă revenirea pe vechea planetă. Chiar dacă planeta ar fi rămas întreagă, gradul de radioactivitate era atât de înalt, încât o întoarcere sau chiar apropiere de planetă era imposibilă. Se mai uită prin telescop, aceiași nori cenușii-negri într-o vânzoleală dementială. Se ridică și se întoarse lângă Mesa Velles. Femeia ședea cu fruntea lipită de hublou. Pe obraji i se vedeau urmele lacrimilor strălucind când și când în iriyări verzui. Se așeză în spatele ei. Îi privi părul răvășit, firele albe demult invadaseră coafura ei simplă de femeie tânără, care numai la asta nu se gândește.

- Nu a mai rămas nimic, domnule Arod, nu-i așa?

Glasul femeii se auzi hârâit și stins. Se lăsă un moment de tăcere umedă și grea.

- Nu putem ști, Mesa. Trebuie să se așeze întâi praful și abia după aceea pot ști ce a mai rămas din bătrâna Terra.

Iarăși se lăsă o liniște cenușie și apăsătoare.

- Și cât va mai dura aceasta, Nil?

- Cine știe? Poate un an, doi ...

Mesa Velles tăcu înfigându-și și mai adânc privirea în bezna spațiului cosmic.

* * *

Concernul Ford pregătise această rachetă în cel mai strict secret. Cum era de așteptat, de altfel. Nava avea la bord provizii pentru un an și jumătate. Pe lângă aceasta mai fusese dotată cu instalații speciale de producere a hranei artificiale. De asemenea, nava mai era înzestrată cu dispozitive de epurare în circuit închis a oxigenului și a apei. Și aici se înșelase conducerea concernului Ford. Ei nu-și imaginaseră că vor fi nevoiți să părăsească Pământul pentru totdeauna și că vor trebui să găsească o altă planetă pe care să aterizeze și să-și continue viața.

Nil Arod clătină fără să-și dea seama din cap. Naivă, deformată mai fusese imaginea oamenilor despre posibilul cataclism atomic, despre dimensiunile lui și despre puterea lor de distrugere. Familia Ford își închipuise că după producerea lui ei se vor înălța fericiți la cer, cu nava lor care le oferea condiții de locuit pentru un an și jumătate, apoi, după ce lucrurile se vor liniștit pe Pământ, vor coborî din nou și vor continua să trăiască bine mersi în vilele și apartamentele lor super luxoase. Naveta Ford, cam de două ori mai mare decât primele nave care decolaseră de pe Terra în deceniul nouă, fusese destinată numai și numai salvării familiei Ford. În acest scop aveau nevoie de un cosmonaut, și îl angajaseră pe Nil Arod, pilot care avea mii de ore de zbor în cosmos. În ziua aceea Nil urcase în navă ca să verifice instalația de aprindere, întâmplător conectase dispozitivul de cuplare a motoarelor în poziția de start.

Mesa Velles, vopsitoare de meserie, o femeie trecută de 45 de ani, fusese angajată ca femeie de serviciu, sarcina ei fiind aceea de a mai pune lucrurile la punct în adăpostul antiatomic care proteja nava. În momentele acelea tocmai se găsea în navă, poate mai mult din curiozitate, decât adusă de o treabă precisă. Cataclismul se produsese inițial deasupra oceanului Pacific, când rachetele americane de croazieră purtătoare de focoașe nucleare interceptaseră rachetele care se îndreptau spre silozurile și rampele de lansare americane. Explozia fusese atât de puternică și distrugătoare încât detonase toate dispozitivele nucleare de pe suprafața Terrei.

A fost un fel de explozie în lanț care a transformat în pulbere radioactivă toată planeta. Nil Arod sperase că poate fuseseră distruse numai straturile superioare ale planetei, nucleul ei magnetic rămânând intact. Ipoteza aceasta avea desigur șansa să fie adevărată, lucrul acesta putea fi văzut peste un an sau doi când pulberea radioactivă formată din particule de praf și de apă avea să cadă din nou pe corpul mineral, care mai rămăsese din ceea ce odată fusese înfloritoarea planetă Pământ.

Nil Arod își mută privirea spre dreapta încercând să străbată întunecimea de dincolo de hublou. Apoi, ca și cum n-ar fi fost atras de părul femeii, bărbatul se cutremură din tot trupul la ideea că s-ar fi putut în clipa aceasta să fie absolut singuri în noaptea cosmică, fără acest păr care îi aduce aminte de Ery, soția lui. Nu, nu, e cât se poate de bine că exista ... Că mai poate să vorbească liniștit cu cineva, că mai poate privi un chip de om, că mai poate vedea niște ochi ... În clipa aceea simți instinctiv nevoia de a întinde mâna și de a o mângâia pe Mesa pe păr. Își retrase cutremurat mâna și și-o împinse adânc în buzunarul hanoracului. Scrâșni din dinți, și ca și cum ideea ar fi izvorât din maxilarele lui puternice, o văzu apărându-i în minte clară, uriașă, ca un fier înroșit în foc. În prima clipă se sperie.

Apoi, ca și cum s-ar fi întâmplat o transformare ciudată, gândul i se păru extraordinar de frumos.

Poate că ea, fiind femeie și fiind și urâtă, îi este rușine sau îi e greu să facă primul pas. În definitiv aceasta e treaba lui.

- Nil, auzi vocea caldă a Mesăi.

Își rezemase fruntea de geamul hubloului. Probabil avea ochii închiși și se gândea cutremurată la ceea ce avea de gând să spună. Nil, repeta vocea femeii în șoaptă. Se lăsă o tăcere ușoară ca un aer încălzit. Se auzi un timp numai zumzetul galben al aparatelor.

- Dintotdeauna, Nil, se auzi vocea răgușită și tristă a Mesei, femeia a fost aceea care a răspuns de continuitatea vieții, a speciei umane. Se pare că din tot ce a fost civilizația umană am rămas numai noi. Mesa Velles vorbea iar ca și cum cuvintele ar fi așteptat să se nască și să piară în liniștea galbenă a zumzetului plăcut al aparatelor. Iartă-mă că îți vorbesc deschis, dar nu cred că e acum timpul abordărilor diplomatice. Eu am trecut de 45 de ani. Știu că nu mai sunt ceea ce se cheamă o femeie frumoasă. Dacă nu cumva sunt chiar urâtă. Iar tu ești tânăr și frumos, Nil.

Aici Mesa făcu din nou o pauză ca și cum ar fi vrut să asculte bătăile inimii, sau vocea caldă și răgușită.

- Crede-mă, Nil, că nu se mai pune problema iubirii sau a frumuseții. Avem datoria să încercăm. Suntem obligați de împrejurarea dramatică prin care trecem. De noi depinde continuitatea speciei umane, continuitatea vieții, Nil. Cred că înțelegi ce înseamnă asta ?

Se lăsă din nou tăcerea, de data aceasta Nil simți zumzetul acela galben cum îi țiuie în urechi. Își simți din nou fălcile încleștate și lacrimile calzi cum îi ajung la colțurile gurii și le simte gustul sărat, liniștitor.

Ideea aceasta îi venise în minte și lui, și acum i se descărcase în conștiință ca un proiectil incendiar. Ar fi vrut să-și lase capul pe umărul Mesei și să plângă ca un copil.

- Da, Mesa, ai dreptate ... Ai gândit foarte bine ... Așa e. E de datoria noastră să încercăm.

Femeia îl simți slab și bun în spatele ei, plânsul îi spăla creierii, umerii pe dinăuntru, ca un alt sânge. Se întoarse spre el simțind cum o înăbușă plânsul, așa cum plângea altădată în hohote. Întinse mâna înainte, mâinile lui îi prinseră umerii, în timp ce urletul de fiară se prelungea pe buzele femeii ca un izvor.

* * *

Nil Arod își trase fotoliul mai aproape. De câteva zile investigase prin telescopul său spațiul cosmic din vecinătatea norului de praf. Se rugase în gând mult și apăsător, așa cum se ruga numai în copilărie, cu ochii închiși, punând tot sufletul în cuvintele pe care le simțea calde ca niște pietre în gură; poate totuși a mai supraviețuit un bărbat, sau o femeie. O singură femeie. Pentru continuitatea speciei umane ar fi fost mai bine să fie femeie.

Se așteptase ca norul radioactiv de pulbere cosmică să-și mai restrângă marginile. Dar pata de culoare galbenă, reflectând razele soarelui, rămânea nemișcată zile de-a rândul, bătută în cuie pe fondul negru al spațiului cosmic. În interiorul ei vânturile și curenții din straturile înalte ale atmosferei continuaseră să târască și să involbure milioane și miliarde de tone de praf.

- N-ai observat nimic, Nil, nu-i așa? Auzi în spatele său vocea caldă a Mesei.

- Nimic, Mesa, îi răspunse Nil Arod fără să-și mute privirea. Femeia veni și se așeză lângă el, cuprinzându-i umerii cu mâna dreaptă. Acum privea și ea prin hubloul de culoare cenușie-verzuie.

- Nu-i nimic, Nil, vorbi ea, în timp ce mâna îi mângâia părul răvășit al bărbatului. O luăm din nou de la început. Cine știe de câte ori omenirea o fi luat-o de la început.

Mesa își rezemă capul de tâmpla bărbatului și porniră amândoi nemișcați privind adâncul nopții veșnice.

* * *

Prima dată fusese mai greu ... Își aducea aminte perfect totul ... Își simțea trupul inert și înțepenit. Îi era frică să nu se inhibe și să nu poată să facă nimic. Noroc că Mesa fusese atât de caldă și de tandră... Poate că ritualul acesta, și faptul de a-l ademeni, de a-l stârni și de a-l încuraja pe bărbat intra în ceea ce s-ar numi instinctul de maternitate al femeii.

Simțea mângâierile și sărutările Mesei ca pe niște șerpi calzi cum îi încolăceau pieptul, umerii, ochii, gura. Apoi o simțise sub el caldă, arzând ca un mîl dulce ...

După ce se iubiseră rămaseră amândoi îmbrățișați ... Îi mulțumise în gând pentru felul în care știuse să conducă treburile, pentru că știuse și reușise să fie atât de drăguță.

Femeia înțelese totul dintr-o privire.

- A fost frumos, Nil, nu-i așa ? O, a fost grozav de frumos ... Parcă aș fi din nou adolescentă. Îi cuprinsese gâtul și-l sărutase pe pleoape ...

În minte îi răsări imaginea celeilalte ... a soției lui ... Își aducea aminte totul ... Începutul fusese tare greu ... Erau amândoi tineri ... Apoi veniseră perioadele lungi când nu se putuseră vedea, apoi zborurile cosmice ...

- Nil, la ce te gândești ? Vocea caldă a Mesei îi înfiora urechea ... O să fie frumos, Nil, o să vezi ... O să fie mai frumos decât în prima căsătorie ...

De atunci se iubiseră aproape în fiecare zi ... Acum stăteau amândoi tolăniți pe salteaua pneumatică... Ciudat, se gândi Nil Arod... Gândul acesta îi venise în minte de acum câteva săptămâni ... Mesa întinerise, se făcuse parcă din ce în ce mai frumoasă... E drept că în ultimul timp se ocupa mai mult de îngrijirea tenului și de ea ...

- Cum ai dormit, Nil?

- Bine, draga mea, dar tu ... Tăcerea se lăsa greu, dușmănoasă parcă.

- Luna aceasta n-am rămas grea, Nil ...

- Nu-i nimic, o să mai încercăm ...

Nil Arod se ridică în cot instinctiv... Simți nevoia s-o mângâie și să o îmbrățișeze ... O lacrimă se scurgea încet, încet pe obrazul femeii.

* * *

Aparatele de la bordul navei semnalizaseră cu câteva zile în urmă creșterea gradului de radioactivitate ... Nil Arod întârziase intenționat să ia o decizie pentru a vedea la ce nivel se ridică radioactivitatea spațiului din jurul norului de pulbere. Miza și pe capacitatea pereților navei de a opri radiațiile.

Acum era obligat să treacă pe altă orbită. În drumul spre blocul de comandă își aruncă ochii spre hubloul din laboratorul navei.

Luna se vedea uriașă și palidă. Apoi cercul ei tăind conturul norului de pulbere se profila pe suprafața acestuia. În comparație cu ceea ce era acum planeta Terra, un nor cosmic de culoare galbenă-cenușie, Luna părea mai roșie, ca un nasture agățat pe suprafața acestuia. Și totuși, se gândi Arod, cel mai bun lucru pe care trebuie să-l fac este să plasez nava pe o orbită circumsolară. Numai așa vor putea rezolva problema energiei ... Se îndepărtă cu pași nesiguri spre blocul de comandă.

În ușa laboratorului spectral o văzu pe Mesa așteptându-l. Zâmbea tristă cu chipul neobișnuit de lățit, cu gura întinsă, parcă ar fi tras-o cineva de colțurile ei.

- Ce e, Mesa?

Ochii femeii luminau ca niște focuri ... Îi puse mâna pe braț ... Parcă ar fi fost tâmpă. O clipă Nil Arod simți un fior trecându-i pe șira spinării ...

- Ce este, Mesa? Ce s-a întâmplat?

Ar fi vrut să-i spună altfel vestea aceasta ... Ar fi vrut să-i ia capul și să-l strângă la piept ... Să sară amândoi în sus de bucurie. Așa cum făcuseră de atâtea ori acolo jos ...

- Nil, Nil, bâigui femeia. Sunt însărcinată ...

Și-n loc să se agațe de gâtul bărbatului, se sprijini de peretele de culoare albă, în timp ce plânsul o invadea încet și odihnitor ca apa unei mări.

* * *

Trecuseră trei luni de când începuseră să se îndepărteze de norul de pulbere cosmică ce fusese odată planeta Pământ.

În prima lună rămâneau ceasuri întregi hipnotizați în fața hubloului. Norul se vedea din ce în ce mai mic ... Cum nava se rotea în jurul soarelui pe aceeași orbită, acum după ce motoarele fuseseră stinse, și distanța dintre Terra și navă avea să rămână aproape constantă, era limpede că puteau să treacă și zeci de ani fără să mai poată privi de la mică distanță fosta vatră a civilizației umane. Mesa Arod, cum hotărâseră în glumă după căsătorie că se va numi, se așeză în fotoliul din fața hubloului.

Mai avea câteva zile și intra în luna a patra.

De câteva ori încercase să se gândească la dificultatea nașterii, dar de fiecare dată voința se revoltase în ea. În ultimele zile era îngrijorată de starea psihică a lui Nil. Era nervos mai tot timpul ... Ca să-și treacă vremea își găsea mereu de trebăluit. Semnalele lansate în univers rămaseră de fiecare dată fără răspuns. Aproape fără să-și dea seama întoarse capul și-l văzu pe Nil Arod în spatele său.

- Nil, ce făceai aici, hoțule! ...

Figura bărbatului se destinse luminoasă.

- Am reușit să mai construiesc încă două suprafețe pentru vegetație... Dacă am avea mai mult pământ am mai putea construi câteva.

Bărbatul se așeză pe brațul fotoliului, cuprinzându-i umerii. La ce privești ? întrebă el. Mesă clătină ușor din cap, așezându-și mâna pe genunchiul lui.

- Știi la ce mă gândesc, Nil ... Mă bucur că amândoi am fost niște băieți atât de buni și că ce vom face noi este cu adevărat un lucru extraordinar ... Dar dacă nu putem ateriza nicăieri, cât o să mai rezistăm pe orbita aceasta circumsolară?...

Se lăsă o tăcere caldă și vie ca un susur...

- Vezi, Mesa, nava a fost construită pentru un neam întreg, neamul Ford. Dar noi suntem numai doi și peste puțin timp trei... Am fost ieri și am cotrobăit prin magazia navei. Credeam că putem supraviețui cel mult doi, trei ani ... Ei bine, sunt convins că o putem duce cel puțin cinci ani cu proviziile pe care le avem.

- E grozav, Nil, aproape că țipă femeia, încă cinci ani... Mă obișnuisem cu perspectiva aceasta scurtă de doi ani pe care o aveam în fața noastră. Și așa prea mult ... dar cinci ani sunt grozavi.

Nil Arod își lipi tâmpla de creștetul femeii. Apoi tăcerea se lăsă din nou, de data aceasta cenușie și străină ...

- Știi la ce mă gândesc, Nil ... Îmi doresc ca primul copil să fie fată ... Apoi, dacă ne ajută Dumnezeu, să avem un băiat ... iar dacă nu vom reuși să-l aducem pe lume pe al doilea copil, sau să avem băieți, eu n-o să mă supăr dacă tu mai târziu vei avea copii cu propria ta fiică, sau cu propriile tale fiice ... Chiar te îndemn să faci lucrul acesta ...

Tăcerea se lăsă din noi plină și grea ...

- Ce-ți trece prin cap, Mesa, vorbi bărbatul. Sunt convins că în cel mai scurt timp vom fi reparați de o civilizație extraterestră. Sunt convins că există, pentru că am văzut cu ochii mei o farfurie zburătoare ... Eram la al doilea zbor către Marte.

Tăcerea să lăsă iar între ei ...

- Da, Nil, iubituie, chiar dacă vom întâlni o civilizație extraterestră și aceasta ne va ajuta să supraviețuim, e vorba de continuitatea speciei umane... Că doar n-o să fie posibilă împerecherea fiicei noastre cu o ființă din altă specie.

Mesa Arod își înfipse deodată privirile în noaptea de dincolo de hublou... O luminiță vie păru o clipă să răsără din întunericul veșnic și să se apropie.

- Nil, Nil ... Privește!

- Ce poate să fie?

Bărbatul își apropie fața de hubloul cenușiu-verzui, până atinse cu fruntea geamul rece. Luminița se stinse o clipă apoi păru că se îndepărtează în adâncul cosmosului. O urmărire amândoi cu răsuflarea tăiată până nu se mai văzu nimic... Tăcerea se lăsă încet, ca și cum ar fi trecut prin pereții navei, venind din nesfârșirea cosmică.

- Bine, Mesa, vorbi într-un târziu bărbatul. Sunt convins că o să fiu în stare, în definitiv omenirea a început ca și noi acum.

CUPRINS

DIN DRAGOSTE	2
FASTUOASA NINSOARE	6
CÂNTECUL CĂINELUI	17
ANII DE CULOAREA NISIPULUI	35
DE DINCOLO DE MOARTE	47
ULTIMUL ȚIPĂȚ	54
TAMIRA, TAMIRA, DRAGOSTEA MEA	77
SUFLETUL CA O PASĂRE	80
PISICUȚA	96
MIREASA	99
ÎNCEPUTUL	109

**PERSONALITĂȚI CULTURALE DESPRE
ȘTEFAN DUMITRESCU
ȘI OPERA SA**

• O țară în văile cosmice ale căreia înfloresc păsări, al cărui cer este susținut de corul fecioarelor, ale cărei steaguri sunt sufletele strămoșilor plecați la luptă, o țară halucinantă, un pământ cântător și orbit de lumină proslăvește în versurile sale recente Ștefan Dumitrescu, poet straniu, cu sufletul lansat riscant, punte peste prăpastia lirică, căreia nu i se cunoaște țărnul de dincolo. Spun că această lansare este curajoasă și riscantă pentru că ea se produce în afara drumurilor bătătorite ale poeziei, pentru că Ștefan Dumitrescu nu versifică frumos și cu talent în cadrele unui lirism știut sau bănuț numai, ci își creează propriile sale cadre, propriile sale sisteme de referință. Fiecare din poeziile sale este o deschidere către o lume creată de el, o lume în care păsările umblă înarmate și se cântă din ruine ca din fluiere. Talent în afara oricărei îndoieli, spirit neliniștit și în continuă ardere, autor de eseuri reinterpretând miturile și de poeme reclădind universul, Ștefan Dumitrescu este un poet mai dur, mai abrupt, mai supus suferinței și neliniștii, decât limpedele Dan Verona, dar la fel de cert, la fel de Adevărat .

Ana Blandiana, revista Amfiteatrul, nr 12, 1971.

"Ștefan Dumitrescu: În tot ceea ce faceți și gândiți aveți mai degrabă aura unui întemeietor. Cred că ar trebui să faceți școală în jurul dumneavoastră, lucrând direct asupra destinului vii prin elevii care ar putea să vă continue lucrarea, întemeind cetăți de spirit la fel de durabile ca și cele create la umbra măslinilor antici. Trăim vremuri prea mărunte și interesate pecuniar ca să găsiți o revistă deschisă imediat spre ceea ce gândiți . Singura soluție ar fi să vă adresați unei edituri ca Humanitas, care ar putea fi interesată de anvergura viziunilor dumneavoastră."

ION ZUBAȘCU, scriitor, Revista Expres-Magazin, nr. 4, 1993